ডিব্রুয়ান

বর্ষ ঃ ২০০২-২০০৩

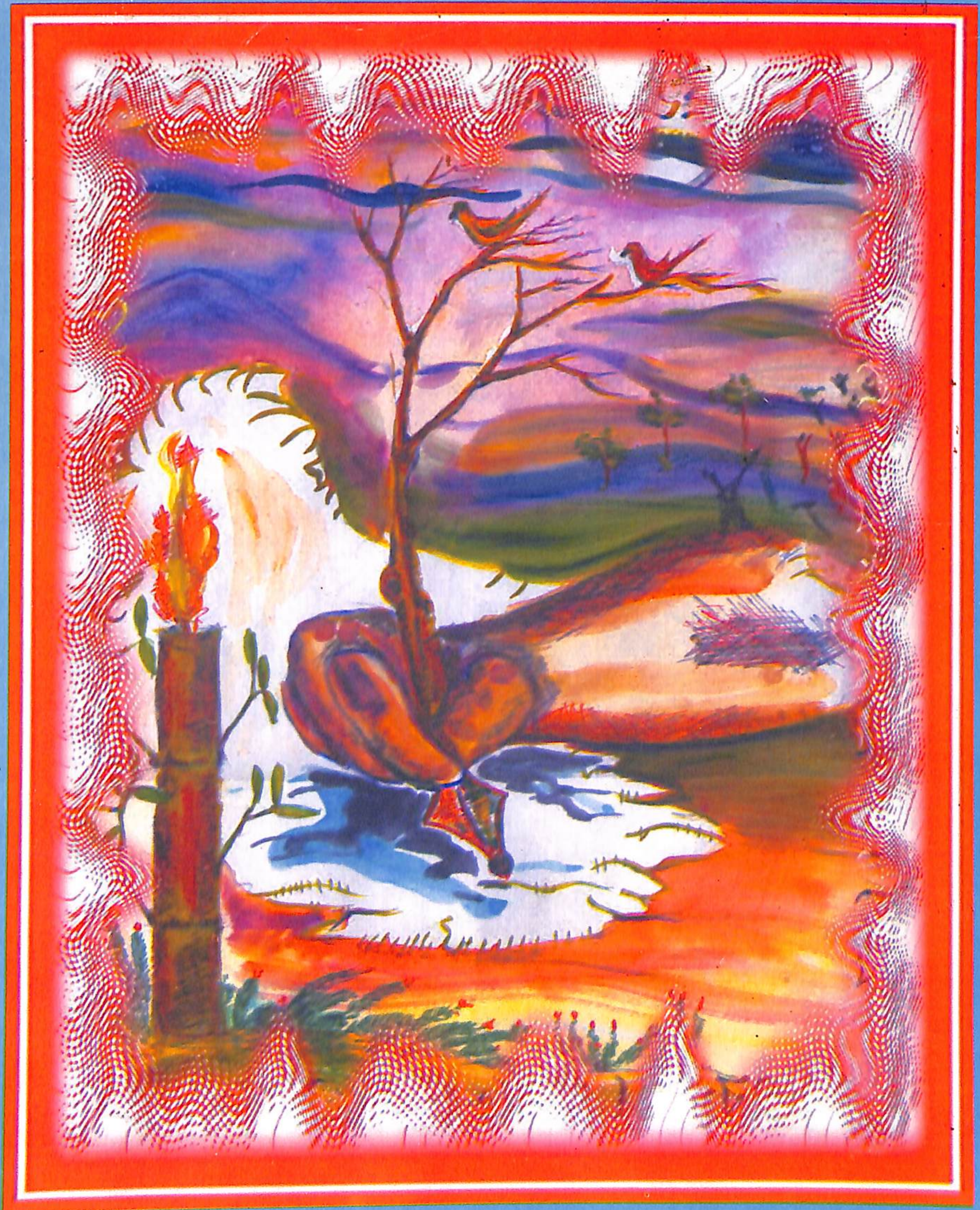

সম্পাদিকা: শান্তি ছেত্রী

ভৱাৰ্থ

“পৃথিৱীৰ প্ৰতিজন মানুহৰ জীৱনেই
এক ধৰণৰ নিসংগতাত অস্থিৰ যন্ত্ৰণাদগ্ধ।
প্ৰকৃততে আমি যাৰ সৈতে হৃদয়ৰ একাত্মতা অনুভৱ
কৰোঁ, তেওঁকেই নিজৰ একান্ত সংগী বুলি অনুভৱ কৰোঁ।
কিন্তু জীৱনলৈ এনে এটা সময় আহে, যি সময়ত পৃথিৱীৰ
কোনো মানুহকেই নিজৰ সংগী যেন নালাগে। হৃদয়ত আবদ্ধ
হৈ থকা কথাত কাকো খুলি কব পৰা নাযায়। অভাৱ হয়
এজন বিশ্বস্ত সংগীৰ। হয়তো তেতিয়াই নেকি অনুভৱ
কৰোঁ, এন্ধাৰত এডাল মম, এডাল কলম, অলপ
চিয়াঁহী আৰু কেইখিলামান
উকা কাগজ ....”

নীৰজ সোনোৱাল

প্ৰতি,

শ্ৰী / শ্ৰীযুত / শ্ৰীযুক্তা ______________________________

______________________________ লৈ

“ডিব্ৰুৱান” খনি প্ৰীতি আৰু শ্ৰদ্ধাৰে আগবঢ়ালোঁ।

~ শান্তি ছেত্ৰী

সম্পাদিকা, ডিব্ৰুৱান
২০০২-২০০৩

ডিব্রুয়ান

ডিব্রু মহাবিদ্যালয়ৰ বাৰ্ষিক মুখপত্ৰ

দ্বাবিংশতিতম সংখ্যা

২০০২ - ২০০৩

DIBRUAN

THE ANNUAL JOURNAL OF DIBRU COLLEGE

VOL. XXII

SESSION : 2002 - 2003

EDITOR

SHANTI CHATRI

সম্পাদনাৰ নেপথ্যত

উপদেষ্টা ঃ

অধ্যক্ষা	ঃ	শ্ৰীযুতা জ্যোতি বৰগোঁহাই।
অধ্যাপক	ঃ	ড° মহেশ কুমাৰ জৈন।
অধ্যাপক	ঃ	শ্ৰীযুত লক্ষণ বৰা।
অধ্যাপক	ঃ	শ্ৰীযুত মনোজ কুমাৰ শৰ্মা।
অধ্যাপক	ঃ	শ্ৰীযুত প্ৰদীপ কুমাৰ চেতিয়া ফুকন।
অধ্যাপিকা	ঃ	ড° এইচ, কে ওৱালিয়া।
অধ্যাপিকা	ঃ	শ্ৰীযুতা অদিতি বৰুৱা।

সম্পাদিকা	ঃ	শ্ৰীমতী শান্তি ছেত্ৰী।
সদস্য	ঃ	চিত্তৰঞ্জন দুৱৰা।
		মৌচুমী মিলি।
		জিটু ভৰালী।
		নয়ন জ্যোতি দত্ত।
		গৌতম পেগু।
		তৰুণ গগৈ।
		প্ৰাণদ্বীপ বৰা।
		নিৰজ সোণোৱাল।
বেটুপাত	ঃ	নিৰজ সোণোৱাল।
অঙ্গসজ্জা	ঃ	শান্তি ছেত্ৰী, নিৰজ সোণোৱাল।
প্ৰকাশক	ঃ	ডিব্ৰু মহাবিদ্যালয় ছাত্ৰ একতা সভা।
মুদ্ৰক	ঃ	ডিব্ৰু অফ্‌ছেট্ প্ৰেছ, চৌকিডিঙ্গি, ডিব্ৰুগড় - ১।

উৎসৰ্গা

যি সকল মহাত্মাই তমসাচ্ছন্ন আমাৰ মহাবিদ্যালয়ত জ্ঞানৰ শলিতা জ্বলাই আলোকিত কৰিবলৈ নিৰলস প্ৰচেষ্টা চলাই গ'ল, চলাই আহিছে আৰু যিসকলে অসমী আইৰ বাবে অৰ্থপূৰ্ণ মৃত্যুৰে জীৱন নাটৰ যৱনিকা পেলাই পতিত সকলক উদ্ধাৰ কৰি আইৰ মংগল সাধন কৰিলে সেই সকল অমৃত সন্তানৰ কৰ কমলত এই সংখ্যাৰ ডিব্ৰুৱানখনি উৎসৰ্গা কৰিলো।

অশ্ৰু অঞ্জলি

"আই তোৰ আঁচলত
অ'তবোৰ ৰঙা গোলাপৰ কলি
আলফুলকৈ ললি শত শ্বহীদৰ
বুকুৰ বিমল হাঁহি"
------- স্বদেশ আৰু স্বজাতিৰ
অস্তিত্বৰ হকে যি সকল আমাৰ
ভূমিপুত্ৰ ৰাষ্ট্ৰ সন্ত্ৰাসৰ বলি হ'ল
.. সেই সকল পুণ্যাত্মালৈ আমাৰ
গভীৰ শ্ৰদ্ধাঞ্জলি নিবেদিলো।

কৃতজ্ঞতাৰ শৰাই

- অৱসৰপ্ৰাপ্ত অধ্যক্ষ - শ্ৰীযুত কান্তেশ্বৰ তালুকদাৰ
- ভাৰপ্ৰাপ্ত অধ্যক্ষ্যা - শ্ৰীযুতা জ্যোতি বৰগোঁহাই
- অসমৰ বিশিষ্ট সাহিত্যিক - শ্ৰীযুতা নিৰুপমা বৰগোঁহাই
- অসম চিকিৎসা মহাবিদ্যালয়ৰ অধ্যাপক - ডাঃ ৰতন কটকী
- ডিব্ৰুগড় বিশ্ববিদ্যালয়ৰ অসমীয়া বিভাগৰ মূৰব্বী অধ্যাপিকা - ড০ কৰবী ডেকা হাজৰীকা
- অসমৰ বিশিষ্ট কবি - হিৰুদা (হিৰেণ ভট্টাচাৰ্য্য)
- অধ্যাপক লক্ষণ বৰা - উপদেষ্টা
- অধ্যাপক মহেশ কুমাৰ জৈন - উপদেষ্টা
- অধ্যাপক প্ৰদীপ কুমাৰ চেতিয়া ফুকন - উপদেষ্টা
- অধ্যাপক মনোজ শৰ্ম্মা - উপদেষ্টা
- অধ্যাপিকা এছ. কে. ওৱালিয়া - উপদেষ্টা
- অধ্যাপিকা অদিতি বৰুৱা - উপদেষ্টা
- অধ্যাপক ৰঞ্জিত সিনহা
- অধ্যাপিকা মধুমিতা বৰঠাকুৰ
- অধ্যাপক বীৰেন বৰুৱা
- যি সকল ছাত্ৰ-ছাত্ৰী আৰু অধ্যাপক-অধ্যাপিকা আৰু কৰ্মচাৰীয়ে ডিব্ৰুয়ানখনি সৰ্বাঙ্গ সুন্দৰ ৰূপত প্ৰকাশ কৰাত সহায় কৰিলে।
- কাৰ্যকালৰ আৰম্ভনিৰ পৰা অন্তিম মুহূৰ্তলৈকে ছাঁৰ দৰে লাগি সহায় কৰা ছাত্ৰ একতা সভাৰ সদস্য তথা মোৰ মৰমৰ বন্ধু নয়ন, মিন্টু, চিত্ত, আচিফ (বেক্স), জিটু, নিখিল, বিজয়, পল্লৱ ৰূপাঙ্কৰ।
- অন্যান্য দিশত দিহা পৰামৰ্শ আৰু সহায়-সহযোগ আগবঢ়োৱা ঋষিকেশ দা, পাৰ্থদা, জোন দা, সুনীল দা, গৌতম,নয়ন, কানু, তপন, শিৱৰাজ, বীৰেন, তৰুণ, প্ৰাণদ্বীপ, কুকিল, বিনয়, অমিত, প্ৰসেন, বুবুল, পঞ্চম, ভূপেন, সঞ্জয়, ৰুপম, সুদীপ্তা, ৰুমি, মৌচুমী, সংগীতা,কৰবী, পল্লবী আৰু ডিব্ৰু মহাবিদ্যালয়ৰ সমূহ পৰিয়াল বৰ্গ।
- মোৰ প্ৰতিটো খোজতে মোক সহায় কৰা বান্ধৱী যুতীকা শইকীয়া আৰু ভাইটি নিৰজ।
- ডিব্ৰু অফছেট্ প্ৰেছৰ সমূহ কৰ্মচাৰীলৈ মোৰ কৃতজ্ঞতাৰ বৰ শৰাই নিবেদিলো।

সম্পাদিকা

"ডিব্ৰুয়ান"

Dr (Mrs) H. K. Walia
Dept. of English
Dibru College

MESSAGE

I deem it a privilege to convey a brief message and any good wishes through this magazine.

Today we all look up to you students to contribute to the growth of peaceful life in this world. Do try to make human life more honest and authentic. Apart from formal education you should be capable of facing the challenges of this changing and complex society, which is possible only by quality education that fosters moral growth and promotes life. Such education besides giving academic excellence imbibes values to live amicably in society. Once again I would like to say that peace is the need of the hour and students as the future citizens of our country are the best messengers of peace.

With all my good wishes

Dr. H. K. WALIA

জ্যোতি বৰগোঁহাই
ভাৰপ্ৰাপ্ত অধ্যক্ষা, ডিব্ৰু মহাবিদ্যালয়

শুভেচ্ছাবাণী

সাহিত্যত যিদৰে সমাজৰ প্ৰতিচ্ছবি প্ৰতিফলিত হয়, একেদৰে মুখপত্ৰ খনতো এটি অনুষ্ঠানৰ ছবি প্ৰতিফলিত হয়। মুখপত্ৰখনে অনুষ্ঠানটিৰ সাহিত্যিক প্ৰতিভাৰ দিশৰ উপৰিও সামগ্ৰিক দিশটোৰ অৱয়ৱ দাঙি ধৰে। সেয়ে ইয়াৰ প্ৰয়োজন তথা গুৰুত্ব তাৎপৰ্য্যপূৰ্ণ।

মহাবিদ্যালয় এখনৰ মুখপত্ৰখন হ'ল ছাত্ৰ-ছাত্ৰী সকলৰ সহপাঠ্য সমূহৰ ভিতৰৰ সাহিত্যিক প্ৰতিভাৰ দিশটোক আগবঢ়াই নিয়াৰ মূল আহিলা। আমাৰ মহাবিদ্যালয়ৰ পৰা প্ৰতিবছৰে প্ৰকাশিত হৈ অহা 'ডিব্ৰুয়ান'ত ইয়াৰ এটি আশাব্যঞ্জক দিশ প্ৰতিফলিত হৈ অহা পৰিলক্ষিত হৈছে। আশা ৰাখিছো আমাৰ ছাত্ৰ-ছাত্ৰী সকলে শ্ৰেণী কোঠাৰ দায়িত্ব পালনৰ লগতে এই দিশসমূহতো মনোনিৱেশ কৰি, সফলতাৰে আগবাঢ়ি এখন সুস্থ-সবল আৰু সুন্দৰ সমাজ গঠনত সহায়ক হ'ব।

--- এই শুভকামনাৰে

জ্যোতি বৰগোঁহাই
ভাৰপ্ৰাপ্ত অধ্যক্ষা, ডিব্ৰু মহাবিদ্যালয়

সম্পাদিকাৰ মেজৰ পৰা ....

সম্পাদকীয় লিখিবলৈ লোৱাৰ প্ৰাক্‌মূহুৰ্তত যিসকলে অসমৰ মুক্তি সংগ্ৰামত তেওঁলোকৰ কেঁচা তেজেৰে মাতৃৰ পৱিত্ৰ চৰণ ধুৱালে সেই সকল শ্বহীদলৈ মই মোৰ শ্ৰদ্ধাঞ্জলী জ্ঞাপন কৰিলো। লগতে মোৰ শ্ৰদ্ধাৰ মাননীয় অধ্যক্ষা মহোদয়া প্ৰমুখ্যে অধ্যাপক-অধ্যাপিকাৰ লগতে সমূহ সতীৰ্থবৃন্দ তথা ডিব্ৰুয়ান সকললৈ মোৰ আন্তৰিক অভিনন্দন জ্ঞাপন কৰিছোঁ।

সাম্প্ৰতিক অসমৰ জাতীয় জীৱনত অনিশ্চয়তা আৰু অৰাজকতাৰ উঠা-বহা। সমাজৰ সকলো দিশ দুৰ্নীতিৰ কৰাল গ্ৰাসত ডুব যোৱা। হিংসা, সন্ত্ৰাস, হত্যা, ধৰ্ষণ, লুণ্ঠন আদি এই শব্দবোৰ পুৱাৰ বাতৰি কাকতৰ অতি চিনাকী শব্দ আজি কালি। একবিংশতম শতিকাৰ বুকুত ভৰি দি আমি বিৱৰ্ত্তনক আদৰিছোঁ। এই বিৱৰ্ত্তনৰ পোখা মেলিছেগৈ দেশৰ ৰাজনৈতিক, অৰ্থনৈতিক, সামাজিক, শৈক্ষিক তথা পাৰিবাৰিক জীৱনলৈ। সময় আগবাঢ়ি আহিছে, যুগৰ ছন্দত আমাৰ জাতীয় জীৱনেও নতুনত্বৰ কবচ্ পিন্ধিছে। পুৰণিক বিদায় দি নতুনক আদৰা .. এয়াটো সময়ৰ নিয়ম। কিন্তু .... ! নতুনক আদৰিবলৈ গৈ আমি বহু কিবা কিবিয়ে হেৰুৱাই পেলাইছোঁ। ব্যস্ততাৰ অজুহাতত আমি পলায়ন কৰিছোঁ সামাজিক দায়বদ্ধতাৰ পৰা, ফলত আমাৰ জীৱনৰ কবচটোৰ চিগো-চিগোৰ উপক্ৰম। আশা-আকাংক্ষাৰ সাগৰত নাও মেলি থাকোতেই মানৱ জাতিৰ মূল্যৱান সম্পদ মানৱীয়-মূল্যবোধ ক্ৰমশঃ টুটি আহিছে। এনে কিয় হ'ল ...... ? ভুল আমাৰ কোনখিনিত ...... ?

বৰ্তমান সময় কাৰো বাবে নিৰাপদ নহয়। বিশৃংখলতাৰ হাট-বজাৰ চৌদিশে। জীৱন বেচা-কিনাৰ দৰ দাম চলে আজিৰ সন্ধিক্ষণত। প্ৰয়োজন হৈ পৰিছে শীতল মগজুৰ এখন ডাঙৰ যুদ্ধৰ একতাৰ বাবে। ৰাজনৈতিক সচেতনতাৰে ... সন্ত্ৰাসবাদ, দুৰ্নীতিগ্ৰস্থ ভাৰতীয় ৰাজনীতিৰ গতিৰুদ্ধ কৰিবৰ হ'লে ঐক্যবদ্ধৰূপে থিয় দিয়াৰ সময় সমাগত। আমাৰ সোণৰ অসমী আই আজি নীৰৱে উচুপিব লাগিছে কাৰণ ..., আজিৰ সোণৰ অসমক এডাল সাধাৰণ লোহাৰ শিকলিৰে বান্ধিবলৈয়ো আমাৰ সামৰ্থ নাই। অপশক্তিৰ কবলত পৰা আমাৰ জন্মভূমিৰ প্ৰতি আজিৰ ন-প্ৰজন্মৰ ওপৰত এক গুৰু দায়িত্ব আহি পৰিছে। শিক্ষা, একতা, ভ্ৰাতৃত্ববোধ আৰু সাম্যবাদৰ মাজেৰে আমি আগবাঢ়ি যাব লাগিব সুন্দৰৰ সৰু-বৰ আলিয়েদি। ই চিৰ সত্য। দেশৰ জনসাধাৰণৰ হ'কে নতুনত্বৰ সোৱাদ দেশৰ ন-শক্তিয়েহে কঢ়িয়াই আনিব লাগিব।

নতুন পুৰুষক আমি কি দিম সেইটো বৰ্তমানৰ এটা বিচাৰ্য্য বিষয় হৈ পৰিছে। বহি থকাৰ সময় নাই। পশ্চিমৰ পৰা পূবলৈ ব'লা বতাহজাক আমি ওভতাই পঠিয়াবই লাগিব। প্ৰাচ্যৰ বৰদৈচিলা আৰু মৌচুমী বতাহেই আমাৰ বাবে যথেষ্ট। পাশ্চাত্যৰ বতাহে সৃষ্টিক চিতাত তুলিবলৈ লোৱাৰ পাছতো এতিয়াও উপযুক্ত ব্যৱস্থা লোৱাৰ সময়ৰ প্ৰতীক্ষাত থকাটো আমাৰ বাবে বিপদজনক ... !

বৰ্বৰতাৰ বিনাশী কোমলতাক আদৰি লোৱাটো মানুহৰ অন্তৰৰ এটা সুপ্ত প্ৰকৃতি। সেয়ে দুস্কৃতিক ধ্বংস কৰি সংস্কৃতিক প্ৰতিষ্ঠা কৰাটো হ'ব লাগে আমাৰ উদ্দেশ্য। যুগ যুগ ধৰি মহান শিল্পী সাহিত্যিক সকলে এই আদৰ্শকেই শিকাই আহিছে। ইয়াৰ জৰিয়তে তেখেত সকলে নিজকে মানৱৰ পৰা মহামানৱ, নায়কৰ পৰা মহানায়কৰ শাৰীলৈ উত্তৰণ ঘটাব পাৰিছে। আমিও তেখেত সকলৰ আদৰ্শৰে অনুপ্ৰাণিত হৈ সমগ্ৰ বিশ্বমানৱক নহ'লেও নিজকে মৰম-চেনেহেৰে বুৰাই ৰাখিব নোৱাৰো নে?

জন্ম মুহূৰ্ত্তৰ পৰা মানৱ শিশুৱে উত্তৰণৰ প্ৰতিটো খোজতে সুৰ আৰু লয়, গতি আৰু ছন্দ বিচাৰি লয়। লাগে মাথোঁ এক সুস্থ পৰিৱেশ। জীৱন যাত্ৰাৰ প্ৰতিটো পদক্ষেপতে মানুহে সুন্দৰৰ পৰশ পায় আৰু ইয়াক অনুধাৱন কৰিব পৰাজনেই সুন্দৰৰ পূজাৰী হৈ পৰে। এই পূজাৰীয়ে আমাৰ সমাজ চলমান কৰে। এই ৰুচিসুলভ মনৰ অধিকাৰী পূজাৰী সকলৰ বিভিন্ন মাধ্যমেৰে আমাৰ সমাজ ধন্য কৰে .. আহকচোন বাৰু .. আমি সুন্দৰৰ পূজাৰী হওঁ ......।

শাৰীৰিক বিকাশৰ বাবে পুষষ্টিকৰ আহাৰৰ যিদৰে প্ৰয়োজন, সেইদৰে মানসিক পুষ্টিৰ বাবেও আহাৰ লাগে। সেই মানসিক পুষ্টি দিব পৰা উপযুক্ত মাধ্যম হ'ল সাহিত্য। সাহিত্যত সমাজৰ প্ৰতিফলন ঘটে। সাহিত্যই একোখন সমাজ-সভ্যতাৰ জখলাৰ খোপনি একোটা গঢ়ি দিয়ে। উত্তৰণ জখলাৰ গঢ়ি দিয়া খোপনিবোৰৰ যোগসূত্ৰই একোটা জনসমষ্টিৰ, জাতিৰ সভ্যতাৰ ইতিহাস।

'আশা মানুহৰ জীৱনৰ শ্ৰেষ্ঠ সম্পদ'। মহা বিদ্যালয়ৰ যি কোনো এটা বিভাগৰ সম্পাদিকাৰ দায়িত্ব লোৱাৰ মোৰ এক প্ৰবল ইচ্ছা আছিল। কোনো এখন মহাবিদ্যালয়ৰ বৌদ্ধিক চিন্তা-চৰ্চা, প্ৰেৰণা আৰু উৎসাহ তথা বৌদ্ধিক প্ৰকাশৰ একমাত্ৰ মাধ্যম হ'ল বছৰেকীয়া আলোচনীখন। ছাত্ৰ-ছাত্ৰীৰ প্ৰেৰণা, উৎসাহ তথা বৌদ্ধিক, বিকাশৰ উৎসুক্যৰ এই আলোচনীখনে অকল ছাত্ৰ-ছাত্ৰীৰেই নহয় বৰং মহাবিদ্যালয়খনৰো বিভিন্ন দিশৰ পৰিচয় বহন কৰে। আলোচনী বিভাগৰ দায়িত্ব লৈ বহুতো ঘাত-প্ৰতিঘাত, সংঘাতৰ সন্মুখীন হ'বলগীয়া হৈছিল যদিও এই কথাকলৈ গৌৰৱ অনুভৱ কৰিছো যে আমাৰ মহাবিদ্যালয়ত কবি সাহিত্যিকৰ অভাৱ কেতিয়াও হোৱা নাই। কাৰণ বহুতো গল্প, প্ৰবন্ধ আৰু কবিতাৰে যেতিয়া মোৰ টোপোলাটো ভৰি পৰিছিল, তেতিয়াই মই অনুভৱ কৰিছিলো যে এইটো আমাৰ মহাবিদ্যালয়ৰ এটা শুভ লক্ষণ। সেই সকলোলৈ মোৰ আন্তৰিক কৃতজ্ঞতা থাকিল, হতাশ ন'হৈ যেন সাহসেৰে আগবাঢ়ে।

'হৃদয় যেতিয়া কথাৰে ভৰি থাকে, তেতিয়া মৌনতাই কিজানি মানুহৰ ভাষা হয়'। এই মুহূৰ্তত মোৰ বহুতো চিনাকী মুখৰ প্ৰতিচ্ছবি মোৰ মনলৈ ভাঁহি আহে। এতিয়া কাক আদৰিম? তথাপি এই দায়িত্বভাৰ ল'বলৈ উৎসাহ যোগোৱা আৰু আলোচনীখন সুন্দৰ ৰূপত প্ৰকাশ কৰাত সহায় কৰা তথা পৰামৰ্শ আগবঢ়োৱা মাননীয়া অধ্যক্ষা মহোদয়া, মোৰ চিৰ নমস্য শিক্ষাগুৰু সকল, ডিব্ৰু মহাবিদ্যালয়ৰ সমূহ কৰ্মচাৰীবৃন্দৰ লগতে মোৰ মৰমৰ দাদা-বাইদেউ, বন্ধু-বান্ধৱী, ভাইটি-ভন্টিৰ লগতে সমূহ ডিব্ৰুয়ানলৈ মোৰ আন্তৰিক কৃতজ্ঞতা জ্ঞাপন কৰিলো।

শান্তি ছেত্ৰী

ডিব্ৰুয়ানৰ পাতে পাতে

পৃষ্ঠা

※অতিথিৰ চ'ৰা
ধুমুহাৰ এৰাতি — ডঃ কৰবী ডেকা হাজৰিকা — ১
নিৰুপমা বাইদেউৰ সৈতে এখন্তেক — ২
মানসিক চাপ বা ষ্ট্ৰেছ আৰু যোগ দৰ্শন — ডাঃ (ডঃ) ৰতন কুমাৰ কটকী — ৫
※প্ৰৱন্ধৰ শৰাই — ১৩-৪৬
※কবিতাৰ কানন — ৪৯-৫৮
※অনুভৱৰ টোকা
জীৱন এটা গল্প নহয় — সুদীপ্ত শঙ্কৰ বৰা — ৫৯
※গল্প আৰু উপন্যাসৰ শিতান — ৬৫-৭৬
※একাংকিকা নাটক
জিন্দা শ্বহীদ — উমাকান্ত সোনোৱাল — ৮২
※English Section — ৮৭-১২২
※हिन्दी कविता
राम की बोदना — डॉ० अलख निरंजन सहाय — ১২৫
※প্ৰাচীৰ পত্ৰিকা "জাগ্ৰত"ৰ পৰা ..... — ১২৬-১৩০
※উপ-সভাপতিৰ প্ৰতিবেদন — ১৩১
※বিভাগীয় সম্পাদক সকলৰ প্ৰতিবেদন — ১৩৭
※Reports of College Week 2002-2003 — ১৩৮
※সানমিহলি
কিছুমান আন্তঃৰাষ্ট্ৰীয়, ৰাষ্ট্ৰীয় আৰু ৰাজ্যিক পৰ্যায়ৰ গুৰুত্বপূৰ্ণ দিন — ৬২
উজ্জ্বল ভৱিষ্যৎৰ বাবে কেইখনমান শিক্ষা প্ৰতিষ্ঠান — ৮৬

ধুমুহাৰ এৰাতি

~ ড° কৰবী ডেকা হাজৰিকা

বটবৃক্ষৰ দৰে বাঢ়িছে
ৰাতিৰ শৰীৰ।
শাখাবোৰ বাঢ়িছে মেঘলৈ
প্ৰশাখাই চুইছে মাটিৰ বুকু।

মেঘৰ শীতল নগৰত
সপোনৰ দৰে ধূসৰ
তেওঁৰ কাবেং
তাত দুৱাৰ বন্ধ
খিৰিকীত আঁৰ কাপোৰৰ
নিষ্ঠুৰ উপেক্ষা,
ভিতৰত কম পোহৰত
জ্বলি থকা জোনৰ শিখা
ধুমুহাৰ বা লাগি
নুমাওঁ নুমাওঁ।
বতাহৰ শাখাই কোবোৱা
খিৰিকীত
ঝনঝনাই ভাগে
স্বপ্নৰ কাঁচ।

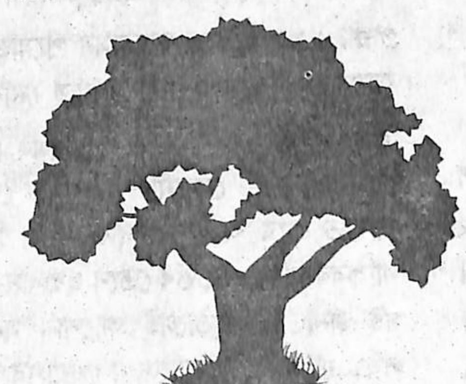

কাজলা শিলৰ গুহাত
জাৰত কঁপি কঁপি মই
কাঁচ ভঙাৰ শব্দ শুনিছো,
বতাহত উৰি ফুৰিছে
আউলি-বাউলী শিমলুৰ
বাট হেৰোৱা ফুল
মাটি খান্দি তললৈ সোমাই গৈছে
ধুমুহাৰ শিপা
মাটিৰ ৰস টানি
লহপহাই বাঢ়িছে ধুমুহাৰ গা
কঁপিছে ফুলিছে ফাটিছে
ধুমুহা।

মোৰ গুহাৰ শিল
খহি পৰিবনে ?
মাটিত খহি পৰিবনে মেঘ ?
আন্ধাৰ ৰাতিৰ ধুমুহাৰ
সমুদ্ৰ শব্দই
মোক বুৰাই পেলাইছে
বুকুত বাঢ়ি আহিছে
ধুমুহাৰ নতুন বীজ।

* [*লেখিকাৰ অনুমতি সাপেক্ষে পুনৰ মুদ্ৰিত কবিতা পুথি – 'চুলি নাবান্ধিবা যাজ্ঞসেনী'*]

নিৰুপমা বাইদেউৰ সৈতে এপন্তেক

প্ৰশ্ন : ১) মহিলা সাহিত্যিক হিচাবে আপোনাৰ নাম ধ্ৰুৱতৰাৰ দৰে অসমৰ আকাশত জিলিকি আছে। এই বিষয়ে আপুনি কি ক'ব খোজে। আৰু আপোনাৰ শৈশৱ কালৰ বিষয়ে দুআষাৰ কবনে ?

উত্তৰ : মই ধ্ৰুৱতৰাৰ দৰে জিলিকি আছোঁ বুলি নাভাবোঁ, ইমান উচ্চস্থানৰ মই যোগ্য নহওঁ। পিছে পুৰুষ-মহিলাৰ বাছ বিচাৰহে মই পছন্দ নকৰোঁ। শৈশৱ কালৰ বিষয়ে লেখিবলৈ গ'লে দেখোন এখন মহাভাৰতেই হ'ব। গতিকে মাত্ৰ এষাৰ কথাৰেই শৈশৱ কালটো সামৰোঃ আমাৰ শৈশৱ কালত তোমালোকৰ দৰে বিজ্ঞানে আনি দিয়া না না সুবিধাৰ পৰা বঞ্চিত হ'লেও মোৰ আজিৰ শিশুৰ (চহৰীয়া) জীৱন-ধাৰা দেখিলে ধাৰনা হয় যে আমি বেছি মুকলি মুৰীয়াকৈ জীৱন কটাইছিলো আৰু তেওঁলোকতকৈ আমাৰ জীৱন মধুৰতম আছিল।

প্ৰশ্ন : ২) কোৱা হয় যে, "মানুহ পৰিবেশৰ দাস।" সাহিত্য চৰ্চা কৰোঁতা সকলো পৰিবেশৰ মাজেদি আহিয়েই সাহিত্যক হয় নে তেওঁলোকৰ নিজা আন্তৰিক প্ৰেৰণাই তাৰ ক্ৰিয়া কৰে বুলি আপুনি ভাবে ?

উত্তৰ : সাহিত্য-চৰ্চাত পৰিবেশৰ প্ৰভাৱ পৰিবই, কিন্তু প্ৰেৰণ হ'ল অন্তৰৰ পৰা নিগৰি ওলোৱা জন্মগত প্ৰবৃত্তিৰ ফল, পৰিবেশে কেৱল সাহিত্যৰ গতি প্ৰকৃতি নিৰ্ণয় কৰে।

প্ৰশ্ন : ৩) সাহিত্যৰ কোনটো বিভাগ আপোনাৰ প্ৰিয় আৰু কিয় প্ৰিয় তাৰ বিষয়ে কওঁকচোন ?

উত্তৰ : সাহিত্যৰ গল্প উপন্যাস বিভাগেই মোৰ প্ৰিয়, কাৰণ কাহিনীয়ে মোৰ মন যেনেকৈ আবিষ্ট কৰি ৰাখে, আন লেখাই নোৱাৰে। এইটো দেখাই গৈছে যে মানুহক যুগ যুগ ধৰি গল্প তথা কাহিনীয়েই মোহমুগ্ধ কৰি আহিছে। মৱো এই মানুহৰ মন-আৱেগ সমন্বিতে এক ব্যক্তি। অৱশ্যে কোনো কোনো কবিতায়ো মোৰ হৃদয় জোকাৰি যায়।

প্ৰশ্ন : ৪) এজন লেখকৰ বা লেখিকাৰ সামাজিক দায়িত্ব কেনে ধৰণৰ হোৱা উচিত তাৰ অলপমান আভাষ আমাক দিব নেকি ?

উত্তৰ : এজন সাহিত্যিকো সামাজিক প্ৰাণী তেওঁৰো আইন মানুহৰ প্ৰতি, সমাজৰ প্ৰতি দায়িত্ব আছে। মানুহে নিজৰ নিজৰ বৃত্তি, দক্ষতা অনুযায়ী সমাজৰ প্ৰতি অৰিহনা আগবঢ়োৱাৰ দৰে সাহিত্যিকেও তেওঁলোকৰ লেখাৰ যোগেদি নিজৰ সমাজৰ প্ৰতি অৰিহনা আগবঢ়াব লাগে। সমাজৰ অন্যায়, অবিচাৰ, দুখ-দুৰ্গতিৰ কথা তেওঁলোকৰ লেখাত জ্বলন্ত ৰূপত তুলি ধৰিব লাগে,- নিৰ্ভয়ে, মনোগ্ৰাহী ভাষা আৰু আঙ্গিকেৰে।

প্ৰশ্ন : ৫) "সাহিত্য এবিধ কলা" কি গুণৰ বৰ্ষণ কৰিলে কলা হস্তগত কৰিব পৰা যায় আপোনাৰ নিজা অনুভৱেৰে অলপ কব নেকি ?

উত্তৰ : লেখাত কলা গুণ নেথাকিলে সি সাহিত্যৰ পৰ্য্যায়ভূক্ত হ'ব নোৱাৰে। উপস্থাপন, ভাষা, কল্পনা, আঙ্গিকে, উপমা আদি গুণেৰে লেখাক সমৃদ্ধ কৰিব পাৰি। যি সাহিত্যিক সেইবোৰ বিষয়ত যিমানেই বেছি দক্ষতা দেখুৱাব পাৰে সি সিমানেই উৎকৃষ্ট কলাকাৰ বুলি পৰিগণিত হয়।

প্ৰশ্ন : ৬) সাহিত্যত ছদ্মনামৰ প্ৰয়োজনীয়তা কোন খিনিত ? আপোনাৰ কিবা ছদ্মনাম আছে নেকি ?

উত্তৰ : সাহিত্যৰ ক্ষেত্ৰত ছদ্মনামৰ তেতিয়াই প্ৰয়োজন হয় যেতিয়াই তেওঁ কোনো বিস্ফোৰক লেখা লেখি ন্যস্ত স্বাৰ্থক আঘাত কৰে আৰু বিপদত পৰে। বিপদৰ পৰা ৰক্ষা পৰি থাকিবৰ বাবেও তেওঁৰ তেনে ছদ্মনামৰ প্ৰয়োজন হয়। অৱশ্যে মই জনাত বেছিভাগেই আপোন মনৰ খেয়ালতে ছদ্মনাম লয়। এসময়ত মৱো তেনে খেয়ালৰ বসৱৰ্তী হৈ 'ৰামধেনু'ত

'নীলিমা দেৱী' ছদ্মনাম লৈ কেইটামান গল্প লেখিছিলোঁ।

প্ৰশ্ন : ৭) সাহিত্যৰ ক্ষেত্ৰত কেতিয়াবা দেখা যায় সমাজে স্বীকৃতি দিয়াত পলম কৰে নতুবা কোনো সাহিত্যিকে নিজৰ জীৱন কালতেই স্বীকৃতি নাপায়। ই সৃষ্টিত কিবা ব্যাঘাত জন্মায় বুলি আপুনি ভাবে নেকি ?

উত্তৰ : ভাগ্যৱান সাহিত্যিকে স্বীকৃতি পায়, দুৰ্ভগীয়াই নেপায়। স্বীকৃতি লাভৰ পৰা বঞ্চিত সাহিত্যিকৰ অজস্ৰ নাম আমি পৃথিৱীৰ সাহিত্যৰ বুৰঞ্জীত পাওঁ। থাওকতে এটা নামেই উল্লেখ কৰি থওঁ- তেওঁ হ'ল সৰ্বকালৰ এজন শ্ৰেষ্ঠ কবি জন কীটছ। এনে স্বীকৃতিৰ পৰা বঞ্চিত সাহিত্যিকৰ মনত নিশ্চয় গভীৰ বেদনাবোধ জন্মে আৰু হতাশো হয়। আজিকালি দৃশ্যপট অলপ সলনি হ'ল, এতিয়া ভাগ্যতকৈ আত্মপ্ৰচাৰ আদিকে ধৰি বহুত মাধ্যমেই যেন সাহিত্যিকক প্ৰাপ্যতকৈও বেছি স্বীকৃতি আনি দিয়ে।

প্ৰশ্ন: ৮) আপোনাৰ কিবা কিতাপ প্ৰকাশৰ পথত আছে নেকি ?

উত্তৰ : এইবাৰ গ্ৰন্থমেলাত মোৰ 'গানৰ নিচিনা দিন' নামেৰে এখন গল্প-সংকলন, 'এই দ্বীপ, এই নিৰ্বাসন' আৰু 'ভ্ৰমণৰ ৰূপ ৰং-ৰস' নামেৰে দুখন ভ্ৰমণ কাহিনী প্ৰকাশ পোৱাৰ কথা। এই বছৰৰে আগষ্ট মাহত 'Collected short-stories of Nirupama Borgohain' নামৰ ইংৰাজীলৈ অনুদিত হোৱা মোৰ গল্প-সংকলন এখনো প্ৰকাশ হ'ব।

প্ৰশ্ন: ৯) বৰ্ত্তমান যুৱমানসিকতাৰ যি স্খলন ঘটিছে তাৰ কাৰণ এগৰাকী লেখিকা হিচাপে আপোনাৰ দায়িত্ব কি বুলি ভাবে ?

উত্তৰ : যুৱ-মানসিকতাৰ স্খলন দেখি দুঃখিত হওঁ, আনহাতে আতঙ্কতো শিঁয়ৰি উঠো। কাৰণ এই যুৱক-সকলেই আমাৰ ভৱিষ্যত, অসমৰ ভৱিষ্যত নাগৰিক যাৰ ওপৰতে এদিন ন্যস্ত হ'ব অসমৰ সকলো ধৰনৰ স্থিতি। অথচ স্খলিত জীৱনৰ অধিকাৰী এই যুৱক সকলে দেখোন সোণৰ অসম নেলাগে এখন সুস্থ, সৰল মাটিৰ অসমো গঢ়ি তুলিব নোৱাৰিব। গঢ়ি তোলাতো দূৰৰে কথা, সেই মাটিৰ গৰা-খহনীয়াহে সৃষ্টি কৰিব।

মই নিজৰ সীমিত সামৰ্থ্যৰে যুৱ-উচ্ছৃংখলতাৰ বিৰুদ্ধে অবিৰত ভাবে নহলেও সঘনে কলম চলাই আহিছোঁ- এই সমস্যাৰ সমাধানৰ অৰ্থে সাংবাদিকতা ধৰ্মী লেখাবোৰত, গল্প-উপন্যাসত নানা আলোচনা কৰিছোঁ, প্ৰতিকাৰৰ ইংগিতো দি আহিছোঁ। কিন্তু মাজে মাজে হতাশো হৈ পৰো, কাৰণ সকলো দেখোন গালো বালো খোলাকটিৰ তাল হে হৈ পৰে। অৱশ্যে হতাশাক স্থায়ী হবলৈ নিদিওঁ, Hope springs eternal in human mind.

প্ৰশ্ন : ১০) আজি কেইবছৰ মানৰ পৰা দেখা গৈছে যে অসমৰ প্ৰতিভাৱান ছাত্ৰ ছাত্ৰী সকলে অসমৰ বাহিৰলৈ গৈ শিক্ষা লাভ কৰাৰ প্ৰৱণতা গঢ়ি উঠিছে। ইয়াৰ কাৰণ কি বুলি ভাবে আৰু প্ৰতিকাৰৰ বিষয়ে কবনে?

উত্তৰ : অসমৰ প্ৰতিভাৱান ল'ৰা ছোৱালীয়েই কেৱল নহয়, এতিয়া বাহিৰলৈ পঢ়িবলৈ যোৱাৰ এই দৌৰটোৰ ইমানেই বেছি হৈছে যে মেধাবী, অ-মেধাবী সকলো ছাত্ৰ ছাত্ৰীয়েই দিল্লী, পুনে, বাংগালোৰ আদি ঠাইলৈ পঢ়িবলৈ ঢাপলি মেলা হৈছে। আগতে যদি স্নাতকোত্তৰ পঢ়িবলৈ গৈছিল, এতিয়া উচ্চমাধ্যমিকৰ পিছতেই যোৱা হৈছে, এনেকি কোনো কোনোৱে মেট্ৰিকৰ পাছতো যোৱা হৈছে। ইয়াৰ প্ৰধান কাৰণ কেৱল অসমতকৈ ভাল শিক্ষা লাভ কৰাৰ আশাই নহয়, চাকৰিৰ ক্ষেত্ৰতো সেইবোৰ ঠাইত নানা সম্ভাৱনাৰ বাট খোলা আছে বুলি ভাবিও এইদৰে বাহিৰলৈ পঢ়িবলৈ যায়। কিন্তু এক ধৰনৰ 'ষ্টেটাছ চিম্বলো' (status symbol) হৈ পৰিছে এনেকৈ দিল্লী-বাংগালোৰত পঢ়াটো। অসমৰ শিক্ষানুষ্ঠান বোৰৰ এতিয়াও এনে দুৰৱস্থা হোৱা নাই যে ইয়াত শিক্ষা লাভ কৰিব নোৱাৰি। মেধাবী ছাত্ৰৰ বাবেও ইয়াত আত্ম-সংস্থাপনৰ ইমান আকাল পৰা নাই। তদুপৰি যিখন ৰাজ্যত আমি জন্ম ললো, বায়ু-পানীৰে পৰিপুষ্ট হ'লো, পোহপাল গ'লো, শিক্ষাৰ প্ৰাথমিক স্তৰ পাৰ কৰিলোঁ, সেই ৰাজ্যৰ প্ৰতি আমাৰ কৰ্তব্য নাই নেকি? দেশ প্ৰেম বোলা কথা এটা নাই নেকি ? ইয়াত এটা চিন্তনীয় দিশ হ'ল এয়ে যে অসমৰ মুধাফুটা বুদ্ধিজীৱী, শিক্ষক-শিক্ষয়িত্ৰী তথা অধ্যাপক-অধ্যাপিকা সকলৰ ল'ৰাছোৱালীবোৰো বাহিৰলৈ পঢ়িবলৈ গৈ আছে, অৰ্থাৎ তেওঁলোকে শিক্ষা দান কৰা অনুষ্ঠানবোৰ ইমান নিম্নমানৰ তথা তেওঁলোক সকলোৱে ইমান বেয়া পঢ়ায় যে তেওঁলোকৰ সন্তানসকলক ইয়াত পঢ়ুৱাব নোৱাৰি- এয়ে নেকি তেওঁলোকৰ ধাৰণা ? আৰু এটা ভয়ঙ্কৰ কথা হৈছে, ল'ৰাছোৱালীক পঢ়ুৱাৰ নামত দুখীয়া অসমৰ কোটিৰ ঘৰত টকা বাহিৰলৈ ওলাই গৈ আছে।

প্ৰশ্ন : ১১) নাৰী নিৰ্যাতন, ধৰ্ষণ ইত্যাদিৰ কাৰণে নাৰী

সকলো কিছু দায়ী বুলি আপুনি ভাবে নেকি ? ইয়াৰ প্ৰতিকাৰ বা উপায় কি ?

উত্তৰ : বিজ্ঞাপনত নাৰী দেহৰ উৎকট প্ৰদৰ্শন, টিভি-চিনেমাতো পূৰ্বৰ তুলনাত তেনে শতগুণে বৃদ্ধি আদিয়ে ধৰ্ষণ আদি নিৰ্যাতন বৃদ্ধি কৰিছে তাক সকলোৱে কয়। লগতে সমাজৰ তথা আজিৰ নাৰীৰ প্ৰশ্ৰয়কামী মনোভাৱ, জীয়েক-পুতেকক অবাধ স্বাধীনতা আৰু ধন প্ৰদানে এখন উচ্ছৃংখল সমাজৰ সৃষ্টি কৰিছে যি সমাজত সকলো ন্যায়-নীতি হেৰাই যাব ধৰিছে, মানবতা ধ্বংস হৈ আহিছে। তেনে সমাজৰ উৎপাদন যি মানৰ সন্তান, তাৰ বাবে নাৰীক যৌতুকৰ বাবে পুৰি মৰা, নাবালিকা ধৰ্ষণ কৰা আদি সহজ সাধাৰণ কথা হৈ আহিব ধৰিছে। এইবোৰ প্ৰতিকাৰৰ বাবে সমাজৰ প্ৰতিজন মানুহ সচেতন হ'বই লাগিব, বৰ্তমানৰ জীৱন ধাৰন প্ৰণালী সলনি কৰি সমাজক সুস্থ কৰি তুলিবই লাগিব। এতিয়া এই সমাজত আইনৰ বিচাৰ প্ৰহসন হৈছে, দোষীয়ে শাস্তি নেপায়। অপৰাধীয়ে শাস্তি পালেহে সম্ভাব্য অপৰাধীয়ে ভয় খাব। সেয়ে সমাজৰ জাগৰণৰ বৰ দৰ্কাৰ যাৰ দ্বাৰা অভিভাৱক সকলে নিজক সংশোধন কৰিব লাগিব, অপৰাধীয়ে শাস্তি পাব লাগিব।

প্ৰশ্ন : ১২) আপোনাৰ প্ৰথম প্ৰকাশিত কিতাপখনৰ নাম কি আছিল? সেই কিতাপখন প্ৰথম বাৰ প্ৰকাশিত হোৱাৰ পিছত আপোনাৰ মনত কি ধৰনৰ অনুভূতিৰ সৃষ্টি হৈছিল ?

উত্তৰ : মোৰ প্ৰথম প্ৰকাশিত কিতাপখন হ'ল 'অনেক আকাশ' নামৰ এখন গল্প-সংকলন, ১৯৬১ চনত প্ৰথম (আৰু একমাত্ৰও) সংস্কৰণ হিচাবে প্ৰকাশ পাইছিল। কিন্তু সেইখনে মোক আনন্দ আৰু বেদনা দুয়োবিধ অনুভূতিয়ে জগাইছিল। তাত 'এনথ্ৰপলজিৰ সপোনৰ পিছত' নামৰ মোৰ বহু আলোচিত গল্পকে ধৰি কেইটিমান ভাল গল্পই সন্নিবিষ্ট হৈছিল, কিন্তু আকাৰত অতি সৰু আৰু কেঁচা বন্ধা হৈ প্ৰকাশ হোৱা (প্ৰকাশক-বাণী প্ৰকাশ মন্দিৰ) কিতাপখন দেখি মোৰ প্ৰথম গ্ৰন্থ হিচাবে আনন্দ লাগিলেও তাৰ চেহেৰাই যথেষ্ট দুখো দিছিল। বিকলাংগ সন্তানৰ জন্মই জানো মাতৃ-হৃদয়ত দুখ নিদিয়ে, যদিও আপোন সন্তানৰ প্ৰতি চেনেহো থাকে পূৰামাত্ৰাই ?

সাক্ষাৎগ্ৰহণকাৰী ঃ শ্ৰীমতী শান্তি ছেত্ৰী (সম্পাদিকা)
সহায়কাৰী- গৌতম, নয়নজ্যোতি, শিৱৰাজ, ঋতুমণি।

মহৎ লোকৰ বাণী

- "নতুবা নিচিন্তাকৈ কোনো প্ৰতিশ্ৰুতি নিদিবা। প্ৰতিশ্ৰুতি দিয়াৰ পাছত জীৱন দি হ'লেও তাক ৰক্ষা কৰিবা।

  \- মহাত্মা গান্ধী
- "এখন সমাজ সুচাৰুৰূপে পৰিচালিত হ'বলৈ হ'লে লাগে অকুণ্ঠ কৰ্ম শক্তি, সংযত বিবেক, একতা আৰু সেৱাৰ মনোভাৱ।"

  \- ৰাজা ৰামমোহন ৰায়
- জীৱনক ভাল পোৱা নে ? তেন্তে হ'লে সময়ৰ অপব্যয় নকৰিবা, কাৰণ জীৱন সেই বস্তুটোৰেই গঢ়া।

  \- বেঞ্জামিন ফ্ৰেংকলিম

সংগ্ৰাহক ঃ
শ্ৰী বুধিন্দ্ৰ পেগু
উঃ মাঃ (প্ৰথম বৰ্ষ)।

মানসিক চাপ বা ষ্ট্ৰেছ আৰু যোগ দৰ্শন

✍ ডাঃ (ড°) ৰতন কুমাৰ কটকী
অধ্যাপক, অসম চিকিৎসা মহাবিদ্যালয়

মানসিক চাপ বা অত্যাধিক মানসিক হেঁচাঁৰ এক সৰ্বজনগ্ৰাহ্য সংজ্ঞা দিয়া অসুবিধা। বৈজ্ঞানিক দৃষ্টিকোণেৰে বৰ্তমান ইয়াক ফঁহিয়াই চোৱা হৈছে আৰু ব্যাখ্যা কৰাৰ প্ৰচেষ্টা কৰা হৈছে। বহু পণ্ডিতে বাহ্যিক প্ৰভাৱৰ দ্বাৰা দেহ আৰু মনত সৃষ্টি হোৱা প্ৰতিক্ৰিয়াকে "চাপ" বুলি ক'ব খোজে। মানসিক চাপৰ বহলভিত্তিক, সূক্ষ্ম, সংবেদনশীল, অথচ সুগভীৰ অন্বেষী ধৰণৰ ক্ৰিয়া দেহৰ ওপৰত প্ৰবৰ্ত্তিত হয়। বিশেষকৈ দেহৰ স্নায়ু-অন্তঃস্ৰাৱী তন্ত্ৰৰ (নিউৰো এণ্ডোক্ৰাইন চিষ্টেম) ওপৰত সেইবাবে ফ্ৰাংক আৰু তেওঁৰ সহযোগীয়ে ১৯৯৫ চনত মন্তব্য কৰে যে দেহৰ প্ৰতিকূল, অশুভ, স্বাস্থ্য ভাবুকি স্বৰূপ প্ৰতিক্ৰিয়া হ'ল চাপ বা মানসিক চাপ। ইয়াৰ সৈতে ভয়, অনিশ্চয়তা, শংকা, উপস্থিত পৰিস্থিতিৰ বা পৰিস্থিতিৰ ফলশ্ৰুতিৰ ওপৰত নিয়ন্ত্ৰণ আংশিকভাৱে অথবা সম্পূৰ্ণ লোপ পোৱা অৱস্থা আদিও ওতঃপ্ৰোত ভাৱে জড়িত হৈ থাকে। হানস্ চেইলিয়ে কয় যে দেহত বাহ্যিক শক্তিৰ প্ৰভাৱৰ বাবে এনে এক প্ৰতিক্ৰিয়াৰ সৃষ্টি হয় যিয়েই সংগ্ৰাম কৰা, পলায়ন কৰাৰ বাবে প্ৰৰোচিত কৰে। এনে প্ৰতিক্ৰিয়াৰ ফলস্বৰূপে জীৱন সংৰক্ষিত হোৱা অৱস্থাক "সুস্থ চাপ" আৰু সংগ্ৰাম কৰাৰ মনোবৃত্তি সম্পূৰ্ণ লোপ পোৱা অৱস্থাক ক্লেশ বা যাতনা (ডিছষ্ট্ৰেছ) বুলি অভিহিত কৰে। এই সংজ্ঞাসমূহ আপেক্ষিক কিয়নো সকলো সময়তে ই প্ৰযোজ্য নহ'বও পাৰে।

উনৈছ শতিকাত পদাৰ্থ বিজ্ঞানৰ এটি সূত্ৰৰ আঁত ধৰি মানসিক চাপৰ দৰে শব্দৰ অৱতাৰণা কৰা হৈছে। পদাৰ্থ বিজ্ঞানত চাপ (ষ্ট্ৰেছ) শব্দই বাহ্যিক শক্তি, হেঁচা অথবা শক্তিশালী বল আদি বুজোৱা হয়। হান্স্ চেইলীয়ে মানৱ দেহৰ ক্ষেত্ৰত মানসিক চাপ (ষ্ট্ৰেছ) ৰ সংজ্ঞা নিৰ্দ্ধাৰণ কৰাৰ সময়ত পদাৰ্থ বিজ্ঞানৰ ষ্ট্ৰেছ শব্দৰ যুক্তি-যুক্ততা গ্ৰহণ কৰিছে। চেইলীয়ে কয় যে "যিকোনো চাহিদাৰ (ডিমাণ্ড) পৰিপ্ৰেক্ষিতত দেহত সৃষ্টি হোৱা অনিৰ্দিষ্ট প্ৰতিক্ৰিয়া বিলাক কেতিয়াবা নিৰ্দিষ্ট ধৰণৰ হব পাৰে। যেনে, দেহত উত্তাপৰ প্ৰভাৱে "ঘাম"ৰ সৃষ্টি কৰে; শীতৰ প্ৰভাৱত কঁপনিৰ সৃষ্টি আদি। এই সকলো উদাহৰণৰ ক্ষেত্ৰত এটা কথা স্পষ্টভাৱে বুজা যায় যে বাহ্যিক হেঁচাৰ প্ৰভাৱত দেহত সৃষ্টি হোৱা পৰিস্থিতি বিলাকৰ দ্বাৰা মানৱ দেহে সেই পৰিস্থিতি বিলাকৰ সৈতে মোকাবিলা কৰি অৱশেষত দেহক পুনৰ স্বাভাৱিক কৰণ কৰাৰ প্ৰচেষ্টা। চেইলীয়ে প্ৰসংগক্ৰমে ষ্ট্ৰেছক দুই প্ৰকাৰে ভাগ কৰিছে। "ইউষ্ট্ৰেছ" আৰু "ডিষ্ট্ৰেছ"। ইউষ্ট্ৰেছ আনন্দদায়ক আৰু ডিষ্ট্ৰেছ নিৰানন্দদায়ক। বিভিন্ন পণ্ডিত, মনোবিজ্ঞানীয়ে ষ্ট্ৰেছ শব্দৰ ব্যাখ্যা বিভিন্ন প্ৰকাৰে প্ৰতিপন্ন কৰিলেও দৈহিক চাপ আৰু মানসিক চাপৰ ধাৰণাকে ব্যক্ত কৰে। তথাপিও মনোবিজ্ঞানীৰ সৃষ্টিত মূলতঃ মানসিক চাপৰ ব্যাখ্যাই প্ৰাধান্য লাভ কৰা দেখা যায়।

<u>মানসিক চাপৰ ধাৰণাঃ</u>

চেইলীয়ে কয় যে ষ্ট্ৰেছ বা মানসিক চাপৰ সৈতে দেহৰ সংস্পৰ্শ সংঘটিত হলে কেইবাটাও স্তৰত প্ৰতিক্ৰিয়াৰ সৃষ্টি হয়। যেনে (১) বিপদ সংকেত জনিত প্ৰতিক্ৰিয়া (এৰ্লাম ৰিয়েকচন) ঃ- ইতিমধ্যে চিনাক্ত নোহোৱা এক উদ্দীপকৰ সৈতে দেহৰ সংস্পৰ্শ সংঘটিত হলে পোন প্ৰথমে বিপদ সংকেত জনিত প্ৰতিক্ৰিয়া প্ৰকাশ পায়।

(২) প্ৰতিৰোধক স্তৰঃ- এই স্তৰত উদ্দীপকক প্ৰতিৰোধ কৰাৰ প্ৰচেষ্টা অব্যাহত থাকে আৰু দেহৰ উপযোগীকৈ গ্ৰহণ কৰাৰ প্ৰয়াস কৰে।

(৩) নিঃশেষকৰণ স্তৰঃ- যিকোনো উদ্দীপকক দেহৰ উপযোগী কৰি গ্ৰহণ কৰাৰ এক সসীম বা সীমাবদ্ধ ক্ষমতাহে থাকে। সেইবাবে উদ্দীপকৰ সৈতে সংঘাত অবিৰত চলি থাকিলে দেহ ভাগৰি পৰে, ক্লান্তিৰে পূৰ্ণ হৈ পৰে আৰু ইয়েই শেষত মৃত্যুৰ মুখত পতিত কৰে।

চেইলীয়ে দুই প্ৰকাৰৰ ষ্ট্ৰেছৰ কথা ব্যাখ্যা কৰিছে। (১) একিউত বা তীব্ৰতৰ (২) ক্ৰনিক বা চিৰকাৰী।

(১) একিউত বা তীব্ৰতৰ ঃ- এই উদ্দীপক সমূহৰ ভিতৰত প্ৰধানকৈ - অসুখকৰ উদ্দীপকৰ প্ৰবল চাপ, অত্যাধিক শ্ৰম,

অভাৱনীয় আৰু অৱশীকৰণ জনিত শব্দ বা কোলাহল, মৰ্য্যদা আৰু পদমৰ্য্যদা হানি হ'লে, বিদ্যুতৰ আঘাত, অনিয়ন্ত্ৰিত পৰিস্থিতি, দৈহিক ৰোগ, অস্ত্ৰোপচাৰ, আত্মসন্মানৰ প্ৰতি ভাবুকি, আঘাতজনিত অভিজ্ঞতা আদি।

ইয়াত মাত্ৰ কেইবিধমান উদ্দীপকৰ বিষয়েহে বৰ্ণনা কৰা হৈছে।

(২) ক্ৰনিক বা চিৰকাৰী ঃ- এই উদ্দীপক সমূহৰ অৰ্ন্তগত প্ৰধানকৈ - টোপনিৰ পৰা বঞ্চিত, প্ৰত্যাহিক অসুবিধা বা কষ্টৰ সৈতে নিবৰ্বাহ, সামাজিক ভাৱে নিসংগ হৈ পৰা ইত্যাদি। এনেধৰণৰ মানসিক চাপ সৃষ্টি কৰিব পৰা বহুতো উদ্দীপকক তালিকাভূক্ত কৰিব পৰা যায়। কিন্তু উপৰোক্ত উদ্দীপক সমূহক পৰীক্ষাগাৰত গৱেষণাৰ বাবে চিনাক্তকৰণ কৰা হয় আৰু সৰ্বসাধাৰণ ৰাইজৰ মাজতো ইয়াক সহজে দেখা পোৱা যায়।

মানসিক চাপৰ শৰীৰক্ৰিয়া বিজ্ঞান আৰু বিকৃতি বিজ্ঞান ঃ

মানৱদেহৰ মগজু আৰু দেহৰ প্ৰতিৰোধক ক্ষমতাই এক ঠুনুকা সংযোজনেৰে ভাৰসাম্য ৰক্ষা কৰি থাকে। এই ঠুনুকা ভাৰসাম্যহীনতাক চিৰকাৰী ষ্ট্ৰেছে সৰ্তক আৰু সংবেদনশীল কৰি তোলে। ষ্ট্ৰেছৰ দ্বাৰা প্ৰতিক্ৰিয়া প্ৰকাশৰ সময়ত মগজুৰ অধোচেতক অংশ বা হাইপ'থেলামাচে এক সক্ৰিয় ভূমিকা পালন কৰে। মানসিক চাপৰ বাবেই হাইপ'থেলামাচে কৰটিকট্ৰপিন ৰিলিজিং হৰমোন নামৰ ৰস নিঃসৰণ কৰে। এই অন্তঃক্ষৰণ ৰস বা হৰমোনে মগজুৰ পীয়ুষিকা গ্ৰন্থি বা পিটুইটেৰি উত্তেজিত কৰি এড্ৰিন'কৰটিকট্ৰফিন হৰমোন নিঃসৰণ কৰাত সহায় কৰে আৰু দেহৰ তেজত মিহলি হৈ পৰে। এই হৰমোনে বৃক্কৰ উপৰিভাগত অৱস্থিত এড্ৰিনেল গ্ৰন্থিক উত্তেজিত কৰি "কৰটিজল" নামৰ হৰমোন নিঃসৰণ কৰে। কৰটিজলে দেহৰ প্ৰতিৰোধ ক্ষমতা নিয়ন্ত্ৰণ কৰে। অধোচেতকে কৰটিজল আৰু চাইট'ক্লিন নামৰ পদাৰ্থৰ সহযোগত দেহৰ প্ৰতিৰোধ ক্ষমতাৰ ভাৰসাম্যতা ৰক্ষা কৰাৰ উপৰিও দেহৰ সুস্থ কোষসমূহ নষ্ট বা ধ্বংস হোৱাৰ পৰা ৰক্ষা কৰে। এই সমগ্ৰ প্ৰক্ৰিয়াটোৰ যি কোনো অংশত সংঘটিত বেমেজালিয়ে ৰোগৰ সৃষ্টি কৰে। যেনে, অত্যাধিক মানসিক চাপৰ হেতু ৰোগৰ সৃষ্টি হব পাৰে।

স্নায়ু সংবেদন পৰিবহনত দেহত সৃষ্টি হোৱা "কেটেক'লেমাইন" গোষ্ঠীৰ ৰাসায়নিক পদাৰ্থই ক্ৰিয়া কৰে। কেটেক'লেমাইন গোষ্ঠীৰ ৰাসায়নিক পদাৰ্থৰ অৰ্ন্তগত প্ৰধান তিনিটা পদাৰ্থ হ'ল - উপামাইন, ইপিনেফ্ৰিন আৰু নৰইপিনেফ্ৰিন। উপামিনে হৃদস্পন্দন বৃদ্ধি কৰে আৰু ৰক্তচাপৰ মাত্ৰা বৃদ্ধি কৰে। ইপিনেফ্ৰিনে হৃদস্পন্দন বৃদ্ধি কৰাৰ উপৰিও ৰক্তবাহিকা নলীসমূহ খুলি মুকলি কৰি দিয়ে। নৰইপিনেফ্ৰিনে ৰক্তবাহিকা নলীসমূহ বন্ধ কৰি দিয়ে। ইপিনেফ্ৰিন আৰু নৰইপিনেফ্ৰিন নামৰ পদাৰ্থকেইটা মানসিক চাপ বৃদ্ধিৰ সৈতে প্ৰায় সমানুপাতিক ভাৱে বৃদ্ধি হয় বাবেই ষ্ট্ৰেছ অৱস্থাৰ মানদণ্ড নিৰ্ণয়ৰ বাবে পৰীক্ষাগাৰত উক্ত পদাৰ্থ কেইটাৰ পৰিমাপ লোৱা হয়। ইহঁতৰ বৰ্দ্ধিত মাত্ৰাই দেহৰ প্ৰতিৰোধক ক্ষমতা হ্ৰাস কৰে।

আমাৰ দেহৰ প্ৰতিৰোধক ক্ষমতা "টি চেল" আৰু হেল্পাৰ টিচেল বা চিডি ৪ ৰ দ্বাৰা ৰক্ষা কৰা হয়। ইয়াত "চাপ্ৰেছৰ টি চেল" বা চিডি ৮ কোষৰ ক্ৰিয়াও জড়িত হৈ থাকে। বিজ্ঞানী মেনাক আৰু তেওঁৰ সহযোগী সকলে ১৯৯১ চনত প্ৰকাশ কৰে যে মানসিক চাপৰ সহায়ত "চিডি ৮" কোষ সমূহ অত্যাধিক ভাৱে বিভক্ত হৈ পৰে আৰু ফলস্বৰূপে দেহৰ প্ৰতিৰোধক ক্ষমতা হ্ৰাস হয়। সমীক্ষাত আৰু এটা কথা জনা গৈছে যে মানসিক চাপ বৃদ্ধিৰ সৈতে যিবিলাক ব্যক্তিৰ ক্ষেত্ৰত কেটেক'লেমাইনৰ তাৰতম্যতাৰ সৈতে হৃদস্পন্দন বৃদ্ধি হয়; তেওঁলোকৰ সৰ্ন্দভত ই অধিক প্ৰযোজ্য। এই সূত্ৰৰ আঁত ধৰি মানুহক দুই শ্ৰেণীত বিভক্ত কৰা হৈছে। যেনে " উচ্চ বিকাৰক" আৰু নিম্ন বিকাৰক" সম্পন্ন ব্যক্তি। উচ্চ বিকাৰক সম্পন্ন ব্যক্তিসমূহ মানসিক চাপৰ দ্বাৰা সহজেই গুৰুত্বপূৰ্ণভাৱে আক্ৰান্ত হয় আৰু ফলশ্ৰুতিত অত্যাধিক হৃদস্পন্দন, ৰক্তচাপ, কেটেক'লেমাইন জাতীয় পদাৰ্থ বৃদ্ধি হয় লগতে "চিডি ৮" কোষৰো হাৰ বৃদ্ধি হয়। নিম্নবিকাৰক সকলৰ ক্ষেত্ৰত এই প্ৰক্ৰিয়া সামান্যভাবে সংঘটিত হয় অথবা নহয় বুলিবও পাৰি।

মানসিক চাপ বা ষ্ট্ৰেছৰ সূত্ৰ ঃ

মানসিক চাপৰ ক্ষেত্ৰত জৈৱিক আৰু সামাজিক বিজ্ঞানৰ সম্পৰ্কৰ সম্বন্ধে এতিয়াও বিৰ্তকৰ শেষ হোৱা নাই। বিজ্ঞানী উইনটাৰে মত পোষন কৰে যে ষ্ট্ৰেছ এক প্ৰকাৰ বিষাক্তকাৰক, যি ভয় বা ত্ৰাসৰ সৃষ্টি কৰাৰ লগতে দৈহিকভাৱে ক্ষতি সাধনো কৰে। ইয়াৰ সৈতে এক বৃহৎ পৰিসৰৰ মনোজৈৱিক প্ৰতিক্ৰিয়া ব্যক্তি ভেদে প্ৰকাশিত হয়। তেওঁ কয় যে প্ৰাকৃতিক বা মানুহে সৃষ্টি কৰা বিপৰ্য্যয় (দুৰ্য্যোগ)ৰ সৈতে সম্বন্ধ অৱস্থিত ক্ষেত্ৰত ষ্ট্ৰেছ শব্দ প্ৰয়োগ কৰা বিধেয়। ইয়াৰ ফলত ব্যক্তিৰ সম্পূৰ্ণভাৱে পুনৰ গঠনৰ প্ৰক্ৰিয়া সৃষ্টি হয়।

স্বাভাৱিক ব্যক্তিৰ ওপৰত মানসিক চাপৰ প্ৰভাৱ ঃ

কিছুমান চাপ প্ৰত্যাহিকভাৱে স্বাভাৱিক মানুহৰ জীৱনলৈ আহে আৰু যায়। কিন্তু কেতিয়াবা তেওঁ ভয় খায়, বিপদসংকেত অনুভৱ কৰে বা শংকিত হৈ পৰে। সেই সময়ত দেহৰ ধনাত্মক চিন্তাৰাশিয়ে তেওঁক সেই পৰিস্থিতিৰ সৈতে মোকাবিলা কৰি নিজকে নিয়ন্ত্ৰণ কৰাৰ চেষ্টা কৰে নতুবা পলায়নবাদী হোৱাত বাধ্য কৰে। নিজকে নিয়ন্ত্ৰণ কৰি মোকাবিলা কৰাৰ প্ৰচেষ্টাৰ প্ৰতিক্ৰিয়া সমূহ এনেদৰে প্ৰকাশিত হয়, যেনে - দেহৰ মাংসপেশী টান বা জঠৰ হৈ পৰে, ঘন্ ঘন্‌কৈ শ্বাস-প্ৰশ্বাস লয় আৰু হৃদস্পন্দন বৃদ্ধি হয়। যেতিয়াই ব্যক্তিয়ে বিপদমুক্ত বুলি অনুভৱ কৰে, লাহে লাহে তেওঁ শিথিল হৈ আৰামদায়ক বোধ কৰে। এই শিথিলকৰণ অৱস্থাত ব্যক্তিৰ মাংসপেশীসমূহ জঠৰ মুক্ত হৈ কোমল হৈ পৰে; হৃদস্পন্দনৰ হাৰ হ্ৰাস হয়; স্বাভাৱিক আৰু লাহে লাহে শ্বাস-প্ৰশ্বাস লবলৈ ধৰে। প্ৰায় বেচিভাগ মানুহৰ ক্ষেত্ৰতে এই চাপযুক্ত অৱস্থা আৰু শিথিলকৰণ অৱস্থাৰ মাজত ভাৰসাম্যতা বিদ্যমান। যদি এই দৈহিক প্ৰতিক্ৰিয়া সমূহ অস্বাভাৱিক আৰু অত্যাধিক পৰিমাণে বৃদ্ধি হয়, তেন্তে দেহ গভীৰ আৰু তীব্ৰতৰভাৱে আক্ৰান্ত হয়। ষ্ট্ৰেছে মানৱ জীৱনৰ সকলো দিশতে প্ৰভাৱ বিস্তাৰ কৰে আৰু প্ৰতিক্ৰিয়াৰ সৃষ্টি কৰে বিশেষকৈ -

(১) মানসিক অশান্তি আৰু অস্থিৰতা

(২) শাৰীৰিক লক্ষণ আৰু চিহ্ন

(৩) আচাৰ ব্যৱহাৰৰ পৰিবৰ্ত্তন

(৪) সমাজৰ আন মানুহৰ সৈতে সম্বন্ধ ৰক্ষা কৰাত সমস্যাৰ সৃষ্টি কৰে।

যি সকল ব্যক্তি ষ্ট্ৰেছৰ দ্বাৰা আক্ৰান্ত তেওঁলোকে বহু সময়ত পোনপটীয়াভাৱে ষ্ট্ৰেছৰ বিষয়ে কোনো কথা ব্যক্ত নকৰিব পাৰে। তেওঁলোকে প্ৰায়েই কিছুমান অবৈশিষ্ট্যমূলক দৈহিক আৰু মানসিক লক্ষণহে প্ৰকাশ কৰে।

ষ্ট্ৰেছৰ চিহ্ন আৰু লক্ষণসমূহ ঃ

ষ্ট্ৰেছৰ দ্বাৰা আক্ৰান্ত ভূক্তভোগীসকলে নিম্নোলিখিত বিভিন্ন ধৰণৰ প্ৰকাশ কৰিব পাৰে।

(১) **মানসিক লক্ষণসমূহ ঃ**

(ক) উৎকণ্ঠা, অতি সহজেই খঙাল হৈ পৰা

(খ) বিষন্নতাযুক্ত, শোকাতুৰ, কান্দিথকা, অসহায়জনিত চিন্তাধাৰা আৰু উপলব্ধি।

(গ) মেজাজ অতি শীঘ্ৰে পৰিবৰ্ত্তন হোৱা।

(ঘ) অমনোযোগী স্বভাৱ; তেনে ব্যক্তিয়ে কোনো এটা বিষয় বুজিবলৈ অথবা মনত ৰাখিবলৈ বাৰে বাৰে কোৱাৰ আৱশ্যক হৈ পৰে।

(ঙ) কোনো এটা বিষয় বাৰে বাৰে একেলেথাৰিকৈ চিন্তা কৰি থাকে।

(চ) বহু মানুহে লক্ষণসমূহৰ বৰ্ণনা দিবলৈ অপৰাগ হয়।

(২) **দৈহিক লক্ষণসমূহ ঃ**

(ক) ক্লান্তিযুক্ত বা ভাগৰি পৰা।

(খ) মূৰৰ বিষ।

(গ) মাংসপেশীৰ জড়তা।

(ঘ) বুকুত ঢপ্‌ঢপনি হোৱা, হৃদস্পন্দনৰ বিসংগতি।

(ঙ) বায়ুমণ্ডলত বতাহ শেষ হৈ শ্বাস-প্ৰশ্বাসত অসুবিধা পোৱাৰ দৰে অনুভূতি।

(চ) পেটৰ বিষ অথবা বমিৰ ভাৱ।

(ছ) আভোক, ভোক নলগা।

(জ) অস্পষ্ট বা অনিৰ্দ্দিষ্ট বিষ যেনে: হাত-ভৰি, বুকুত।

(ঝ) মহিলাৰ ক্ষেত্ৰত মাহেকীয়া ঋতুস্ৰাৱৰ অস্বাভাৱিকতা (খেলিমেলি)।

(৩) **আচাৰ ব্যৱহাৰৰ পৰিবৰ্ত্তন ঃ**

(ক) কৰ্তব্যৰ সক্ৰিয়তা হ্ৰাসকৰণ, শক্তিহীনতা।

(খ) অত্যাধিক সক্ৰিয় অথবা অস্থিৰ।

(গ) ষ্ট্ৰেছৰ মাত্ৰা হ্ৰাসকৰণৰ বাবে মদৰ দৰে নিচাযুক্ত দ্ৰব্য গ্ৰহণ কৰা অথবা কানি, ভাং, নিচাযুক্ত ঔষধ সেৱন।

(ঘ) কোনো এটা কাম মনোযোগেৰে সম্পাদন কৰিব নোৱাৰা।

(ঙ) টোপনি বা নিদ্ৰাৰ বিজুতি। যেনে, টোপনিত ব্যাঘাত, নিদ্ৰাবিহীনতা, অত্যাধিক টোপনি বা দিনৰ ভাগত দীঘলীয়াকৈ ঘুমটি মৰা।

(৪) **সমাজৰ আন ব্যক্তি সকলৰ সৈতে থকা সম্বন্ধৰ অস্বাভাৱিক আচৰণ ঃ**

(ক) আৱেগ আৰু অনুভূতিৰ অভাৱ।

(খ) অযথা যুক্তিতৰ্ক আৰু কাজিয়াৰ অৱতাৰণা।

(গ) যিকোনো মীমাংসাৰ বাবে আনৰ ওচৰত অত্যন্ত নিৰ্ভৰশীল। সদায় এক অৱলম্বনৰ আৱশ্যক।

ৰোগ ওপৰত ষ্ট্ৰেছৰ প্ৰভাৱ ঃ

ৰোগৰ ওপৰত ষ্ট্ৰেছে কেইবা প্ৰকাৰে প্ৰভাৱ বিস্তাৰ কৰিব পাৰে।

(১) ৰোগৰমাত্ৰা তীব্ৰতৰ কৰি তুলিব পাৰে (একিউট ইলনেচ)

(২) ৰোগ চিৰকাৰী কৰি তুলিব পাৰে (ক্ৰনিক ইলনেচ)

(৩) মনোদৈহিক ৰোগৰ সৃষ্টি কৰিব পাৰে (চাইক'চমেটিক ডিজিজ)
(৪) সংকটপূৰ্ণ ৰোগত পতিত কৰিব পাৰে (ক্ৰিটিকেলী ইল পেচেন্ট) আদি।

পূৰ্বৰ অভিজ্ঞতা আৰু চাপযুক্ত (ষ্ট্ৰেছফুল) ঘটনাৱলীৰ দ্বাৰা প্ৰকাশিত প্ৰতিক্ৰিয়া ঃ

বিজ্ঞানী ব্ৰাউন আৰু হেৰিচে ১৯৭৮ চনত আঙুলিয়াই দিয়ে যে চাপযুক্ত জীৱনৰ ঘটনাৱলীৰ প্ৰতিক্ৰিয়া সমূহক; বৰ্তমান জীৱনৰ ঘটনাৱলীৰ প্ৰতিক্ৰিয়া সমূহক; বৰ্তমান জীৱনৰ পাৰিপাৰ্শ্বিক অন্যান্য ঘটনাৱলীয়ে অথবা পূৰ্বৰ ঘটনাৱলীৰ অভিজ্ঞতাই আমূল পৰিবৰ্তন সাধন কৰিব পাৰে। আকৌ বৰ্তমান জীৱনৰ ঘটনাৱলীয়েও এজন ব্যক্তিক চাপযুক্ত জীৱনৰ সৈতে আক্ৰমণ সাধ্য কৰি তুলিব পাৰে।

চাপযুক্ত (ষ্ট্ৰেছফুল) অভিজ্ঞতাৰ দ্বাৰা সৃষ্টি হোৱা লক্ষণ বা প্ৰতিক্ৰিয়াৰ শ্ৰেণীবিভাগ ঃ

বিজ্ঞান সন্মতভাৱে (আই-চি-১০; ডি-এচ-এম-৪, এই প্ৰতিক্ৰিয়াসমূহক তিনিভাগে বিভক্ত কৰিব পাৰি।
(১) তীব্ৰতৰ প্ৰতিক্ৰিয়া ঃ এজন মানসিকৰোগ নথকা ব্যক্তিক হঠাতে এক প্ৰৱল চাপযুক্ত উদ্দীপকে সংঘাতৰ সৃষ্টি কৰিলে ততালিকে কম সময়ৰ বাবে এক তীব্ৰতৰ প্ৰতিক্ৰিয়া প্ৰকাশ হয়। ইয়াকে তীব্ৰতৰ প্ৰতিক্ৰিয়া বোলা হয়।
(২) আঘাট পশ্চাত (প'ষ্ট ট্ৰমেটিক) সৃষ্টি হোৱা ষ্ট্ৰেছৰ অস্বাভাৱিকতা বা ৰোগ বা প্ৰতিক্ৰিয়া ঃ কোনো এক অভাৱনীয় প্ৰচণ্ড চাপযুক্ত পৰিস্থিতিৰ পৰিপ্ৰেক্ষিতত দীঘলীয়াকৈ অস্বাভাৱিক প্ৰতিক্ৰিয়াৰ সৃষ্টিযেই এই শ্ৰেণীৰ অন্তৰ্গত।
(৩) পৰিস্থিতিৰ সৈতে সহজ হ'ব নোৱাৰি সৃষ্ট বিশৃংখলতা (এড্জাষ্টমেন্ট ডিচৰ্ডাৰ) - ব্যক্তিৰ জীৱন চাপযুক্ত হৈ সৃষ্ট ধীৰে ধীৰে অথচ দীঘলীয়া প্ৰতিক্ৰিয়া।

ৰোগৰ ওপৰত মানসিক চাপৰ প্ৰভাৱ ঃ

ৰোগৰ ওপৰত মানসিক চাপৰ প্ৰভাৱ মন কৰিবলগীয়া। এনে প্ৰভাৱ কেইবা প্ৰকাৰৰ হব পাৰে। আলোচনাৰ সুবিধাৰ্থে এনে নিম্নোল্লিখিতভাৱে শ্ৰেণীবিভাগ কৰা হৈছে। যেনে,
(১) তীব্ৰতৰ ৰোগ
(২) চিৰকাৰী ৰোগ - মনোদৈহিক ৰোগ
(৩) সংকটপূৰ্ণ ৰোগত আক্ৰান্ত ৰোগী

(১) তীব্ৰতৰ ৰোগ ঃ

যিকোনো ৰোগত আক্ৰান্ত ৰোগীৰ মানসিক পৰিবৰ্তন সংঘটিত হয় আৰু এই পৰিবৰ্তনৰ প্ৰতিক্ৰিয়া মাত্ৰা আৰু পৰিসৰ ব্যক্তি বিশেষে আৰু ৰোগ বিশেষে ভিন্ন হব পাৰে। ৰোগৰ স্বভাৱ আৰু ই সংঘটিত হোৱাৰ সময়ৰ পৰিপ্ৰেক্ষিততো মানসিক পৰিবৰ্তন আৰু প্ৰতিক্ৰিয়াৰ সৃষ্টি হয়। স্বাস্থ্যবান হিচাপে গঢ় লৈ উঠা স্বভাৱমূৰ্তিৰোগাক্ৰান্ত অৱস্থাত ব্যাহত হৈ পৰে আৰু ই এক মনোকষ্টৰ কাৰণ হৈ পৰা তেনেই স্বাভাৱিক। এজন বৃত্তিধাৰী বা সক্ৰিয় কৰ্মী ৰোগত আক্ৰান্ত হৈ শয্যাশায়ী হোৱাৰ পৰিপ্ৰেক্ষিততো ব্যক্তিয়ে যদি বোধ কৰে যে তেওঁৰ প্ৰতি থকা ভালপোৱা বা সুহৃদয়তা প্ৰকাশ কৰা পৰিয়ালৰ সদস্যবৰ্গই এই সকলোখিনি তেওঁৰ কৰ্মৰ ওপৰতহে নিৰ্ভৰ কৰে; তেন্তে তেওঁৰ বৈবাহিক জীৱন তথা যৌন জীৱন ভাবুকি স্বৰূপ হৈ পৰা বুলি শংকিত হৈ পৰাৰ সম্ভাৱনা। ভাবুকিয়ে শংকাৰ সৃষ্টি কৰে, শংকাই উৎকণ্ঠাকে আৰম্ভ কৰি বিভিন্ন মানসিক পৰিবৰ্তনৰ সৃষ্টি কৰে। ই এক উদাহৰণ হে মাত্ৰ।

(২) চিৰকাৰী ৰোগ ঃ

চিৰকাৰী ভাৱে অৰ্থাৎ দীঘলীয়াকৈ ৰোগাক্ৰান্ত ব্যক্তি স্বভাৱমূৰ্ত্তি ভাবুকি স্বৰূপ হৈ পৰে। ফলত ৰোগী শোকাৰ্ত্ত, অসহায়হীনতা, আশাশূণ্যতা, অপৰাধপ্ৰৱণতা, বিষন্নতা তথা খিংখিঙিয়া মানসিকতা আদিৰে পৰিপূৰ্ণ হৈ পৰে। এইবোৰ ৰোগৰ প্ৰতিক্ৰিয়া সমূহ বিভিন্ন কাৰকৰ ওপৰত নিৰ্ভৰশীল। বিশেষকৈ ব্যক্তিৰ বয়স, সংস্কৃতিৰ প্ৰভাৱ তাৰোপৰি ৰোগৰ প্ৰাককালীন আৰু ৰোগ পশ্চাত সময়ত পৰিয়ালৰ সদস্যবৰ্গ তথা সামাজিক জীৱনৰ সুহৃদয়তাৰ ওপৰত নিৰ্ভৰ কৰে।

উদাহৰণ স্বৰূপে হৃদৰোগ বিশেষকৈ কৰণেৰী ধমনীৰ ৰোগ আৰু হাৰ্ট এটেকৰ ক্ষেত্ৰত মানসিক চাপৰ প্ৰভাৱৰ কথা গৱেষণাৰ দ্বাৰা প্ৰতীয়মান হৈছে। সমীক্ষাৰ দ্বাৰা দেখা গৈছে যে মানসিক চাপৰ ফলশ্ৰুতিত দেহত অক্সিজেনৰ আৱশ্যকতা বৃদ্ধি পায় আৰু ইয়েই দেহত উচ্চ ৰক্তচাপ আৰু নাড়ীস্পন্দনৰ হাৰ বৃদ্ধি কৰাত সহায় কৰে। গতিকে যিসকল ব্যক্তি কৰণেৰী ধমনীৰ ৰোগ (এনজাইনা, স্কিমিয়া)ত আক্ৰান্ত হৈ আছে, তেনে ব্যক্তিৰ ক্ষেত্ৰত অতিৰিক্ত উচ্চ ৰক্ত চাপ আৰু নাড়ী স্পন্দনৰ বৃদ্ধিয়ে হাৰ্ট এটেক; যি সকল ইতিমধ্যে উচ্চ ৰক্তচাপত ভুক্তভোগী তেওঁলোক "ষ্ট্ৰ'ক" - পক্ষাঘাত (পেৰেলাইচিচ্) ৰোগত পতিত হ'ব পাৰে। আনকি, কেতিয়াবা মৃত্যুৰ গৰাহত পৰাও অসম্ভৱ নহয়। কোনো ব্যক্তিয়ে কোনো ধৰণৰ লক্ষণ বা অসুবিধাত আক্ৰান্ত নোহোৱা অৱস্থাতো দেহৰ ধমনীত

"এথেৰ'স্কেল'চিচ" জাতীয় প্ৰক্ৰিয়া সংঘটিত হৈ থাকিব পাৰে। মানসিক চাপৰ বৃদ্ধিয়ে এনে এথেৰ'স্কেল'চিচৰ টুকুৰা ধমনীৰ বেৰৰ পৰা এৰুৱাই পেলাই আৰু এই টুকুৰা তেজৰ সোঁতৰ সৈতে গতি কৰি দূৰৈত ধমনী ফুটা বন্ধ কৰি দিয়ে। ফলত সেই ধমনীয়ে তেজৰ যোগান ধৰা অংগ বা যন্ত্ৰ, কোষসমূহত তেজৰ সৰবৰাহ বন্ধ কৰি ভয়াবহ, সংকটজনক মৃত্যুৰ ভাবুকি স্বৰূপ ৰোগৰ সৃষ্টি কৰিব পাৰে। এনে তথ্য বিজ্ঞানসন্মত বুলি প্ৰমাণিত হৈছে।

আমাৰ দেহৰ শ্বাস প্ৰশ্বাস যন্ত্ৰ, পাচক যন্ত্ৰ, হৃদপিণ্ড, গ্ৰন্থি আদিক মানসিক চাপে স্নায়ুতন্ত্ৰক প্ৰত্যক্ষভাৱে প্ৰভাৱান্বিত কৰিও প্ৰতিক্ৰিয়া সৃষ্টি কৰিব পাৰে। ইয়াৰ পৰা কেইটামান সিদ্ধান্তত উপনীত হ'ব পৰা যায়। কিছুমান ৰোগ যেনে - ক্ৰনিক বিষ, ইৰিটেবল বাৱেল ছিণ্ড্ৰম, মূৰৰ বিষ ইত্যাদি স্নায়ুতন্ত্ৰৰ দ্বাৰা প্ৰভাৱান্বিত হৈ সৃষ্টি হয়। এনেবোৰ ৰোগ মানসিক চাপ বৃদ্ধিৰ লগে লগে স্নায়ুতন্ত্ৰৰ মাধ্যমেৰে ৰোগৰ মাত্ৰা বৃদ্ধি কৰে। আনহাতে দীঘলীয়া ভাৱে বৰ্ত্তি থকা মানসিক চাপে স্নায়ু তন্ত্ৰক দীঘলীয়া ভাৱে উত্তেজিত কৰি দৈহিক ৰোগৰ সৃষ্টি কৰিব পাৰে।

মানসিক ৰোগত ভূক্তভোগী ৰোগী যেনে, অত্যাধিক উৎকণ্ঠাস্ত, বিষন্নতাৰে আক্ৰান্ত ৰোগী আদি মানসিক চাপৰ দ্বাৰা আক্ৰান্ত হলে; সেই ৰোগ সমূহৰ মাত্ৰা বৃদ্ধি পায়।

(১) সংকটপূৰ্ণ ৰোগত আক্ৰান্ত ৰোগীৰ ওপৰত মানসিক চাপৰ প্ৰভাৱ ঃ

কিছুমান সংকটপূৰ্ণ ৰোগত আক্ৰান্ত ব্যক্তিৰ ক্ষেত্ৰত মানসিক চাপে অভূতপূৰ্বভাৱে ঋণাত্মক ভূমিকা পালন কৰে। কেইটামান ৰোগৰ বিষয়ে থোৰতে আলোচনা কৰা হ'ল।
(ক) হাৰ্ট এটেক ঃ- চিকিৎসা শাস্ত্ৰত হাৰ্ট এটেক ৰোগক মায়'কাৰ্ডিয়েল ইনফাক্চন বুলি অভিহিত কৰা হয়। হাৰ্ট এটেক সংঘটিত হোৱাৰ বহুকাৰকৰ বিষয়ে জনা যায় যদিও হঠাতে তীব্ৰভাৱে হোৱা বা ক্ৰনিক (চিৰকাৰী) ভাৱে হোৱা দৈহিক আৰু মানসিক চাপেও এই ৰোগত পতিত হোৱাৰ আন কাৰক হিচাপে স্বীকৃত হৈছে। এই ক্ষেত্ৰত খাদ্যৰ উপৰিও মানসিক চাপে দেহৰ অন্তঃস্ৰাৱী গ্ৰন্থিৰ নিঃসৰণ ৰসসমূহৰ তাৰতম্যতাৰ সৃষ্টি কৰে। ইয়াৰ ফলত দেহৰ চৰ্বীপদাৰ্থ বিলাকৰ বিতৰণৰ অস্বাভাৱিকতাৰ সৃষ্টি হয় আৰু সিয়েই অৱশেষত "এথেৰ'স্কেল'চিচ" প্ৰক্ৰিয়া বৃদ্ধি কৰে। সমীক্ষাৰ দ্বাৰা প্ৰমাণিত হৈছে যে যিবিলাক মানুহৰ ব্যক্তিত্ব "ক ব্যক্তিত্ব" সম্পন্ন (টাইপ-এ-পাৰচ'নেলিটি/বিহেভিয়াৰ) তেওঁলোকৰ মাজত "খ ব্যক্তিত্ব" সম্পন্ন মানুহতকৈ হাৰ্ট এটেকৰ মাত্ৰা তুলনামূলক ভাৱে সৰ্বাধিক। ইয়াৰ উপৰিও এইটো তথ্যও জানিব পৰা গৈছে যে "ক ব্যক্তিত্ব" সম্পন্ন ব্যক্তিৰ দেহত কলেষ্টেৰলৰ মাত্ৰা অধিক; ট্ৰাইগ্লিচাৰাইড, কৰ্টিক'ষ্টেৰইড, কেটেক'লেমাইন আদিৰ পৰিমান মাত্ৰাধিক; কৰণেৰী ধমনীৰ ৰোগৰ হাৰ বৃদ্ধি; ইনচুলিন ৰেজিষ্টেন্স জাতীয় সমস্যাৰ প্ৰাৱল্য বৃদ্ধি আদি আনুসংগিক উপসৰ্গ সমূহ সততে সংযোজিত হৈ থাকে। আগেয়ে উল্লেখ কৰা হৈছে যে মানসিক চাপৰ প্ৰভাৱত দেহত কেটেক'লেমাইন জাতীয় পদাৰ্থ মাত্ৰাধিক নিঃসৰণ হয় তেজৰ অনুচক্ৰিকা সমূহ গোটখাই পুঞ্জীভূত হোৱা প্ৰক্ৰিয়া বৃদ্ধি হয়, হৃদপিণ্ডৰ বিতালতা (এৰিথমিয়া) ৰ হাৰ বৃদ্ধি হয়। এই সকলোবোৰ কাৰণৰ বাবেই হাৰ্ট এটেক আৰু আনষ্টেবল এনজাইনা আদি ৰোগৰ হাৰ অত্যাধিক বৃদ্ধি পায়।
(খ) আই চি ইউত চিকিৎসাধীন ৰোগী ঃ- এনে ধৰণৰ বিশেষ ভাৱে স্থাপন কৰা কোঠালীত সংকটপূৰ্ণ ৰোগাৱস্থাৰ ৰোগীক ৰখা হয়। এই ৰোগীসমূহ প্ৰায়েই উৎকণ্ঠিত আৰু শংকাযুক্ত হৈ থাকে। বিশেষকৈ বয়সস্থ ব্যক্তি সমূহ মানসিক চাপত আক্ৰান্ত হৈ পৰে।
(গ) বৃক্কৰ ৰোগৰ বাবে ডায়েলাইচিচ কৰাৰ সময়ত ৰোগী যন্ত্ৰ-পাতিৰে সৈতে পৰিপূৰ্ণ কোঠালীত পৰিয়ালবৰ্গৰ অনুপস্থিতিত বহু সময়ত অতিবাহিত কৰিব লগাৰ পৰিপেক্ষিতত মানসিক চাপ বৃদ্ধি হয়। ফলত চিকিৎসালয়ৰ সদস্যসকলক অস্বাভাৱিক আচৰণ কৰে, খিংখিঙিয়া স্বভাৱৰ হৈ পৰে। অথবা শিশুসুলভ আচৰণ প্ৰদৰ্শন কৰে। ❐❐

মানসিক চাপ আৰু যোগৰ দ্বাৰা নিৰাময়কৰণ আৰু ইয়াৰ ব্যৱস্থাপনা

যোগ অভ্যাসৰ দ্বাৰা মানসিক চাপ দূৰীকৰণ তথা হ্ৰাসকৰণ এক ফলপ্ৰসু ব্যৱস্থা বুলি বৰ্ত্তমান বিশ্বত পৰিগণিত হৈছে আৰু ইয়াৰ প্ৰসাৰো বৃদ্ধি পাব লাগিছে।

যোগৰ ওপৰত অৱলম্বন কৰি বৰ্ত্তমান পশ্চিমীয়া

দেশসমূহত "দেহ শিথিলকৰণ কৌশল" (ৰিলাক্স্জেচন টেক্নিক), "শিথিলকৰণ ভংগী" (ৰিলাক্সজেচন প'জ), শ্বাস-প্ৰশ্বাস নিয়মিতকৰণ (ব্ৰেথ কণ্ট্ৰল) আনকি ধ্যান, প্ৰাণায়াম আদিও ব্যৱহৃত হৈছে। ক্ৰমান্বয়ে যোগৰ ফলপ্ৰসূতাৰ প্ৰতি লক্ষ্য ৰাখি - বাহ্যিক সত্যতা (এক্সষ্টাৰনেল ৰিয়েলিটি), অন্তৰ্মূখী সত্যতা (ইনটাৰনেল ৰিয়েলিটি), অতিন্দ্ৰীয় ধ্যান (ট্ৰেন্ চেন্‌ডেনটেল মেডিটেচন) আদিৰ ওপৰত গুৰুত্ব আৰোপ কৰিছে। পোনপ্ৰথমে প্ৰয়োগ কৰা ব্যৱস্থাৱলীৰ পৰিপেক্ষিতত পুনৰ পিছত উল্লেখ কৰা ব্যৱস্থাৱলী গ্ৰহণ কৰাৰ কাৰণ এক লজ্জাজনক বিষয়। কিয়নো যোগৰ প্ৰকৃত শৃংখলাবদ্ধ বৈজ্ঞানিক দৃষ্টিভংগী আওকাণ কৰি নিজৰ সুবিধানুসাৰে যোগক পৰিবৰ্তন সাধিবৰ বৃথা প্ৰচেষ্টাৰে উক্ত "টেকনিক" "প'জ" আদিৰ সৃষ্টি কৰিছিল । সময়ৰ কষতিত তেওঁলোকৰ প্ৰচেষ্টা মূঢ়তাত পৰিণত হোৱাত পিছত উল্লেখ কৰা "সত্যতা" "অতিন্দ্ৰীয় ধ্যান" আদি অৰ্ন্তভূক্ত কৰিবলৈ বাধ্য হ'ল।

ৰিলাক্সেজেচন টেক্নিক, প'জ আদি "শৱাসন"ৰ নামান্তৰ মাথোন। শৱাসন এক প্ৰকাৰৰ বিজ্ঞান সন্মত প্ৰক্ৰিয়া। ইয়াৰ পৰিবৰ্তন সাধিবৰ সকলো প্ৰচেষ্টাই বৃথা। শ্বাস-প্ৰশ্বাস নিয়মিতকৰণ প্ৰক্ৰিয়া প্ৰাণায়ামৰ নামান্তৰ। শ্ৰীমদ্ভাগৱদ মহাপুৰাণ, শ্ৰীমদ্ভাগৱদ গীতা আদি কৰি খৃঃপূঃ বহু হাজাৰ বছৰ আগতেই ৰচিত পুথিসমূহত "অন্তঃঅংগ" আৰু "বহিঃঅংগ" আদিয়েই বৰ্ত্তমান পশ্চিমীয়া দেশৰ "এক্সটাৰনেল ৰিয়েলিটি" আৰু "ইনটাৰনেল ৰিয়েলিটি"। যোগশাস্ত্ৰৰ অৰ্ন্তগত এই প্ৰক্ৰিয়াসমূহ এক শৃংখলাবদ্ধ প্ৰণালীৰ দ্বাৰা সংযুক্ত। ঠিক মুকুতা মালাধাৰীৰ দৰে এটা মুকুতা ছিগি গলেই মালাধাৰী শেষ হৈ যায়। যোগৰ প্ৰণালীসমূহো ইটোৰ লগত সিটো অবিচ্ছেদ্য ৰূপে সংলগ্ন। এটা আনটোৰ পৰিপূৰক আৰু এটাক বাদ দি আনটো সম্পূৰ্ণ হব নোৱাৰে। ইয়াৰ উপৰিও এই যোগসমূহৰ "ক্ৰম" বা স্তৰ আছে। এটা মন্দিৰৰ শিখৰৰ শেষ বিন্দু অতিক্ৰম কৰিবলৈ তলৰ সমতল ভেটিৰ পৰা ক্ৰমান্বয়ে আৰোহন কৰা প্ৰয়োজন আৰু সেইদৰে যোগৰ পূৰ্ণতা প্ৰাপ্তিৰ বাবেও শৃংখলাবদ্ধ অনুশাসন যুক্ত প্ৰচেষ্টাৰ প্ৰয়োজন। উপৰোক্ত প্ৰণালীসমূহ যোগৰ অৰ্ন্তগত কিন্তু ইয়াৰ প্ৰয়োগ কৌশলসমূহ অনুশাসনহীন। অনুশাসনেৰে প্ৰণালীবদ্ধভাৱে আগবাঢ়িলে মানসিক চাপ আৰু ইয়াৰ ফলশ্ৰুতিত প্ৰকাশিত ৰোগসমূহ নিৰাময় কৰাত সহায়ক হোৱা সম্ভৱপৰ।

যোগৰ এটা প্ৰধান উদ্দেশ্য হ'ল মনক সংযত কৰা আৰু অনুশাসনেৰে নিয়ন্ত্ৰণ কৰা। সেয়েহে যোগশাস্ত্ৰৰ পিতৃস্বৰূপ পতঞ্জলিয়ে কয়, "যোগশ্চিত্তবৃত্তি নিৰোধঃ (১।।২)"। অৰ্থাৎ মনৰ চিন্তাৰ তৰংগৰাশি অনুশাসনেৰে পৰিবৰ্ত্তন সাধন কৰা। মনত বিভিন্ন চিন্তা তৰংগ, আৱেগ, অনুভূতিৰ প্ৰতিক্ৰিয়া অথবা সংঘৰ্ষৰ ফলতেই মানসিক চাপৰ সৃষ্টি হয়। সেইবাবে যোগৰ সহায়ত মনক সংযত কৰি বা মনক কেন্দ্ৰীভূত কৰি বা মনক পৰিবৰ্ত্তন সাধন কৰি পৰিস্থিতিৰ অনুকূলে পৰিবেশন কৰিব পাৰিলেই মানসিক চাপ বহু পৰিমাণে হ্ৰাস হোৱা সম্ভৱপৰ। মানসিক চাপ দূৰীকৰণত যোগৰ প্ৰভাৱ বহুলভাৱে প্ৰচাৰিত আৰু প্ৰসাৰিত হোৱাই ও অন্যতম কাৰণ।

ভাৰতীয় যোগদৰ্শনত অসংখ্য প্ৰকাৰৰ যোগৰ উল্লেখ আছে। এই যোগৰ মূলমন্ত্ৰই হ'ল মনক একাগ্ৰকৰণ, স্থিৰতাপ্ৰদান, পৰিবৰ্তন সাধন কৰি চঞ্চল অৱস্থাৰ পৰা কেন্দ্ৰীভূত কৰি সাম্যতা প্ৰদান কৰা। কৰ্মযোগ, জ্ঞানযোগ, ভক্তিযোগ আদি সকলোবোৰ মনক সংযত আৰু স্থিৰ কৰাৰ আহিলা মাথোন। ব্যক্তিৰ অভিৰুচি, সাৰ্মথ্য, ইচ্ছা তথা কৰ্মৰ আদৰ্শৰ ব্যতিৰেকে যোগ নিৰ্বাচন কৰি আত্মনিয়োগ কৰিব পাৰে। এনেদৰে বিভিন্ন যোগৰ সমাহাৰে ভাৰতীয় যোগদৰ্শনক অপূৰ্ব মহত্ত্ব প্ৰদান কৰিছে।

যোগসমূহৰ অৰ্ন্তগত "ৰাজযোগক" বিশেষভাৱে মান্যতা প্ৰদান কৰা হৈছে আৰু ব্যৱহাৰিক ক্ষেত্ৰত মনক শৃংখলাবদ্ধ কৰি সংযত আৰু স্থিৰ কৰাৰ সৰ্বোৎকৃষ্ট সোপান বুলি কোৱা হৈছে। সেয়েহে যোগৰ ভিতৰত ইয়াক "ৰাজ" অৰ্থাৎ ৰজা অৰ্থত ব্যৱহাৰ কৰা হৈছে। স্বামী-বিবেকানন্দই ৰাজযোগক ভূয়সী প্ৰশংসা কৰিছে আৰু ইয়াৰ উৎকৃষ্ট ফলাফল সমূহৰ কথা ব্যাখ্যা কৰিছে। মানসিক চাপ হ্ৰাসকৰণত ৰাজযোগৰ অভ্যাসে সহায় কৰিব পাৰে।

ৰাজযোগ অষ্টমাৰ্গৰ সমাহাৰ। ইয়াক অষ্টাংগ যোগ অৰ্থাৎ আঠটা অংগৰ দ্বাৰা সংযুক্ত বুলি কোৱা হয়। পতঞ্জলিয়ে যোগদৰ্শনতে বৰ্ণনা কৰিছে, "যমনিয়মাসন প্ৰাণায়াম প্ৰত্যাহাৰ ধাৰণা-ধ্যানসমাধয়োহবঙ্গানি।২।।২৯"। যম, নিয়ম, আসন, প্ৰণায়াম, প্ৰত্যাহাৰ, ধাৰণা, ধ্যান আৰু সমাধিয়েই যোগ। যম, নিয়ম, আসন আৰু প্ৰাণায়ামক বৰ্হিংগ আৰু প্ৰত্যাহাৰ, ধাৰণা, ধ্যান আৰু সমাধিক অৰ্ন্তংগ বুলি কোৱা

হয়। পোনপ্ৰথম বৰ্হিংগৰ অভ্যাসে চঞ্চল, অশান্ত দেহ-মনত স্থিৰতা প্ৰদান কৰে আৰু অৰ্ন্তংগসমূহ অভ্যাসৰ ক্ষেত্ৰত সহায় কৰে।

যম স্তৰৰ অৰ্ন্তগত - অহিংসা, সত্য, অস্তেয়, অপৰিগ্ৰহ আৰু ব্ৰহ্মচৰ্য; নিয়ম স্তৰৰ অৰ্ন্তগত - শৌচ, সন্তোষ:, তপঃ স্বাধ্যায় আৰু ঈশ্বৰ প্ৰণিধান - এই দুয়োটাই ব্যক্তিগত পৰ্য্যায়ত আৰু সামাজিক পৰ্য্যায়ত সুস্থতা প্ৰদান কৰে। এই দুয়োটা বিষয়ে ক্ৰমান্বয়ে ব্যক্তিগত আয়ত্বাধীন কৌশল আৰু সামাজিক অৱলম্বন গ্ৰহণ আৰু পালন কৰাত সহায় কৰে। মানসিক চাপ নিয়ন্ত্ৰণ কৰাত আয়ত্বাধীন কৌশলৰ অভ্যাস আৰু সামাজিক অৱলম্বনৰ সহযোগিতাই অভূতপূৰ্ব বৰঙণি প্ৰদান কৰে বুলি বিজ্ঞানীয়েও মত পোষণ কৰে। যম আৰু নিয়ম পালনৰ ধনাত্মক দিশ সমূহৰ ভিতৰত "মন" স্থিৰ কৰা ক্ষমতা প্ৰদানো অন্যতম। মানসিক চাপ হ্ৰাসকৰণত যম আৰু নিয়ম প্ৰথম সোপান হব পাৰে।

মানসিক চাপৰ শৰীৰ ক্ৰিয়া বিজ্ঞান, বিকৃতি বিজ্ঞান আলোচনাৰ মৰ্মে ব্যাখ্যা কৰা হৈছিল যে মানসিক চাপৰ পৰিপ্ৰেক্ষিতত দেহত বিভিন্ন ধৰণৰ হৰমোন আৰু ৰাসায়নিক যৌগিক পদাৰ্থৰ নিঃসৰণ হয়। ব্যায়ামৰ সহায়ত এনে পদাৰ্থ সমূহৰ ভাৰত্তোলনৰ সমতা স্থাপন কৰিব পৰা যায়। যোগৰ অৰ্ন্তগত আসন এক প্ৰকাৰৰ ব্যায়াম জাতীয় দেহৰ ভংগীমা যদিও ব্যায়ামতকৈ আসন বহুগুণে উচ্চ স্তৰীয় মাৰ্গ। কিয়নো আসনৰ সৈতে একাগ্ৰতা, মনোযোগ, কম্পনবিহীন স্থিৰ সুখানুভূতি ওতঃপ্ৰোতভাৱে জড়িত, "স্থিৰসুখমাসনম্ ।।২।৪৬"। স্থিৰ মন আৰু দেহৰ সৈতে আসনৰ প্ৰক্ৰিয়া সম্পন্ন হোৱাৰ হেতু মগজুৰ হাইপ'থেলামাছ আৰু পিটুইটাৰি গ্ৰন্থিত সৃষ্টি হোৱা উদ্দীপকৰ ভাৰসাম্যতা প্ৰদান কৰে। সেইবাবে আসনৰ জৰিয়তে মানসিক তথা মনোদৈহিক ৰোগ হ্ৰাসকৰণত সহায়ক হয়। ভাৰতীয় যোগদৰ্শনত ৮৪ লাখ আসনৰ উল্লেখ আছে; তাৰে ৮৪ হাজাৰ অতি উত্তম; তাৰে ৮৪ টা ব্যৱহাৰিক ভাৱে প্ৰচলিত হৈ আছে। এই আসনসমূহ বিভিন্ন ৰোগৰ বাবে নিৰ্দ্দিষ্ট কৰা আছে। কিন্তু বৰ্ত্তমান যুগৰ অতি ব্যস্ততাপূৰ্ণ জীৱন যাত্ৰাৰ প্ৰণালীত সকলোবোৰ আসন অভ্যাস কৰা সম্ভৱপৰ নহব পাৰে। সেইবাবে দুটা আসনৰ অভ্যাসে মানসিক চাপ দূৰীকৰণত সহায়ক হব বুলি আমি ভাবো। "সূৰ্য নমস্কাৰ" আৰু শৱাসন এই দুটা সহজ, ব্যৱহাৰিক, কম সময়ৰ ভিতৰত অভ্যাস কৰিব পৰা আসন বুলি ভাঁবো।

দাৰ্শনিক দৃষ্টিকোণেৰে প্ৰাণায়ামে "প্ৰাণ"ক অৰ্থাৎ দেহৰ জীৱনীশক্তিক সুস্থিৰতা প্ৰদান কৰে। বৈজ্ঞানিক দৃষ্টিৰে ই এক শ্বাস-প্ৰশ্বাসৰ ব্যায়াম। সাধাৰণ যিকোনো ব্যায়ামৰ সৈতে প্ৰাণায়ামৰ পাৰ্থক্য এয়ে যে মনক কেন্দ্ৰীভূত কৰিহে প্ৰাণায়ম অভ্যাস কৰা হয়। অৰ্থাৎ চঞ্চল চিত্তৰ সৈতে প্ৰাণায়ম অফলপ্ৰসূ আৰু অসম্পূৰ্ণ। প্ৰাণায়ামত শ্বাস-প্ৰশ্বাস অনুশীলনৰ দ্বাৰা হাওঁফাওঁৰ কাৰ্য্য কুশলতা বৃদ্ধি কৰা হয়; দেহত অক্সিজেনৰ মাত্ৰা আৰু পৰিমাণৰ সঞ্চালন বৃদ্ধি কৰা হয়; দৈহিক যন্ত্ৰ, অংগ-প্ৰত্যংগ, কোষ সমূহক সজীৱতা আৰু সুস্থতা প্ৰদান কৰে। মুঠতে প্ৰাণায়মৰ সহায়ত মানসিক, শাৰীৰিক সুস্থতা প্ৰদানৰ জৰিয়তে মানসিক চাপ প্ৰতিৰোধ কৰিব পাৰি। "তস্মিন্‌সতি শ্বাস প্ৰশ্বাস যোৰ্গতিবিচ্ছেদ:প্ৰাণায়াম: ।।২।৪৯"। যোগদৰ্শনত বহু প্ৰকাৰৰ প্ৰাণায়ামৰ উল্লেখ আছে আৰু এই বিলাকে ব্যস্ততাপূৰ্ণ জীৱনৰ প্ৰতিপ্ৰেক্ষিতত "সহজ প্ৰাণায়াম" আৰু "ভ্ৰমণ প্ৰাণায়ামৰ" অভ্যাস কৰাই মোটা-মুটিভাৱে শ্ৰেয় বুলি কোৱাত বাধা নাই।

ইয়াৰ পিছৰ সোপানসমূহক অৰ্ন্তংগ যাক ইনাৰ ৰিয়েলিটি বুলি পশ্চিমীয়া দেশসমূহে বৰ্ত্তমানে স্বীকাৰ কৰিছে। কিন্তু এই অংশৰ অৰ্ন্তগত প্ৰত্যাহাৰ, ধাৰণা, ধ্যান আৰু সমাধি একোটাকৈ পূৰ্ণ পৰ্য্যায়ৰ অধ্যায়। প্ৰত্যাহাৰ অৰ্থে যিবিলাক অনুভূতিয়ে মন স্থিৰ হোৱাত বাধাৰ সৃষ্টি কৰে, সেইবিলাকক ক্ৰমান্বয়ে আতঁৰাই পঠাবলৈ চেষ্টা কৰিব লাগে। এনেধৰণেৰে অভ্যাস সম্পূৰ্ণ হ'লে মনটো কোনো বিষয়ত কেন্দ্ৰীভূত কৰাৰ অভ্যাস কৰিব লাগে আৰু এই পৰ্য্যায়েই হ'ল ধাৰণা। ধাৰণা বা চিত্ত কেন্দ্ৰীভূত কৰি দীঘলীয়া সময়ৰ বা মন স্থিৰ কৰি অৱস্থাই ধ্যান স্তৰত উপনীত হয়। যিসময়ত চিত্ত আঁতৰি গৈ অৰ্থাৎ পুৰুষঃ প্ৰকৃতিৰ পৰা বিছিন্ন হৈ পৰে; সেই অৱস্থাত এক অতীন্দ্ৰিয় সুখানুভূতিৰ আৱেশে আৱৰি ধৰে; পুৰুষঃ সমাধি স্তৰত উপনীত হয়।

মানসিক চাপ হ্ৰাসকৰণৰ বাবে সমাধি স্তৰত প্ৰৱেশ কৰাৰ বাবে ব্যৱহাৰিক ক্ষেত্ৰত সম্ভৱ নোহোৱা নিতান্তই স্বাভাৱিক। সেই বাবে সমাধি বাদ দি বাকী তিনিটা অধ্যায় অভ্যাস কৰাই যুক্তিযুক্ত। এজন ব্যক্তিক পোনচাটেই ধ্যানৰ অভ্যাস কৰাৰ বাবে মন স্থিৰ আৰু কেন্দ্ৰীভূত কৰিবলৈ পৰামৰ্শ প্ৰদান কৰা যিমান সহজ; কাৰ্য সম্পাদন কৰা সিমান

কঠিন। কিয়নো মন স্থিৰ কৰাৰ চেষ্টা কৰাৰ সময় বিষয়-বাসনা, কৰ্মেন্দ্ৰীয়, জ্ঞানেন্দ্ৰিয় আদিয়ে মন অস্থিৰ, চঞ্চল কৰি তোলে। যোগ দৰ্শনৰ পিতৃস্বৰূপ পতঞ্জলিয়ে এই কথা মৰ্মে মৰ্মে উপলব্ধি কৰাৰ বাবেই ধ্যান পৰ্য্যায়ত প্ৰৱেশৰ পূৰ্বপ্ৰস্তুতি হিচাবে প্ৰত্যাহাৰ আৰু ধাৰণা পৰ্য্যায়ৰ দিহা কৰি গৈছে। তেওঁৰ পদ্ধতি অত্যন্ত বিজ্ঞানসন্মত আৰু শৃংখলাবদ্ধ তথা নিয়মানুবৰ্তিক। যোগদৰ্শনৰ প্ৰণালীবদ্ধ দিহা অনুসাৰে ধ্যান কৰাৰ অভ্যাস কৰিলে মন স্থিৰ, অচঞ্চল আৰু প্ৰশান্তিৰে পৰিপূৰ্ণ হৈ পৰে। আকৌ প্ৰত্যাহাৰ, ধাৰণা, ধ্যান এনে শৃংখলাৰে অভ্যাস কৰিলে ধ্যান পৰ্য্যায় অতিক্ৰম কৰা সহজ হৈ পৰে। সেইবাবে পদ্ধতিযুক্ত ধ্যানৰ অভ্যাসৰ ফলত মন সুস্থিৰ কেন্দ্ৰীভূত হৈ পৰাৰ বাবেই মানসিক চাপ নিৰাময়ত বিশেষভাৱে সহায়ক হৈ পৰে।

সমাধি অৱস্থাই অতীন্দ্ৰিয় আনন্দবোধৰ সন্ধান দিয়ে। এই ক্ষেত্ৰত "সম্প্ৰজ্ঞাত" সমাধিৰ বিষয়েহে অৱগত কৰা হৈছে। কিয়নো সম্প্ৰজ্ঞাত সমাধিয়ে মনটোক প্ৰকৃতিৰ পৰা বিচ্ছেদ কৰি এক পৰমানন্দ অনাবিল ঐশ্বৰিক সুখানুভূতিৰ আস্বাদ দিয়ে যদিও মন বা চিত্ত পুণৰাই পাৰ্থিৰ অৱস্থালৈ ঘূৰি আহে। কিন্তু সমাধিৰ আনটো প্ৰকাৰ "অসম্প্ৰজ্ঞাত সমাধি" এক বিশেষধৰণৰ সমাধি, যাৰ ফলত চিত্ত পুণৰ আগৰ অৱস্থালৈ ঘূৰি নাহে। এই অৱস্থাক "কৈৱল্য" বুলিও কোৱা হয়। অসম্প্ৰজ্ঞাত সমাধি মানসিক চাপ হ্ৰাসকৰণৰ বাবে প্ৰযোজ্য নহয়। সাধাৰণ ৰাইজে এই সমাধি অভ্যাস কৰাৰ প্ৰয়োজন নাই।

সম্প্ৰজ্ঞাত সমাধিত পৰিবৰ্তন সাধি অতীন্দ্ৰিয় ধ্যান বুলি বহু পশ্চিমীয়া দেশৰ লগতে আমাৰ দেশতো প্ৰয়োগ কৰা হৈছে। কিন্তু দেখা যায় যে পতঞ্জলিৰ প্ৰণালীবদ্ধ সম্প্ৰজ্ঞাত সমাধি অভ্যাস কৰা অধিক ব্যৱহাৰিক আৰু ফলপ্ৰসূ।

ধ্যানৰ অভ্যাসে দেহত কেনেধৰণৰ ক্ৰিয়া কৰে তাক বিভিন্ন গৱেষণাৰ দ্বাৰা স্বীকৃত হৈছে। এই ক্ৰিয়া সমূহ থোৰতে এনে ধৰণৰ ঃ

(১) ধ্যানৰত অৱস্থাত দেহৰ নাড়ী স্পন্দন হ্ৰাস হয়।
(২) ধ্যানৰত অৱস্থাত দেহৰ ৰক্তচাপ নিম্নগামী হয়।
(৩) দেহৰ আৱশ্যকীয় বি-এম-আৰ প্ৰয়োজনীয়তা নিম্নগামী হয়।
(৪) দেহৰ উষ্ণতাৰ তাৰতম্য ঘটে।
(৫) শ্বাস প্ৰশ্বাস নিয়মীয়া হয়।
(৬) দেহত কেটেক'লেমাইন জাতীয় পদাৰ্থৰ মাত্ৰা হ্ৰাস হয়।
(৭) তেজত চৰ্বীপদাৰ্থৰ মাত্ৰা হ্ৰাস পায়।
(৮) মগজুৰ কোষসমূহৰ সুস্থিৰতা ই-ই-জি পৰীক্ষাৰ দ্বাৰা প্ৰমাণিত হৈছে।
(৯) হৃদপিণ্ডৰ উত্তেজনা স্বাভাৱিককৰণ ই-চি-জি পৰীক্ষাৰ দ্বাৰা প্ৰমাণিত হৈছে।
(১০) ধ্যানৰ পিচত মনোযোগ বৃদ্ধি হয়।
(১১) ইয়াৰ দ্বাৰা মনত প্ৰফুল্লতাৰ সৃষ্টি হয় আৰু মনোশক্তি বৃদ্ধি হয়।
(১২)মানসিক শক্তি বৃদ্ধিৰ বাবে যিকোনো সম্ভাব্য পৰিস্থিতিত অটুট সাহসী মনোভাৱেৰে সন্মুখীন হব পাৰে।
(১৩) কৰ্মশক্তি বৃদ্ধি হয় আৰু কাম কৰাৰ বাবে অফুৰন্ত শক্তি বোধ কৰে।
(১৪) মন প্ৰশান্তিময় অৱস্থা প্ৰাপ্তিৰ হেতু - খং, উত্তেজনা দুখ-শোক, শংকা আদি আয়ত্বাধীন হৈ পৰে।

ধ্যান প্ৰভাৱৰ গুৰুত্ব আৰু ফলপ্ৰসূতা অপৰিসীম। উক্ত ক্ৰিয়াসমূহৰ পৰা এই কথা সহজেই প্ৰতীয়মান হয় যে ইয়াৰ দ্বাৰা মানসিক চাপ নিম্নগামী কৰাৰ ফলশ্ৰুতিত মানসিক ৰোগ বা মনোদৈহিক ৰোগ নিয়ন্ত্ৰণ কৰিব পৰা যায়।

যোগ অভ্যাসৰ সৈতে আহাৰৰ প্ৰয়োজনীয়তা মন কৰিবলগীয়া। আহাৰৰ উপাদান সমূহ জুলীয়া অথবা তৃপ্তিদায়ক গোটা আহাৰ হোৱা উচিত। যৱ, চাউল, চাউলৰ গুড়ি, গাখীৰৰ ঘিউ, মাখন (কম পৰিমাণে) চেনী, কুঁহিয়াৰৰ ৰস, মৌ, শুকান আদা, শাক-পাচলি, ফলমূল, পানী আদি খোৱাৰ উপকৰণ। অত্যাধিক ভোজনকাৰী হোৱা উচিত নহয়। (হঠযোগ প্ৰদীপিকা)।

মহৎ লোকৰ বাণী

"শিক্ষক এজন মম বাতিৰ সমান, যি নিজে গলি আনক পোহৰ দিয়ে।"

-সুভাষ চন্দ্ৰ বসু

প্ৰবন্ধ

প্ৰবন্ধ হৈছে "প্ৰকৃতি, জীৱন আৰু জগতৰ পৰা আহৰণ কৰা যিকোনো এক মৌলিক বিষয়বস্তুৰ উপস্থাপন, আত্মসচেতন আৰু বিজ্ঞানসন্মত দৃষ্টিভংগীৰ উপস্থাপিত বিষয়বস্তুৰ ওপৰত আগবঢ়োৱা চিন্তা চেতনা।"

- আমি অসমীয়া নহওঁ দুখীয়া - ১৩
  প্ৰৱক্তা লক্ষণ বৰা
- মানৱ জগতত এভুমুকি - ১৫
  বিমলা কোঁৱৰ
- পৰিৱেশৰ ভাৰসাম্যতা ৰক্ষা আৰু অৰ্থনৈতিক উন্নয়নত বনানিকৰণৰ ভূমিকা - ১৭
  ড° দিলীপ কলিতা
- সংস্কৃত সাহিত্যত গল্প আৰু সাধুকথা বিলাকৰ স্থান আৰু তাৰ এক চমু বিৱৰণ - ২০
  মধুমিতা গোস্বামী বৰঠাকুৰ
- পৰিৱেশ অৰ্থবিজ্ঞান-অৰ্থনীতিৰ এটা নতুন শাখা - ২২
  প্ৰশান্ত কুমাৰ বৰা
- ব'হাগ বিহু আৰু অপসংস্কৃতি - ২৫
  সুস্মিতা সোনোৱাল
- উত্তৰ-পূৱ ভাৰতৰ জৈৱবৈচিত্ৰতা সংৰক্ষণৰ সংকট আৰু প্ৰত্যাহ্বান - ২৬
  তৰুণ গগৈ
- জীয়াই থকাৰ চিন্তা - ৩১
  অসীম সোনোৱাল
- বন্ধুত্বঃ এক হৃদয় পৰশা শব্দ - ৩৩
  জুনুমণি শইকীয়া
- বড়ো সংস্কৃতি ঃ কেইটামান উল্লেখযোগ্য দিশ - ৩৪
  নিত্যানন্দ মহন
- ব্যক্তিত্ব -অশ্ৰু-অঞ্জলি - ড° ভবেন্দ্ৰ নাথ শইকীয়ালৈ - ৩৯
  লক্ষ্যদীপ গগৈ
- যোগাসনত সুন্দৰ জীৱন - ৪০
  বিজু দত্ত
- স্বদেশ-প্ৰীতি - ৪২
  খলিলুৰ ৰহমান
- সমাজত নৈতিক স্খলন ৰোধ কৰাত অভিভাৱকৰ দায়িত্ববোধ ৪৪
  বদন সোনোৱাল
- মিচিং জাতিৰ উৎপত্তিৰ এটি চমু আভাষ - ৪৬
  ভৱেশ দাৰিক

আমি অসমীয়া নহওঁ দুখীয়া

✍ প্ৰৰজ্য লক্ষ্মন বৰা
মূৰবী অধ্যাপক, (অৰ্থনীতি বিভাগ)

অসমীয়াত এষাৰ পুৰণি কথা আছে -
'এশ এজোপা ৰুবা ক'ল,
মাহেকে পষেকে চিকুনাবা তল।
পাত পচলা লাভত খাবা,
লঙ্কাৰ বণিজ ঘৰতে পাবা।'

এই সৰল সহজ কথাষাৰৰ যথেষ্ট গুৰুত্বপূৰ্ণ অৰ্থ আছে। এশ এজোপা কল গছৰ বাগিছা এখনত গৰাকীয়ে পাত পচলা এনেয়ে পায়। অথচ ইয়াৰ কল খিনি বজাৰত বেচি যথেষ্ট পৰিমানৰ টকা উপাৰ্জন কৰিব পাৰে। জীৱিকা নিৰ্বাহৰ কাৰনে লঙ্কাত অৰ্থাৎ দূৰত বেপাৰ বাণিজ্য কৰিবলৈ যাব নেলাগে। সাম্প্ৰতিক কালত এই কথাষাৰৰ প্ৰাসঙ্গিকতা যথেষ্ট বৃদ্ধি পাইছে। নিবনুৱা সমস্যাই জৰ্জৰিত কৰা অসমখনত, নিবনুৱা যুৱক-যুৱতীয়ে এনে কিছুমান আঁচনি হাতত লব লাগিব যাতে নিজৰ জীৱিকা নিজেই সন্ধান কৰিব পাৰে। বৰ্ত্তমান যুগত এশ জোপা কলৰ ঠাইত হাজাৰ জোপা কলৰ বাগিছা কৰিলে গাঁৱত থাকিয়েই মাহেকে পাঁচ ছহেজাৰ টকা উপাৰ্জন কৰিব পাৰিব।

আজি দহবছৰে কোনো শিক্ষিত যুৱক-যুৱতীৰ কৰ্ম্ম সংস্থান হোৱা নাই। ল'ৰা-ছোৱালীক ভালকৈ পঢ়িবলৈ উপদেশ দিলে 'আমি পঢ়ি কি কৰিম' বুলি ওলোটাই আমাক প্ৰশ্ন কৰে। কথাটো একেবাৰে সত্য। তথাপিটো আমি শিক্ষা দিব লাগিব আৰু ছাত্ৰ-ছাত্ৰীয়ে শিক্ষা গ্ৰহন কৰিব লাগিবই, নহ'লে বৰ্ত্তমান যুগত তিষ্ঠি থাকিব নোৱাৰিব। বিশেষকৈ শিক্ষিত নিবনুৱা সমস্যাই গাওঁ আৰু চহৰত ত্ৰাসৰ সৃষ্টি কৰিছে।

চৰকাৰে কিছুমান আঁচনিৰ দ্বাৰা নিবনুৱা সমস্যা সমাধানৰ ব্যৱস্থা কৰিছে। ইয়াৰে কিছুমান দীৰ্ঘকালীন ব্যৱস্থা আৰু কিছুমান হ্ৰস্বকালীন ব্যৱস্থা। দীৰ্ঘকালীন ব্যৱস্থা বোৰ সাধাৰণতে দ্ৰুত শিল্পৰ উন্নয়ন, শিক্ষাৰ আমুল পৰিবৰ্ত্তন ইত্যাদি। হ্ৰস্বকালীন ব্যৱস্থাবোৰ হৈছে- ক্ষুদ্ৰ আৰু কুটীৰ শিল্পৰ প্ৰতিষ্ঠা, কৃষিপামৰ সম্প্ৰসাৰন ইত্যাদি। এই আঁচনি বিলাক ৰূপায়ন কৰিবলৈ যুৱক-যুৱতী সকলে চৰকাৰৰ পৰা ঋণ ল'ব পাৰে। IRY, NREP, RLEP ৰ নিচিনা নিবনুৱা আঁচনিৰো সহায় লব পাৰে।

গাওঁ অঞ্চলৰ শিক্ষিত নিবনুৱা যুৱক-যুৱতীয়ে বিভিন্ন ধৰণৰ বেহা-বেপাৰ আৰু কৃষিপামৰ দ্বাৰা নিজকে আত্মনিয়োগ কৰিব পাৰে। প্ৰায়বিলাক গাঁৱলীয়া মানুহৰে অলপ-অচৰপ মাটি থাকে। গতিকে উক্ত মাটিত উপযুক্ত কৃষি পামৰ ব্যৱস্থা কৰি সৎভাৱে জীৱন যাপন কৰিব পাৰে। বিশেষকৈ ক্ষুদ্ৰ চাহ বাগিছা, কলগছৰ বাগান, ফুলৰ নাৰ্চাৰি, কাঠফুলা খেতিৰ জৰিয়তেই নিজৰ জীৱিকাৰ পথ উলিয়াব পাৰি।

১) ক্ষুদ্ৰ চাহ বাগিছা ঃ এই আঁচনিৰ বাবে অলপ বেছি মাটি লাগে। সাত-আঠ বিঘামান মাটিত চাহ গছ ৰুলে মাহে সাত-আঠ হাজাৰ টকাৰ লাভ কৰিব পাৰে। এবিঘা মাটিত কমেও ওঠৰশ চাহ গছৰ পুলি লগাব পাৰি। পাঁচ বছৰৰ পাচত প্ৰতিবিঘা চাহগছৰ বাগানৰ পৰা দুহেজাৰমান কেজি কেঁচা চাহপাত পালেও এজন মানুহৰ মাহেকে সাত আঠ হেজাৰ টকা উপাৰ্জন হয়।

২) কল গছৰ বাগান ঃ এই আঁচনিত মুলধন কম লাগে আৰু মাটিৰ পৰিমান অলপ বেছি হলে ভাল হয়। ভাদ মাহত অসমত মাহপ্ৰসাদৰ লগত দিবলৈ যথেষ্ট পৰিমানৰ

কম লাগে। কল খালে মানুহৰ স্বাস্থ্য ভাল হয় । গতিকে আজিকালি যিকোনো উৎসৱ পাৰ্বণত কলৰ চাহিদা বৃদ্ধি পাইছে। ভালকৈ কৰা উন্নত কৰা জাতৰ ফলৰ বাগানত এজন মানুহৰ মাহিলি আয় পাঁচ-ছয় হেজাৰ মান হয়।

৩) ফুলৰ নাৰ্ছাৰী ঃ ৰাস্তাৰ কাষত কিছু পৰিমানৰ মাটি লৈয়ো ইয়াৰ খেতি কৰিব পাৰি। বিয়া সবাহৰ বাহিৰেও মিটিং বা ৰাজহুৱা সভাবিলাকত ফুলৰ ব্যৱহাৰ বৃদ্ধি পাইছে। গতিকে ইয়াক ৰূপায়ন কৰিব পাৰিলেও কিছু টকা পোৱা যায়।

৪) কাঠফুলাৰ খেতি ঃ বৰ্তমান যুগত কাঠফুলাৰ খেতি কৰিও এজন শিক্ষিত যুৱকে নিজকে আত্ম নিযুক্তি দিব পাৰে। আজি কালি মানুহ স্বাস্থ্যৰ প্ৰতি বেছি সচেতন। গতিকে কাঠফুলাও আহিৰ ভিতৰত বেছিকৈ ব্যৱহাৰ হৈছে।

নগৰত বাঢ়ি অহা শিক্ষিত নিবনুৱা যুৱক-যুৱতীসকলে কিছুমান ক্ষুদ্ৰ শিল্পৰ লগতে বেপাৰ বাণিজ্য আৰম্ভ কৰিব পাৰে।

১) বলপেনৰ ৰিফিল বনোৱাৰ কাৰখানা ঃ আজিকালি গাওঁ নাইবা চহৰৰ সকলো ঠাইতে বলপেনৰ ব্যৱহাৰ বৃদ্ধি পাইছে। স্কুল-কলেজ, কৰ্ট-কাছাৰী, দোকান-পোহাৰ, অফিচ সকলোতে বলপেন ব্যৱহাৰ কৰে। কিন্তু ইয়াত ব্যৱহাৰ হোৱা ৰিফিল আমাৰ ৰাজ্যৰ বাহিৰৰ পৰা আহে। শিক্ষিত নিবনুৱা যুৱক-যুৱতীয়ে ইয়াৰ উৎপাদন নিজৰ ঠাইতে কৰি জীৱিকা নিৰ্বাহ কৰিব পাৰে।

এই আঁচনিৰ কাৰণে দৰকাৰ হোৱা যন্ত্ৰ পাতিও বিশেষ দামী বা জটিল নহয়।

ইয়াত ব্যৱহাৰ হোৱা পাঞ্চিং মেচিন, চিঞ্চাহি ভৰোৱা মেচিন, ন'জোল লগোৱা মেচিন, কটাৰী, স্ক্ৰু ড্ৰাইভাৰ আদিৰ কাৰনে পঁশিশ ছাবিবচ হেজাৰ মান টকাৰ দৰকাৰ হয়। সকলো বিলাক খা-খৰছ বাদ দি দহ-বাৰ হেজাৰমান টকা মাহিলি উপাৰ্জন কৰিব পাৰে।

২) বহী আৰু কিতাপ বন্ধা কাৰখানা ঃ এই আঁচনিৰ কাৰণে ষ্টেপোল মেচিন, ৰোল পৰা মেচিনৰ দৰকাৰ। কমেও পঞ্চাশ হেজাৰ মান টকাৰ আঁচনি এখন কৰি থলে নিজকে আৰু লগতে কেইজনমান যুৱক-যুৱতীকো সংস্থান দিব পাৰি। এই আঁচনিৰ জৰিয়তে কমেও সাত-আঠ হেজাৰ মান টকা মাহিলি উপাৰ্জন কৰিব পাৰি।

৩) বিউটি-পাৰ্লাৰ ঃ আজিকালি নগৰৰ প্ৰায় বিলাক মহিলাই স্বাস্থ্যৰ প্ৰতি সচেতন। গাভৰু ছোৱালী বাদেই বয়সীয়াল মহিলা সকলেও বিউটি পাৰ্লাৰলৈ যোৱা হৈছে। চহৰৰ পুৰুষ সকলো পিছ পৰি থকা নাই। এই ক্ষেত্ৰত বিশেষকৈ যিবিলাক ছোৱালী বা মহিলাই দিনটো কৰ্ম্মক্ষেত্ৰত থাকিব লগীয়া হয়, তেনে লোকৰ দেহাৰ প্ৰতি যথেষ্ট যত্ন ৰাখিব লাগে। নগৰত যিকোনো ঠাইত শিক্ষিত যুৱতী সকলে এইটো আঁচনি দ্বাৰা উপকৃত হব পাৰে। ইয়াৰ কাৰণে মুলধন তেনেই কম হলেও হয়।

৪) মমবাতি তৈয়াৰ কৰা কাৰখানা ঃ চৰকাৰৰ বিজুলি যোগানৰ লুকাভাকু খেলাৰ কাৰণে প্ৰত্যেককে মমৰ প্ৰয়োজন হৈছে। আজিকালি দামী সুগন্ধি মমবাতিৰ প্ৰচলনো বিয়াৰ বতৰত হৈছে। এই আঁচনিৰ কাৰনে পঞ্চাচ ষাঠি হেজাৰমান টকা প্ৰয়োজন হয়। ভালকৈ চলালে কমেও সাত আঠ হেজাৰ মান টকা মাহিলি উপাৰ্জন কৰিব পাৰি।

গতিকে নগৰ আৰু গাঁৱৰ যুৱক-যুৱতীয়ে স্ব নিযুক্তিৰ বাবে আগবাঢ়ি যাব লাগিব। চৰকাৰৰ চাকৰিলৈ আশা নকৰি নিজে নিজৰ কৰ্ম্মসংস্থান উলিয়ালে নিজৰ তথা অসমৰ মঙ্গল হ'ব। ❒❒

মানৱ জগতত এভুমুকি

✍ বিমলা কোঁৱৰ
অধ্যাপিকা (নৃতত্ব বিভাগ)

সৃষ্টিৰ ৰহস্য এক জটিল সাঁথৰ। এখন যেন সপোনৰ মায়াজাল। য'তে সুৰুঙা দেখিছে তালৈকে ধাৱমান হৈছে অনেক মনিষী, জ্যোতিষী, দাৰ্শনিক আৰু বৈজ্ঞানিক সকল। ধূলিয়ৰি সপোনৰ বাস্তৱ ৰূপ ক'ত? সোমাই পৰিছে ৰহস্যাবৃত ঘন কুঁৱলিৰ মাজত। আঁট হেৰাইছে বাৰে বাৰে। অৱশেষত ভূতত্ত্ববিদ, পদাৰ্থবিদ আৰু বহু বৈজ্ঞানিকৰ যৌথ প্ৰচেষ্টাত ই সম্ভৱ হৈ উঠিল। সৃষ্টিৰ মহিমা মণ্ডিত সোণ-ৰূপৰ খনিবোৰৰ সন্ধান পালে। সুন্দৰৰ সেন্দুৰীয়া বাটেৰে বিচাৰি পালে বহু বিতৰ্কিত পৃথিৱীৰ জন্ম বৃত্তান্তৰ সূত্ৰবোৰ। আৰম্ভ কৰিলে জীৱৰ আবিৰ্ভাৱ, ইয়াৰ ক্ৰমবিবৰ্তনৰ পৰিভাষা। লিখি গল মানৱ জগতত মানৱৰ সঁচা প্ৰতিলিপি।

পৃথিৱীৰ খোলাটোৰ গভীৰতা প্ৰায় পঞ্চাচ মাইল বুলি জনা গ'ল। পদাৰ্থবিদ সকলে শিলাস্তৰবোৰত থকা তেজস্ক্ৰিয় পদাৰ্থবোৰৰ সহায়েৰে পৃথিৱীৰ খোলাটো কেতিয়া সৃষ্টি হৈছিল তাক নিৰ্ণয় কৰিবলৈ সক্ষম হ'ল। এই পদ্ধতিৰ দ্বাৰা পৃথিৱীৰ গঠনৰ বেলেগ বেলেগ সময়বোৰ ঠাৱৰ কৰিলে। প্ৰথম যুগটোক আৰ্কিয়ান আৰু পাছৰ যুগটোক প্ৰিকেম্ব্ৰিয়ান বোলা হয়। স্তৰবোৰৰ গভীৰতাৰ লক্ষণ আৰু ইয়াৰ মাজত পোৱা উদ্ভিদ আৰু প্ৰাণীৰ জীৱাশ্মৰ পৰীক্ষাৰ দ্বাৰা এটা ভূতাত্বিক স্তম্ভ নিৰ্মাণ কৰা হৈছে। এই স্তম্ভটোক ভূতাত্বিকে চাৰি ভাগত ভাগ কৰিছে। সেইবোৰ হৈছে (১) প্ৰথমা মহাযুগ (২) দ্বিতীয়া মহাযুগ (৩) তৃতীয়া মহাযুগ (৪) চতুৰ্থা মহাযুগ। আনহাতে জীৱতত্ত্বৰ সহায়ত জীৱজগতক চাৰিটা ভাগত ভাগ কৰিছে। সেইবোৰ হৈছে (১) প্ৰাৰম্ভিক জীৱ মহা যুগ (২) প্ৰত্ন জীৱ মহাযুগ (৩) মধ্যজীৱ মহাযুগ আৰু (৪) আধুনিক জীৱ মহাযুগ।

আজিৰ পৰা প্ৰায় চাৰে তিনিশ কোটি বছৰৰ পূৰ্ব্বেই পৃথিৱীৰ সৃষ্টি হৈছিল। প্ৰায় ডেৰশকোটি বছৰৰ পাছত ই ক্ৰমে গোট মাৰে। আজিৰ পৰা এশকোটি বছৰৰ পূৰ্ব্বেই ই জীৱৰ বাসৰ কিছু উপযোগী হৈ উঠে। কিন্তু কেনেধৰণৰ জীৱৰ আবিৰ্ভাৱ হৈছিল সেইটো প্ৰথমে অস্পষ্ট হৈ ৰ'ল। পাছৰ ফালে জৈৱবিদ আৰু আন আন বৈজ্ঞানিকৰ চেষ্টাত এই বিষয়টোও সম্ভৱ হ'বলৈ ধৰিলে।

জীৱৰ আবিৰ্ভাৱ প্ৰথম হয় পানীত। প্ৰথম বিকাশৰ ক্ষেত্ৰত কেতবোৰ জলজ্ বেকটেৰীয়াৰ জন্ম হয়। ইহঁতে সূৰ্য্যৰ পৰা শক্তি আহৰণ কৰা নাছিল। অজৈৱ পদাৰ্থৰ অক্সিজেন সংযোগ হৈ উদ্ভৱ হোৱা শক্তিহে ব্যৱহাৰ কৰিছিল। লাহে লাহে ইহঁতৰ দেহত ক্লোৰোফিল হেৰাই এককোষী প্ৰাণীৰ সৃষ্টি হয়। পাছত কোষ বদ্ধ হৈ বহুকোষী প্ৰাণীৰ সৃষ্টি হয়। বহু পৰীক্ষা-নিৰীক্ষাৰ দ্বাৰা ঠাৱৰ কৰা হ'ল প্ৰথমে এককোষী তাৰ পাছত বহুকোষী পাছত ক্ৰমান্বয়ে অমেৰুদণ্ডী আৰু শেষত মেৰুদণ্ডী প্ৰাণীয়েই পৃথিৱীত আবিৰ্ভাৱ হৈছিল। কোৱা বাহুল্য যে এককোষী এবিধ অতি সাধাৰণ জীৱৰ পৰাই বিবৰ্ত্তনৰ ফলত আমি আজি দেখা বিভিন্ন বিশদ ভাৱে সংগঠিত জীৱবোৰৰ সৃষ্টি হ'ল। পৃথিৱীৰ মানৱ সমাজো ইয়াৰ পৰা বাদ পৰা নাই। এই সত্যটো আজি মাঁথো বৈজ্ঞানিক সকলৰ মাজতেই নহয়, প্ৰায় সকলো শিক্ষিত সমাজৰ মাজতো সুপ্ৰতিস্থিত হ'ল। বিবৰ্ত্তনৰ গুৰি ধৰিছিল চাৰ্লচ ডাৰউইন নামৰ বিখ্যাত প্ৰকৃতিবিদ বৈজ্ঞানিক জনে। এই সংগ্ৰহীত তথ্যবোৰ বিশ্লেষণ কৰি এটা সিদ্ধান্ততেই উপনীত হ'ব পাৰি সেইটো হ'ল জীৱৰ ক্ৰমবিকাশ অৰ্থাৎ বিবৰ্ত্তন আৰু এই ক্ৰম বিকাশৰেই চৰম ৰূপ হ'ল আজিৰ মানৱ।

উনবিংশ শতাব্দীৰ আৰম্ভণিত বৈজ্ঞানিকসকলে সন্ধান পোৱা জীৱাশ্মৰ আবিস্কাৰে বিষয়টো অধিক পোহৰলৈ আগবঢ়াই নিলে। ১৮৯০ চনত ড: ইউজিন ডুবয়ে (Dr. Eugene Dubois) পিথেকেনথ্ৰপাচ নামৰ এক জীৱাশ্মৰ সন্ধান দিয়ে। এফালে মানুহ আন ফালে বনমানুহ। আকৌ এবাৰ মানৱৰ আঁত হেৰুৱাৰ উপক্ৰম হ'ল। তথাপি ইয়াকে মানুহ আৰু বনমানুহৰ বিছাৰি থকা আঁট (Missing Link) বুলি ধৰি লোৱা হ'ল। নিৰ্দ্দিষ্ট কৰিলে প্ৰথমে স্তন্যপায়ী তাৰ পাছত প্ৰাইমেট, বনমানুহ আৰু শেষত মানুহৰ সৃষ্টি হৈছিল। তথাপি প্ৰশ্ন হয় মানুহৰ সঠিক পৰিচয় নাই নেকি ? অধ্যাপক হুটন (Hooton), লাৰটেট (Lartet) আদি কৰি বিখ্যাত পণ্ডিত সকল লগ লাগি গবেষণাৰ অন্তত মানৱক এটা নিৰ্দ্দিষ্ট শাৰীলৈ আনি ঘোষণা কৰিলে মানুহৰ উপৰিপুৰুষ বান্দৰ আৰু বনমানুহৰ পৰা পৃথক হোৱা এটা সুকীয়া গোট যিটো Homosapience নামেৰে জনা গ'ল। বিবৰ্ত্তনৰ পথেৰে আদি মানৱ প্ৰাচীন মানৱ আহি প্ৰকৃত মানৱৰ ৰূপ লৈছে। প্ৰকৃতিবিদ চাৰ্লচ ডাৰউইনে ১৮৫৯ খৃষ্টাব্দত লিখা আৰু ১৮৭১ খৃষ্টাব্দত লিখা গ্ৰন্থত ইয়াৰ বিতং বিবৰণ আছে। অদূৰ ভবিষ্যতে নতুন নতুন তথ্যৰ আবিস্কাৰে মানৱৰ মূল ভেটিত কম্পন অনাৰ সম্ভাৱনা নুই কৰিব নোৱাৰি।

১৮৮৯ চনত ইউজিন ডুবয়ে আবিস্কাৰ কৰা জীৱাশ্মক প্ৰাক মানৱ বা আদি মানৱ আখ্যা দিয়া হৈছে। ফ্ৰেঞ্জ ৱেছেনৰিচ, বুল আৰু ভেলয়ে চিনেনথ্ৰপাচ আৰু পিথেকেনথ্ৰপাচক একেলগে প্ৰাক্ মানৱ গোষ্ঠী বুলি আখ্যা দিছে। ১৮০৮ চনত হিডেলবাৰ্ণা বিশ্ববিদ্যালয়ত অট স্কটেনচেকে (Otto Schoetensack) প্ৰাচীন মানৱৰ সন্ধান দিয়ে মাৱাৰ জ' (Mauar Jaw) নামৰ এডোখৰ সম্পূৰ্ণ দাঁতৰে সৈতে থকা অধহনুৰে। প্ৰকৃত মানৱ (Nearthropic man) বুলি ব্যাখ্যা কৰে গ্ৰিমালডিয়ে ১৯০১ খৃষ্টাব্দত। ইয়াৰ উপৰিও ক্ৰমেগনন, চানচেলেইড ইত্যাদি জীৱাশ্মৰ অংশবিশেষে প্ৰকৃত মানৱৰ পৰিচয় দিয়ে। এই প্ৰকৃত মানৱৰ আবিস্কাৰক সকলৰ ভিতৰত প্ৰথমেই নাম ল'ব লাগিব অধ্যাপক ভাৰ্ণিও, লুইচ, লাৰটেট, টেছটাত ইত্যাদি মহান পণ্ডিত সকলৰ।

ওপৰৰ আলোচনাৰ পৰা এটা কথা স্পষ্ট হ'ল যে জীৱাশ্মৰ আবিস্কাৰে আদি মানৱ, প্ৰাচীন মানৱ আৰু প্ৰকৃত মানৱ চিনাক্ত কৰাত যথেষ্ট সহায় কৰে। এই জীৱাশ্মবোৰ গেদীয় শিলৰ মাজত পোৱা গৈছে। আগ্নেয় শিলৰ মাজত কোনো জীৱাশ্ম পোৱা নাই। গেদীয় শিলবোৰ তৰপে তৰপে জমা হয়। গেদবোৰৰ লগত উদ্ভিদ প্ৰাণীৰ কংকাল প্ৰস্তৰীভূত হৈ জীৱাশ্মৰ সৃষ্টি হয়। বুচে দা পাৰ্থে (Bouchr de Perthes) নামৰ লোক এজনে পেৰিচৰ আবিভেল নামে ঠাইত সোম নদীৰ গেদীয় স্তৰবোৰৰ পৰা অনেক শিলৰ অস্ত্ৰ-শস্ত্ৰ আৰু জীৱাশ্ম উদ্ধাৰ কৰে। ব্ৰিটিছ আৰু ফৰাচী বৈজ্ঞানিক সকলে এই তথ্যবোৰ ১৮৫৯ চনত স্বীকাৰ কৰাত আৰু এক তথ্যৰ সংযোগ হ'ল।

বিবৰ্ত্তন যদি সত্য হয, মানুহ নানা স্তৰৰ মাজেৰে পাৰ হৈ অহাটোও সঁচা। কিন্তু বান্দৰ আৰু আধামানুহৰ দৰে প্ৰাণীবোৰ গ'ল কলৈ ? হয়তোবা নানান প্ৰাকৃতিক কাৰণত সেইবোৰ লুপ্ত হৈ গ'ল। কিন্তু এসময়ত যে আছিল তাৰ প্ৰমাণ পাব পাৰি জানো ? উত্তৰত এই সকলোবোৰৰ প্ৰমাণ দিয়ে জীৱাশ্মবিদ সকলে। জীৱাশ্মবোৰৰ আকৃতিৰ পৰিবৰ্ত্তন নহয় বাবেই আমি সুদূৰ অতীতত থকা প্ৰাণীবোৰৰ হুবহু ৰূপটো জানিব পাৰো। আগতেই উল্লেখ কৰা হৈছে ভূতাত্ত্বিক সকলে মাটিৰ স্তৰবোৰ পৰীক্ষা কৰি সেইবোৰৰ বয়সো নিৰ্ণয় কৰিব পাৰে।

শেষত ইয়াকে ক'ব পাৰি যে বিবৰ্ত্তনৰ পথেৰে আহি আদি মানৱ, প্ৰাচীন মানৱ আৰু অৱশেষত প্ৰকৃত মানৱে আজিৰ এই মানৱ জগতত ভুমুকি মাৰিলেহি।

গুহাবাসী মানৱে আজি পৃথিৱীৰ প্ৰান্তৰে প্ৰান্তৰে বিস্ময়ৰ সৌধ নিৰ্মাণ কৰিব পৰা হ'ল। অৰণ্যৰ ফল-মূল, জীৱ-জন্তুৰ মাংসৰে পেটৰ ভোক গুচোৱা লোক সকলে আজি সেইবোৰ অখাদ্য বুলি কুকুৰ-মেকুৰীলৈ দলিয়াই দিছে। এচাপ আগুৱাই আহি শিলৰ ফিৰঙতিৰ পৰা জুইৰ উমান পায় উৎফুল্লিত হোৱা মানৱে আজি সেই শক্তিৰে মহাকাশলৈ উৰা মাৰিছে। এইদৰেই দানৱৰ সমাজত মানৱৰ জয়গান ধ্বনিত হ'ল। সেয়েহে আধুনিক মানুহে জীৱনৰ প্ৰহেলিকাময় আদিম পুৰাটোৰ কথা আউল নলগাকৈ এটা স্পষ্ট ৰূপ দিব বিচাৰে।

মানৱ জগতত ভুমুকি মাৰি বুজা যায় মানৱৰ ইতিহাস এক জটিল অথচ মনোগ্ৰাহী সুদূৰ প্ৰসাৰিত অধ্যয়নৰ বিষয়। □

পৰিৱেশৰ ভাৰসাম্যতা ৰক্ষা আৰু অৰ্থনৈতিক উন্নয়নত বনানিকৰণৰ ভূমিকা

ড° দিলীপ কলিতা
প্ৰৱক্তা (উদ্ভিদ বিভাগ)

আগেয়ে গছ-গছনি নথকা মুকলি ঠাইত নতুনকৈ বৃক্ষৰোপন কৰাকে বনানিকৰণ (afforestation) আৰু কোনো এখন বনাঞ্চলৰ গছ-গছনি সমূহ প্ৰাকৃতিক বা কৃত্ৰিম কাৰণত কমি গ'লে অথবা একেবাৰে নিঃশেষ হৈ গ'লে সেই ঠাইত পুনৰ বৃক্ষৰোপন কৰাকে পুনৰ বনানিকৰণ (reforestation) বুলি কোৱা হয়। কোনো এখন ঠাইৰ বনাঞ্চল ধ্বংসৰ প্ৰাকৃতিক কাৰণ সমূহৰ ভিতৰত খৰাং বতৰ, বানপানী, আগ্নেয়গিৰিৰ উদগীৰণ, বনজুই, উদ্ভিদ ৰোগ আদিয়েই প্ৰধান। বনাঞ্চল ধ্বংসৰ কৃত্ৰিম কাৰণ বুলিলে মানৱ সৃষ্ট কেতবোৰ কাৰ্য্যকে বুজা যায়। জীৱন ধাৰণৰ মানদণ্ড উন্নত হোৱাৰ লগে লগে আমাৰ নিত্য প্ৰয়োজনীয় সামগ্ৰীৰ পৰিমাণ বৃদ্ধি পাব ধৰিছে। নিত্য প্ৰয়োজনীয় এই সামগ্ৰী সমূহৰ সৰহ ভাগকেই উদ্ভিদ জগতৰ পৰা আহৰণ কৰিব লগীয়া হোৱাত স্বাভাৱিক ভাৱেই বনাঞ্চলৰ ওপৰত হেঁচা পৰিছে। চিকিৎসা বিজ্ঞানৰ উন্নতিৰ ফলস্বৰূপে হোৱা জনসংখ্যা বৃদ্ধিৰ ফলতো বনাঞ্চলৰ ওপৰত প্ৰৱল হেঁচা পৰিছে। বাসভূমি আৰু কৃষি ভূমিৰ বাবে বহুলোকে বনাঞ্চল ধ্বংস কৰিছে। শিল্প উদ্যোগৰ অতি মাত্ৰা প্ৰসাৰ, যান বাহনৰ সংখ্যা বৃদ্ধি, ৰাসায়নিক সাৰ আৰু কীটনাশকৰ প্ৰয়োগৰ ফলত হোৱা পৰিবেশ প্ৰদূষণৰ বাবে বহুতো উদ্ভিদ ধ্বংসৰ ফাললৈ গতি কৰিছে নতুবা বহুতো উদ্ভিদৰ শ্ৰীবৃদ্ধিত বাধা পৰিছে। নতুন পথ নিৰ্মাণ, চৰকাৰী-বেচৰকাৰী কাৰ্য্যালয় নিৰ্মাণ আদিৰ ফলতো বহুতো বনাঞ্চল বিনষ্ট হব ধৰিছে। এইবোৰৰ ফলত বনাঞ্চলত দুই ধৰণৰ হেঁচা পৰিছে। প্ৰথমে, সৰু সুৰা হাবি-বননি কাটি মুকলি কৰিব লগীয়া হৈছে। দ্বিতীয়তে, বাসগৃহ, কাৰ্য্যালয়, দলং আদিৰ বাবে প্ৰয়োজনীয় কাঠ বনাঞ্চলৰ পৰা আহৰণ কৰিব লগীয়া হৈছে। ইয়াৰ ফলত বনাঞ্চলত উদ্ভিদৰ সংখ্যা প্ৰয়োজনকৈ বহুতো কমি আহিছে। গতিকে বনানিকৰণ আৰু পুনৰ বনানিকৰণৰ যোগেদি বনাঞ্চলৰ পৰিমান বৃদ্ধি কৰাটো অতি প্ৰয়োজনীয় হৈ পৰিছে।

প্ৰকৃতিত উদ্ভিদ জগতৰ গুৰুত্ব অপৰিসীম। প্ৰাকৃতিক ভাৰসাম্যতা ৰক্ষা কৰা, জীৱ বিচিত্ৰতা ৰক্ষা কৰা, ভূমি অৱক্ষয় ৰোধ কৰা, বানপানী প্ৰতিৰোধ কৰা, ভূমিৰ উৰ্বৰতা বৃদ্ধি কৰা আদিত বনাঞ্চল সমূহে অতি গুৰুত্বপূৰ্ণ ভূমিকা পালন কৰি আহিছে। সেউজীয়া উদ্ভিদসমূহ খাদ্য শৃংখলৰ একমাত্ৰ উৎপাদক বুলি কলেও বঢ়াই কোৱা নহয়। ইহঁতে সূৰ্য্যৰ পোহৰৰ বৰ্তমানত পাতত থকা হৰিৎকণাৰ সহায়ত কাৰ্বন ডাই অক্সাইড আৰু পানীৰ পৰা কাৰ্বহাইড্ৰেট জাতীয় আহাৰ প্ৰস্তুত কৰে। এই প্ৰক্ৰিয়াটোক সালোক সংশ্লেষণ বোলে। য'ত সূৰ্য্যৰ সৌৰশক্তি ৰাসায়নিক শক্তিলৈ ৰূপান্তৰ হয়। প্ৰাণীসমূহে উদ্ভিদজগতৰ পৰাই প্ৰত্যক্ষ বা পৰোক্ষভাৱে কাৰ্বহাইড্ৰেট জাতীয় আহাৰ সংগ্ৰহ কৰিব লগীয়া হয়। গতিকে সেউজীয়া উদ্ভিদে খাদ্য শৃংখলত এক গুৰুত্বপূৰ্ণ ভূমিকা

পালন কৰে। তদুপৰি সেউজীয়া উদ্ভিদে সালোক সংশ্লেষণত কাৰ্বন ডাই অক্সাইড গ্ৰহণ কৰি বায়ুমণ্ডলত যান-বাহন, শিল্প উদ্যোগ আদিৰ পৰা উৎপন্ন হোৱা অতিৰিক্ত কাৰ্বন ডাই অক্সাইডৰ বুজন অংশ শোষণ কৰে। এইদৰে উদ্ভিদে বায়ুমণ্ডলত কাৰ্বন ডাই অক্সাইডৰ পৰিমাণ নিয়ন্ত্ৰণ কৰে।

বনাঞ্চলে ভূমিক্ষয় আৰু ভূমিস্খলনত বাধা দিয়ে। ভূমিক্ষয়ৰ ফলত ভূমিৰ উৎপাদন ক্ষমতা হ্ৰাস পায়। পাহাৰীয়া অঞ্চলত হোৱা ভূমি স্খলনৰ মূল কাৰণ হৈছে বনাঞ্চলৰ পৰিমান কমি যোৱা। গতিকে বনানিকৰণ আৰু পুনৰ বনানিকৰণ আঁচনিৰ দ্বাৰা এই দুই মহামাৰী অৰ্থাৎ ভূমিক্ষয় আৰু ভূমি স্খলনৰ পৰা হাত সাৰিব পাৰি। হাবি বননিয়ে ভূমিৰ আৰ্দ্ৰতা আৰু উৰ্বৰতা ৰক্ষা কৰে। ভূমিৰ উষ্ণতা নিয়ন্ত্ৰণ কৰে। অবনানিকৰণে ভূমিৰ মান নিম্নগামী কৰে। ভাৰতৰ কৃষি মন্ত্ৰালয়ে ১৯৮০ চনত আগবঢ়োৱা তথ্য মতে এই দেশত প্ৰতি বছৰে ১৭৫ মিলিয়ন হেক্টৰ ভূমিৰ মান নিম্নগামী হয় আৰু ইয়াৰে ৯০ মিলিয়ন হেক্টৰ বৰ বেয়াকৈ নষ্ট হয়। ভূমিৰ মান অধোগতি কৰণে ভাৰতৰ অৰ্থনীতিত যথেষ্ট প্ৰভাৱ পেলায়। ভাৰতত প্ৰতি বছৰে ভূমি ক্ষয়ৰ বাবে ৭০০ কোটি টকাৰ কেৱল নাইট্ৰজেন, ফচফৰাচ আৰু পটাচিয়াম লোকচান হয়। বানপানীৰ মূল কাৰণ ভূমি ক্ষয় আৰু ভূমিস্খলন বুলি কলেও বঢ়াই কোৱা নহয়। বানপানীৰ ফলত হাজাৰ হাজাৰ কোটি টকাৰ সা-সম্পত্তি প্ৰতিবছৰে লোকচান হয়। অসমৰ অৰ্থনীতিত বানপানীয়ে বাৰুকৈয়ে কুঠাৰাঘাত কৰিছে। বানপানীৰ পিছত হোৱা ৰোগত পোহনীয়া জীৱজন্তু যেনে গৰু ম'হ আদিৰ উপৰিও বহুতো মানুহৰো প্ৰাণনাশ হয়। বনাঞ্চলৰ পৰিমাণ কমি অহাৰ ফলত পৃথিৱীৰ বহুতো অঞ্চলত খৰাং বতৰৰ সৃষ্টি হৈছে। ইয়াৰ ফলত মৰুভূমি আৰু অৰ্দ্ধ মৰুভূমিৰ পৰিমাণ বৃদ্ধি পাইছে। ভাৰতৰ থৰ মৰুভূমিৰ আয়তন বাঢ়ি অহাৰ কাৰণো একেই। খৰাং বতৰৰ ফলত উষ্ণতা বৃদ্ধি পায়। গতিকে ভূমি অৱক্ষয়, বানপানী, খৰাং বতৰ আদি প্ৰতিৰোধ কৰিবৰ বাবে বনানিকৰণ আৰু পুনৰ বনানিকৰণৰ প্ৰয়োজনীয়তা নুই কৰিব নোৱাৰি।

প্ৰাকৃতিক বনাঞ্চল সমূহত প্ৰায় ৭০ শতাংশ বৰষুণৰ পানী হিউমাচে ধৰি ৰাখে নতুবা উদ্ভিদদেহে সংৰক্ষণ কৰে। হিউমাচে শোষণ কৰি ৰখা পানী বহুত দিন ধৰি অতি ধীৰে ধীৰে কাষৰ জান জুৰি বা নদ্ নদীলৈ বৈ যায়। ফলত বনাঞ্চলৰ মাজেৰে বৈ যোৱা নদ্-নদী, জান-জুৰি আদি খৰালি একেবাৰে শুকাই নাযায় আৰু বৰষুণৰ পানীৰ অধিকাংশই হিউমাছে শোষণ কৰাৰ ফলত বাৰিষা বানপানী নহয় নতুবা বানৰ প্ৰবলতা কমে। অৰণ্য অঞ্চলৰবায়ুত থকা জলীয় ভাপৰ পৰিমাণ কাষৰ অঞ্চল সমূহতকৈ অধিক। বাষ্পীভৱন প্ৰক্ৰিয়াৰ দ্বাৰা উদ্ভিদে বায়ুমণ্ডলত জলীয় বাষ্প এৰি দিয়ে। পৃথিৱীৰ উপৰিভাগত থকা জলভাগৰ পৰাও পানী অনবৰতে ভাপ হৈ উৰি যায় আৰু ওপৰত ঘনীভূত হয়। ঘনীভূত পানী শিলাবৃষ্টি, বৰষুণ নিয়ৰ আদিৰ ৰূপত পুনৰ তললৈ সৰি পৰে অৰ্থাৎ ভূ-পৃষ্ঠ পায়হি। এই পানী পুনৰ ভাপ হয় নতুবা উদ্ভিদে শিপাৰে শোষণ কৰে। উদ্ভিদে শোষণ কৰা পানীৰ অতি সামান্য অংশ সিঁহতে বিপাকীয় ক্ৰিয়াত ব্যৱহাৰ কৰে আৰ বাকী অংশ বাষ্পীভৱন প্ৰক্ৰিয়াৰে পুনৰ বায়ুমণ্ডললৈ এৰি দিয়ে। বনাঞ্চলে স্থানীয় বৰষুণো নিয়ন্ত্ৰণ কৰে। ওপৰৰ আলোচনাৰ পৰা এটা কথা প্ৰতীয়মান হৈছে যে বনাঞ্চলে এখন ঠাইৰ জলচক্ৰত অংশ গ্ৰহণ কৰি জলবায়ু আৰু অৰ্থনীতি দুয়োটাতে কম বেচি পৰিমাণে প্ৰভাৱ পেলায়। গতিকে এখন দেশৰ বা এটা অঞ্চলৰ হাবি বননি কমি যোৱাটো একেবাৰে শুভলক্ষণ নহয়।

উদ্ভিদে বতাহৰ গতি নিয়ন্ত্ৰণ কৰে। এখন ঠাইক প্ৰবল শীত আৰু তাপ দুয়োটাৰ পৰাই ৰক্ষা কৰে। সেয়েহে বাসগৃহ, চৰকাৰী কাৰ্য্যালয়, বেচৰকাৰী অনুষ্ঠান, প্ৰতিষ্ঠানৰ চৌহদত বৃক্ষৰোপনৰ প্ৰয়োজন। এইবোৰত পদ্ধতিগত ভাৱে ৰোপন কৰা বিভিন্ন বৃক্ষই নন্দনতাত্বিক দিশটো গুৰুত্বপূৰ্ণ ভূমিকা পালন কৰে। গছ-গছনিয়ে শব্দ প্ৰদূষণ আৰু বায়ু প্ৰদূষণো ৰোধ কৰে। ৰাষ্টাৰ কাষতে থকা শিক্ষানুষ্ঠানৰ সন্মুখত বহল পাতৰ উদ্ভিদ ৰোপন

কৰিলে শব্দ প্ৰদূষণৰ পৰা ছাত্ৰ ছাত্ৰী আৰু শিক্ষক শিক্ষয়ত্ৰী উভয়ে সকাহ পায়। এনে উদ্ভিদে অস্থায়ীভাৱে ধূলি বালি আদিও শোষণ কৰে। শিল্প উদ্যোগ থকা স্থানত প্ৰদূষণ প্ৰতিৰোধ কৰিব পৰা উদ্ভিদ প্ৰজাতি ৰোপন কৰাটো অতি প্ৰয়োজনীয়।

হাবি বননি বাঘ, সিংহ, নানা বিধৰ সৰীসৃপ, বান্দৰ, কেৰ্কেটুৱা, নানা বিধৰ চৰাই, পখিলা আদিৰ আশ্ৰয়স্থল। এই প্ৰাণী সমূহৰ খাদ্যও প্ৰত্যক্ষ বা পৰোক্ষভাৱে উদ্ভিদেই যোগান ধৰে। গতিকে আমি পনিয়ল, আম, কঠাল, লেতেকু, জামু আদি ফল-মূলৰ গছ পথৰ কাষত, নদীৰ পাৰত বা অন্যান্য আবাদী ঠাইত ৰোপন কৰি জীৱ বিচিত্ৰতা ৰক্ষা কৰাত সহায়ৰ হাত আগবঢ়াব পাৰো। অন্যথাই খাদ্য আৰু আশ্ৰয়ৰ অভাৱত বহুতো প্ৰাণী প্ৰজাতিৰ অৱলুপ্তি ঘটিব।

আমাৰ ভাৰতবৰ্ষৰ দৰে উন্নয়নশীল দেশসমূহৰ বহুতো লোকে ঔষধ, খৰি, গৃহ-নিৰ্মাণৰ বাবে প্ৰয়োজনীয় সা-সামগ্ৰী, কৃষিকাৰ্য্য, ঘৰত বিভিন্ন কামত ব্যৱহাৰ কৰা,মাছ ধৰা সা-সঁজুলি তৈয়াৰ কৰিবৰ বাবে উদ্ভিদ জগতৰ ওপৰতে নিৰ্ভৰ কৰিব লগীয়া হয়। প্ৰয়োজন সাপেক্ষে আৰু সুবিধা অনুযায়ী এই লাগতিয়াল উদ্ভিদ সমূহ আমি ৰোপন কৰি লোৱাটো বাঞ্চনীয়। আমাৰ অসমৰ বহুতো লোকৰ ঘৰৰ চৌহদত বহুতো মাটি এনেয়ে পৰি থকা দেখা যায়। তাত নৰসিংহ, ভেদাইলতা, দহি কচু, শুকলতি, মচনদৰি, নলটেঙা, ৰবাব টেঙা, আদি বনৰীয়া আৰু অৰ্দ্ধ বনৰীয়া উদ্ভিদ প্ৰজাতি ৰুই ল'লে আমি যথেষ্ট উপকৃত হব পাৰো। এনে উদ্ভিদ প্ৰজাতি সমূহে আমাক ঔষধ আৰু পাচলি দুয়োটাই যোগান ধৰে। ভূমিক্ষয় ৰোধ কৰাৰ লগতে পৰিবেশ নিকা কৰাটো সহায় কৰে।

আমাৰ দেশৰ বনাঞ্চল সমূহক বহলকৈ দুটা ভাগত ভগাব পাৰি। সংৰক্ষিত বনাঞ্চল আৰু বাণিজ্যিক বনাঞ্চল। অভয়াৰণ্য (Sanctuary), ৰাষ্ট্ৰীয় উদ্যান (National Park) প্ৰথম শ্ৰেণীৰ বনাঞ্চলৰ উদাহৰণ। বাণিজ্যিক বনাঞ্চলত অৰ্থনৈতিক ভাৱে গুৰুত্বপূৰ্ণ উদ্ভিদ সমূহ ৰোপন কৰা হয়।

আমাৰ দেশত বনাঞ্চলৰ পৰিমাণ প্ৰতি বছৰে কমি আহিছে। বনাঞ্চলে আমাৰ অৰ্থনীতি যেনে ধৰণে টনকিয়াল কৰিব লাগিছিল তেনেদৰে কৰিব পৰা নাই। বন্য সম্পদৰ প্ৰকৃত বিজ্ঞান সন্মত ব্যৱহাৰৰ যোগেদি ভবিষ্যতে দেশৰ অৰ্থনীতি যথেষ্ট টনকিয়াল কৰিব পৰা হ'ব।

বনানিকৰণৰ বাবে আবাদী ভূমি য'ত কৃষি কাৰ্য্য কৰিবৰ বাবে অনুপযোগী তেনে ভূমি নিৰ্বাচন কৰিব লাগে। নদ-নদী, জান-জুৰিৰ কাষৰ ভূমি, ৰাষ্টাৰ কাষ, শিক্ষানুষ্ঠান সমূহৰ চৌহদ আদিত বিজ্ঞানসন্মত ভাৱে বনানিকৰণ কৰিব লাগে। চৰণীয়া জন্তুৰ দ্বাৰা যাতে ৰোপন কৰা উদ্ভিদ সমূহৰ অপকাৰ নহয় তাৰ প্ৰতি সৰ্তকতা অৱলম্বন কৰিব লাগে। বনাঞ্চলৰ বনজুই, উদ্ভিদ ৰোগ আদি নিয়ন্ত্ৰণ কৰিব লাগে। বনাঞ্চলৰ প্ৰয়োজনীয়তা সম্পৰ্কে জনসাধাৰণক সচেতন কৰাৰ ওপৰত গুৰুত্ব দিব লাগে। এই ক্ষেত্ৰত নিৰক্ষৰতা হেঙাৰ হিচাপে থিয় দিছে। সেয়েহে দেশৰ পৰা নিৰক্ষৰতা সম্পূৰ্ণৰূপে নিৰ্মূল কৰিবৰ বাবে চৰকাৰে যত্ন কৰিব লাগে। আমাৰ দেশত বনাঞ্চল সংৰক্ষণ কৰাৰ বাবে আইন আছে। এই আইন প্ৰয়োগৰ দ্বাৰা বনাঞ্চল সংৰক্ষণ কৰাত সুবিধা হৈছে।

মুঠতে কবলৈ গ'লে বনানিকৰণ আৰু পুনৰ বনানিকৰণৰ দ্বাৰা বনাঞ্চলৰ পৰিমাণ বৃদ্ধি কৰি প্ৰাকৃতিক ভাৰসাম্যতা ৰক্ষা কৰা আৰু অৰ্থনৈতিক উন্নয়নত সহায়ৰ হাত আগবঢ়োৱাটো বিশ্বৰ সকলো জনসাধাৰণৰ এক মহান কৰ্তব্য। ❑❑

সংস্কৃত সাহিত্যত গল্প আৰু সাধুকথাবিলাকৰ স্থান আৰু তাৰ এক চমু বিৱৰণ

✍ মধুমিতা গোস্বামী বৰঠাকুৰ
মুৰব্বী প্ৰবক্তা, (সংস্কৃত বিভাগ)

সাধুকথা বা গল্পবিলাকে সংস্কৃত সাহিত্যত এক বিশেষ স্থান অধিকাৰ কৰি আছে। বৈদিক সাহিত্যতো ঈশ্বৰ সম্বন্ধীয়, মানুহ সম্বন্ধীয় আৰু পশু-পক্ষী সম্বন্ধীয় নানা ধৰনৰ সাধু কথা পোৱা যায়। বৌদ্ধিক সাহিত্যও এনে ধৰনৰ ৰচনাৰে সমৃদ্ধ। প্ৰখ্যাত ইতিহাস আৰু পুৰানতো নানা ধৰনৰ সাধু কথা পোৱা যায়। কিন্তু পিচৰ যুগত এই সাধু কথা বিলাকে এটা পৃথক সাহিত্যৰ ধাৰাৰ ফালে লাহে লাহে গতি কৰিবলৈ ধৰিলে। কিন্তু কেতিয়াৰ পৰা এই সাধুকথা বিলাক এটা বিশেষ ৰচনাৰ ধাৰা হৈ পৰিল সেই কথা জনা নাযায়। সেইবিলাক নিশ্চয় ঋগবেদৰ সময়ৰ পৰাই প্ৰচলিত, যিহেতু ঋগবৈদিক কবিতাৰাজিত সেই সাধু কথা বিলাকৰ পৰোক্ষ ইংগিত আৰু সূচনা পোৱা যায়। সেই সময়ৰ জনসাধাৰনৰ মাজত সেই সাধুকথাবিলাক প্ৰচলিত ন'হলে নিশ্চয় কোনেও এনেধৰনৰ ইংগিত দিব নোৱাৰে। এইবুলিও কোৱা হয় যে তেনেধৰনৰ সাধুবিলাক ভাৰতবৰ্ষৰ পৰা পশ্চিমলৈও দেশান্তৰ হৈছিল।

ভাৰতীয় প্ৰাচীন মহাকাব্য ৰামায়ন আৰু মহাভাৰতত বাল্মীকি আৰু ব্যাসে ৰাম-ৰাৱন আৰু কৌৰৱ পাণ্ডৱৰ কাহিনী লিপিবদ্ধ কৰে। এই কথাবোৰ তৎকালীন নট-নৰ্তক, সূত আৰু কুশীলৱৰ দ্বাৰা সমাজত প্ৰচলিত হৈ আহিছিল। মহাভাৰতৰ হাজাৰ বিজাৰ কথা-আখ্যায়িক আৰু আখ্যানসমূহ বৰ্ত্তমানেও গল্প সাহিত্যৰ মনি কাঞ্চন।

সংস্কৃত গল্প সাহিত্যবোৰৰ কিছু অংশ তৎকালীন জীৱন প্ৰৱাহৰ ওপৰত আধাৰিত, কিছু অংশ সামুদ্ৰিক যাত্ৰাৰ সৈতে আৰু কিছুমান আশ্বৰ্য্যপূৰ্ণ ঘটনাৰে পৰিপূৰ্ন, কিছুমান স্বৰ্গলোক আৰু গন্ধৰ্বলোকৰ চিত্ৰন, নীতি শিক্ষাৰে সমৃদ্ধ আৰু অধিকাংশ শিক্ষাত্মক আৰু উপদেশাত্মক।

গল্প সাহিত্য কোনো দেশ বা জাতিৰ সংস্কৃতিৰ বাহন। সাহিত্য বিদ্বৎ সমাজৰ বস্তু, কিন্তু লোক কথা বা গল্প সাহিত্য সৰ্বসাধাৰন মানৱ সমাজত প্ৰচলিত অতি ৰমনীয় হৃদয়গ্ৰাহী ৰচনা। গল্প সাহিত্যত অপস্ৰা, পশু-পক্ষী, গছ, বন আদিয়েও মানুহৰ নিচিনাকৈ নিজৰ অনুভূতি প্ৰকাশৰ জৰিয়তে বিচিত্ৰতা প্ৰদৰ্শন কৰে। আমি ইয়াত এপিনে প্ৰণয়ৰ ৰমনীয় বাতাবৰন আৰু আনপিনে সপত্নী-ঈৰ্ষা, মাতৃস্নেহ, পতিভক্ত পত্নীৰ প্ৰেম, সৎবন্ধুৰ নিস্কলুষ বন্ধুত্ব আদিৰ সমাবেশ ঘটা দেখিবলৈ পাওঁ। আকৌ আনপিনে মানুহ, পশু-পক্ষী আৰু অদৃশ্য শক্তিৰ অদ্ভুত জগত খন দেখিবলৈ পাওঁ। গল্প সাহিত্যই মানৱ জীৱনৰ কটুতা আৰু মধুৰতাৰ অপূৰ্ব মিলন ঘটায় আৰু ইয়াৰ দ্বাৰা গল্পকাৰে নিজৰ বিশাল জীৱনৰ অনুভৱৰ দ্বাৰা পোৱা জ্ঞানৰ আধাৰত মানৱ জীৱনৰ ওপৰত কিছু নিৰ্দেশ দিয়াৰ চেষ্টা কৰে।

সংস্কৃত ভাষাৰ জনপ্ৰিয় সাধুকথাবিলাকৰ ভিতৰত প্ৰাচীনতম হ'ল খ্ৰীষ্টিয় শতিকাৰ আদিভাগতে লিখা গুনাঢ্যৰ বৃহৎকথা। এইখন বীৰ আৰু ৰজাসকলৰ, দেৱতা আৰু উপদেৱতাবিলাকৰ আৰু পশু-পক্ষী সম্বন্ধীয় সাধু কথাৰ ভঁড়াল। এইখন পৈশাচী প্ৰাকৃতত লিখা হৈছে। এই বৃহৎকথা বৰ্ত্তমান আমাৰ মাজত লোপ পাই গৈছে যদিও বুদ্ধস্বামীৰ শ্লোকসংগ্ৰহ, ক্ষেমেন্দ্ৰৰ বৃহৎকথামঞ্জৰী আৰু সোমদেৱৰ

কথাসৰিৎসাগৰ এই তিনিখন সংস্কৃত গ্ৰন্থ বৃহৎকথাৰ আধাৰত ৰচনা কৰা হৈছে।

বেতাল পঞ্চৱিংশতিত বেতালে ৰজা বিক্ৰমাদিত্যৰ আগত বৰ্ণনা কৰি থকা পঁচিশটা প্ৰাচীন গল্পৰ সমষ্টি। শিৱদাস নামৰ এজন জৈন লেখক ইয়াৰ প্ৰণেতা। দ্বাদশ শতিকাৰ এই লেখনি গদ্য আৰু পদ্য উভয়তে পোৱা যায়। বেতাল পঞ্চৱিংশতিত বৰ্ণিত ঘটনাৰাজিৰ মতে মহাৰাজ বিক্ৰমাদিত্যক এজন সন্ন্যাসীয়ে মন্ত্ৰ সিদ্ধিৰ বাবে এজোপা গছত ওলমি থকা এটা মৰা শ নমাই আনিবলৈ অনুৰোধ কৰিছিল। এই কামটো কৰিব লাগিছিল মৌনব্ৰত অৱলম্বন কৰি। কিন্তু ৰজাই কান্ধত কঢ়িয়াই অনা শটোত আশ্ৰয় কৰি থকা বেতালে বাটত ৰজাক এটা গল্প কয় আৰু গল্প কোৱা শেষ হ'লে ৰজাক এটা প্ৰশ্ন কৰে। ৰজাই প্ৰশ্নৰ যথাযথ উত্তৰ দিয়ে আৰু বেতালে ৰজাৰ মৌনব্ৰত ভঙ্গ হোৱাৰ সুযোগ লৈ পুনৰ গছৰ ওপৰত উঠে। ৰজাই পুনৰ কান্ধত কঢ়িয়াই আনে আৰু বেতালে আগৰ দৰে গল্প ক'বলৈ ধৰে। এনেকৈ বেতালে ৰজা বিক্ৰমাদিত্যক পঁচিশটা গল্প কৈছিল। শিৱদাসৰ ৰচনা শৈলী সহজ, পৰিস্কাৰ আৰু আকৰ্ষণীয় ; ভাষা সহজ আৰু আনন্দদায়ক।

শুকসপ্ততি ৭০টা গল্পৰে সন্নিবিষ্ট আন এটা আমোদজনক গল্প সংগ্ৰহ। ইয়াৰ লিখক চিন্তামনি ভট্ট। ইয়াৰ গল্পবিলাক এটা ভাটৌৰ মুখত বৰ্ণিত হৈছে। এগৰাকী অবিশ্বাসী পত্নীয়ে নিজৰ স্বামীৰ অনুপস্থিতি সত্যৰ পথ পৰিহাৰ কৰিবলৈ লওঁতে এটা ভাটৌৱে সেইগৰাকী পত্নীক উদ্দেশ্য কৰি কোৱা মুঠ ৭০টা মনোৰম গল্পৰ সমষ্টি এই শুক সপ্ততি। এই গল্পসংগ্ৰহ সহজ গদ্যত আৰু ঠায়ে ঠায়ে প্ৰয়োজনানুসৰি মনোৰম গদ্যত বৰ্ননা কৰা হৈছে।

অন্য এখন আমোদজনক গল্প সংগ্ৰহ হ'ল সিংহাসন দ্বাত্ৰিং শিকা, যিখনত বিক্ৰমাদিত্যৰ ৰাজসভাত মহিষী সকলৰ প্ৰতিচ্ছবি বৰ সুন্দৰকৈ মুঠ ৩২ টা গল্পত সন্নিবিষ্ট কৰা হৈছে।

ওপৰত উল্লেখ কৰা সাধু কথা বা গল্প বিলাকৰ বাহিৰেও সংস্কৃত সাহিত্যত এনে বহুসংখ্যক সাধু আছে যিবিলাকত চৰাই, পশু-পক্ষী আদিয়েও বিশেষ ভূমিকা গ্ৰহন কৰা দেখা যায়। বহু প্ৰাচীন কালতে এই বিলাক ৰচনা কৰা হৈছিল। বৌদ্ধিক সাহিত্যত আমি এনে বহুত ৰচনাৰাজি পাওঁ। এনেধৰনৰ ৰচনা ৰাজিৰ ভিতৰত পঞ্চতন্ত্ৰই বিশেষভাৱে উল্লেখনীয়। বিষ্ণুশৰ্মা নামৰ এজন পণ্ডিতে তিনিজন মূৰ্খ ৰাজকুমাৰক জ্ঞান দিবলৈ গল্পৰ আধাৰত যি বিলাক উপদেশ দিছিল, সেই বিলাককেই ইয়াত বৰ্ণনা কৰা হৈছে। পঞ্চতন্ত্ৰৰ মতে মানুহৰ জীৱনৰ কৃতকাৰ্য্যতা নিৰ্ভৰ কৰে সুস্থিৰতা, সৌভাগ্য, দৃঢ়তা, বন্ধুত্ব আৰু জ্ঞানৰ ওপৰত। এই পঞ্চতন্ত্ৰ অতি আৰশ্যকীয় সাধুকথাৰ ভঁড়াল, যি খন বিশেষভাৱে গদ্যত ৰচিত হলেও প্ৰয়োজনানুসৰি পদ্যও সন্নিবিষ্ট কৰা হৈছে। ইয়াৰ গদ্য ৰাশি সহজ আৰু স্পষ্ট। এই পঞ্চতন্ত্ৰ মুঠ পাঁচখন গ্ৰন্থৰ সমষ্টি আৰু প্ৰতি খনতেই একোটা পৃথক বিষয়ৰ বৰ্ণনা আছে। এইখন এখন উৎকৃষ্ট সাধুসংগ্ৰহ য'ত সাধুকওঁতা আৰু ৰাজনীতি শিক্ষা দিয়া ব্যক্তিজন একেটা ব্যক্তিত্বৰে একীভূত হৈ পৰিছে। পৃথিৱীৰ প্ৰায় সকলোবিলাক ভাষালৈকে এই পঞ্চতন্ত্ৰৰ অনুবাদ হোৱা কাৰ্যলৈ লক্ষ্য কৰিলেই ইয়াৰ জনপ্ৰিয়তা অনুমান কৰিব পাৰি। 'তন্ত্ৰ আখ্যায়িকা'ও পঞ্চতন্ত্ৰৰে ভাবানুবাদ আৰু এইখন বৰ্ত্তমান শতিকাৰ আগভাগতে হাৰটেল নামৰ এজনে আৱিস্কাৰ কৰিছিল। নীতিশাস্ত্ৰৰ জ্ঞান দিয়া বাবে এই পঞ্চতন্ত্ৰক নীতিশাস্ত্ৰ বুলিও কোৱা হয় আৰু ইয়াৰ অধ্যয়নৰ জৰিয়তে সকলোৱে জীৱনত সকলো ক্ষেত্ৰতে কৃতকাৰ্য্যতা লভিবলৈ সমৰ্থ হয়।

বন্য পশু পক্ষীৰ ওপৰত আধাৰিত অন্য এখন সাধুসংগ্ৰহ হ'ল নাৰায়ন পণ্ডিতৰ 'হিতোপদেশ' আৰু এইখনো পঞ্চতন্ত্ৰৰেই ভাবানুবাদ।

উক্ত গল্প সাহিত্যবোৰৰ উপৰিও খ্ৰীষ্টিয় নৱম শতাব্দীত কাশ্মীৰ নিবাসী অভিনন্দই কাদম্বৰী কথাসাৰ, জৈন সাহিত্যৰ বিভিন্ন যুগত ৰচিত বিবিধ গল্পৰ ভাণ্ডাৰ, বৌদ্ধ সাহিত্যৰ 'দিব্যাৱদান' আৰু 'অৱদানশতক', আৰ্যশূৰকৃত জাতকমালা আদি উল্লেখযোগ্য। ❐ ❐

"[illegible]
শিক্ষাৰ মূল লক্ষ্য"
– [illegible]

পৰিৱেশ অৰ্থবিজ্ঞান-অৰ্থনীতিৰ এটা নতুন শাখা

প্ৰশান্ত কুমাৰ বৰা
প্ৰবক্তা (অৰ্থনীতি বিভাগ)

বিগত কেইটামান দশক জুৰি পৰিৱেশ প্ৰদূষণৰ সমস্যাৰ ওপৰত বিশ্বৰ চুকে কোণে সৰব আলোচনা চলি আহিছে। এই সমস্যাটোৰ ভয়াবহতা, কাৰণ তথা ইয়াৰ কু-প্ৰভাৱবোৰ নো কেনেকুৱা নাইবা সমস্যাটো লাঘৱ কৰাৰ কিবা উপায় উদ্ভাৱন কৰিব পাৰি নেকি আদি বিভিন্ন বিষয়ৰ ক্ষেত্ৰত চিন্তাশীল ব্যক্তিসকল দিনে ৰাতিয়ে গৱেষণাত নিমগ্ন হৈ পৰাৰ লগতে সমস্যাটোৰ নতুন নতুন দিশ উন্মোচন কৰিছে। গভীৰভাৱে চিন্তা কৰিলে দেখা যায় যে উৎপত্তি কালৰে পৰা পৃথিৱীখনৰ বাহ্যিক তথা আভ্যন্তৰীণ পৰিৱেশ বিভিন্ন কাৰণত পৰিৱৰ্তন হৈ আহিছে যাৰ ফলত জৈৱ বৈচিত্ৰতা আৰু সম্পদৰাজি সংকুচিত হৈ পৰিছে। আৰম্ভণিতে পৰিৱেশৰ এনে পৰিৱৰ্তন জীৱ সৃষ্টিৰ অনুকূল হোৱা হেতুকে পৃথিৱীত বিভিন্ন জীৱ-জন্তু, গছ-লতিকাৰ বিকাশ ঘটে যদিও কালক্ৰমত এই পৰিৱৰ্তন জীৱ জগতৰ প্ৰতিকূলে যাবলৈ ধৰিলে। এই পৰিবৰ্তনৰ ফলত পৰিৱেশৰ ইমানেই অৱক্ষয় ঘটিল যে ইয়াৰ তীব্ৰতা ৰোধ কৰিবলৈ তথা পৃথিৱীখন বাসোপযোগী কৰি ৰাখিবলৈ নতুনকৈ চিন্তা-চৰ্চা কৰিবলগীয়া হ'ল আৰু লগতে নতুন উপায় উদ্ভাৱনৰ ব্যৱস্থা কৰিবলৈ এটা জাগৰণৰ সৃষ্টি হ'ল। স্মৰণাতীত কালৰে পৰা কিছুমান প্ৰাকৃতিক তথা মানবীয় দৈনন্দিন কাৰ্যকলাপৰ ফলত প্ৰদূষণৰ সমস্যাটোৱে বিভীষিকাময় পৰিস্থিতিৰ সৃষ্টি কৰিছে। বৰ্তমান ই এটা গোলকীয় সমস্যা ৰূপে স্বীকৃত হৈছে। ১৮ শতিকাৰ শিল্প বিপ্লৱৰ পিছৰ পৰা মানুহৰ ক্ৰমবৰ্দ্ধিত আৰ্থিক কাৰ্যকলাপে পৰিৱেশ বিনষ্ট কৰাত প্ৰভূত অৰিহণা যোগাই আহিছে।

এতিয়া প্ৰশ্ন হয় পৰিৱেশ আৰু অৰ্থবিজ্ঞানৰ মাজতনো সম্পৰ্ক কি, নাইবা পৰিৱেশ অৰ্থবিজ্ঞাননো কি ? আক্ষৰিক অৰ্থত পৰিৱেশ আৰু অৰ্থবিজ্ঞান দুয়োটা সম্পূৰ্ণ পৃথক অৱধাৰণা যদিও এই দুটা বিষয়ৰ মাজত থকা সম্পৰ্ক অতি ঘনিষ্ট। মানৱ জাতিৰ দৈনন্দিন আৰ্থিক কাম-কাজৰ ফলত সীমিত প্ৰাকৃতিক সম্পদৰাজি দ্ৰুতগতিত হ্ৰাস পাই অহাৰ লগতে প্ৰদূষণৰ সমস্যাই পৰিৱেশৰ ভাৰসাম্য বিনষ্ট কৰিছে। উপভোক্তা আৰু উৎপাদনকাৰী এই দুটা ৰূপত মানৱ জাতিয়ে প্ৰকৃতিৰ সম্পদৰাজি ব্যৱহাৰৰ যোগেদি কিছুমান সমস্যাৰ সৃষ্টি কৰিছে। উদাহৰণস্বৰূপে উৎপাদনকাৰীসকলে বিভিন্ন দ্ৰব্য উৎপাদন কৰোতে কিছুমান আৱৰ্জনাৰ সৃষ্টি হয় আৰু সেই আৱৰ্জনাবোৰ পুনৰ প্ৰকৃতিৰ বুকুলৈ নিক্ষেপ কৰি পৰিৱেশৰ বিস্তৰ ক্ষতি সাধন কৰা হয়। সেইদৰে ভোক্তাসকলেও ভোগ কাৰ্যত ব্যৱহাৰ কৰা সীমাহীন দ্ৰব্যৰ অলাগতীয়াল ভাগ প্ৰকৃতিৰ বুকুলৈকে নিক্ষেপ কৰি পৰিৱেশ প্ৰদূষণ কৰি আহিছে। এনেদৰে মানৱ জাতিয়ে প্ৰাকৃতিক সম্পদৰাজিক ভিত্তি কৰি আৰ্থিক কাৰ্যাৱলী সম্পাদন কৰোতে পৰিৱেশৰ অৱক্ষয় সাধন হয়। গতিকে দেখা যায় অৰ্থনৈতিক উপাদানসমূহ আৰু পৰিৱেশৰ মাজত এক নিবিড় সম্পৰ্ক আছে আৰু এই সম্পৰ্কৰ বিষয়ে অধ্যয়ন কৰা অৰ্থবিজ্ঞানৰ

তালিকা - ১

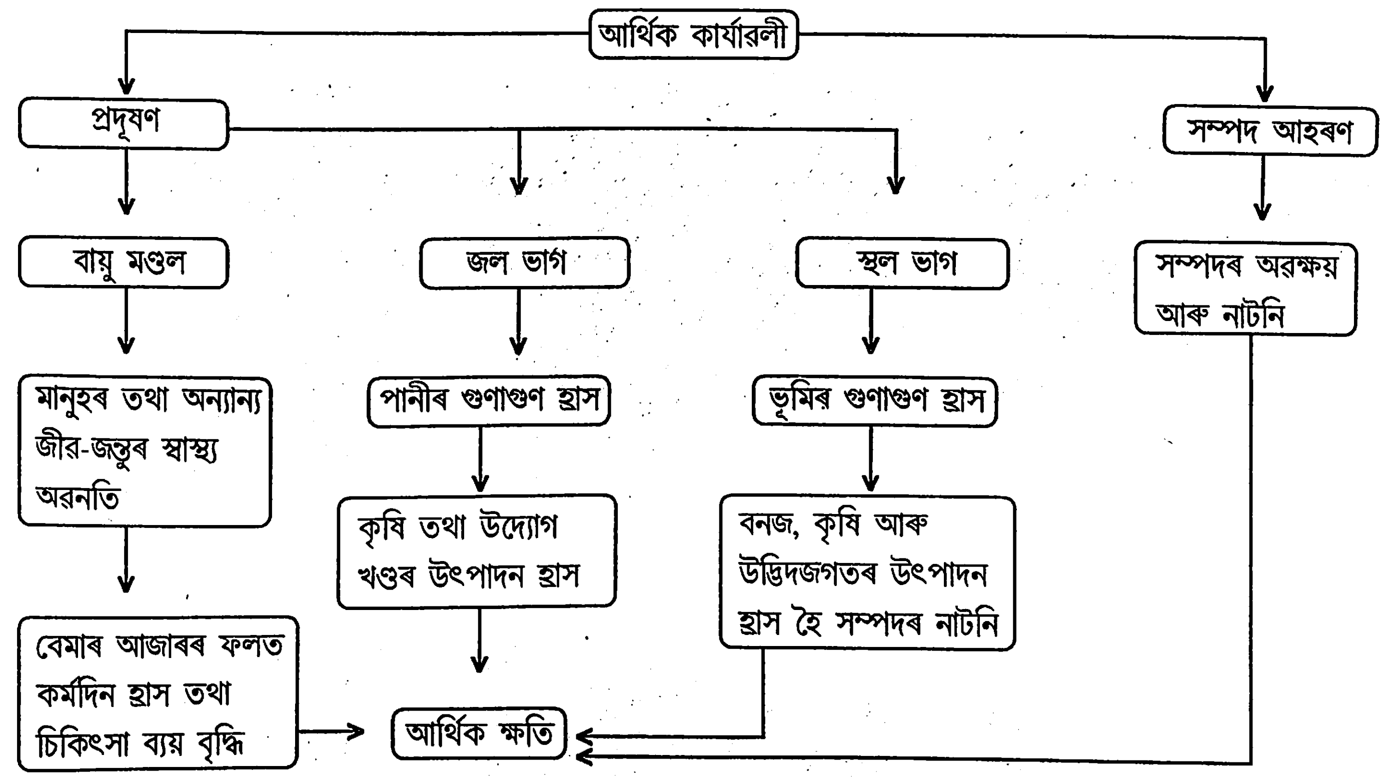

নতুন শাখাটোৱেই হৈছে পৰিৱেশ অৰ্থবিজ্ঞান। আমাৰ আলোচনাত পৰিৱেশ অৰ্থবিজ্ঞানৰ বিষয়বস্তুৰ জটিলতালৈ নগৈ এই নতুন বিষয়টোৰ এটি থুল মূল ধাৰণা দিবৰহে প্ৰয়াস কৰা হৈছে।

কুৰি শতিকাৰ ৬০ ৰ দশকৰ আৰম্ভণি কালছোৱাতেই পৰিৱেশ অৰ্থবিজ্ঞানৰ চিন্তা-চৰ্চা আৰম্ভ হয় যদিও ৭০ ৰ দশকৰ পৰাহে অৰ্থবিজ্ঞানৰ এই নতুন শাখাটোৱে দ্ৰুত প্ৰসাৰতা লাভ কৰে আৰু বৰ্তমান ইয়াৰ অধ্যয়নৰ পৰিসৰে যথেষ্ট বিস্তৃতি লাভ কৰে। অতীত কালত প্ৰকৃতিৰ সম্পদসমূহ প্ৰচুৰ পৰিমাণে পোৱা গৈছিল কাৰণে সেইবোৰক মুক্ত দ্ৰব্য হিচাপে গণ্য কৰা হৈছিল। কিন্তু জনবিস্ফোৰণ, নগৰীকৰণ, ঔদ্যোগীকৰণ, অৰ্থনৈতিক উন্নয়ন হোৱাৰ ফলত আৰ্থিক কাম-কাজৰ পৰিসৰ বৃদ্ধি পাবলৈ ধৰিলে আৰু মানুহৰ ক্ৰম বৰ্দ্ধমান চাহিদাৰ তুলনাত প্ৰাকৃতিক সম্পদৰাজিৰ যোগান সীমিত হৈ সেইবোৰ আৰ্থিক দ্ৰব্যলৈ ৰূপান্তৰিত হ'ল। যেতিয়ালৈকে প্ৰাকৃতিক সম্পদৰাজি আৰ্থিক দ্ৰব্য হিচাপে গণ্য কৰা হোৱা নাছিল, তেতিয়ালৈকে পৰিৱেশ সম্পৰ্কীয় সমস্যাটোক এটা সৰল সামাজিক সমস্যা হিচাপেহে বিবেচনা কৰা হৈছিল। কিন্তু মুক্ত দ্ৰব্যসমূহ আৰ্থিক দ্ৰব্য হিচাপে বিবেচিত হোৱাৰ পিছৰ পৰাহে পৰিৱেশ সম্পৰ্কীয় সমস্যাটো অৰ্থনৈতিক সমস্যাৰ দৃষ্টিভংগীৰে বিশ্লেষণ কৰিবলৈ ধৰিলে। গতিকে পৰিৱেশ সম্পৰ্কীয় সমস্যাৰ অৰ্থনৈতিক বিশ্লেষণেই হ'ল পৰিৱেশ অৰ্থবিজ্ঞানৰ মূল বিষয়বস্তু। পৰিৱেশ অৰ্থবিজ্ঞানৰ সংজ্ঞাত কোৱা হৈছে যে - 'Environmental Economics is concerned with the impact of the economy on the environment, the significance of the environment to the economy, and the appropriate way of regulating economic activity, so that, balance is achieved among environmental, economic and other social goals.'

ওপৰৰ সংজ্ঞাটোৰ পৰা এই কথা স্পষ্ট যে, পৰিৱেশ অৰ্থনীতি আৰু মানৱ সমাজৰ মাজত থকা পাৰস্পৰিক

সম্পৰ্ক, পৰিৱেশৰ ওপৰত অৰ্থনীতিৰ প্ৰভাৱ আৰু আৰ্থিক কাম-কাজসমূহ নিয়ন্ত্ৰণৰ যোগেদি পাৰিপাৰ্শ্বিক ভাৰসাম্য কেনেকৈ ৰক্ষা কৰিব পাৰি তাৰ বিশ্লেষণ দাঙি ধৰাই হ'ল পৰিৱেশ অৰ্থবিজ্ঞানৰ প্ৰধান বিষয়বস্তু। উল্লেখ কৰা হৈছে যে, মানুহৰ আৰ্থিক কাৰ্যকলাপে পৰিৱেশ বিনষ্ট কৰি বৰ্তমান তথা ভৱিষ্যত প্ৰজন্মৰ প্ৰতি ভাবুকিৰ সৃষ্টি কৰিছে। পৰিৱেশ প্ৰদূষণ মুক্ত আৰ্থিক কাম-কাজ একেবাৰে অসম্ভৱ যদিও প্ৰদূষণৰ মাত্ৰা হ্ৰাস কৰা বা প্ৰদূষণৰ সমস্যা লাঘৱ কৰাকৈ মানুহৰ আৰ্থিক কাম-কাজসমূহ কেনেকৈ পৰিচালিত কৰিব পৰা যায়, সীমিত সম্পদৰাজিৰ সু-পৰিকল্পিত ব্যৱহাৰৰ যোগেদি বৰ্তমান প্ৰজন্মৰ আৰ্থিক কল্যাণ বৃদ্ধিৰ লগতে ভৱিষ্যত প্ৰজন্মৰ বাবে সম্পদসমূহ কেনেকৈ সুৰক্ষিত কৰি ৰাখিব পৰা যায়, পৰিৱেশ প্ৰদূষণৰ সামাজিক মূল্য কি আদি বিষয়কলৈ অৰ্থনীতিৰ বিধিসমূহৰ প্ৰায়োগিক বিশ্লেষণ পৰিৱেশ অৰ্থবিজ্ঞানত আগবঢ়োৱা হৈছে। মানুহে আৰ্থিক উপাদানসমূহ প্ৰকৃতিৰ বুকুৰ পৰা আহৰণ কৰি অৰ্থনৈতিক প্ৰগতি লাভ কৰিছে যদিও গুণ মান বিশিষ্ট পৰিৱেশৰ পৰা বঞ্চিত হ'ব লগা হৈছে। এই দৃষ্টিকোনৰ পৰা চালে আৰ্থিক উন্নয়ন আৰু মানবিশিষ্ট পৰিৱেশ সংৰক্ষণ এই দুটা লক্ষ্যৰ মাজত পাৰস্পৰিক বিৰোধ পৰিলক্ষিত হয়। আনহাতে প্ৰদূষণৰ মাত্ৰা হ্ৰাস কৰাৰ ক্ষেত্ৰত উন্নত তথা উন্নয়নশীল দেশবোৰৰ যথেষ্ট অৰ্থসম্পদ ব্যয় হয়। গতিকে প্ৰাকৃতিক সম্পদৰাজি সুপৰিকল্পিতভাৱে ব্যৱহাৰ কৰি পৰিৱেশৰ মান উন্নত কৰি ৰাখিবলৈ যাওঁতে অধিক সতৰ্কতাৰে আৰ্থিক বিধিসমূহ প্ৰয়োগ কৰিবলগীয়া হয়। পিছপৰা দেশসমূহত দেখা দিয়া প্ৰদূষণৰ সমস্যা হ্ৰাস কৰিবলৈ দ্ৰুত আৰ্থিক বিকাশৰ প্ৰয়োজন হয় যাতে কম ব্যয় সম্পন্ন প্ৰযুক্তি কৌশল ব্যৱহাৰৰ যোগেদি ইয়াক স্তিমিত কৰিব পাৰি। এতিয়া এই কথা গুৰুত্ব সহকাৰে উপলব্ধি কৰা হৈছে যে আমি অৰ্থনৈতিক প্ৰগতি লাভ কৰিবলৈ হ'লে পৰিৱেশ প্ৰদূষণৰ বোজা বহন কৰিব লাগিব নাইবা গুণমান বিশিষ্ট পৰিৱেশ ৰক্ষা কৰিবলৈ হ'লে আৰ্থিক বোজা বহন কৰিব লাগিব। এই দুটা পৰস্পৰ বিৰোধী লক্ষ্যত উপনীত হ'ব পৰাকৈ আৰ্থিক বিধিসমূহ কেনেকৈ প্ৰয়োগ কৰিব পাৰি, নাইবা প্ৰতিপালনক্ষম উন্নয়নৰ লক্ষ্যত উপনীত হ'বলৈ যাওঁতে আৰ্থিক সম্পদৰাজি কিদৰে অধিক কাৰ্যকৰীভাৱে ব্যৱহাৰ কৰিব পাৰি, পৰিৱেশ সুৰক্ষাৰ কাৰণে কম ব্যয়বহুল কি ব্যৱস্থা গ্ৰহণ কৰিব পাৰি বা এনে কৰিবলৈ যাওতে সমাজৰ বা অৰ্থনীতিৰ কিবা ক্ষতি হ'বনেকি আদি বিভিন্ন দিশৰ আৰ্থিক বিশ্লেষণৰ ফলশ্ৰুতিত পৰিৱেশ অৰ্থবিজ্ঞানৰ বিকাশ সাধন হৈছে আৰু অৰ্থবিজ্ঞানৰ এটা আকৰ্ষণীয় শাখা হিচাপে অতি কম দিনৰ ভিতৰতে জনপ্ৰিয়তা লাভ কৰিছে।

মানুহৰ আৰ্থিক কাম-কাজে এখন দেশৰ প্ৰগতি সম্ভৱ কৰি তুলিছে যদিও পৰিৱেশ অৱক্ষয়ৰ যোগেদি আৰ্থিক ক্ষতিসাধন কেনেকৈ হৈছে তাৰ এটা সংক্ষিপ্ত আভাস ১ নং তালিকাত দেখুওৱা হ'ল।

গতিকে দেখা যায় পৰিৱেশ অৱক্ষয়ৰ লগত অৰ্থনৈতিক উন্নয়নৰ অতি ঘনিষ্ঠ সম্পৰ্ক আছে আৰু সেয়ে পৰিৱেশৰ গুণমান ৰক্ষা কৰিহে ভৱিষ্যতৰ অৰ্থনৈতিক উন্নয়নৰ সপোন ৰচনা কৰিব পৰা যাব। এই কথাৰ প্ৰতি লক্ষ্য ৰাখি পৃথিৱীৰ উন্নত দেশবোৰে পৰিৱেশ সুৰক্ষাৰ কাৰণে মুঠ ঘৰুৱা উৎপাদনৰ এক বুজন অংশ ব্যয় নিৰ্দ্ধাৰণ কৰিছে আৰু পৰিৱেশ সাপেক্ষ প্ৰযুক্তি কৌশল প্ৰয়োগৰ ওপৰত গুৰুত্ব আৰোপ কৰিছে। আমাৰ দৰে দুখীয়া দেশবোৰেও পৰিৱেশ প্ৰদূষণৰ ভয়াবহতাৰ প্ৰতি লক্ষ্য ৰাখি বিভিন্ন আইন প্ৰণয়ন কৰাৰ লগতে আৰ্থিক নীতি গ্ৰহণ কৰিছে। লগতে জন সচেতনতা বৃদ্ধিৰ কাৰণে পদক্ষেপ গ্ৰহণ কৰি আহিছে। জনসাধাৰণে পৰিৱেশ অৰ্থবিজ্ঞানৰ জটিল তত্বিক বিশ্লেষণ অনুধাৱন নকৰাকৈও পৰিৱেশ সুৰক্ষাৰ দিশটো গুৰুত্ব সহকাৰে বিবেচনা কৰিব লাগে। প্ৰকৃতি আইক নিজৰ মাতৃ সদৃশ জ্ঞান কৰিবলৈ উঠি অহা প্ৰজন্মক নৈতিক আবেদন জনাই আমি সকলোৰে প্ৰকৃতিক ভাল পাবলৈ শিকিলে পৰিৱেশ প্ৰদূষণৰ আৰ্থিক বোজাৰ পৰা হাত সাৰিবলৈ নিশ্চয় এদিন সক্ষম হ'ম আৰু বিনন্দীয়া পৃথিৱীখন দীৰ্ঘকাললৈ সকলোৰে বাবে বাসোপযোগী হোৱাৰ লগতে উপভোগ্য হৈ থাকিব। নহ'লে পৰিৱেশ অৰ্থবিজ্ঞানৰ বিশ্লেষণৰ তাৎপৰ্য বিদ্যায়তনীক দিশতেই সীমাবদ্ধ হৈ ৰ'ব। ❑❑

ব'হাগ বিহু আৰু অপসংস্কৃতি

✍ সুস্মিতা সোনোৱাল
স্নাতক প্ৰথম বৰ্ষ (বিজ্ঞান শাখা)

*"চ'তে গৈয়ে গৈয়ে ব'হাগে পালেহি
ফুলিলে ভেবেলী লতা,
কৈনো কৈ থাকিলে উৰকে নপৰে
ৰঙালী বিহুৰে কথা।"*

চ'তৰ শেষত প্ৰকৃতিৰ বুকুলৈ আহে, ঋতুৰাজ বসন্ত। এই বসন্ত ঋতুতেই অসমীয়া ৰাইজৰ গা, সাতখন আঠখন কৰা, আমাৰ অতিকে চেনেহৰ, অতিকৈ মৰমৰ বহাগ বিহুটি আৰম্ভ হয়। গছ-তৰুৱে ন-পাত ফুলেৰে নিজকে সজাই প্ৰকৃতিক এক ন-ৰূপত, এক ন-সাঁজত গঢ় দিয়ে। আমগছৰ পাতৰ আঁৰত লুকাই লাজুকী কুলি জনীয়ে 'কুউ-কুউ' কৰি আৰু কেতেকী জনীয়েও 'মই কেতেকী' বুলি মধুৰ স্বৰৰ সংগীতেৰে ব'হাগৰ আগ-জাননী দি ডেকা-গাভৰুৰ মন ভুলাই পেলায়। ঢেকীৰ গুম-গুমনি আৰু মাকোৰ খিতখিতনীয়ে গোটেই পৰিবেশ বিৰাজ মান হয়। তাতঁ শালত বহি শিপিনীয়ে ঘনে-ঘনে আলিবাটলৈ চায়, কিজানি তাইৰ মনৰ মানুহজনক দেখায়ে পায়। মৰমৰে দীঘে দি, চেনেহৰে বাণী দি তাই অতি যতনেৰে চানেকীৰ ফুল চাই চেনাই লৈ বুলি ফুলাম বিহুৱান খনি বয় আৰু কোনেও গম নোপোৱাকৈ আহঁতৰ তলত বা নৈৰ ঘাটত হাচঁতীত নিয়া থুৰীয়া তামোল খনিৰ সৈতে চেনাইক বিহুৱান খনি আদৰেৰে যাচে। চেনায়েও তাইলৈ বুলি অনা কপৌ ফুলপাহি নেঘেৰী খোপাত গুজি দিবলৈ নেপাহৰে। ইয়াৰ উপৰিও ডেকা-গাভৰুহঁতে মনৰ গৰাকীৰ লগত মিলনৰ সপোন ৰচে। সেয়ে আজিকালি বহুতে এই বিহুক ডেকা-গাভৰুৰ মিলনৰ বিহু বুলি ক'ব বিচাৰে।

আধুনিক যুগৰ লগে-লগে বহাগ বিহুটিতো নানা আধুনিকতা তথা অপসংস্কৃতিয়ে বাঁহ ল'লে।

ঢেকীত খুন্দী ঘৰতে বনোৱা সান্দহ-চিৰা আৰু পিঠা-পনাৰ ঠাইত আজি প্ৰায়বোৰ ঘৰতেই বজাৰত ৰেডিমেড কৈ কিনিবলৈ পোৱা 'ভোগালী জলপানে' ঠাই পালে।

বিহু নাম, যিবোৰ শুনিলেই প্ৰতিজন অসমীয়াৰ গা-নাচি উঠে, তাৰ ঠাইত বজাৰৰ বিহুগীতৰ কেছেটৰ বিহুগীতবোৰহে আজিৰ ডেকা-গাভৰুৰ মুখে-মুখে প্ৰচলিত হৈছে। আজিৰ অসমীয়াই বিহুনাম আৰু বিহুগীতৰ পাৰ্থক্যকাই নুবুজা হ'ল।

ঠিক সেইদৰে ঢোলৰ চাপৰতো বহুখিনি পাৰ্থক্য আজি আহি পৰিল। "কছাৰী চাপৰ", "মিচিং চাপৰ" তথা "তাই-বিহু"ৰ চাপৰৰ সলনি ব্যৱহৃত হয় কেছেটৰ নতুন চুটি খট লগা চাপৰবোৰহে।

আজিৰ বিহু-নাচ, বিহু-নাচ নহৈ বিহু নৃত্যলৈহে ৰূপান্তৰিত হৈছে। নাচনীয়ে ঢোলৰ চেৰত কঁকালটি বেঁকাঁকেহে ভাঙে। হাতত গাম-খাৰু নিপিন্ধি- পিন্ধে বজাৰৰ কৃত্ৰিম পদাৰ্থৰে তৈয়াৰী বজাৰত কিনিবলৈ পোৱা মেহেন্দী, ওঁঠত সানে লিপষ্টিক, য'ত বুলাৱ লাগিছিল বৰ্হমথুৰীৰ বুল। গাত বোৱা ৰিহা মেখেলাৰ ঠাইত বজাৰৰ দামী মুগাৰ চেট আৰু নাচত ঢোলৰ বিভিন্ন চেৰত বুকুভঙা পখিলা নাচ, চিলনী নাচ, পিছলা নাচ, ঢেকী চাবৰ নাচ, মাহ দলা আৰু টাকুৰী ঘূৰা এই মুদ্ৰাবোৰ নিদিয়াকৈয়ে লাভ কৰে শ্ৰেষ্ঠ-বিহুৱতী বা শ্ৰেষ্ঠ-বৰবিহুৱতী বঁটা।

এইবোৰেই হৈছে আজিৰ অসমীয়াই মঞ্চত প্ৰদৰ্শিত কৰিব বিচৰা 'বহাগ বিহু', য'ত প্ৰতিটো বস্তুৰেই প্ৰদৰ্শন হয় আধুনিক ৰূপত।

এইবাৰ আঁহো গণ্ৰা-ৰাইজৰ মঙ্গল কামনাৰে বা গৃহস্থ মঙ্গলৰ কামনাৰে ঘৰে-ঘৰে গোৱা হুঁচৰিলৈ। আজিকালি হুঁচৰিত

গৃহস্থৰ মঙ্গল কামনাৰ বাবে গোৱা 'কীৰ্ত্তন-ঘোষা' ৰ অধ্যায়ৰ পৰিৱৰ্তে গাবলৈ লৈছে কেছেটৰ বিহু গীতবোৰহে। আনকি গৃহস্থক আৰ্শীবাদ দিয়ে মাননী চাইহে। যদি মাননী ১.২৫ টকাৰ ঠাইত ৫০১টকা হয় তেন্তে আৰ্শীবাদ হয় লানি নিছিগাকৈ যেন বৰুণদেৱে ভক্তৰ প্ৰাৰ্থনাত সন্তুষ্ট হৈ দিয়া নেৰা-নেপেৰা বৃষ্টিহে।

এই সকলো বোৰৰ বাবে দোষী কোন বাৰু ? নিশ্চয়েই আমি। গতিকে আমিয়েই আমাৰ বাপোতিসাহোন বহাগ বিহুটিক জীয়াই ৰাখিবলৈ আমি ন-প্ৰজন্মই প্ৰতিজ্ঞাবদ্ধ হোৱাটো আমাৰ কৰ্তব্য।

নহলে,

"............ তাতোকৈ চেনেহৰ বহাগৰ বিহুটি
নেপাতি কেনেকৈ থাকো ...."

ৰ ঠাইত হ'ব -

"............আটাইতকৈ চেনেহৰ আছিল বহাগৰ বিহুটি,
নুসুঁৱৰি কেনেকৈ থাকো।"

উত্তৰ-পূব ভাৰতৰ জৈৱবৈচিত্ৰতা সংৰক্ষণৰ সংকট আৰু প্ৰত্যাহ্বান

✍ তৰুণ গগৈ
স্নাতক দ্বিতীয় বৰ্ষ (কলা)

সমগ্ৰ সভ্যজগতে এতিয়া স্বীকাৰ কৰি লৈছে যে পৃথিৱীত মানুহক বচাই ৰাখিবলৈ হ'লে সমস্ত প্ৰাণীৰ ধাত্ৰী স্বৰূপিনী অৰণ্যক বচাই ৰাখিব লাগিব। অৰণ্যৰ অবিহনে ইতৰ প্ৰাণীকুলৰ কথা বাদেই, মানুহৰ ভৱিষ্যতো অন্ধকাৰ। দিনক দিনে বাঢ়ি অহা অৰণ্য ধ্বংসৰ ঘটনাই আমাৰ ভৱিষ্যত প্ৰজন্মৰ প্ৰতি ভাবুকি সৃষ্টি কৰাৰ লগতে পৰিৱেশৰ ভাৰসাম্যতাতো ব্যাঘাত জন্মাইছে। বহু জীৱ জন্তু ইতিমধ্যেই আমাৰ মাজৰ পৰা নোহোৱা হৈছে। যোৱা দুই দশক ধৰি বন, বন্যপ্ৰাণী আৰু পৰিৱেশ সংৰক্ষণৰ উদ্দেশ্যে যি কেইটা শব্দ বৰ বেচিকৈ ব্যৱহৃত হৈ আহিছে তাৰ ভিতৰত অন্যতম প্ৰধান এটা শব্দ হৈছে Biodiversity বা জৈৱবিচিত্ৰতা।

আমি বাস কৰা পৃথিৱীখনত সকলো জীৱই এটা বিশাল পৰস্পৰ নিৰ্ভৰশীল প্ৰক্ৰিয়াৰ অংশ আৰু ই পৃথিৱীৰ নিৰ্জীৱ সংযোগী যেনে- বায়ুমণ্ডল, সাগৰ-মহাসাগৰ, নদ-নদী, মাটি ইত্যাদিৰ ওপৰত নিৰ্ভৰশীল। বহুল অৰ্থত এই পৰস্পৰ নিৰ্ভৰশীল প্ৰক্ৰিয়া আৰু ইয়াৰ নানান জৈৱ আৰু অজৈৱ উপাদানকেই পৃথিৱীৰ জৈৱবৈচিত্ৰতা বুলি ধাৰনা কৰা হৈছে।

জৈৱবৈচিত্ৰতা বা Biodiversity সংজ্ঞাটো প্ৰকৃতাৰ্থত দুটা শব্দৰ সমষ্টি- Biological and Diversity অৰ্থাৎ জীৱ আৰু বৈচিত্ৰতা বা ভিন্নতা। প্ৰাকৃতিক জগত আৰু ইয়াৰ প্ৰাণসম্পদৰ সমষ্টিটোকে দৰাচলতে এই সংজ্ঞাটোৰ দ্বাৰা সাঙুৰি লোৱা হৈছে। আমি বাস কৰা এই পৃথিৱীখনত চকুৰে নমনা ক্ষুদ্ৰাতিক্ষুদ্ৰ অনুজীৱৰ পৰা আৰম্ভ কৰি নানা প্ৰজাতিৰ উদ্ভিদ, প্ৰাণী, কীট-পতংগ আদি নানান ধৰনৰ জীৱও আছে। একো একোটা ভৌগোলিক অঞ্চলত বিভিন্ন অনুজীৱ, কীট-পতংগ, উদ্ভিদ, প্ৰাণী আৰু মানুহ আদি একেলগে বাস কৰে। কোনো কোনো অঞ্চলত অনুজীৱ কীট-পতংগ, প্ৰাণী আদিৰ সকলো জাতি আৰু প্ৰজাতিৰ সংখ্যাৰ প্ৰাচুৰ্য্য সিহঁতৰ মাজৰ ভিন্নতা আৰু সিহঁতে বসবাস কৰা পৰিস্থিতিতন্ত্ৰৰ জটিলতাকে সেই ঠাইৰ জৈৱ-বৈচিত্ৰতা বুলি কোৱা হয়। Bio মানে জীৱ আৰু diversity মানে ভিন্নতা। জৈৱবৈচিত্ৰতা সাধাৰণতে তিনিটা প্ৰধান ভাগত ভাগ কৰা হৈছে - (১) প্ৰজাতিৰ ভিন্নতা বা

Specydiversity, (২) বাসস্থানৰ ভিন্নতা বা Habitate Diversity আৰু (৩) কুলজ বা বংশানুক্ৰম ভিন্নতা বা Genetic Diversity।

(১) প্ৰজাতিৰ ভিন্নতা ঃ প্ৰজাতিৰ ভিন্নতা বুলি কওঁতে কোনো এটা অঞ্চলত বসবাস কৰা বিভিন্ন ধৰণৰ প্ৰাণসম্পদৰ প্ৰাচুৰ্য্যতাকে বুজায়। ভিন ভিন প্ৰজাতি যেনে, বাঘ, হাতী, গঁড়, শিয়াল, মেকুৰী, বৰটোকোলা, ভাটো, গুঁই, অজগৰ, আমগছ, শিমলুগছ, পানীমেটেকা ইত্যাদি অৰ্থাৎ আমি এই পৃথিৱীৰ যিমান ধৰনৰ ভিন ভিন জীৱ বা প্ৰাণী দেখিবলৈ পাওঁ সিহঁতৰ সকলো প্ৰজাতিৰ বিচিত্ৰতাৰ ভিতৰত পৰে।

(২) বাসস্থানৰ ভিন্নতা ঃ বাসস্থানৰ ভিন্নতাৰ অৰ্থ হৈছে পৃথিৱীৰ ভিন ভিন প্ৰজাতিবোৰৰ কাৰণে ভিন ভিন বাসস্থানৰ প্ৰয়োজন হয়; যেনে ধৰনে মাছৰ কাৰণে প্ৰয়োজন পানীৰ বাসস্থান, বান্দৰৰ কাৰণে প্ৰয়োজন ডাঙৰ গছৰ বাসস্থান, উটৰ কাৰণে প্ৰয়োজন মৰুভূমিৰ বাসস্থান আৰু তিমিমাছৰ কাৰণে প্ৰয়োজন সাগৰীয় বাসস্থান। ঠিক তেনেকৈ যদি এখন হাবিত বাঘ থাকে, তেনেহ'লে বাঘৰ কাৰণে এক বিশেষ ধৰণৰ অৰণ্যৰ প্ৰয়োজন। সেই একেখন অৰণ্যতে যদি শিয়াল থাকে তাৰ কাৰণে আকৌ ভিন্ন ধৰণৰ বাসস্থানৰ প্ৰয়োজন। অনুৰূপভাৱে একেখন অৰণ্যত বাস কৰা কেৰ্কেটুৱা, বনৰৌ, নেউল, গুঁই, লতামাকৰি ইত্যাদি প্ৰাণীবোৰ নিজ নিজ স্বতন্ত্ৰ সুকীয়া সুকীয়া বাসস্থানত জীৱন নিৰ্বাহ কৰে। এই যে ভিন ভিন প্ৰজাতিৰ বাবে ভিন্ন ভিন্ন বাসস্থানৰ তাৰতম্যৰ প্ৰয়োজন হয়, এই ভিন্নতাক কোৱা হয় বাসস্থানৰ ভিন্নতা বা Habital Diversity। এইবোৰৰ উপৰিও ভিন ভিন প্ৰজাতিৰ বাসস্থানত অন্তৰ্ভুক্ত হৈ থকা অজৈৱ পদাৰ্থ সমূহ যেনে- মাটি, পাহাৰ বা পাহাৰৰ গুহা, শিল-বালি পানী ইত্যদিও জৈৱবৈচিত্ৰতাৰ অংগ।

(৩) জিনগত ভিন্নতা ঃ জিনগত ভিন্নতা বা Genetic Diversity ও জৈৱবৈচিত্ৰতাৰ এক গুৰুত্বপূৰ্ণ ভাগ। একে প্ৰজাতিৰ মাজত যি ভিন্নতা পৰিলক্ষিত হয় সেয়া হয় জিনৰ তাৰতম্যৰ কাৰনে। সেই কাৰনে তাক কোৱা হয় জিনগত ভিন্নতা, অৰ্থাৎ একে প্ৰজাতিৰ মাজত যি ভিন্নতা থাকে তাকে জিনগত ভিন্নতা। উদাহৰন স্বৰূপে মানুহৰ ভিতৰতে (মুখৰ গঠন, গাৰ গঠন, উচ্চতা, শাৰিৰীক গঠন আদি) বিভিন্ন ধৰনৰ পাৰ্থক্য পৰিলক্ষিত হয়। এই সমস্ত পাৰ্থক্য প্ৰাণীৰ কোষত থকা জিনৰ দ্বাৰা নিয়ন্ত্ৰিত হয়।

জৈৱবৈচিত্ৰতাৰ গুৰুত্ব ঃ জৈৱবৈচিত্ৰতা বা ইয়াৰ ভৌতিক প্ৰকাশ, প্ৰাণসম্পদেই হৈছে পৃথিৱীত জীৱৰ মূল ভেঁটি। ই আমাৰ প্ৰত্যেকৰে জীৱনৰ সৈতে ওতঃপ্ৰোতভাৱে জড়িত এক অবিচ্ছেদ্য জীৱনীশক্তিৰ নামান্তৰ মাত্ৰ। আমাৰ প্ৰত্যেকৰে স্বাস্থ্য, জীৱনধাৰণ, জীৱিকা, বিকাশ গোটেইখিনি নিৰ্ভৰ কৰে জৈৱবৈচিত্ৰতাৰ ওপৰত। আমি বহুসময়ত এক মাৰাত্মক ভুল ধাৰণাৰ বশৱৰ্তী হৈ আমাৰ চিন্তাক পৰিচালিত কৰি ভাবো অৰ্থ বা টকাই আমাক সকলো বস্তু দিব পাৰে, কিন্তু ভালকৈ চিন্তা কৰি চালে দেখিম যে টকা হ'ল কেৱলমাত্ৰ আমাৰ প্ৰয়োজনীয় বস্তুবোৰ সংগ্ৰহ কৰাৰ এটি মাধ্যমহে। টকাই আমাক সু-স্বাস্থ্য দিব নোৱাৰে, অকল টকাই আমাক প্ৰাকৃতিক দুৰ্য্যোগ বা ৰোগৰ পৰা সুৰক্ষিত কৰিব নোৱাৰে, অকল টকাই আমাৰ ল'ৰা-ছোৱালীহঁতৰ পৰিপুষ্টি আৰু মানসিক বিকাশ সাধন কৰিব নোৱাৰে, টকাই আমাৰ পৰৱৰ্ত্তী প্ৰজন্মক এই পৃথিৱীত সুৰক্ষিত ৰখাৰ প্ৰতিশ্ৰুতিও দিব নোৱাৰে। কিন্তু এই গোটেইখিনি সম্ভৱ হ'ব পাৰে জৈৱবৈচিত্ৰতাৰ ন্যাৰ্য্য ব্যৱহাৰ আৰু সংৰক্ষণৰ মাধ্যমেৰে। এনেকুৱা এটা কৃত্ৰিম উপাদান যিটোৰে আমি মানুহৰ শ্ৰম ক্ৰয় কৰো, কিন্তু প্ৰকৃতিত যদি জৈৱবৈচিত্ৰতাৰ অভাৱ ঘটে বা কোনো কাৰণত যদি জৈৱবৈচিত্ৰতা বিপৰ্যস্ত হয়, তেনেহ'লে টকা আমাৰ ওচৰত হৈ উঠিব মূল্যহীন। পৃথিৱীত মানুহেই হয়তো সকলোতকৈ গৰ্বিত আৰু অহংকাৰী প্ৰজাতি, যিয়ে নেকি আত্মঅহংকাৰেৰে গোটেই পৃথিৱীৰ পৰিৱেশ কৰি তুলিছো বিপৰ্যস্ত। বৰ্ত্তমান আমাৰ মাজত এনেকুৱা এটা ধাৰনাৰ আবিৰ্ভাৱ হৈছে যে যাৰ দ্বাৰা আমি ভাবো আমাৰ বৰ্ত্তমান সুখ-স্বাচ্ছন্দ্যৰ যিবোৰ আহিলা আছে, সেই বিলাক আমি অৰ্থাৎ মানুহ বিলাকে তৈয়াৰ কৰিছো। কিন্তু কথাষাৰ ভালদৰে ভাবি চালে দেখিম যে, আমাৰ চাৰিওকাষত যিবোৰ কৃত্ৰিম বস্তু আছে তাৰ কোনোটোৱেই মানুহে তৈয়াৰ কৰা নাই, যেনে যিখন চকীত আমি বহিছো সেই চকীখন, যিটো ঘৰত আমি আছো সেই ঘৰটো, আমাৰ কোঠাটোৰ বিজুলীবাতি, ফেন আৰু তাঁৰ বিদ্যুতবোৰ, আমি দৈনিক পঢ়া বাতৰি কাকত খন ইত্যাদি গোটেইবোৰ বস্তু। আমি কওঁ 'এইবোৰ বস্তু মানুহে তৈয়াৰ কৰিছে', কিন্তু আচলতে এই গোটেইবোৰ আমি অৰ্থাৎ মানুহে শ্ৰম আৰু বুদ্ধিৰে অকল ৰূপান্তৰহে কৰিছো। এই বস্তুবোৰ আচলতে উৎপাদিত হৈছিল জৈৱবৈচিত্ৰতাৰ মাজত। প্ৰত্যেক দিনা আমি যেতিয়া মোনাখন লৈ বজাৰলৈ যাওঁ, তেতিয়াও আমি আচলতে জৈৱবৈচিত্ৰতা সংগ্ৰহ কৰিবলৈহে যাওঁ। এতিয়া

কথা হ'ল যদি আমাৰ প্ৰকৃতিত জৈৱ বৈচিত্ৰতাৰ প্ৰাচুৰ্য্যতাই নাথাকে, তেনেহ'লে আমি কি সংগ্ৰহ কৰিম। আজি জৈৱবৈচিত্ৰতাৰ পৰা আমাৰ বজাৰ বোৰলৈ আহে ভিন্ন প্ৰজাতিৰ মাছ, শাক-পাচলি, ফল-মূল, ফুল আৰু বিভিন্ন বীজ আৰু বিভিন্ন ব্যৱহাৰ্য্য বস্তু। মুঠতে ক'বলৈ গ'লে আমি প্ৰত্যেকে জৈৱবৈচিত্ৰতাৰ ওপৰত সম্পূৰ্ণৰূপে নিৰ্ভৰশীল- যিয়ে যিমান ধনী নহওঁক বা যিমান দুখীয়া নহওঁক কিয় জৈৱবৈচিত্ৰতাৰ মাপকাঠিত আমি সকলো সমান।

উত্তৰ-পূবৰ জৈৱবৈচিত্ৰতা আৰু ইয়াৰ সংকট সমূহ ঃ

আমাৰ অসম তথা উত্তৰ-পূব ভাৰতৰ জৈৱবৈচিত্ৰতাৰ যি অতুলনীয় ৰূপ, সেয়া পৃথিবীৰ অতি কম ঠাইতহে প্ৰত্যক্ষ কৰা হয়। জৈৱবৈচিত্ৰতাৰ প্ৰভাৱ ইয়াৰ সমাজৰ সিৰাই সিৰাই প্ৰবাহ মান। উত্তৰ-পূৱ ভাৰতত যিমান ধৰনৰ ভিন্ন ভিন্ন প্ৰজাতিৰ গছ-গছনি, চৰাই-চিৰিকতি, মাছ-কাছ, স্তন্যপায়ী প্ৰাণী, সৰীসৃপ; উভচৰ, পোক-পতংগ, পখিলা ইত্যাদি দেখিবলৈ পোৱা যায় ভাৰতৰ আনবোৰ ৰাজ্যত তেনেকুৱা দেখিবলৈ পোৱা নাযায়। কেৱল মাত্ৰ অসমতে ভাৰতৰ ভিতৰত আটাইতকৈ বেছি নটা প্ৰজাতিৰ বান্দৰ দেখিবলৈ পোৱা যায়। তদুপৰি নশ (৯০০) ৰো বেছি প্ৰজাতিৰ চৰাই যাৰ ভিতৰত ধনেশ, দেওহাঁহ, বৰটোকোলা, হাড়গিলা আদি বিপন্ন প্ৰজাতিৰ চৰাইৰ লগতে শীত কালত বিভিন্ন দেশ পাৰ হৈ আমাৰ দেশলৈ অহা চৰাই বিলাকে প্ৰকৃতিৰ এই বিনন্দীয়া ৰূপ দুগুনে চৰায়। লগতে কাজিৰঙা, পবিতৰাৰ পৃথিৱী বিখ্যাত এশিঙিয়া গঁড়, মানাহ আৰু নামদফাৰ ব্ৰাঘ্ৰপ্ৰকল্প, মনিপুৰৰ "কেইবুল লামজাও"ত পোৱা আপুৰুগীয়া "মণিপুৰ থামিন," অৰুণাচলৰ শীৰ্ষস্তৰত পোৱা স্ন'লিওপাৰ্ড, ডিব্ৰু চৈখোৱাৰ পৃথিবীৰ আৰু ক'তো দেখিবলৈ নোপোৱা বনৰীয়া ঘোঁৰা, শেহতীয়াকৈ লোকচক্ষুত পৰা "প্ৰস্তাৱিত জৈয়দিহিং বৰ্ষাৰণ্য"ৰ ওপৰিও উত্তৰ-পূৱ বিভিন্ন নদ-নদী, পাহাৰ ভৈয়ামে সিঁচৰিত হৈ থকা শ'শ ভিন্ন ভিন্ন প্ৰজাতিয়ে এই অঞ্চলৰ জৈৱবৈচিত্ৰতাৰ অতুলনীয় ৰূপকে দেখুৱায়। উঃ পূৱৰ জৈৱবৈচিত্ৰক অতুলনীয় কৰি তুলিধৰাত ইয়াত পোৱা ১৬০০ প্ৰজাতিৰ অৰ্কিডৰো গুৰুত্ব অপৰিসীম। বৰ্ত্তমান পৃথিবীত বাচি থকা আটাইতকৈ বৃহৎ স্থলচৰ স্তন্যপায়ী প্ৰাণী গজৰাজ হাতীৰো উপযুক্ত বাসস্থান হিচাপে উত্তৰ-পূব বিবেচিত হৈ আহিছে। এই ক্ষেত্ৰত উত্তৰ-পূবৰ বিভিন্ন ৰাষ্ট্ৰীয় উদ্যান, অভয়াৰণ্য আৰু সংৰক্ষিত বনাঞ্চলসমূহে গুৰুত্বপূৰ্ণ ভূমিকা গ্ৰহন কৰি আহিছে।

কিন্তু বৰ্তমান পৃথিবীৰ আন আন ঠাইৰ দৰে উত্তৰ-পূব ভাৰতৰ জৈৱবৈচিত্ৰতাও আজি এক বিশাল সংকটৰ সন্মুখীন হৈছে। শ'শ' প্ৰজাতি আজি পৃথিবীৰ পৰা নোহোৱা হোৱাৰ লগতে আনবহুতো প্ৰজাতিয়ে মৃত্যুৰ ক্ষণ গণিছে। এই প্ৰজাতিসমূহৰ বিলুপ্তিৰ কাৰণ সমূহ ফঁহিয়াই চালে দেখিম যে ভিন্ন সময়ত ধ্বংস হোৱা প্ৰজাতি সমূহৰ কাৰণবোৰো ভিন্ন ভিন্ন।

উত্তৰ পূবৰ প্ৰজাতিসমূহ বিপন্ন হোৱাৰ এটা প্ৰধান কাৰণ হৈছে বৰ্তমান গোটেই পৃথিবীৰে এক জলন্ত সমস্যাৰূপে দেখা দিয়া জনসংখ্যা বিস্ফোৰণৰ সমস্যাটো। ইয়াৰ লগে লগে মানুহে গছ-গছনি কাটি অৰণ্য অঞ্চল ধ্বংস কৰি বেদখল আৰম্ভ কৰিছে, যাৰ ফলত প্ৰাকৃতিক বাসস্থান বোৰত বিস্তৰ ক্ষতি সাধন হৈছে। বাসস্থানৰ ধ্বংসই উদ্ভিদ আৰু অমেৰুদণ্ডী প্ৰাণীৰ পৰা মেৰুদণ্ডী প্ৰাণীলৈকে জীৱজগতৰ এক বৃহৎ সমুদায়ক বিপন্ন কৰি তুলিছে। প্ৰধানতঃ মানুহৰ বসতি স্থাপন আৰু কৃষিৰ সম্প্ৰসাৰণ, অৰণ্যৰ ওপৰত ঘৰচীয়া গৰু-ম'হৰ হেঁচা আদিয়েই অৰণ্য ধ্বংসৰ মূল কাৰণৰূপে দেখা দিছে। ইয়াৰ উত্তৰ-পূবত বিশেষকৈ অসম আৰু ত্ৰিপুৰাত ঘটা বিদেশী অনুপ্ৰবেশকাৰী সকলেও বেদখলৰ সমস্যাটো অধিক গুৰুতৰ কৰি তুলিছে।

চোৰাংচিকাৰীৰ সমস্যাও উত্তৰ-পূবৰ জৈৱবৈচিত্ৰতা বিপন্ন হোৱাৰ অন্যতম প্ৰধান কাৰণৰূপে দেখা দিছে। মাংস, ছাল, নোম, দাঁত, খড়্গ আদিকে ধৰি শৰীৰৰ বিভিন্ন অংগৰ বাবে বিশেষকৈ মাংসহাৰী প্ৰাণী, খুৰা থকা প্ৰাণীসমূহ, বান্দৰগোষ্ঠীৰ প্ৰাণীসমূহ, মাছ-কাছ, ধুনীয়াচৰাই বিলাক নিতৌ চোৰাংচিকাৰীৰ কবলত পৰিছে। ইয়াৰ উপৰিও কাঠৰ বাবে অৰণ্যৰ মূল্যবান গছ-গছনি সমূহ মুকলিকৈ বা চোৰাংকৈ কাটি কুটি ধ্বংস কৰাত তাত বাস কৰা বিভিন্ন প্ৰজাতিৰ জীৱবোৰৰ লগতে উদ্ভিদ সমূহো বিপন্ন হবলৈ ধৰিছে। প্লাইউদ ফেক্টৰীৰ নামত ইতিমধ্যে উত্তৰ পূবৰ এক বৃহৎ পৰিমাণৰ বনাঞ্চল ধ্বংস কৰা হ'ল। বিভিন্ন প্ৰজাতিৰ পখিলা, অৰ্কিড আৰু ঔষধি গুণসম্পন্ন উদ্ভিদসমূহো অতিমাত্ৰাত সংগ্ৰহে ইবোৰৰ প্ৰতি ভাবুকিৰ সৃষ্টি কৰিছে। বন বিভাগৰ উচ্চতম বিষয়াসকলৰ দুৰ্নীতি, তলৰ পৰ্য্যয়ৰ প্ৰায়বিলাক কৰ্মীৰে কৰ্মৰ প্ৰতি অনীহাও উত্তৰ-পূবৰ জৈৱবৈচিত্ৰতা ধ্বংসৰ প্ৰক্ৰিয়াটো আগবঢ়াই নিয়াত সহায়ক হৈছে। বহুক্ষেত্ৰত বনবিভাগৰ লোকেই চোৰাংচিকাৰীক পৰোক্ষভাৱে অৰণ্য ধ্বংসত সহায় কৰাৰ প্ৰমাণ পোৱা গৈছে।

প্ৰায় প্ৰতিবছৰে হোৱা বানপানীৰ সমস্যাইও উত্তৰ-পূবৰ বিশেষকৈ অসম আৰু অৰুণাচল প্ৰদেশৰ জৈৱবৈচিত্ৰতা বিপন্ন হোৱাত অৰিহনা যোগাই আহিছে। বানপানীত জীৱ-জন্তুবিলাকৰ যি দুৰ্যোগ হয় সেয়া ভাবিলেই ভয় লগা। তাতে আৰু ভূতৰ ওপৰত দানহ পৰাদি ওখ ঠাইলৈ উঠি যোৱা বা মানুহৰ বাসস্থানৰ আশে-পাশে আশ্ৰয় ল'বলৈ অহা বন্যপ্ৰাণী সমূহ মাৰি আমি নিৰ্বলীৰ ওপৰত বলীৰ আধিপত্য বিস্তাৰ কৰিবলৈ চাওঁ।

আজি উত্তৰ-পূবৰ বিভিন্ন সৰু-বৰ উদ্যোগসমুহৰ সুপৰিকল্পিত আঁচনিৰ অভাৱেও ইয়াৰ জৈৱবৈচিত্ৰতা বিপন্ন কৰাত সহায় কৰিছে। উদাহৰণস্বৰূপে OIL কে আদি কৰি বৃহৎ উদ্যোগসমূহে পেলনীয়া আৱৰ্জনা সমুহ আনি নৈ-উপনৈ বিলাকত পেলোৱাৰ ফলত ৰাসায়নিক বিক্ৰিয়াহে তাত থকা মাছ-কাছকে ধৰি জলচৰ জীৱবিলাক ধ্বংস হৈছে। তদুপৰি কৃষিপথাৰত প্ৰয়োগ কৰা বিভিন্ন ৰাসায়নিক সাৰৰ অতিৰিক্ত ভাগ বৰষুণৰ পানীৰ লগত উটি গৈ নৈ বিল, খাল আদিত পৰি পানী দূষিত কৰিছে। আমাৰ চাহ বাগিছা সমূহো এই ক্ষেত্ৰত পিছ পৰি থকা নাই। ঔদ্যোগিক আৱৰ্জনা, পৌৰ এলেকাৰ বৰ্জনীয় পদাৰ্থৰে পৰিপূৰ্ণ নদৰ্মাৰ পানীয়ে নদীৰ তলীভাগ বাম কৰি তোলাৰ পৰিপেক্ষিতত নদীপৃষ্ঠ ওপৰলৈ উটি বানপানীৰ ৰূপ লৈ মানুহৰ লগতে অন্যান্য জীৱজন্তুৰ দুখ কুলাই পাঁচিয়ে নধৰা কৰে।

কিন্তু এই সকলোবোৰতকৈ ডাঙৰ সমস্যাটো হৈছে আমাৰ জনসাধাৰনৰ জৈৱবৈচিত্ৰতা সম্পৰ্কে অজ্ঞতা। আমাৰ সমাজৰ অৰ্ধেক শতাংশতকৈ বেচি মানুহৰ হয়তো জৈৱবৈচিত্ৰতা বা Biodiversity নামৰ শব্দটো সম্পৰ্কে সামান্যতমো ধাৰণা নাই। আমাৰ চাৰিও কাষৰ পৰিবেশ আৰু ইয়াত বাচি থকা শ'শ' প্ৰজাতিৰ ওপৰত পৰস্পৰ নিৰ্ভৰশীল হৈ আমি কেনেদৰে জীয়াই আছো সেই কথা সমাজৰ সেইসকল লোকে ভাবিবই নোৱাৰে।

উত্তৰ-পূবৰ জৈৱবৈচিত্ৰতা সংৰক্ষণৰ উদ্দ্যেশ্যে ল'ব লগা সাৱধনতা সমূহ :-

সাম্প্ৰতিক বিশ্বৰ ক্ৰমক্ষয়মান জৈৱবৈচিত্ৰতাৰ সম্পৰ্কে সকলো সচেতন ব্যক্তিয়েই অৱগত। প্ৰদূষিত পৰিবেশ, হ্ৰাসপোৱা অৰণ্যঅঞ্চল সমূহৰ শ্ৰীবৃদ্ধিৰ বাবে আজি গোটেই বিশ্বৰ বিভিন্ন সংগঠন, ব্যক্তি তথা প্ৰশাসনে হাতে কামে লাগি-পৰিছে। কিন্তু তেওঁলোকৰ কামত বাধাৰ সৃষ্টি কৰি ধ্বংসকাৰ্য্যও অব্যাহত আছে প্ৰতিদিনে। ভাৰতীয় সংস্কৃতিত বন্যপ্ৰাণী সংৰক্ষণৰ ধাৰণাটো অতি পুৰণি। ৰামায়ণ আৰু মহাভাৰততো মানুহৰ জীৱনত বন্যপ্ৰাণীৰ প্ৰয়োজনীয়তা আৰু সহৱাস্থানৰ কথা বিশদভাৱে উল্লেখ আছে। তদুপৰি কৌটিল্যৰ অৰ্থশাস্ত্ৰত আৰু মহামতি অশোকৰ শাসনব্যৱস্থাটো বন্যপ্ৰাণী সংৰক্ষণৰ কথা উল্লেখ আছে। মহাপুৰুষ শংকৰদেৱৰ ৰচনাতো আমি ভক্তিৰ মাধ্যমেৰে সংৰক্ষণৰ প্ৰয়োজনীয়তাৰ কথা পঢ়িবলৈ পাওঁ। তেওঁ কৈছিল, "কুকুৰ শৃগাল গৰ্দভৰো আত্মাৰাম জানিয়া সকলো পৰি কৰিবা প্ৰণাম।"

বৰ্তমান বিশ্বৰ প্ৰায়বোৰ দেশেই জৈৱবৈচিত্ৰতাৰ সংৰক্ষণৰ ক্ষেত্ৰত আগভাগ লোৱা দেখা গৈছে। এই ক্ষেত্ৰত সাধাৰনতে দুটা প্ৰণালী হাতত লোৱা দেখা যায়। প্ৰথমতে যিবোৰ প্ৰজাতি বিপন্ন বা লুপ্তপ্ৰায় বুলি চিনাক্ত কৰা হৈছে সেইবোৰ প্ৰজাতিক সিহঁতৰ প্ৰাকৃতিক বাসস্থানৰ পৰা আনি কোনো এটুকুৰা উপযুক্ত ঠাইত ৰক্ষণাবেক্ষণ দি সিহঁতৰ সংৰক্ষণ আৰু বৃদ্ধিৰ ব্যৱস্থা কৰা হয়। উদাহৰণ স্বৰূপে আমি চিৰিয়াখানাৰ কথাকে ক'ব পাৰো। দ্বিতীয়তে, কোনো এটা প্ৰজাতি ইয়াৰ স্বাভাৱিক প্ৰাকৃতিক আৱাসভূমিত সংৰক্ষণৰ ব্যৱস্থা কৰা। এই ধৰণৰ সংৰক্ষণ প্ৰণালীত প্ৰজাতিটোৰ স্বাভাৱিক বৃদ্ধি আৰু বিকাশৰ কাৰণে ইয়াৰ প্ৰাকৃতিক আৱাসস্থলৰ প্ৰয়োজনীয় পাৰিপাৰ্শ্বিক অৱস্থাবোৰ ৰক্ষা কৰাটোৱেই প্ৰধান কথা কিয়নো জিন, প্ৰজাতি আৰু পৰিস্থিতিতন্ত্ৰ এই তিনিওটা ইটো আনটোৰ ওপৰত পৰস্পৰ নিৰ্ভৰশীল। সংৰক্ষিত অঞ্চল যেনে ৰাষ্ট্ৰীয় উদ্যান, বন্যপ্ৰাণী অভয়াৰণ্য ইত্যাদি এনেধৰণৰ সংৰক্ষণ ব্যৱস্থাৰ অন্তৰ্গত। এনে ব্যৱস্থাৰ সকলোতকৈ ডাঙৰ উপকাৰিতা হৈছে যে এটা প্ৰজাতি সংৰক্ষণ কৰিবলৈ যাওঁতে সেই বাসস্থানটোৰ প্ৰতিটো জীৱই সংৰক্ষিত হয়।

যি সময়ত পশ্চিমীয়া প্ৰায়বোৰ দেশেই জৈৱবৈচিত্ৰতা সংৰক্ষণৰ কাৰণে উঠিপৰি লাগিছে, সেইসময়ত কিন্তু আমাৰ দেশ তথা উত্তৰ-পূবৰ চৰকাৰ সমূহ এই ক্ষেত্ৰত বহুখিনি পিছপৰি ৰৈছে। স্পষ্ট চৰকাৰী সংৰক্ষণ নীতি, উপযুক্ত আইন প্ৰণয়নৰ অভাৱে সমস্যাটো আৰু অধিক গুৰুতৰ কৰি তুলিছে। সেয়েহে আমাৰ প্ৰথম কাম হ'ব চৰকাৰীভাৱে উত্তৰ-পূবৰ সকলো প্ৰজাতি শীঘ্ৰে চিনাক্ত কৰণ কৰি এইবোৰৰ প্ৰকৃত অৰ্থনৈতিক মূল্যায়ণ স্থিৰ কৰা। অৰণ্যাঞ্চল বেদখলৰ সমস্যাটোও উপযুক্ত আইন প্ৰনয়ন কৰি সমাধান কৰাত চৰকাৰীভাৱে গুৰুত্ব প্ৰদান কৰিব লাগিব।

উত্তৰ-পূবৰ সাধাৰণ বনকৰ্মী তথা বনৰক্ষীৰ বৰ্তমানৰ যি দুখলগা অৱস্থা সেয়াসচাকৈয়ে দুৰ্ভাগ্যজনক। সেয়েহে আমাৰ বনকৰ্মীসকলৰ উপযুক্ত শিক্ষাৰে শিক্ষিত কৰি আধুনিক মাৰনাস্ত্ৰ আৰু সা-সঁজুলিৰে কাৰ্য্যক্ষম কৰি তুলিব লাগিব। বিশেষকৈ বানপানীকে আদি কৰি প্ৰাকৃতিক দুৰ্যোগ সমূহৰ সময়ত বনকৰ্মীসকলৰ যি দুৰ্দশা হয়, সেই কথা চৰকাৰে যাতে ভাবি চায়, তেওঁলোকক উপযুক্ত সা-সুবিধা দিয়াত কৃপনালি নকৰে তাক আমি সকলোৱে চৰকাৰক জনাব লাগিব। নতুন সা-সুবিধাৰে পৰিবেষ্টিত হোৱা আমাৰ বনকৰ্মীসকলৰ কাৰ্য্যদক্ষতা বৃদ্ধি হোৱাৰ লগে লগে চোৰাংচিকাৰীৰ দৌৰাত্ম্য অলপ হলেও হ্ৰাস পাব বুলি ভবাৰ থল আছে।

তাৰপাছতে সৰু-বৰ উদ্যোগ সমূহকো চৰকাৰে নীতি-নিৰ্দেশনা দি পেলনীয়া আৱৰ্জনা সমূহ যাতে নৈ-বিলত নেপেলায়, বিজ্ঞান সন্মত পদ্ধতিৰে সেইবোৰো যাতে কাম লগাব পাৰি তাৰ ব্যৱস্থা কৰিব লাগে। তাৰ দ্বাৰা পেলনীয়া আৱৰ্জনাসমূহৰ পৰাও অৰ্থ উপাৰ্জন হোৱাৰ লগতে প্ৰদুষণৰ মাত্ৰাও বহুখিনি হ্ৰাস পোৱাৰ সম্ভাৱনা দেখা যায়।

আজি বিশ্বৰ সমৃদ্ধিশালী অৰণ্যসমূহৰ ভিতৰত উত্তৰ-পূবৰ অৰণ্যৰাজিয়ে এক উল্লেখযোগ্য স্থান লাভ কৰি আহিছে। এই ক্ষেত্ৰত উত্তৰ-পূবৰ সৰু-বৰ বৰ্ষাৰণ্যসমূহৰ অৱদান লেখতলবলগীয়া। শেহতীয়াকৈ উত্তৰ-পূবভাৰতৰ এটি লেখত লবলগীয়া বেচৰকাৰী অনুষ্ঠান (NGO) 'নেৰ্চাচ বেকনে' লোকচক্ষুৰ আৰঁত থকা পাঁচশ বৰ্গকিলোমিটাৰ যোৰা প্ৰস্তাৱিত জয়দিহিং বৰ্ষাৰণ্যক অভয়াৰণ্যৰ মৰ্য্যদা দিবলৈ চৰকাৰৰ ওচৰত যি দাবী জনাই আহিছে, তাৰ প্ৰতি চৰকাৰে মনোযোগ দিয়া উচিত। কিয়নো অলপতে 'World Resource Institute' নামৰ এটি আন্তৰ্জাতিক সংস্থাই উপগ্ৰহ চিত্ৰ আৰু ডিজিটেল পদ্ধতিৰে পৃথিবীৰ সমৃদ্ধিশালী অৰণ্যবোৰৰ যি মানচিত্ৰ তৈয়াৰ কৰিছিল তাত ভাৰতবৰ্ষৰ ভিতৰতে সকলোতকৈ সমৃদ্ধিশালী, আদৰ্শ পৰিস্থিতিতন্ত্ৰ, অটুট অপেক্ষাকৃত ভাবে জৈৱপ্ৰাণ প্ৰাচুৰ্য্যৰ ভাণ্ডাৰ তথা পৰিবৰ্দ্ধক ৰূপে চিহ্নিত কৰা হৈছে এই 'জয়দিহিং বৰ্ষাৰণ্য'ক। সেয়েহে চৰকাৰে 'জয়দিহিং বৰ্ষাৰণ্য'ৰ লগতে আন আন সমৃদ্ধিশালী অৰণ্যসমূহক অতি সোনকালে অভয়াৰণ্যৰ মৰ্যদা দি উপযুক্ত সংৰক্ষণৰ ব্যৱস্থা কৰি উত্তৰ-পূবৰ জৈৱবৈচিত্ৰ ৰক্ষাত গুৰুত্বপূৰ্ণ ভুমিকা গ্ৰহণ কৰি তেওঁলোকৰ দূৰদৰ্শিতাৰ প্ৰমান দিব পাৰে।

উত্তৰ-পূবৰ জৈৱবৈচিত্ৰতা ৰক্ষাত বিভিন্ন বেচৰকাৰী সংগঠন সমূহৰ গুৰুত্বও কম নহয়। এই সংগঠন সমূহে চৰকাৰৰ কাম-কাজত সহায় কৰাৰ লগতে চৰকাৰৰ ভুল-নীতিৰ বিষয়ে সৰৱ হৈ চৰকাৰক উপযুক্ত পথলৈ অনাত সহায় কৰিব পাৰে। তদুপৰি জনসাধাৰনক জৈৱবৈচিত্ৰতাৰ গুৰুত্ব আৰু ইয়াৰ সংৰক্ষণৰ প্ৰয়োজনীয়তাৰ বিষয়ে শিক্ষিত কৰি তোলাত NGO বোৰৰ গুৰুত্ব অপৰিসীম। এই ক্ষেত্ৰত উত্তৰ-পূবৰ কেইটামান NGO নেচাৰ্চ বেকন, অৰণ্যক আদিয়ে যি ধৰনে কাম কৰি আছে সেয়া সঁচাকৈয়ে প্ৰশংসনীয়।

জৈৱবৈচিত্ৰতা সংৰক্ষনৰ কাৰণে উপযুক্ত বৈজ্ঞানিক ব্যৱস্থা হাতত লোৱা প্ৰতিখনদেশৰ চৰকাৰৰ দায়িত্ব। কিন্তু কেৱলমাত্ৰ চৰকাৰ কিম্বা NGO বোৰে অকলে একো কৰিব নোৱাৰে। সংৰক্ষণৰ এনে ব্যাপক আঁচনিৰ ৰূপায়নত সাধাৰণ নাগৰিকৰ সহায় সহযোগ অবিহনে চৰকাৰ কেতিয়াও সফল হ'ব নোৱাৰে। প্ৰতিডাল বনলতা কাটোতে আমি চিন্তা কৰিবলৈ শিকিব লাগিব আৰু শিকোৱা উচিত। আমি সকলোৱে জৈৱবৈচিত্ৰতা সংৰক্ষণক এক প্ৰত্যাহ্বান বুলি ধৰি ললেহে সফল হ'ব পাৰিম।

এই ক্ষেত্ৰত আৰু এটা মনকৰিবলগীয়া কথা হ'ল যে কোনো এটা প্ৰজাতিৰ আৱাসভূমি সংৰক্ষণ কৰোতে প্ৰকৃতিৰ লগত ওতঃ প্ৰোতভাৱে জড়িত আৰু নিৰ্ভৰশীল থলুৱা বাসিন্দাসকলৰ দৈনন্দিন জীৱনৰ প্ৰয়োজনৰ কথাও মনত ৰখা উচিত। কাৰন এই থলুৱা বাসিন্দাসকলক বাদ দি প্ৰকৃতিৰ সংৰক্ষণ সম্পূৰ্ণ বা সফল হ'ব নোৱাৰে। লুপ্তপ্ৰায় প্ৰজাতিসমূহৰ সংৰক্ষণৰ ক্ষেত্ৰত এই থলুৱা বাসিন্দাসকলৰ পৰা আজিৰ বিজ্ঞানীসকলে শিকিবলগীয়া বা জানিবলগীয়া বহু কথা আছে। শেষত আমি মনত ৰখা উচিত যে জৈৱবৈচিত্ৰতা সংৰক্ষণৰ লগত পৃথিৱীত মানৱজাতি বৰ্ত্তি থকাৰো প্ৰশ্ন জড়িত হৈ আছে।

❑❑❑

— সমাপ্ত —

(i) 'আমাৰ অসম'ৰ "অৰণ্যম" শিতানৰ লেখাসমূহ

(ii) Natures Backon ৰ বাৰ্ষিক মুখপাত্ৰ "বনবানী"

(iii) Natures Backon ৰ Newsletter "তপোবন"

জীয়াই থকাৰ চিন্তা .....

✍ অসীম সোণোৱাল

স্নাতক প্ৰথম বৰ্ষ (বিজ্ঞান শাখা)

দিনটো আৰম্ভ কৰিয়েই প্ৰত্যেক মানুহে মনতে এই সংকল্প ল'ব লাগে ঃ

"মই কেৱল আজিৰ দিনটোহে পৰিপূৰ্ণভাৱে জীয়াই থাকিবলৈ চেষ্টা কৰিম। গোটেই জীৱনৰ সমস্যাবোৰ আজিৰ দিনটোৰ ভিতৰতে সমাধান কৰিবলৈ চেষ্টা নকৰোঁ।"

আজিৰ দিনটোৰ কাৰণে মই সুখী হ'ম। আব্ৰাহাম লিংকনে কৈছিল- "মানুহে যিমান খিনি সুখী হ'বলৈ মন বান্ধে, ঠিক সিমান খিনিয়েই তেওঁ সুখী হ'ব পাৰে।"

আজিৰ দিনটোৰ কাৰণে মই মোৰ মনটো সবল কৰিবলৈ চেষ্টা কৰিম। আজি মই কিবা এটা লাগতিয়াল নতুন বিদ্যা শিকিম আৰু এনে এখন কিতাপ পঢ়িম - যিখন কিতাপ পঢ়িবলৈ চেষ্টা, চিন্তা আৰু মনোযোগৰ দৰকাৰ হয়।

আজিৰ দিনটোৰ কাৰণে মই বাস্তৱ পৰিস্থিতিৰ লগত নিজকে খাপ খুৱাই ল'বলৈ চেষ্টা কৰিম আৰু গোটেই জগতখনক মোৰ ইচ্ছাৰ লগত খাপ খুৱাই ল'বলৈ চেষ্টা নকৰোঁ।

আজিৰ দিনটোৰ কাৰণে মই তিনিটা প্ৰকাৰে আত্মাৰ ব্যায়াম কৰিম ঃ কোনেও গম নোপোৱাকৈ মই অন্ততঃ এজন মানুহৰ কিবা এটা উপকাৰ কৰিম, মনৰ বল বঢ়াবৰ বাবে মই ভাল নোপোৱা দুটা কাম কৰিম, কোনোবাই যদি মোৰ অনুভূতিক আঘাত কৰে, বাহিৰত তাক মই প্ৰকাশ নকৰিম। আজিৰ দিনটোৰ কাৰণে মই যিমান পাৰোঁ দেখনিয়াৰ হৈ থাকিবলৈ চেষ্টা কৰিম, সুৰুচি সন্মতভাৱে সাজপাৰ পিন্ধিম, শান্ত ভাৱে কথা কম; ভদ্ৰভাৱে কাম কৰিম, কাকো সমালোচনা নকৰোঁ।

আজিৰ দিনটোৰ কাৰণে মই ধ্যান আৰু বিশ্ৰামৰ কাৰণে আধা ঘন্টা সময় আছুতীয়াকৈ থ'ম। সেই আধা ঘন্টাৰ ভিতৰত মই মোৰ নিজৰ জীৱনটো পৰীক্ষা কৰি চাই তাক ভালকৈ বুজিবলৈ যত্ন কৰিম।

আজিৰ দিনটোৰ কাৰণে মই ভয় শূণ্য হ'ম। বিশেষকৈ সুন্দৰ বস্তুক উপভোগ কৰিবলৈ মই ভয় নকৰিম। মই এই কথা বিশ্বাস কৰাবলৈকো ভয় নকৰিম যে মই পৃথিৱীক যিমানখিনি দিম, পৃথিৱীয়েও মোক সিমানখিনিয়েই দিব।"

ওপৰত উল্লেখিত এই সোনসেৰীয়া কথাখিনি এখন ইংৰাজী আলোচনীত প্ৰকাশিত "আজিৰ দিনটোৰ কাৰণে" নামৰ মনোজ্ঞ চুটি ইংৰাজী প্ৰবন্ধৰ অসমীয়া অনুবাদ।

এই উপদেশমূলক প্ৰবন্ধটিৰ সাৰম্মৰ্মখিনি আনি উপলব্ধি কৰিব পাৰিলে আমাৰ ইচ্ছা শক্তি বৃদ্ধি পাব। আমি আত্মসংযমী হৈ সমাজ আৰু দেশৰ কিঞ্চিৎ হ'লেও উপকাৰ সাধন কৰিব পাৰিম।

আজি একবিংশ শতিকাত আমি যান্ত্ৰিক যুগৰ যন্ত্ৰ মানৱলৈ ৰূপান্তৰিত হৈছোঁ। আমাৰ সমাজখনত সংস্কৃতিৰ ঠাইত দুস্কৃতিয়ে বাহঁ লৈছে। আমি ক্ৰমান্বয়ে আত্মকেন্দ্ৰিক হৈ পৰিছোঁ। নিজৰ স্বাৰ্থ, ব্যক্তিগত সুখ-সম্ভোগ আৰু বৈষয়িক বিষয়বোৰত ইমান মচগুল হৈ পৰিছোঁ যে আমাৰ পিতৃ-মাতৃ আৰু গুৰু জনাক তেওঁলোকৰ প্ৰাপ্য অধিকাৰ আৰু

সন্মানৰ পৰা বঞ্চিত কৰিবলৈ দ্বিধাবোধ কৰা নাই। বৰ্ত্তমানে সমগ্ৰ পৃথিৱীতে ঘটি থকা সামাজিক উশৃংখলতা, ব্যভিচাৰ, অনাচাৰ, হত্যাৰ কাহিনীবোৰৰ ষাঠি-সত্তৰ শতাংশৰ নায়ক-নায়িকা ত্ৰিশ বছৰ অনুৰ্দ্ধৰ যুৱক- যুৱতী সকল। এই সামাজিক বিশৃংখলতাৰ বাবে জগৰীয়া কোন? আমাৰ তথাকথিত আধুনিক যুগৰ ধবজা বাহক 'নিউ ৰিছে' (Neo rich) অৰ্থাৎ নতুনকৈ ধন সম্পদ আহৰণ কৰি ফিতাহি মৰা মধ্যবিত্ত শ্ৰেণীৰ অভিভাৱক শ্ৰেণী। আজিৰ এই যুগ সন্ধিক্ষণত আদৰ্শ পিতৃ-মাতৃ আৰু শিক্ষা গুৰুৰ যথেষ্ট প্ৰয়োজন হৈছে। এটা পৰিয়ালৰ পিতৃ- মাতৃ যদি শিষ্টাচাৰী হয়, পৰিয়ালৰ প্ৰত্যেকে প্ৰত্যেকৰ প্ৰতি সহানুভূতিশীল হয়, সদয় আচাৰ-আচৰণ কৰে, গুৰু জনাৰ প্ৰতি শ্ৰদ্ধাশীল হয়, তেন্তে সমাজ আৰু দেশত ঘটি থকা, বাতৰিকাকতত প্ৰতি নিয়ত পঢ়ি থকা সেই অশান্তিময় আৰু নিৰ্মম বাতৰিবোৰৰ পৰা আমি সকাহ পাব পাৰোঁ। এই ক্ষেত্ৰত যুৱক-যুৱতী সকলক নৈতিক শিক্ষা দিয়াত মহাবিদ্যালয়ৰ শিক্ষক-শিক্ষয়িত্ৰী সকলোৰে এটা গুৰু দায়িত্ব আছে। ঘৰে ঘৰে যদি শিষ্টাচাৰৰ অভ্যাস গঠন হয়, তেন্তে ইয়াৰ সুফল সমাজে ভোগ কৰিব পাৰিব আৰু কিঞ্চিৎ পৰিমানে হ'লেও জীৱনটো সুখময় হব। কুসংস্কৃতিয়ে ক্ৰমান্বয়ে গ্ৰাস কৰিব খোজা মানৱ সমাজত শান্তি, সম্প্ৰীতি আৰু আটাইতকৈ ডাঙৰ কথা শৃংখলতা, অনুশাসনতা ঘূৰি আহিব। 'হিটলাৰৰ' কঠোৰ অনুশাসনেৰেই নাজী জাৰ্মানিয়ে বিশ্বৰ মানুহক চমক খুৱাইছিল। সমাজত সদাচাৰ আৰু শিষ্টাচাৰ আনিবলৈ হলে শিক্ষানুষ্ঠান সমূহত কঠোৰ অনুশাসন ঘূৰাই আনিব লাগিব। "Diciple" আৰু 'Dicipline' ৰ সম্পৰ্ক নিবিড়। এগৰাকী বিখ্যাত শিক্ষাবিদৰ কথাত — "The student is a disciple; that is, the accepts and follows the discipline prescribed by the teacher for the development of his mind" আক্ষৰিক অৰ্থত এজন ছাত্ৰ হল এজন শিষ্য। অৰ্থাৎ, তেওঁ নিজৰ মনৰ উৎকৰ্ষ সাধনৰ অৰ্থে শিক্ষাগুৰুৱে নিৰ্দেশন কৰা নিয়মানুৱৰ্তিতা গ্ৰহণ কৰি অনুকৰণ কৰে।

প্ৰগতিৰ অৰ্থে উদ্দেশ্যবিহীন জীৱন যাত্ৰা হব নোৱাৰে। অৰ্থবহ, শান্তিপূৰ্ণ, tension মুক্ত জীৱন প্ৰণালীৰ প্ৰবাহ প্ৰগতিৰ লক্ষণ। প্ৰযুক্তি বিদ্যাৰ দ্ৰুত উন্নতি আৰু বিজ্ঞানৰ চৰম সাফল্যই আজি চিন্তাশীল মানুহৰ মনবোৰ সংশয়পূৰ্ণ কৰি তুলিছে। এনে সন্ধিক্ষণতে ওপৰত উদ্ধৃত 'আজি দিনটোৰ কাৰণে' প্ৰৱন্ধাংশই মানুহক ব্যক্তিগতভাৱে সু-শৃংখলিত ভাবে জীৱনটোৰ মূল্যায়ন কৰিবলৈ চিন্তাৰ খোৰাক যোগায়।

যুগজয়ী, মানুহৰ শিল্পী, সুন্দৰৰ পূজাৰী জ্যোতি প্ৰসাদে সংস্কৃতিৰ পূজাৰী সকলক দুস্কৃতি দানৱক নাশিবলৈ উদ্দাত্ত আহ্বান জনাইছিল। তেওঁ আছিল আশাবাদী। কৈছিল গভীৰ অন্ধকাৰৰ পাছতে উজ্বল প্ৰভাত হয়। সেই উজ্বলতাই অন্ধকাৰ দূৰ কৰে। আমিও আশা কৰোঁ হতাশাগ্ৰস্ত আজিৰ মানুহচামে নিশ্চয় এদিন উজ্বল প্ৰভাতৰ সন্ধান পাব। দুস্কৃতিৰূপী দানৱৰ বিনাশ ঘটিব। ❑ ❑

"যিসকল লেখকে লিখিবৰ কাৰণে মুদ (Mood) অৰ্থাৎ অনুকূল মানসিক অৱস্থা অহালৈ অপেক্ষা কৰি থাকে তেওঁলোকে জীৱনত একো লিখিব নোৱাৰে।"

\- আৰ্ণল্ড টয়নবী

কৌতুক

দুজন মূৰ্খ মানুহে যুদ্ধৰ বিষয়ে কথা পাতি আছিল।

প্ৰথম মূৰ্খ ঃ মই শুনিছো ভাৰত আৰু হিন্দুস্থানৰ মাজত যুদ্ধ লাগিছে।

দ্বিতীয় মূৰ্খ ঃ তাতে আৰো চিন্তা কৰিব লগীয়া কি আছে, আমিটো ইণ্ডিয়াতহে আছো।

বিশেষ সংযোজন

বন্ধুত্ব ঃ এক হৃদয় পৰশা শব্দ

✍ জুনুমনি শইকীয়া
স্নাতক দ্বিতীয় বৰ্ষ (কলা শাখা)

"Friendship is the best thing
Between two human beings."

বন্ধুত্ব ! কি যে এক সুখময় অনুভূতি ! বন্ধুত্ব আচলতে কি ? এক অনুভৱ, এক কঁপনি নে এক আবেগ ? বন্ধুত্ব এই সকলোবোৰৰ উৰ্ধত। বন্ধুত্বহীন জীৱন অৰ্থহীন। বন্ধুত্বঃ এক হৃদয় পৰশা শব্দ, যি উচ্চাৰিত হোৱাৰ লগে লগে কঁৰবাৰ পৰা অহা কোনো এচাটি মিঠা সমীৰণ কস্তুৰিৰ দৰে আৰ্শ্চযকৰ এক সুঘ্ৰানে প্ৰতিজন মানুহক সন্মোহিত কৰি ৰাখে। বন্ধুত্বই প্ৰত্যেক মানুহকে এখন নতুন জগতৰ সন্ধান দিয়ে; য'ত মায়া মমতাই সততে আৱৰি থাকে হৃদয়।

যি এই অপূৰ্ব অনুভূতিৰ সোৱাদ এবাৰলৈ হ'লেও লাভ কৰা নাই, তেওঁতকৈ দুৰ্ভগীয়া বোধহয় আন কোনো নাই। জীৱনৰ বিভিন্ন স্তৰত বিভিন্ন ধৰণৰ বন্ধু লগ পোৱা যায় আৰু সময়ৰ সোঁতত তেঁওলোকৰ সৰহ সংখ্যকেই হেৰাই যায়। কিন্তু ইয়াৰ মাজতো নিৰ্দিষ্ট এজন বা দুজনে কেতিয়াবা আমাৰ হৃদয়ত এক বিশেষ স্থান অধিকাৰ কৰি লয়। তেওঁৰ প্ৰত্যয় থাকি যায় সুদীৰ্ঘ জীৱন জুৰি। যি জনৰ অনুপস্থিতিতো সততে অনুভূত হয় তেঁওৰ সৰল স্মৃতি। .... এয়াই বন্ধুত্ব।

আজিৰ ব্যস্ত জীৱন যাত্ৰাত বন্ধুত্বহীন ব্যক্তি এজন নিঃসংগ হৈ পৰাৰ বিপৰীতে বন্ধুত্বই ব্যক্তি জীৱন কৰি তোলে মানসিক আৰু আৱেগিক শক্তিৰে শক্তিশালী। জীৱন নদীত নিঃসংগতাৰ বিপৰীতে তেওঁ বন্ধুত্বক বঠা হিচাপে লৈ হাঁহি মুখে নাও বাই যাব পাৰে। কাৰণ তেওঁ এজন সচাঁ বন্ধু বিচাৰি পাইছে। যাৰ ওপৰত তেওঁ সম্পূৰ্ণ ভাৰসা কৰিব পাৰে। পিয়াহত ডিঙি তিয়াবলৈ পোৱা এটুপি পানী বা শীতত শৰীৰৰ উমৰ বাবে পোৱা মাথোন উত্তাপৰ দৰেই বন্ধুত্বও এক সুখময় আৱেগ।

আজিৰ যুৱচামৰ বহুতেই ভাৱে বন্ধুত্ব মানে কেৱল হাঁহি ফুৰ্তি আৰু ৰং ধেমালিহে। এনে সম্পৰ্কক সচাঁ বন্ধুত্ব বুলিব নোৱাৰি। এজন সচাঁ বন্ধু পোৱাটো বৰ সহজ কাথা নহয়। এজন ভাল বন্ধু পাবলৈ হ'লে, এজন ভাল শ্ৰোতাও হ'ব পাৰিব লাগিব। প্ৰকৃত বন্ধু সেইজন, যিজনৰ আগত খুলি দিব পাৰি মনৰ গোপন-অগোপন সকলোবোৰ দুৱাৰ। কোনো কোনো ক্ষেত্ৰত পিতৃ-মাতৃ বা অভিভাৱকৰ আদেশ-উপদেশতকৈ ওচৰত প্ৰকৃত বন্ধুৰ যুক্তি তৰ্কইহে আগ ঠাই পায়।

আমাৰ সমাজত বন্ধুত্বৰ সম্পৰ্কক লৈ কিছুমান ভ্ৰান্ত ধাৰনাৰ প্ৰচলন আছে। যেতিয়া এজন ল'ৰা আৰু এগৰাকী ছোৱালীৰ মাজত ঘনিষ্ঠ বন্ধুত্ব গঢ় লৈ উঠে, সেই বন্ধুত্বক আমাৰ সমাজে 'প্ৰেম' নাম দিয়ে। আমাৰ সমাজৰ ধাৰণামতে, ডেকা-গাভৰুৰ সম্পৰ্ক মানেই প্ৰেম। কিন্তু বন্ধুত্বৰ সম্পৰ্কই জানো প্ৰেম হয় ? অৱশ্যে কথাষাৰ আমিও স্বীকাৰ কৰো। প্ৰেম আৰু যৌনতা মানৱৰ আদিমতম অনুভূতি, এহাল পুৰুষ আৰু নাৰী পৰস্পৰৰ ওচৰ চাপি আহিলে কেতিয়াবা (সদায় নহয়) তেওঁলোকৰ মনত এনে অনুভূতি গা-কৰি উঠিব পাৰে। কিন্তু কেৱল সেই কথাটোৰ বাবেই পুৰুষ আৰু নাৰীৰ মাজত বন্ধুত্ব হব নোৱাৰে বুলি কোৱা কথাষাৰ মানি লব নোৱাৰি। বিপৰীত লিংগৰ মাজত বন্ধুত্ব অসম্ভৱ বুলি কোৱাতকৈ আমি এইদৰেহে কোৱা উচিত যে, বিপৰীত লিংগৰ মাজৰ বন্ধুত্বত প্ৰেম আৰু কামনাও থাকে। তেতিয়া বন্ধুত্বকো মৰ্যদা দিয়া হল আৰু প্ৰকৃতিকো স্বীকাৰ কৰা হল।

পৰিশিষ্ট ঃ বন্ধুত্ব এনে এডাল এনাজৰী, যি ডালেৰে বান্ধিব জানিলে ইয়াৰ গাঁঠি বৰ মজবুত হয়। বন্ধুত্বৰ মাজতো লুকাই থাকে এক গভীৰ প্ৰেমে। এই প্ৰেম আমাৰ জীৱন মধুময় কৰি তোলে, প্ৰদান কৰে মানসিক প্ৰশান্তি। এজন প্ৰকৃত বন্ধু থকা ব্যক্তিজন আজিৰ পৃথিৱীত অতি ভাগ্যৱান। আজিৰ যুৱচামে জীৱনৰ প্ৰতি খোজতে অনুভৱ কৰা উচিত যে প্ৰকৃত বন্ধুত্ব নিঃসন্দেহে জীৱনৰ এক পৰম সম্পদ। ❑ ❑

বড়ো সংস্কৃতি ঃ কেইটামান উল্লেখযোগ্য দিশ

নিত্যানন্দ মহন
স্নাতক প্ৰথম বৰ্ষক (কলা শাখা)

এটি সুৰদী সুৰীয়া লোক সংগীতে আমাক বাৰুকৈয়ে মনত পেলাই দিয়ে বড়ো জনজাতিটোলৈ। সংগীতৰ তালে তালে শুনিবলৈ পোৱা যায় চিফুং বাঁহীৰ কৰুণ সুৰ। কোনোবা মঞ্চত এই গীতটোৰ সুৰে সুৰে নাচি থকা নাচনীবোৰ দেখিলে মন যায় নৃত্য গীতৰ পটভূমিত থকা সেই জনজাতিটোক জানিবলৈ। গভীৰভাবে জানিবলৈ হ'লে জাতিটোৰ সমাজ বা সংস্কৃতি জনাটো অতিকৈ আৱশ্যক। সংস্কৃতি অবিহনে কোনো জাতি বা জনজাতি এটাৰ সামাজিক মূল্য নিৰ্ধাৰন কৰাটো সম্ভৱ নহয়। বড়ো কছাৰী উত্তৰ-পূব ভাৰতৰ এটি পুৰণি জাতি বুলি আমি সকলোৱে জানো। বৰ্ত্তমান ভাৰতৰ লগতে অসমতো বড়ো সম্প্ৰদায় অসমীয়া জাতিৰ অবিচ্ছেদ্য অংগ হৈ পৰিছে। সকলো ধৰণৰ কাম-কাজতেই এওঁলোকৰ বৰঙনি দেখিবলৈ পোৱা যায়। আদান-প্ৰদানৰ দ্বাৰা অসমীয়াৰ লগত মিলি অসমত একতাৰ সাঁকোডাল গঢ়িতোলাত সহায় কৰিছে। মাত্ৰ দৈহিক গঠনটোৱে সকলোৰে চকুত তেওঁলোকক ধৰা পেলায়। চুটি মূৰ, চেপেতা নাক, বহল কপাল, কাণ গোলাকাৰ, কমগুফীয়া আৰু হালধীয়া গাৰ ৰংটোৱে আমি মঙ্গোলীয় গোষ্ঠীৰ মানুহ সহজে চিনিব পাৰো। বড়ো কছাৰীও মঙ্গোলীয় গোষ্ঠীৰ অন্তৰ্ভুক্ত বাবে তেওঁলোকক সেই একেটা কথাৰে চিনি পাওঁ। অসমীয়া জাতিৰ দৰেই বড়ো জাতিৰ পৌৰানিক কাহিনীও মাত্ৰ এটা নহয়। বিভিন্ন ধৰণৰ লোকবিশ্বাস বড়ো সকলৰ মাজত বিৰাজমান। যোগে যোগে নানা জনে নানা কাহিনীৰে বড়ো জাতিৰ পুৰণি কথা সমূহৰ বিষয়ে কৈ থৈ গৈছে। এনেদৰে প্ৰচলিত হৈ অহা অলেখ কিংবদন্তি নাইবা কোনো সাধু কথাত বড়ো সকল ভাৰতৰ বাহিৰৰ ঠাইৰ পৰা প্ৰবেশ কৰাৰ কোনো উল্লেখ পোৱা নাযায়। বড়ো সমাজ ব্যৱস্থা আৰু অসমীয়া সমাজ ব্যৱস্থাৰ মাজত বহুখিনি মিলেই আমি দেখিবলৈ পাওঁ। অসমীয়া হিন্দু সমাজত যেনেদৰে শ্ৰীকৃষ্ণক ভগৱান বুলি মানি লোৱা হয়, তেনেদৰে বড়োসকলে "আহোম গুৰুক" তেওঁলোকৰ ভগৱান বুলি মানি আহিছে। শ্ৰীকৃষ্ণৰ উপৰিও হিন্দু সমাজত আন দেৱ-দেৱীকো পূজা-অৰ্চনা কৰা হয়। সেই দৰে বড়ো সমাজতো আন দেৱ-দেৱীক পূজা-অৰ্চনা কৰা হয়। অৱশ্যে পূজাৰ পদ্ধতিৰ ক্ষেত্ৰত যথেষ্ট অমিল দেখা যায়। বড়ো শব্দৰ প্ৰকৃত অৰ্থ হ'ল জ্ঞান।

এই খিনিতে বড়ো-কছাৰী জাতিৰ জন্ম ৰহস্য সাঙোৰ খাই আছে। আমি বৰ্ত্তমান কছাৰী সকলক পাণ্ডৱৰ দ্বিতীয় ভাতৃ ভীমৰ বংশধৰ বুলিয়েই ভাবো। হিড়িম্বাৰ গৰ্ভত জন্মলোৱা ভীমৰ পুত্ৰ ঘটোৎকচৰ পৰৱৰ্ত্তী বংশধৰ সকলক কছাৰী বোলে। তাৰোপৰি বড়ো-কছাৰী বিলাকে অতীততে নদীৰ পাৰত ৰাজ্য স্থাপন কৰি জীৱন-নিৰ্বাহ কৰিছিল, সেই সকলক ডাঙৰ নদীৰ সন্তান বুলি অভিহিত কৰি দৈমা-ফিছা-ডিমাছা নামেৰে জনা যায়। একেদৰে ডিমাছা, কছাৰী আদি বিভিন্ন গোষ্ঠী নামেৰে নামকৰণ কৰা হৈছে। কিন্তু অৱশেষত এই আটাইবোৰ গোষ্ঠীক একেলগে "বড়ো" জাতীয় নামেৰে পৰিচয় পোৱা যায়।

বড়ো সকলৰ শাৰীৰিক অৱয়বৰ লগতে সাজ-পাৰ যোৱাও চিনাক্ত কৰণৰ প্ৰধান দিশ। বড়ো তিৰোতা এজনীক সাজ পোচাক যোৰৰ দ্বাৰাই ধৰিব পৰা যায়। সুন্দৰকৈ ফুলব'চা দ'ফনা বা গাত আলোৱান উৰি থাকিলেই আমাৰ চকুৱে সেইজনীক বড়ো তিৰোতা বুলি সহজে চিনি পায়। ঠিক তেনেদৰে বড়ো পুৰুষ সকলৰ ধুতি, মুগা বা পাটৰ কাপোৰৰ চোলা, ডিঙিত চেলেং, মূৰত মুগাৰ বা পাটৰ কোপোৰৰ পাগুৰি মৰাটোৱে জাতীয় সাজ। কিন্তু সময়ৰ অগ্ৰগতিৰ লগে লগে আন জাতিসমূহৰ দৰে, বড়ো সকলেও কিছুমান আধুনিক সাজ-পোচাক পিন্ধিবলৈ লৈছে। সমাজৰ পৰিৱৰ্ত্তনৰ লগে লগে এইটোৱেই স্বাভাৱিক।

জাতিটোৰ বিষয়ে আলোচনা কৰিবলৈ হ'লে সেই জাতিৰ সামাজিক মৰ্য্যাদাসম্পন্ন আটাইকিটা দিশেই আলোচনা কৰিব লাগিব। সকলো সমাজতে তিৰোতা মানুহৰ আ-অলঙ্কাৰ প্ৰত্যেকৰে আৱশ্যকীয় অংগ হিচাপে গণ্য কৰা হয়। আ-অলঙ্কাৰৰ দ্বাৰাইও এটা জাতিৰ বিষয়ে অংশিক জ্ঞান পাব পাৰি। বড়ো সকলেও সোন আৰু ৰূপেৰে বিভিন্ন ধৰণৰ গহণা-পাতি বনাই হাত, ডিঙি, কাণ আৰু নাকত পিন্ধে। তাৰোপৰি বড়োসকলে ভৰিৰ খাব গাঁঠিতো অলংকাৰ পিন্ধা দেখিবলৈ পোৱা যায়। অসমীয়া সমাজৰ দৰে বড়ো সমাজত বিধবাসকলেও নিজৰ ইচ্ছা অনুযায়ী গহনা পিন্ধা দেখা পোৱা যায়। বড়ো কছাৰীসকলে ব্যৱহাৰ কৰা অলংকাৰ সমূহ হ'ল- মেৰা, এইবিধক অসমীয়াত কানপাচা বোলে। আকৌ এবিধ জামস্লিং অৰ্থাৎ ইয়াৰিং, তালিংলৰা অৰ্থাৎ দুল; নাকত পিন্ধা অলংকাৰক গন্ঠংনি অৰ্থাৎ নাকফুল বোলে। হাতত পিন্ধা অলংকাৰক আচান অৰ্থাৎ খাৰু বোলে।

বড়োসকলৰ খোৱা পদ্ধতিও বহুখিনি অসমীয়া মানুহৰ দৰেই। কিন্তু বড়ো সমাজৰ আলোচনাত লাওপানী আৰু ইয়াৰ সামাজিক মৰ্য্যদা সম্পৰ্কে কিছু অতিৰিক্ত কথা উল্লেখ কৰিবই লাগিব। জুমায় বা লাওপানী বড়ো সমাজত বাৰুকৈয়ে প্ৰচলিত। কাম-কাজ, উৎসব-পাৰ্বন আদিত লাওপানী নহ'লে নহয়। ডাঙৰ মানুহক শ্ৰদ্ধা ভক্তি দেখুৱাবলৈও লাওপানী এবাটি আগত দিবই লাগিব। মানুহৰ গতানুগতিক কৰ্মময় জীৱনত জুমায়ৰ স্থান অতি উচ্চ। বড়ো সম্প্ৰদায়ৰ মানুহে জুমায় পানীয়ৰ দ্বাৰাই ভাগৰুৱা দেহত শক্তি পায়। সৰু-সৰু বেমাৰৰ উপসৰ্গবোৰ লাওপানীৰ দ্বাৰাই নিৰ্মূল কৰিব পাৰে বুলি জাতিটোৱে মনে প্ৰাণে বিশ্বাস কৰে। অৰ্থাৎ জুমায় বা লাওপানী বড়ো জাতিটোৰ জৈৱিক দেহৰ লগত নিবিড় ভাবে জড়িত। জুমায়ৰ দ্বাৰা অচল দেহা সচল কৰা, দেহত শক্তি পোৱা সম্বন্ধে বড়োসমাজৰ মাজত কিম্বদন্তীও পোৱা যায়। জুমায় সাধাৰণতে চাউলৰ দ্বাৰা বনোৱা হয়। লাওপানী বনাবলৈ সিজোৱা ভাত বাম গৰম থকাত বাখৰ সানি কলহত ভৰাই থয়। এনেদৰে তিনিৰাতি কলহত ঠাণ্ডা হবলৈ দি জুমায় খোৱা হয়। বড়োসকলে দেৱ-দেৱীৰ পূজাতো জুমায় আগবঢ়ায়।

মানুহৰ সভ্যতাৰ আদিম স্তৰত চিকাৰ আছিল জীৱিকা আহৰণৰ প্ৰধান উপায়। বড়ো কছাৰী সকলৰ মাজতো চিকাৰ পদ্ধতি প্ৰাচীণ কালৰে পৰা প্ৰচলিত। আদিতে মানুহে কেৱল বিভিন্ন চিকাৰ কৰি জীৱন নিৰ্ৱাহ কৰিছিল। খোৱাৰ বাহিৰে আন কোনো বিষয়ত গুৰুত্ব দিয়া হোৱা নাছিল। কিন্ত সময়ৰ অগ্ৰগতিৰ লগতে মানৱ সভ্যতাও উন্নত হৈ আহিবলৈ ধৰিলে। পশু পক্ষী চিকাৰ কৰি খোৱাৰ উপৰিও অন্য আহাৰৰ প্ৰচলন হ'ল। জন্তুবোৰৰ কিছুমানক ঘৰলৈ ধৰি আনি পোহনীয়া কৰি ললে। পোহনীয়া জন্তুৰ দ্বাৰা বিভিন্ন ধৰনৰ খেতি বাতি কৰিবলৈ আৰম্ভ কৰিলে। ফলত সেই পোহনীয়া জন্তুবোৰৰ সুৰক্ষাৰ বাবে আন মাংসহাৰী জন্তুবোৰক বধ কৰি তথা কিছুমানক পূজা কৰিবলৈ ধৰিলে। এনেদৰে ভাগ-ভাগ হৈ গ'ল জন্তুৰ লগত মানুহৰ সম্বন্ধ। তিব্বতীয় আৰু ছিক্কিমৰ লেপচাসকলে "মোকচং মোক" পূজা কৰে চিকাৰৰ জন্তুৰ মঙহেৰে। অৱশ্যে চিকাৰলৈ যোৱাৰ পূৰ্বে নেপচাসকলে দেৱতালৈ কুকুৰা চৰাই আগবঢ়ায়। এনেদৰে দেৱতালৈ আগবঢ়াইযোৱা নীতি অসমীয়া সমাজত আজিও দেখা যায়। দেৱতাৰ পূজা ভাগত কুকুৰাৰ মঙহ আৰু চিকাৰৰ জন্তুৰ মঙহৰ একেলগে ভোগ বনোৱা হয়। তাতকৈ বেছি জন্তু বধ নকৰে। এই খিনিতে বড়োসকলৰ চিকাৰৰ সীমাবদ্ধতাৰ সম্পৰ্কে জানিব পাৰি। চিকাৰৰ এই নিয়মত আমি বড়োসকলৰ মাজত থকা আদৰ্শৰ আভাষ পাওঁ। বড়োসকলৰ চিকাৰ পদ্ধতিবিলাক বৰ ৰসাল। বাঘ, ভালুক, গাহৰি আদি চিকাৰ কৰোতাই জাল, জোং আদি লৈ আগবাঢ়ি যায়। জন্তু চিকাৰৰ উপৰিও বড়ো কছাৰীৰ মাছ-কাছ চিকাৰ পদ্ধতি মনকৰিবলগীয়া। বড়ো সমাজত মানুহে কেতিয়াবা ব্যক্তিগত ভাবে আৰু যেতিয়া ডাঙৰ বিল বা নদীত মাছ ধৰিবলৈ যায়, তেতিয়া দল বান্ধি চেপা, বহা, চহৰা আদিয়ে কুমপানী, জান-জুৰি আনকি ধাননী পথাৰতো মাছ ধৰে। মাছ মৰা অস্ত্ৰসমূহ বড়োসমাজে নিজে সাজি লয়। এনেকুৱা ব্যৱস্থাত মানুহৰ সময় নষ্ট নহয়। কিন্তু গভীৰ পানীত এনেদৰে চেপা পাতি মাছ চিকাৰ কৰাতো সম্ভৱ নহয়। গতিকে নদীত মাছ মাৰিবলৈ বিভিন্ন ধৰণৰ জাল সাজি উলিয়ায় আৰু দল বান্ধি যায়। চাক জাল, পৰঙি জাল, আচ্ৰা জাল, লাঙি জাল আদিৰে বিভিন্ন উপায়েৰে মাছ চিকাৰ কৰে। ভৈয়াম অসমৰ ভুটান পৰ্বতৰ পাহাৰীয়া অঞ্চলবোৰত মাছবোৰ পানীত বেৰি লৈ লাঙি জালেৰে চিকাৰ কৰে বা ধৰে। প্ৰায় দুশ জনৰ পৰা হাজাৰ জন মানুহ লগ হৈ দাহাব খেদি মাছ ধৰে। যি নদীত মাছ মৰা হয় তাৰ কেইদিনমানৰ আগতে নদীৰ পাৰত পূজা দিয়া হয়। বড়োসকলৰ এই পূজাত বলি বিধানও প্ৰচলিত। দেওধনী জকিয়াই পূজাৰ বাবে দিবলগা বলি, নৈবদ্য উপকৰণ আদিৰ বিষয়ে জানি লয়। পূজাত এইবোৰৰ উপৰিও সোন, ফুলাম-দখনা আদিও আগবঢ়োৱা হয়। সন্ধিয়া পূজা আৰম্ভ কৰি প্ৰায় দুই তিনি ঘন্টাত শেষ কৰে। পূজাৰ পিছত সোন-দখনা আদি গৃহস্থক ঘুৰাই দিয়া হয়। ৰাতিতো নদীৰ পাৰতে শুই থাকে। পিছদিনা মাছ মাৰিবলৈ সকলোৱে ওলাই আহে। লাঙিজালেৰে নদীৰ ইপাৰৰ পৰা সিপাৰলৈ ঘেৰি

লোৱা হয়। যিমান ঠাইত বেৰ দিয়া হয়, সেই ঠাই খিনিত ঠায়ে ঠায়ে দুটা শিলেৰে সৰু সৰু ঘৰ সজাই লোৱা হয়। পিছত দুই মূৰৰ পৰা লাঙিজালবোৰ টানি টানি লৈ আহে। জালৰ আগে আগে জাক পাতি মাছ খেদি লৈ অহা তিৰোতা বোৰে চিঞৰ-বাখৰ কৰি মনৰ আনন্দ প্ৰকাশ কৰে। মাছবোৰে জপিয়াই জপিয়াই দুইফালৰ পৰা পানীৰ মাজত বন্দী হয়। শেষত জালবোৰ নামনিৰ লাহিজলৰ ওপৰলৈ টানি লৈ আহে। মাছবোৰ জালৰ পৰা বাহিৰলৈ যাব নোৱাৰে। তাৰ পাছত আচৰা জালেৰে মাছবোৰ ধৰে। শিলৰ ঘৰত থকা মাছবোৰ ধৰি লয়। বহাগ-জেঠ মাহত মাছে উজান দিয়ে। আচাৰা জালেৰে তেতিয়া মাছ ধৰা হয়।

বড়োসমাজ খনৰ বিভিন্ন দিশ আলোচনা কৰাৰ লগতে সংস্কৃতিৰ দিশটোও গুৰুত্বপূৰ্ণ বুলি কব পাৰি। সংস্কৃতি বুলিলে আমি জাতিটোৰ আচাৰা ব্যৱহাৰ, খোৱা-বোৱাৰ পৰম্পৰাগত অভ্যাস, উৎসৱ পাৰ্বনৰ নীতিসমূহকে বুজি পাওঁ। সংস্কৃতিৰ ওপৰত জাতি এটাই দৃঢ়তাৰে থিয় হৈ থাকে। সংস্কৃতিৰ অবিহনে জাতিটোৰ নিজস্ব সংস্কাৰৰ আভাষ পোৱা সম্ভৱ নহয়। জাতিটো ছেদেলি ভেদেলি হৈ পৰে। মানুহৰ সংসাৰিক জীৱন কিছুমান নীতি-নিয়মৰ মাজেৰে পাৰ হয়। গোটেই জীৱনত বিভিন্ন ধৰণৰ নীতি-নিয়ম, আচাৰ-ব্যৱহাৰ আদিৰ সমূহিক প্ৰচলনহে সংস্কৃতি। সমাজখৰ যুগে-যুগে পৰিবৰ্তন হৈ আহিছে। লগতে মানুহবোৰও সংস্কাৰ সম্পন্ন হৈছে। কিন্তু কেৱল সংস্কাৰ বা সভ্য হোৱাকে সংস্কৃতি বুলিব নোৱাৰি। আজিকালি মানুহৰ ঘৰলৈ গ'লে বেছিভাগতে কেৱল নিজৰ সংস্কৃতিত প্ৰচলিত প্ৰথাৰে আলহী শুশ্ৰুষা কৰা দেখা নাযায়। আনকি সাজপোছাকৰ ক্ষেত্ৰতো জাতীয় সাজ পোছাক মানুহৰ গাত দেখা নাযায়। গতিকে এটা জাতিৰ জাতীয় সাজ পোছাক, আহাৰ আদিৰ বিষয়ে জনাটো সম্ভৱ নহয়। লংপেন্ট-চাৰ্ট পিন্ধি অহা বড়োমানুহজনক দেখি কব নোৱাৰো সেইটো পোচাকে বড়ো সংস্কৃতিৰ মৰ্য্যাদা ৰখা বুলি। সভ্যতা মানে সংস্কৃতি নহয়। সহজ-সৰল সামাজিক জীৱনৰ উমৈহতীয়া বস্তুবোৰহে সংস্কৃতিৰ অন্তৰ্ভুক্ত। বৈচিত্ৰপূৰ্ণ অসমখনত বহাগবিহুৰ দৰে বড়োসমাজতো বৈছাগু (কৈলাগু) নামেৰে বহাগ বিহু পালন কৰা হয়। অসমীয়া সমাজত এই বিহু সাতদিন চলে কিন্তু বড়ো সমাজত দুই তিনি দিন ধৰি আৰু অঞ্চল বিশেষে বেছি দিনলৈ বৈছাগু বাইচাগু চলে। প্ৰথমদিনা গৰু বিহু আৰু দ্বিতীয়দিনা মানুহ বিহু। অসমীয়াৰ দৰে বড়োসকলৰ গৰু বিহুও চ'ত মাহৰ সংক্ৰান্তিৰ দিনা পালন কৰা হয়। বড়োসকলে অতি আনন্দেৰে গৰু বিহু পালন কৰে। বড়োসকলে গো-পূজা কৰে। বিল বা পুখুৰীলৈ গৰু ধুৱাবলৈ নিয়াৰ আগতে গৰুক ধান খুৱাই দিয়ে। লাও বেঙেনাৰ মালা হাতত লৈ দীঘলতি আৰু ভেদাই গছৰ দ্বাৰা কোৱাই গৰু খেদি লৈ যায়। ঘৰৰ মানুহ বোৰে গৰুক সেৱা কৰে। প্ৰত্যেক গৰুৰ শিং আৰু খুৰাত সৰিয়হৰ তেল ঘহি দিয়ে। বড়োসকলে এৰা গছৰ ঠালিৰে গৰুৰ গোটেই গাতে ভাতৰন্ধা বাচনৰ ছাই আৰু সৰিয়হৰ তেলৰ মিশ্ৰনেৰে ফুত ফুত কৈ দাগ দিয়ে, তাৰ পিছত গাধুৱাই থাকোতে "লাও খা বেঙেনা খা....." গীতটোকে বড়োসকলেও গায়। তাৰ পিছদিনাই মানুহবিহু আৰম্ভ হয়। সিদিনা বড়োমানুহ বোৰে নিজৰ ঘৰ দুৱাৰবোৰ পৰিস্কাৰ কৰে। পুৰণা ৰন্ধা-বঢ়া মাটিৰ চৰুবোৰ পেলাই দিয়ে। তাৰ পিছত মানুহবোৰে গা-ধুই পবিত্ৰ হৈ লয় আৰু ঘৰৰ দেৱতা বাথৌবুঢ়া মহাৰজা আৰু কামাখ্যাক পূজা কৰে। সকলোৱে বাথৌ থানত গৈ উক্ত পূজা কৰে। বড়োসকলৰ মানুহ বিহুৰ দিনা মৃত পূৰ্বপুৰুষ সকলক শ্ৰদ্ধা জনাই পূজা কৰা হয়। এই বৈচাগু উৎসৱতো বড়োসকলে ভক্তিৰ চিন স্বৰূপে পূজাত মদৰ ৰস, কুকুৰাৰ মাংস দিয়াটো নিয়ম। বিহুত সকলোৱে মিলি আনন্দ কৰে। পুৰণা শত্ৰুতা নুই কৰি সকলোৱে শান্তিৰে থকাৰ বাবে আগ্ৰহ কৰে। মৰমৰ চিন স্বৰূপে সৰুৱে ডাঙৰক সেৱা কৰে, গামোচা দিয়ে। এই গামোচা মানেই বড়োসকলৰ বিহুৱান। ডেকা-গাভৰুৱে ঘৰে ঘৰে বিহু মাৰিবলৈ যায়। বয়সীয়াল সকলেও নিজৰ জীৱনৰ কথাকে কৈ বিহু গীত গায়। এই খিনিতে এটি তাৎপৰ্য্যপূৰ্ণ কথা মন কৰিব লাগিব। বড়োসমাজত বিহু কেৱল ৰং ধেমালিৰ উৎসৱ নহয়। ধৰ্ম আৰু নৈতিকতাই বড়ো সমাজৰ একোখন নিখুঁত ছবি দাঙি ধৰিছে। পূজাপাতল কৰি গোটেই জাতিটোৰ মঙ্গল কামনা কৰি আহিছে। এনেদৰে বড়োসকলে বৈচাগু পালন কৰি আহিছে।

বড়ো সমাজত সময়ে সময়ে বাথৌ পূজা, খেৰায় পূজা, গাৰ্জা পূজা আদি হোৱা দেখা যায়। বিভিন্ন উদ্দেশ্য আগত লৈ বড়োসকলে পূজা কৰে। গাৰ্জাপূজাত বড়োসকলে আহোম গুৰু মহদেৰক পূজা কৰে। মহাদেৱৰ উপৰিও আন দেব-দেৱীকো মহাদেৱৰ কাষত ৰাখি গাৰ্জা পূজা কৰে। যেতিয়া গাঁৱত অপায় অমঙ্গলে দেখা দিয়ে, গাঁৱৰ কোনোবা মানুহ অবৈধ কাম কাজত লিপ্ত হ'লে এনেকুৱা মাৰি-মৰক, অনৈতিক কামৰ পৰা ৰক্ষা তথা উদ্ধাৰৰ বাবে গাৰ্জা পূজা কৰা হয়। গাৰ্জা পূজা উমৈহতীয়া পূজা। এই পূজা কোনো মানুহে ব্যক্তিগত ভাবে নকৰে। গঞা ৰাইজে উমৈহতীয়া ভাবে এই পূজা আগ বঢ়ায়। সকলোৱে বৰঙনিৰ দ্বাৰাই গাৰ্জা পূজা কৰা হয়। এইয়াই জাতিটোৰ ধৰ্ম। পূজাৰ আগদিনা গাওঁখন পবিত্ৰ হৈ আছেনে নাই জানি লয়। যদি নাই

তেনেহলে আগতে দোষবোৰ মষিমুৰ কৰিলৈ পূজা কৰিবলৈ আগবাঢ়ে। এই পূজাত মহাদেৱক চাংঘৰ সাজি চাংৰ ওপৰত আসন পাতি দিয়া হয়। বাকী বোৰক সৰু সৰু ঘৰ সাজি মহাদেৱৰ বাওঁফাললৈ আগবঢ়াই দিয়ে। আসনবোৰৰ সোঁফালে এটা জুপুৰি ঘৰ সাজি লৈ ওঠৰ ভাগ নৈবেদ্য দিয়ে। দেৱ-দেৱীৰ কলপাতৰ আসন সমূহত সেন্দুৰৰ ফুট, তামোল-পান আৰু শলিতা, ধূপ জ্বলাই দিয়াটো নিয়ম। তাৰ পাছতে বলি দিয়া হয়। মহাদেৱৰ নামত কুকুৰা চৰাই এটাৰ এফালে মদৰ আগবঢ়োৱা দেখা যায়। পূজাত নৈবেদ্য আদি দেউবীয়ে আগবঢ়াই দিয়ে। সকলোৰে হৈ দেউবীয়ে নৈবেদ্য আগবঢ়োৱাৰ পাছত গাঁৱৰ যিকোনো এজন মানুহে মন্ত্ৰ মাতি পূজাৰ কাম সমাধা কৰে। মন্ত্ৰ মতা জনে নিজৰ ভৰিত ভৰ দি মন্ত্ৰ মতা দেখা যায়। মন্ত্ৰ শেষহোৱাৰ লগে লগে শান্তিৰ পানী চতিয়াই দিয়া হয়। তুলসীৰ ঠানি, দুবৰি বন, সোনৰ আঙঠিৰে জুবুৰিয়াই দিয়া পানীখিনিকে শান্তিৰ পানী বুলি কোৱা হয়। অসমত বাস কৰা বড়োসকলৰ মাজত গাৰ্জা পূজাতকৈ খেৰায় পূজাহে বেছি জনপ্ৰিয়। খেৰাই পূজা কেনেকৈ হয় বুলি ক'লে বিভিন্ন ধৰণৰ কিম্বদন্তি পোৱা যায়। খেৰাই পূজা আহাৰ-শাওণ মাহত পতা হয়। বড়ো কছাৰী সকলৰ মতে খেৰাই পূজা তেওঁলোকৰ জাতীয় উৎসৱ। বড়ো কছাৰী সকলে বাৰিষা বতৰত আহু ধান আৰু আন শস্যৰ মঙ্গল কামনা কৰি খেৰাই পূজা পাতে। তাৰোপৰি ঘৰৰ কাৰোবাৰ টান নৰীয়া হ'লে, চিকিৎসাৰ দ্বাৰা আৰোগ্য নহলে খেৰাই পূজা পতা হয়। খেৰাই পূজাৰ প্ৰসাদ সামগ্ৰী সমূহ হল, এজোৰ পাৰ চৰাই, এটা কুকুৰা পোৱালি, ডাঙৰ কুকুৰা এটা, এটা গাহৰী, এযোৰ কনী। তাৰোপৰি ধূপ-ধূনা, তামোল, সেন্দুৰ, তুলসী, মদ ইত্যাদি। ধাল এখন আৰু তৰোৱাল এযোৰেৰে খেৰাই পূজাৰ দেবী সুন্দৰকৈ সজাই লৈ আনন্দেৰে বড়ো কছাৰীয়ে খেৰাই পূজা পাতে। শান্তিৰ পানী চতিয়াই গোটেই ঠাইডোখৰ পবিত্ৰ কৰি লোৱা হয়। বেদীতো যদি কাৰোবাৰ আৰোগ্যৰ কাৰণে সজা হয়, তেন্তে ঘৰৰ চৌহদৰ ভিতৰতে সাজিব লাগে। কিন্তু ৰাজহুৱা খেৰাই পূজাৰ বেদী পথাৰৰ মাজত সুবিধা অনুযায়ী পাতে। মাটিৰ ধাপ এটা সাজি লয় যদিও যি কোনো মাটিৰে ধাপ নাসাজে। সাধাৰনতে বেদী তৈয়াৰ কৰিবলৈ পাহাৰৰ ওপৰৰ মাটি নাইবা তেনেধৰনৰ ওখ ঠাইৰ মাটিৰে দেৰহাত বহল আৰু আধাহাঁত মান ওখ ঢাপ সজোৱা হয়। ঢাপটোৰ বাওঁফালে চাৰিআঙুলি মান ওখ আলি বনোৱা হয়। বড়ো কছাৰী সকলে ঢাপটোৰ চাৰিওফালে "ন" যোৱা কামি লৈ পাঁচ যোৱা কামিৰ দ্বাৰা গোলাকাৰকৈ দিয়া হয়। সন্মুখত ক্ৰচ চিহ্নও দিয়া দেখা যায়। বড়ো কছাৰীৰ এই ক্ৰচ চিহ্নটো দাওথু বিখা অৰ্থাৎ কপৌৰ বুকু বুলি কয়। বাথৌ দেবীৰ মাজত সিজু গছৰ ঠানি আৰু তুলসীৰ ঠানি একোডাল কৈ দিয়ে আৰু তলত এটা গোল শিল আৰু এটা কুকুৰাৰ কনী দিয়ে। বেদী তৈয়াৰ কৰাৰ সময়ত মাদল বা খাম, চিফুং আদিৰে আবাহন মন্ত্ৰ গাই থাকে। এই মন্ত্ৰক বাথৌ জগোৱা মন্ত্ৰ বুলি কোৱা হয়। বেদী বনোৱা কাম শেষ কৰি বেদীৰ ওপৰত বিজুলীবাহঁ কৈ দি ওপৰত বগা কাপোৰ উৰুৱায়। বড়ো কছাৰীৰ ভাষাত ইয়াক "জাথা" বুলি কোৱা হয়। জাথাই শান্তিৰ প্ৰতীক বুজায়। ইমানতে বেদীৰ কাম শেষ আৰু এইবাৰ খেৰায় পূজাত কাক স্তুতি মিনতি কৰিব লাগে তালৈ আগবাঢ়ে।

খেৰায় পূজাত বাথৌ মহাৰজা আৰু আই কামাখ্যাক আসন পাতি দিয়া হয়। মূল বেদীটোৰ পৰা বাওঁফালে ওপৰত সৰু সৰু কলপাত পাৰি আন দেব-দেৱীৰ আসন দিয়ে। বাথৌ মহাৰজাক পূজা কৰিবলৈ গাহৰী এটা বলি দিয়ে। বড়ো কছাৰীয়ে বলিৰ তেজ বাথৌ মহাৰাজাৰ হৈ এজন দেওধনীয়ে পি খায়। এইখিনিত আমি উল্লেখ কৰিব পাৰো যে খেৰাই পূজাত দেওধনিয়ে পূজাৰ শেষলৈকে বিভিন্ন ভঙ্গীৰে নাচি পূজা আগবাঢ়াই নিয়াত সহায় কৰে। বলিদিয়া জন্তুৰ মূৰ আৰু অলপ তেজ দেৱতাৰ আসন খনত থকা কলপাতত থৈ বাথৌ মহাৰাজক আগবঢ়াই দিয়া হয়। ঠেং আৰু গাৰ কিছু মঙহেৰে আঞ্জা বনাই মহাৰাজক আগবঢ়ায়। বাথৌ মহাৰাজৰ ওপৰিও কাজী (বাথৌ মহাৰাজৰ মন্ত্ৰী), আল্লা খুংগুৰ (বাথৌমহাৰাজৰ আন এটি মায়া), ৰাজ ফুথুৰ (বাথৌমহাৰাজৰ পুতেক), আমেলেং (বাথৌমহাৰাজৰ চন্তৰী), আগ্ৰাং (বাথৌমহাৰাজৰ সেনাপতি), ইত্যাদি দেব-দেৱীলৈ বিভিন্ন উদ্দেশ্যৰে বলি, পূজা আগবঢ়ায়। এই সকলোবোৰ বলিৰ তেজেই দেওধনিয়ে পি খায়। তাৰপাছত দেওধনিয়ে খেৰাই নৃত্য প্ৰদৰ্শন কৰে। নৃত্যৰ ভংগীমাৰে দেব-দেৱীৰ মাহাত্ম্য মানুহৰ আগত দৰ্শায়। তাৰপাছত ঢাল-তৰোৱাল লৈ যুদ্ধৰ নৃত্য দেখুৱায়। বড়ো-কছাৰী সকলৰ লোকবিশ্বাস যে "চত্ৰাবালি" নৃত্য যিমানদূৰলৈ বিয়পি যায়, সিমান দূৰলৈ সাপৰ কণী নষ্ট হয়। দেওধনীৰ নৃত্যৰ ভংগী দেখিলে মানুহ কম্পিত হৈ উঠে। (জাথা)ৰ ওপৰত বান্ধি থৈ দিয়া এখন চোকা তৰোৱালৰ ওপৰত দেওধনীয়ে নৃত্য কৰে। এনেদৰে নৃত্য শেষ হোৱাৰ লগে লগে প্ৰধান দেব-দেৱীলৈ আগবঢ়োৱা পূজাৰ ওৰ পৰে। কিন্তু বড়োসকলৰ পৰম্পৰাগত নীতি অনুসৰি পূৰ্বপুৰুষৰ পূজা দিয়াটো সকলো উৎসৱৰে অংশ। সেয়ে এই পূজাৰ সকলো স্থান দেওধনীয়ে সমাধা কৰা দেখা যায়। দেওধনীয়ে এইবাৰ খেৰাই দেৱীৰ সন্মুখত বহি লৈ একান্তমনে মনোযোগেৰে দেৱীৰ ফালে

চাই থাকে। লক্ষ্মী আইক পূজাৰ অৰ্থে এটা গাহৰী বলি দি আইৰ আসনত মূৰ, তেজ আদি আগবঢ়ায়। চাৰিওফালে খাম, চিফুং আদিৰ সুন্দৰ সুৰ ৰজনজনাই উঠে। লগে লগে পূজাৰ পূজাৰী সকলে আহবান মন্ত্ৰ আওবোৰা দেখা যায়। লোকবিশ্বাস অনুসৰি লক্ষ্মী আই প্ৰথমতে মানুহৰ ঘৰে ঘৰে আহিবলৈ সন্মতি নহয়। পিছত সকলোৱে কাকুতি মিনতি কৰি লক্ষ্মী আইক সন্মতি কৰাই লয়। যেতিয়া দেবী সন্তুষ্ট হোৱা বুলি জানে, তেতিয়া পূজাত উপস্থিত থকা সকলোৱে আনন্দত আত্মহাৰা হৈ পৰে আৰু মানুহবোৰ দেওধনীৰ লগত মনৰ আনন্দতে নাচি উঠে। কিছুমান নৃত্য কৰাৰ পাচত দেউধনীয়ে চেতনা হেৰুৱাই পেলায়। দেউৰীয়ে শান্তিৰ পানী ছতিয়াই দেওধনীৰ চেতনা ঘুৰাই অনাৰ চেষ্টা কৰে। ইমানতে খেৰায় পূজাৰ অন্ত পৰে। পূজাৰ আৰম্ভণিৰ পৰা শেষলৈকে মন কৰিলে দেখা যায় যে, খেৰায় পূজাত নৃত্যৰ বাহিৰে বা আহ্বান মন্ত্ৰৰ বাহিৰে কোনো ধৰনৰ গীত পদৰ ব্যৱস্থা নাই। অৰণ্যে বাঁহীৰ সুৰ আৰু সুৰৰ লগে লগে খাম, তাল বজোৱা দেখা যায়। দেওধনীয়ে মুখেৰে আহ্বান মন্ত্ৰৰ বাহিৰে একো শব্দ নকৰি অবিৰাম নাচিয়েই থাকে। শেষত সকলোৱে বাথৌমহাবাজলৈ এবাৰ মন্ত্ৰ মাটি সেৱা জনায়। ওজা এজনে মন্ত্ৰ গাই থাকে। মন্ত্ৰ গোৱা শেষ হলে আকৌ দেওধনীয়ে কামাখ্যাক আহ্বান কৰে। এনেদৰেই খেৰাই পূজাৰ অন্ত হয়। খেৰায় পূজা বড়োকছাৰী সকলৰ সংস্কৃতিৰ মেৰুদণ্ড স্বৰূপ। এই পূজাৰ সময়ত চান্দা তোলা ব্যৱস্থা নিষেধ। বড়ো কছাৰীৰ জাতীয় জীৱনৰ, ব্যক্তিগত জীৱনৰ মঙ্গল আদিৰ প্ৰতীক খেৰাই পূজাৰ মন্ত্ৰসমূহে তেওঁলোকৰ লোকসাহিত্যৰ সোনত সুৰগা চৰোৱা দিশটোৰ পৰিচয় দিয়ে।

বড়ো কছাৰী সমাজ আৰু সংস্কৃতিৰ বিষয়ে ৰূপানাথ ব্ৰহ্ম, ভবেন্দ্ৰ নাৰ্জী আদি লেখকৰ পুথি-পত্ৰ, প্ৰবন্ধ আদিত সবিশেষ আছে। এওলোকৰ পুথি, প্ৰবন্ধ আদি পঢ়িলে বড়ো জাতিটোৰ বিষয়ে কিছু পৰিমানে জানিব পাৰি। জানিব পাৰি তেওঁলোকৰ সংস্কৃতিৰ বিষয়ে, তথা পৰম্পৰা আৰু আচাৰ ব্যৱহাৰৰ বিষয়ে। বাগৰুম্বা হ'ল বড়ো সকলৰ বসন্ত কালীন নৃত্য ভঙ্গী। এই বৈছাগুৰ বাগৰুম্বা নৃত্যৰ জৰিয়তে উত্তৰ-পূব ভাৰতৰ আদিম জনগোষ্ঠী বড়ো কছাৰী সকলৰ জীৱন ধাৰণৰ নীতি নিয়ম তথা স্বাৱলম্বীতাৰ নিদৰ্শন দেখিবলৈ পোৱা যায়। ❑❑

কুইজ

১) পৃথিৱীৰ ওজন কিমান ?

২) হালধীয়া চৰায়ে বাওধান খায় কবিতাটোৰ ৰচক কোন ?

৩) দূৰদৰ্শনত প্ৰথম অনুষ্ঠান পৰিবেশন কৰা অসমীয়া শিল্পী কোন ?

৪) পৃথিৱীৰ আটাইতকৈ ডাঙৰ ৰবৰ কি ?

৫) পৃথিৱীৰ কোন ব্যক্তি ১০৫ বছৰ মাঁহ খাই জীয়াই আছিল ?

৬) ২০০০ চনত অনুষ্ঠিত হোৱা অলিম্পিকত ভাৰতৰ কোন জন ব্যক্তিয়ে ব্ৰঞ্জৰ পদ লাভ কৰিছিল ?

উত্তৰ সমূহ ঃ

১) [illegible]

২) [illegible]

৩) [illegible]

৪) [illegible]

৫) [illegible]

৬) [illegible]

সংগ্ৰাহক ঃ বুধিন পেগু
উঃ মাঃ প্ৰথম বৰ্ষ (বাণিজ্য)

ব্যক্তিত্ব অশ্ৰু-অঞ্জলি

ডঃ ভবেন্দ্ৰ নাথ শইকীয়ালৈ

(১৯৩২,২০ ফেব্ৰুৱাৰী- ২০০৩,১৩আগষ্ট)

✍ লক্ষ্যদীপ গগৈ
উচ্চতম মাধ্যমিক (দ্বিতীয় বৰ্ষ)

*"মৃত্যুওটো এটা শিল্প
জীৱনৰ কঠিন শিলত কটা
নিলোৰ্ভ ভাস্কৰ্য্য।"*

কবি ঃ *হীৰেন ভট্টাচাৰ্য*

মৃত্যু হ'ল জীৱনৰ চিৰন্তন লগৰী। মৃত্যুৰ শীতল পৰশ আহে জীৱনলৈ,অতি নীৰৱে। মৃত্যু কাৰো অধীন নহয়। মানুহ মৰণশীল কিন্তু কৰ্মযোগী সকলৰ ক্ষেত্ৰত মৃত্যুৱেও হাৰ মানে। মৃত্যুৱে তেখেতসকলক আমাৰ মাজৰ পৰা আঁতৰাই নিয়ে। কিন্তু তেখেত সকলৰ কৰ্ম বাজি আমাৰ মাজৰ পৰা কোনেও কাঢ়ি নিব নোৱাৰে। তেনে এজন কৰ্মযোগী আছিল অসমৰ খ্যাতনামা শিল্প সাহিত্যৰ পথিকৃৎ ডঃ ভবেন্দ্ৰ নাথ শইকীয়া। তেখেতৰ বিয়োগে অসমৰ বৌদ্ধিক, শৈল্পিক আৰু তেখেতৰ গুণমুগ্ধৰ অন্তৰত যি শূণ্যতাৰ সৃষ্টি কৰিছে সেয়া সতকাই পূৰণ নহ'ব।

এক অনুকৰণীয় জীৱন কলাৰে জীৱন্ত অৱস্থাত এক কিংবদন্তিত পৰিণত হোৱা ডঃ শইকীয়া অসমৰ জনজীৱনৰ দিগদৰ্শক স্বৰূপ আছিল। অসম মাতৃৰ এইজন কৃতী সন্তানৰ জন্ম হৈছিল ১৯৩২ চনৰ ২০ ফেব্ৰুৱাৰী তাৰিখে অবিভক্ত নগাঁও জিলাৰ ফৌজদাৰী পট্টিত। তেখেতৰ পিতৃৰ নাম আছিল বিদুৰ কুমাৰ শইকীয়া। শৈশৱৰ চৰম দৰিদ্ৰতাৰ মাজতো ১৯৪৮ চনত তিনিটা বিষয়ত লেটাৰ সহ ষ্টাৰ নম্বৰৰে প্ৰথম বিভাগত মেট্ৰিক পৰীক্ষাত উত্তীৰ্ণ হয়। তাৰ পাছত ১৯৫০ চনত কটন কলেজৰ পৰা বিজ্ঞান শাখাত প্ৰথম বিভাগত ইন্টাৰমিডিয়েট পৰীক্ষা আৰু ১৯৫২ চনত গুৱাহাটী বিশ্ববিদ্যালয়ৰ অধীনত কটন কলেজৰ পৰা পদাৰ্থ বিজ্ঞানত দ্বিতীয় শ্ৰেণীৰ অনাৰ্চ সহ বি.এছ.ছি পৰীক্ষাত উত্তীৰ্ণ হয়, ১৯৫৫-৫৬ চনত কলিকতা বিশ্ববিদ্যালয়ৰ অধীনত প্ৰেছিডেন্সি কলেজৰ পৰা পদাৰ্থ বিজ্ঞানত দ্বিতীয় শ্ৰেণীৰ স্নাতকোত্তৰ ডিগ্ৰী লাভ কৰি ডঃ শইকীয়াই ১৯৬১ চনত লণ্ডন বিশ্ববিদ্যালয়ৰ পৰা পদাৰ্থ বিজ্ঞানত পি.এইচ.ডি. আৰু একে বছৰতে লণ্ডনৰ ইম্পেৰিয়েল কলেজ অৱ ছায়েন্স এণ্ড টেকনলজিৰ ডিপ্লমা লাভ কৰে। তেখেতে ১৯৬৫ চনত প্ৰীতি শইকীয়াৰ সৈতে বিবাহ পাশত আৱদ্ধ হয় আৰু সংগীতা আৰু ৰশ্মি নামৰ দুগৰাকী কন্যাৰ পিতৃত্ব লাভ কৰে।

অতুলনীয় জীৱন সাধনা আৰু পৰিশ্ৰমৰে চৰম দাৰিদ্ৰকো হেলাৰঙে পাৰ কৰা ডঃ ভবেন্দ্ৰ নাথ শইকীয়াই নৱজন্মৰ সন্মুখত সততা, নিষ্ঠা; কৰ্মোদ্যমৰ অনন্য প্ৰতিভূ হিচাপে থিয় দিছিল। কৈশোৰতে তেখেতে 'টাউনীয়া ডেকা-গাভৰু' নামৰ পদ্য এটাৰে অসমীয়া সাহিত্যজগতত প্ৰবেশ কৰিছিল আৰু সেই প্ৰবেশেই অসমীয়া সাহিত্য জগতখনক জীপাল কৰি তুলিলে। ১৯৪৭ চনত "উদয়" নামৰ আলোচনীত "পথ-নিৰূপন" নামৰ গল্পৰে গল্পকাৰ হিচাপে আত্মপ্ৰকাশ কৰে। ১৯৫২ চনত কলেজত পঢ়ি থকা অৱস্থাতে তেখেতৰ এখন ডিটেক্টিভ উপন্যাস পুথি "আতংকৰ শেষত" প্ৰকাশ পায়। তাৰ পাছত তেখেতৰ গল্প সংগ্ৰহ সমূহ যেনে ঃ প্ৰহৰী, বৃন্দাবন, গহ্বৰ, সেঁন্দুৰ, শৃংখল, তৰংগ, আবেলি, আদি প্ৰকাশ পায়। তেখেতৰ গল্পৰ ব্যতিক্ৰমী আৰম্ভণি, সূক্ষ্ম অনুধাৱণ, হোজা গ্ৰাম্য পৰিবেশৰ নিখুঁত চিত্ৰায়ন, ৰুচিপূৰ্ণ ভাষাৰ সফল প্ৰয়োগে তেখেতৰ সাহিত্যসম্ভাৰক কালোত্তীৰ্ন কৰাৰ লগতে পাঠকৰ হৃদয়গ্ৰাহী কৰি তোলে। বহুমুখী প্ৰতিভাৰ গৰাকী এইগৰাকী ব্যক্তিয়ে তিনিখন উপন্যাস (আতংকৰ শেষত, অন্তৰীপ, ৰম্যভূমি), এঘাৰখন গল্প সংকলন আৰু তিনিখন শিশু সাহিত্য ৰচনা কৰি থৈ গৈছে। ডঃ শইকীয়াই "শৃংখল" গল্প সংকলনৰ

বাবে ১৯৭৬ চনত সাহিত্য একাডেমী বঁটা আৰু আৰণ্ডনী বৰ্ষ (১৯৭৩) চনৰ অসম প্ৰকাশন পৰিষদৰ বঁটা লাভ কৰিছিল।

তেওঁ শিশু সাহিত্যিক হিচাপেও ৰাজ্যখনৰ অকঁনিহতৰ অন্তৰ জয় কৰি 'সফুঁৰা'ৰ সম্পাদক হিচাপে থাকি অসমীয়া শিশু সাহিত্যক এক নতুন মাত্ৰা প্ৰদান কৰিলে।

অসমৰ নাট্যজগতক ড০ ভবেন্দ্ৰ নাথ শইকীয়াই এক ধৰনৰ অনুকৰনীয় পৰম্পৰাৰ সৃষ্টি কৰিলে। তেখেতৰ সদাসৃষ্টিশীল মনত নাটকৰ বিষয়বস্তুৰ অভাৱ ঘটা নাছিল। প্ৰায় চাবিশখন নাটক লিখা ড০ শইকীয়াৰ নাটকত প্ৰদৰ্শিত হৈছিল অসমীয়া জীৱনৰ সুখ-দুখ, আশা-নিৰাশা আৰু ক্ৰান্তিকালৰ সংঘাত। ড০ শইকীয়াই জীৱনৰ আধাতকৈ অধিক সময় অতিবাহিত কৰি গ'ল অসমীয়া নাট্যজগত তথা অসমীয়া চিনেমা জগতৰ উন্নতিৰ হকে। তেখেতে সুৰুচিপূৰ্ণ এচাম সচেতন দৰ্শক সৃষ্টি কৰাৰ লগতে অসমীয়া চলচিত্ৰ জগতখনতো কলাত্মক চিন্তাৰ নতুন ধাৰাৰ সৃষ্টি কৰালে। তেখেতে ৭ খন অসমীয়া চলচিত্ৰ আৰু 'কালসন্ধ্যা' নামৰ এখন হিন্দী চলচিত্ৰ নিৰ্মান কৰিছিল। তাৰে ৭ খন অসমীয়া চলচিত্ৰৰ বাবে 'ৰজত কমল বঁটা' লাভ কৰিছিল। তাৰ উপৰিও তেখেতে 'শংকৰদেৱ বঁটা' আৰু 'অসম উপত্যকা সাহিত্য' বঁটাও লাভ কৰিছিল।

ড০ ভবেন্দ্ৰ নাথ শইকীয়াৰ সৃষ্টিৰ মাত্ৰা আছিল অন্তহীন। গল্প- উপন্যাস, নাটক-চলচিত্ৰ যি মাধ্যমতে তেখেতৰ হাতৰ স্পৰ্শ পৰিছে, সেয়াই হৈ উঠিছে মায়াময়, যেন বাস্তৱ আৰু জীৱণৰ অকৃপণ উপস্থাপন।

দৰিদ্ৰতাক জীৱনৰ প্ৰগতিৰ উৎস বুলি বিবেচনা কৰা এই প্ৰতিভাৱান সাহিত্যিক আৰু পঙ্কিলতাহীন জীৱনৰ নায়ক ড০ শইকীয়া এজন সুৰুচি সম্পন্ন, সংস্কৃতিবান বিৰল ব্যক্তি আছিল। বিচিত্ৰ জীৱন- পৰিধিত তেখেতৰ যি বীক্ষা, সেয়া যথাৰ্থতে দিগন্ত বিস্তৃত বৈশিষ্ট সম্পন্ন আৰু অনন্য। জীৱনৰ সুগভীৰ সুক্ষ্মবোধ আৰু মানবীয় দৰ্শনৰে তেখেত সকলোৰে হৃদয়ত বাস কৰিছিল। এই গৰাকী ব্যক্তিৰ অভাৱ কোনো দিনেই পূৰণ নহ'ব। ❒ ❒

যোগাসনত সুন্দৰ জীৱন

✍ শ্ৰী বিজু দত্ত
উ: মা: ১ম বৰ্ষ (কলা)

ভাৰতীয় যোগ বিদ্যাৰ অলৌকিক বিভূতিৰ কথা আমি সকলোৱে জানো। যোগৰ সৰ্বনিম্ন ধাপ আসন, মুদ্ৰাবিলাক নিয়মমতে কৰিলে সুস্থ, সবল, নিৰোগী আৰু দীৰ্ঘায়ু হ'ব পাৰি। সেই বাবে অতি প্ৰাচীন কালৰ পৰাই গুৰুগৃহত থকা শিক্ষাৰ্থী ব্ৰহ্মচাৰী সকলে যোগৰ এই প্ৰাথমিক অঙ্গ বিলাক আয়ত্ত কৰিবলগীয়া হৈছিল। এই দেশত যোগ বিদ্যা সম্পৰ্কে যে কিমান গভীৰ আৰু উচ্ছাঙ্গ গবেষণা হৈছিল আৰু সেই গবেষণাৰ ফলত যে ভাৰতীয় যোগ বিদ্যাই কিমান পূৰ্ণাঙ্গতা প্ৰাপ্ত কৰিছিল, পতঞ্জলিৰ যোগদৰ্শনেই তাৰ প্ৰত্যক্ষ প্ৰমাণ।

উত্তৰ, পশ্চিম আৰু দক্ষিণ ভাৰতৰ অধিকাংশ গৃহস্থৰ ঘৰতেই এইবিলাক যৌগিক ব্যায়ামৰ প্ৰচলন আছে। পূব ভাৰত অৰ্থাৎ অসম, বঙ্গদেশত এই যোগবিদ্যাৰ আলোচনা আৰু অনুশীলন নাই বুলিলেই হয়। প্ৰথম যৌৱনৰ পৰাই যি সকল ল'ৰা-ছোৱালীয়ে যৌগিক ব্যায়াম আৰু প্ৰাণায়াম আদি নিয়মিত ভাবে কৰিব, অতি সোনকালেই সেই সকল লৰা ছোৱালীৰ শৰীৰ দৃঢ়, বলিষ্ঠ আৰু কষ্টসহিষ্ণু হৈ উঠিব; ৰোগাক্ৰান্ত হৈ তেওঁ লোকৰ কেতিয়াও অকাল মৃত্যু নঘটে। কোনো ৰোগ, বীজানুৰ এনে সাধ্য নাই যে এইবিলাক যোগ ব্যায়াম অভ্যাসকাৰী সকলৰ শৰীৰ যন্ত্ৰক অকালতে, যৌৱন আৰু বুঢ়া বয়সত বিকল কৰিব পাৰে। যোগপ্ৰক্ৰিয়াৰ অভ্যাসৰ ফলত প্ৰত্যেক মানুহে নিঃ সন্দেহে সুস্থ সবল শৰীৰ আৰু শতায়ু জীৱন লাভ কৰিব পাৰে। বহুতে এই যোগ বিদ্যা অৰ্জন কৰি বিশেষ ভাবে যশস্বী হৈছিল। এই যুগৰ নৰ-নাৰী সকলোকো আমি আহ্বান জনাইছো– তেওঁলোকেও যোগবিদ্যা অৰ্জন কৰি শক্তিময়ী হৈ উঠক আৰু শৰীৰ সৌন্দৰ্য দীৰ্ঘায়ু কৰক।

যোগ-ব্যায়াম কৰাৰ কিছুমান নিয়মাৱলী হৈছে ঃ

যোগাসন আৰু ব্যায়াম একেলগে কৰিব নালাগে। ব্যায়াম কৰাৰ পিছত কমেও আধা ঘন্টা জিৰণি লৈহে যোগাসন কৰিব লাগে। ৰাতিপুৱা প্ৰাতঃ কৃত্য সমাপনৰ অন্তত এক বা দুই গিলাচ ঠাণ্ডা পানী খাই যোগ ব্যায়াম অভ্যাস কৰিব লাগে। যোগ-ব্যায়াম অভ্যাস কৰাৰ আগত বা পাছত আধা ঘন্টা ব্যৱধান ৰাখিহে স্নান-কাৰ্য্য সমাপন কৰিব লাগে। অতি ভোকত বা ভৰা পেটেৰে যোগ-ব্যায়াম অভ্যাস কৰিব নালাগে। যোগ-ব্যায়াম কৰোতে কম আৰু ঢিলা পোছাক পৰিধান কৰিব লাগে। অন্যমনস্কহৈ যোগ-ব্যায়াম অভ্যাস কৰা বেয়া। অভ্যাস কৰাৰ সময়ত সেই যোগ-ব্যায়ামৰ পৰা হোৱা লাভালাভ মনত পেলাব লাগে। যোগ-ব্যায়াম কৰিবলৈ পৰিস্কাৰ-পৰিছন্ন, ৰ'দপৰা, মুক্ত বতাহ চলাচল কৰা, ধূলি- বালি মুক্ত, আৰু ধোঁৱাবিহীন ঠাই হে উপযুক্ত। ৰুগীয়া অৱস্থাত ৰোগ বৃদ্ধি কাৰক কোনো ব্যায়াম বা যোগাসন অভ্যাস কৰিব নালাগে। সপ্তাহত এই অভ্যাস এদিন বাদ দিব লাগে। মাদক দ্ৰব্যই শৰীৰ আৰু মন নষ্ট কৰে আৰু যোগ-ব্যায়ামৰ সুফল পোৱাত সহায় নকৰে।

পদ্মাসন ঃ সন্মুখৰ ফালে ভৰি মেলি পোন হৈ বহা। বাওঁভৰিৰ আঠু-ভাঙি বাওঁ ভৰি সোঁ উৰুৰ ওপৰত স্থাপন কৰা। ৰাজহাড় পোন ৰাখি বাওঁ উৰুৰ ওপৰত বাওঁ হাত, সোঁ উৰুৰ ওপৰত সোঁ হাত ৰখা আৰু পোন হৈ বহা। এয়ে মুক্ত পদ্মাসন।

উপকাৰিতা ঃ ভৰিৰ বাত আদি ৰোগ দূৰ কৰি শৰীৰক সুস্থ আৰু সৰল ৰখাত পদ্মাসনে বিশেষ ভাৱে সহায় কৰে। ইয়াৰ বাহিৰেও এই আসন অভ্যাসৰ ফলত মেৰুদণ্ড পোন আৰু সৰল হৈ উঠে। ধ্যান ধাৰণাদি অভ্যাসৰ বাবেও পদ্মাসন অপৰিহাৰ্য্য। যোগশাস্ত্ৰত সেয়ে পদ্মাসনক শ্ৰেষ্ঠ আসন বুলি কোৱা হয়।

অৰ্ধ-চক্ৰাসন ঃ চিং হৈ শুই দিয়া। দুয়ো আঁঠু ভাঙি গেৰুৱাৰে তপিনা স্পৰ্শ কৰা। হাত দুখন মূৰৰ ফালৰ পৰা কান্ধৰ কাষত স্থাপন কৰা। এতিয়া হাত আৰু ভৰিৰ ওপৰত ভৰ দি শৰীৰটো ওপৰলৈ তোলা। হাত ভৰি পোন কৰি ৰাখিবলৈ চেষ্টা কৰিব লাগে। মূৰটো মাটিৰ পৰা ওপৰলৈ উঠাই আনিব লাগে। ডিঙিটো পিছফালে বেঁকা কৰিব লাগে।

উপকাৰিতা ঃ মেৰুদণ্ড সৰল আৰু নমনীয় হয়। যৌৱন চিৰস্থায়ী কৰে। বুকুৰ গঠন সুশ্ৰী আৰু সুগঠিত হয়। ক্ষুধা বৃদ্ধি কৰে, প্লীহা, যকৃৎ, আৰু মুত্ৰ গ্ৰন্থি আদিৰ কাৰ্য্যক্ষমতা বৃদ্ধিত সহায় কৰে।

পৱন মুক্তাসন ঃ এই আসনত প্ৰথমে শবাসনত চিং হৈ শুই পৰিব লাগিব। এতিয়া ভৰি দুখন আঁঠু দুটা ভাঙি আনি বুকুৰ ওপৰত ৰাখিব লাগে। এই ক্ষেত্ৰত লক্ষ্য ৰাখিব লাগিব যাতে পেট আৰু বুকুৰ ওপৰত যথেষ্ট হেঁচা পৰে আৰু থুঁতৰিটো আঠুৰ মাজত লাগি থাকে। শ্বাস স্বাভাৰিক ৰাখি ত্ৰিশ ছেকেণ্ড কৰিব মুঠতে ৩/৪ বাৰ এই আসন অভ্যাস কৰিব লাগে।

উপকাৰিতা ঃ কৌষ্ঠ-কাঠিন্য, আমাশয়, বহুমুত্ৰ, কোলাইটিছ অজীৰ্ণ, পেটৰ বায়ু আদি দূৰ কৰে। পৱন মুক্তাসনৰ অভ্যাসে যকৃৎ, প্লীহা আৰু পাকস্থলী কৰ্মক্ষম তোলে আৰু হজম শক্তি বৃদ্ধি কৰে। এই আসনটো হাঁপানী ৰোগী সকলৰ বাবে বিশেষ উপকাৰী। তদুপৰি পেটৰ পেশী সৰল কৰে। পেটৰ চৰ্বি কমোৱাত সহায় কৰে নিতম্ব আৰু আঠুৰ স্থিতি স্থাপকতা বঢ়ায়। ইয়াতে মন কৰিব লগীয়া কথা যে গেচট্ৰিক আলছাৰ বা হাৰ্টৰ বেমাৰীয়ে পৱন মুক্তাসন কৰাৰ সময়ত সোঁ ভৰিৰে আৰু ডিওডেনাম আলছাৰৰ বেমাৰীয়ে অকল বাওঁভৰিৰে কৰিব। কঁকালৰ বিষ থকা জনে দুভৰি যোৰ কৰি কৰিব।

উষ্ট্ৰাসন ঃ- আঁঠু কাঢ়ি বহা। পিছফালে ভৰি দুখন লগলগাই ৰাখিব। এতিয়া কঁকালৰ পৰা উৰ্দ্ধাংশ পিছফালে হলাই নি হাতেৰে ভৰিৰ খাৰ গাঁঠিত ধৰা। শ্বাস-প্ৰশ্বাস স্বাভাৰিক ৰাখি ২০-২৫ ছেকেণ্ড আসনটো কৰিব লাগে। এই আসনটো এনেদৰেও কৰিব পাৰি। ব্ৰজাসনত বহি সোঁ হাতেৰে সোঁ ভৰি খাৰ গাঁঠি আৰু বাওঁ হাতেৰে বাওঁ ভৰিৰ খাৰ গাঁঠিত ধৰিব লাগে। এতিয়া আঁঠুৰ পৰা লাহে লাহে তুলিব লাগে। পেট, বুকুৰ ওপৰফালে উঠাই দি মোৰতো তললৈ হলাই দিব লাগে ২০-২৫ ছেকেণ্ড থকাৰ পাছৰ এক মিনিট শৱাসনত থাকিব লাগে।

উপকাৰিতা ঃ মেৰুদণ্ড নমনীয় হয়। বুকুৰ গঠন সুন্দৰ হয়, শৰীৰৰ পেশী তন্ত্ৰ সুস্থ সবল হয়। কোষ্ঠকাঠিন্য আৰু হাঁপানী ৰোগ ভাল হয়।

শলভাসন ঃ ওবুৰি হৈ শোৱা। দুয়োখন হাত মুঠি মাৰি শৰীৰৰ দুয়োফালে ৰাখা। ভৰি দুখন জোৰা লগাই

শেষ আশ্ৰয়স্থল। সমাজত এনে কিছুমান লোক আছে যি সকলে নিজ সুবিধাৰ্থে দেশপ্ৰেমিকৰ ভাও জোৰে। তেনেলোকৰ মুখা খোল খালে তেওঁলোক সমাজৰ পৰা বৰ্জিত হয়। এনে লোকে নিজ স্বাৰ্থসিদ্ধিৰ কাৰণে নিজ জন্মভূমিক শত্ৰুৰ মুখলৈ ঠেলি দিবলৈ কুণ্ঠাবোধ নকৰে। সমাজত আন কিছুমান লোক আছে যিসকলে দেশপ্ৰেমৰ প্ৰকৃত সংজ্ঞা বিশ্লেষণ কৰাত ব্যৰ্থ হয়। আন আন সমাজ বিৰোধী সংগঠনে এনে লোকসকলক নিজৰ হাতৰ মুঠিলৈ আনি দেশৰ চৰকাৰৰ বিৰুদ্ধে যুঁজ দিবলৈ উদ্‌গনি দিয়ে। ফলত, সমাজত সৃষ্টি হয় বিশৃংখলতা।

বৰ্তমান আমাক এনে দেশপ্ৰেমিকৰ প্ৰয়োজন আছে যাৰ দেশপ্ৰেমৰ জেউতিত সামাজিক প্ৰগতিৰ পথটি উজ্জ্বলি উঠে। এজন প্ৰকৃত দেশপ্ৰেমিক হ'বলৈ কোনো শিক্ষাগত অৰ্হতাৰ প্ৰয়োজন নাই। লাগে কেৱল দেশক নিঃস্বাৰ্থভাৱেৰে ভালপোৱা মহত্ব। এজন প্ৰকৃত দেশপ্ৰেমিক, এজন নেতা বা মন্ত্ৰী, এজন শিক্ষক, এজন সৈনিক বা এজন খেতিয়কো হ'ব পাৰে। দেশপ্ৰেম চৰিতাৰ্থ কৰিবলৈ এখন বিস্তৃৰ্ণ ক্ষেত্ৰৰ প্ৰয়োজন নাই, বিশাল জন সমুদ্ৰৰে মুখৰিত এখন বক্তৃতা মঞ্চৰো প্ৰয়োজন নাই। এজন শিক্ষকে যদি স্কুল ঘৰৰ চাৰিবেৰৰ মাজত ভবিষ্যতৰ সপোন গঢ়িবলৈ চেষ্টা কৰে। এজন খেতিয়কে যদি নাঙলেৰে নিৰন্নজনৰ মুখত এমুঠি অন্ন তুলি দিব পাৰে, মণ্ডল অফিচৰ কেৰাণীজনে ৰঙা ফিটাৰ মেৰপাকৰ কেৰামতি নেদেখুৱাই যদি দুখীয়াজনক সুবিচাৰ দিব পাৰে, তেন্তে সিয়েই হৈ পৰে দেশপ্ৰেমৰ প্ৰকৃত স্বৰূপ। কিন্তু, এনে কামৰ বিনিময়ত আমি কোনো মূল্য বিচাৰিব নালাগিব। আমেৰিকাৰ প্ৰাক্তন ৰাষ্ট্ৰপতি জন এফ্ কেনেডীৰ ভাষাত - "Ask not what your country can do for you, Ask what you can do for your country". দেশ মানেই কেৱল হ্ৰদ-নদীৰ শীতলতা বা কোনো এক ভৌগোলিক চাৰিসীমাৰ মাজৰ গছ-গছনিৰ শ্যামলতা নহয়, ই একতাৰ দোলেৰে বান্ধ খাই থকা এক ভ্ৰাতৃপ্ৰেম - এক সুবিশাল আদৰ্শ। সেয়ে আমি প্ৰত্যেকেই দেশক ভালপোৱা মনবোৰ পূৰ্ঠ কৰি ভাৰতমাতাক বিশ্বত বিজয়ী কৰ্ম্মেৰে সাজি অপৰূপ কৰি তোলাৰ প্ৰয়োজনীয়তা আছে। ❐❐

❖❖❖❖❖❖❖❖❖ ❖❖❖❖❖❖❖❖❖❖❖❖❖❖❖❖❖❖❖❖❖❖❖❖❖❖❖❖

জানেনে

?

১) কোন গৰাকী কনিষ্ঠতম খেলুৱৈয়ে কিমান বয়সত বিশ্বকাপত অংশ গ্ৰহণ কৰে ?
উত্তৰ ঃ উত্তৰ আয়াৰলেণ্ডৰ নৰমান হোৱাইট ছাইড, সোতৰ বছৰ বয়সত।

২) কি খেলত বিজয়ী দল পিছু হুঁহকি যায় ?
উত্তৰ ঃ টাগ অব ও বাৰ।

৩) শ্যামলা সুন্দৰী টিল প্ৰতিযোগিতা ক'ত হয় ?
উত্তৰ ঃ ধুবুৰীত।

৪) অসমৰ ৰাষ্ট্ৰীয় সাঁতোৰবিদ গৰাকীৰ নাম কি ?
উত্তৰ ঃ মিণ্টু বৰুৱা।

৫) কি খেলত তিনিবাৰ জপিয়াব লগা হয় ?
উত্তৰ ঃ হপ ষ্টেপ আৰু জাম্প অৰ্থাৎ (ত্ৰিপোল জাম্প)

শ্ৰী বিজু দত্ত
উঃ মাঃ প্ৰথম বৰ্ষ (কলা)

সামাজিক চিন্তন

সমাজত নৈতিক স্খলন ৰোধ কৰাত অভিভাৱকৰ দায়িত্ববোধ

শ্ৰীশ্ৰী বদন সোনোৱাল
উঃ মাঃ প্ৰথম বৰ্ষ (কলা শাখা)

মানুহে সভ্য আৰু শান্তিৰ জীৱন যাপন কৰিবলৈ সমাজৰ প্ৰতিজন ব্যক্তিৰে নৈতিক চৰিত্ৰ সবল হোৱাৰ একান্তই প্ৰয়োজন। ব্যক্তিৰ সমষ্টিয়েই হ'ল সমাজ। গতিকে সমাজৰ প্ৰতিজন ব্যক্তিৰ সবল নৈতিক চৰিত্ৰৰ অবিহনে সমাজ কেতিয়াও উন্নতিৰ জখলাত উঠিব নোৱাৰে। নৈতিক চৰিত্ৰবিহীন সমাজ পশু তুল্য সমাজ। পশুৰ সমাজত নৈতিকতাৰ কোনো স্থান নাই। সেই সমাজ মানুহৰ সমাজতকৈ বহুগুণে তলত। আদিম মানুহৰ সমাজতো নৈতিকতাৰ কোনো স্থান নাছিল। সেই সমাজ আছিল বৰ্বৰ সমাজ, উশৃংখল সমাজ। তাত নাছিল মানুহৰ জীৱনৰ নিৰাপত্তা। মানুহৰ মূল্য আছিল শূন্য। কিন্তু মানুহে সভ্যতাৰ জখলাত বগুৱাৰ লগে লগে পৰিকল্পিত আৰু শৃংখলাবদ্ধ ভাৱে জীৱন যাপন কৰিবলৈ ল'লে যাৰ বাবে প্ৰয়োজন হ'ল ব্যক্তিৰ সবল নৈতিক চৰিত্ৰ। মানুহে সু-পৰিকল্পিত কিছুমান সামাজিক নীতি-নিয়ম প্ৰচলন কৰিলে যিবিলাক নীতি-নিয়মে অন্য ব্যক্তিৰ অহিত সাধন কৰিব নোৱাৰে, আনৰ অধিকাৰক স্বীকৃতি দিয়ে, সমাজত শান্তি বিৰাজ কৰাত সহায়ক হয়। তেনেকুৱা কিছুমান মানবীয় গুণ আৰু যিজনেই এই গুণৰ অধিকাৰী তেওঁৱেই হ'ল নৈতিক চৰিত্ৰবান ব্যক্তি।

বৰ্তমান সকলো সমাজতে নৈতিকতাৰ স্খলন হোৱাৰ অভিযোগ উত্থাপিত হৈছে। ইয়াৰ প্ৰত্যক্ষ প্ৰমাণ পোৱা যায় দৈনিক বাতৰি কাকতৰ পাত লুটিয়ালেই। হত্যা, লুণ্ঠন, ধৰ্ষণ, মাৰপিত, অপহৰণ, ৰাগিয়াল বস্তুৰ সেৱন আদিৰ দৰে অসামাজিক কাৰ্য্যই আজিকালিৰ বাতৰি কাকতৰ পাত পূৰ হৈ থাকে। বিজ্ঞান আৰু প্ৰযুক্তিবিদ্যাৰ উন্নতিৰ ফলস্বৰূপে মানুহে যিমানেই সভ্যতাৰ জখলাত আগুৱাই গৈছে, তাৰ সমান্তৰালভাৱে মানুহৰ নৈতিক স্খলনো হ'ব ধৰিছে। হয়তো আমাৰ সমাজ ব্যৱস্থাৰ গঠন প্ৰক্ৰিয়াত কৰবাত কেৰোণ আছে। আমি তথাকথিত অভিভাৱক, শিক্ষক, সমাজসেৱক, প্ৰশাসক বুলি দাবী কৰা সকলে আমাৰ কৰ্তব্য পালন কৰিব পৰা নাই। সেয়েহে আমি এই অসামাজিক নৈতিকতাবিহীন শক্তিবোৰক মষিমূৰ কৰিব পৰা নাই।

প্ৰকৃত শিক্ষাই মানুহৰ মনৰ এন্ধাৰ দূৰ কৰি প্ৰকৃত সত্য অন্বেষণত সমল যোগায়। প্ৰকৃত শিক্ষা হ'ল সেই শিক্ষা, যি শিক্ষাই মানুহৰ নৈতিক চৰিত্ৰ গঠনত সহায় কৰে। মহাত্মা গান্ধীয়ে কৈছিল যে নৈতিক শিক্ষাৰ অবিহনে শিক্ষা কেতিয়াও সম্পূৰ্ণ হ'ব নোৱাৰে। কিতাপৰ শিক্ষাই মানুহক প্ৰকৃত মানুহৰূপে গঢ়ি নুতুলিবও পাৰে যদিহে ইয়াৰ পৰা তেওঁৰ নৈতিক চৰিত্ৰৰ উন্নতি সাধন নহয়।

ছাত্ৰ-ছাত্ৰীৰ শিক্ষাৰ কঠিয়াতলি হ'ল ঘৰখন। ছাত্ৰই যিটো পৰিয়ালত ডাঙৰ দীঘল হয়, সেই পৰিয়ালটোৰ পৰাহে প্ৰথম আৰু প্ৰধান শিক্ষা লাভ কৰে। মাকৰ শিক্ষা পুত্ৰৰবাবে হাজাৰজন শিক্ষকতকৈ অধিক মূল্যবান। মাক দেউতাকৰ লগতে ঘৰখনৰ অন্য সদস্যসকলৰ কাৰ্য্যকলাপৰ প্ৰভাৱ ছাত্ৰ-ছাত্ৰীৰ ভৱিষ্যত জীৱনত বাৰুকৈয়ে প্ৰতিফলিত হয়। গতিকে ছাত্ৰ-ছাত্ৰীৰ চৰিত্ৰ গঠনত পৰিয়ালৰ অন্য সদস্যসকলৰ লগতে অভিভাৱকৰ দায়িত্ব অনস্বীকাৰ্য্য। অভিভাৱকৰ জীৱন যাপনৰ প্ৰণালী, উঠন-বহন, কথন, অন্য মানুহৰ লগত ব্যৱহাৰ, শিষ্টাচাৰ আদিৰ প্ৰভাৱ পোনপটিয়াকৈ ছাত্ৰ-ছাত্ৰীৰ জীৱনত পৰে। ছাত্ৰ-ছাত্ৰীয়ে সকলো সময়তে তেওঁলোকৰ মাক-দেউতাক, অভিভাৱকক অনুকৰণ কৰে। গতিকে অভিভাৱকৰ সবল নৈতিক চৰিত্ৰৰ অবিহনে ছাত্ৰ-ছাত্ৰীৰ সবল নৈতিক চৰিত্ৰ আশা কৰিব নোৱাৰি।

বিজ্ঞান আৰু প্ৰযুক্তিবিদ্যাৰ উন্নতিৰ লগে লগে পশ্চিমীয়া সভ্যতাৰ লগত আমাৰ পৰিচয় ঘটিছে। আমাৰ এচাম অভিভাৱকে পশ্চিমীয়া সভ্যতাই দিয়া সকলো অৱদানকে আধুনিকতাৰ নাম দি অন্ধভাৱে অনুকৰণ কৰিব বিচাৰে। যাৰ ফলস্বৰূপে আমাৰ সমাজত নৈতিকতাৰ অৱনতি ঘটিছে। আমি আমাৰ সংস্কৃতি, ঐতিহ্য আৰু প্ৰাচীন মূল্যবোধক পাহৰি পশ্চিমীয়া সভ্যতাৰ পিছতে দৌৰিব লাগিছো। মদ, ভাং আদি খোৱা, কেৱল টিভি চাই অৰ্দ্ধ উলংগ পোছাক পিন্ধা আজিকালি আমাৰ সমাজৰ এচাম অভিভাৱকৰ ফেশ্বন হৈ পৰিছে। যাৰ ফলস্বৰূপে সমাজৰ এচাম উশৃংখল প্ৰজন্মৰ জন্ম হৈ সমাজখনক কলুষিত কৰি তুলিছে। গতিকে অভিভাৱকৰ প্ৰথম আৰু প্ৰধান কাম হৈছে তেওঁলোকৰ ল'ৰা-ছোৱালী সু-পথে পৰিচালিত কৰা। ভাল বেয়া বিচাৰ কৰি নিজে ভালখিনি গ্ৰহণ কৰি ল'ৰা-ছোৱালীক আদৰ্শৰ পথ প্ৰদৰ্শন কৰা। ল'ৰা-ছোৱালীয়ে যাতে অপসংস্কৃতিৰ পিছত দৌৰিব নোৱাৰে তাৰ প্ৰতি সদায় সচেতন হ'ব লাগে। নিজৰ প্ৰতিটো সৰু সৰু কাৰ্য্যতেও যাতে ল'ৰা-ছোৱালীয়ে বেয়াটো গ্ৰহণ কৰিব পৰা ভুল থাকিব নোৱাৰে তাৰ প্ৰতি অভিভাৱক সচেতন হ'ব লাগে।

অভিভাৱকৰ ব্যৱহাৰ ল'ৰা-ছোৱালীৰ প্ৰতি সদায় নম্ৰ আৰু ভদ্ৰ হ'ব লাগে। অন্য ব্যক্তিক কৰা নম্ৰ ব্যৱহাৰে ল'ৰা-ছোৱালীকো সেই ব্যৱহাৰ অনুকৰণ কৰিবলৈ বাধ্য কৰায়।

অভিভাৱকে ল'ৰা-ছোৱালী যাতে দুষ্ট সংগত পৰি বেয়া পথে পৰিচালিত হ'ব নোৱাৰে তাৰ প্ৰতিও সদায় সচেতন হ'ব লাগে। দুষ্টজনক কিদৰে ভাল কৰিব পাৰি তাৰ ওপৰত জোৰ দিব লাগে। প্লেটোৱেই কৈছিল, ভুল আঁতৰাই সত্য প্ৰতিষ্ঠা কৰাটোৱেই শিক্ষাৰ মূল উদ্দেশ্য।

অভিভাৱকৰ ধৰ্মীয় চিন্তা চৰ্চ্চায়েও ল'ৰা-ছোৱালীৰ নৈতিক চৰিত্ৰ গঢ় দিয়াত সহায়ক হয়। ল'ৰা-ছোৱালীক অভিভাৱকে ধৰ্মৰ শিক্ষাৰ মাজেৰে পৃথিৱীৰ প্ৰকৃত সত্যৰ উপলব্ধি কৰাব লাগে।

অভিভাৱকে মহৎ লোকৰ জীৱনী পঢ়িবলৈ ল'ৰা-ছোৱালীক উৎসাহ যোগাব লাগে। যিটোৱে নৈতিক চৰিত্ৰ গঠনত ল'ৰা-ছোৱালীক সহায় কৰে।

মুঠতে সমাজত নৈতিক স্খলন ৰোধ কৰাত অভিভাৱকৰ একচেটিয়া কৰ্তব্য ও দায়িত্ব আছে। সেয়েহে অভিভাৱকে এই কাম আনলৈ ঠেলি নিদি নিজৰ সামৰ্থ অনুসাৰে এই গুৰু দায়িত্ব মূৰ পাতি ল'লে সমাজত নৈতিক স্খলন ৰোধ কৰিব পৰা যাব। ☐

> "এজন মানুহ মানসিকভাৱে প্ৰকৃততে কিমান সজীৱ, তাক সঠিক ভাৱে জানিব পাৰি সমস্যাৰ সৈতে মুখামুখি হোৱাৰ সময়ত তেওঁৰ প্ৰতিক্ৰিয়া লক্ষ্য কৰি।"
>
> - *চাৰ্লছ এফ কেটাৰিভ*

মিচিং জাতিৰ উৎপত্তিৰ এটি চমু আভাষ

✍ ভবেশ দাৰিক
স্নাতক দ্বিতীয় বৰ্ষ (শিক্ষাতত্ব বিভাগ)

অসম হৈছে বিভিন্ন জাতি উপজাতিৰ মিলনভূমি। এই জাতি উপজাতিৰ সংমিশ্ৰণেৰে বৃহৎ অসমীয়া জাতি গঢ়ি উঠিছে। এই জনগোষ্ঠী বিলাকৰ ভিতৰত মিচিং সকলো অন্যতম।

একোটা জাতিৰ ইতিহাস লিখা যথেষ্ট শ্ৰমসাধ্য আৰু কঠিন কাম। তাতে মিচিং জনগোষ্ঠীৰ দৰে কোনো তথ্যপাতি নোহোৱা আৰু লিখিত বুৰঞ্জী নথকা সকলৰ অতীতৰ ইতিবৃত্ত সঠিক ভাৱে ৰচনা কৰা আৰু কঠিন। তথাপি বৰনৈৰ তলিত বুটলি পোৱা এডোখৰি শিলাখণ্ডৰো নিজস্ৰ একোটা ইতিহাস থকাৰ দৰে, বৰনৈৰ পাৰে পাৰে বসতি কৰি প্ৰায় এহেজাৰ বছৰ অতিক্ৰম কৰা মিচিং সকলোৰো নিশ্চয় নিজস্ব ঐতিহ্যপূৰ্ণ অতীত আৰু দীঘলীয়া ইতিহাস আছিল।

মংগোলীয় গোষ্ঠীৰ তিব্বতধৰ্মী শাখাৰ অন্তৰ্গত মিচিং সকলৰ আদি বাসস্থান আছিল কিঃলৃং কাংগে অৰ্থাৎ দাম্ৰ নামৰ ঠাইখন। কিছুমান মিচিং পণ্ডিতৰ মতে মিচিং সকলে বহু হেজাৰ বছৰ পূৰ্বে মঙ্গোলীয় দেশৰ পৰা আহি চীন দেশত নিগাজীকৈ বসবাস কৰিবলৈ ধৰে। খ্ৰীষ্টপূৰ্ব প্ৰায় আঢ়ৈশ বছৰৰ আগতে চীন দেশত সৰু সৰু ৰাজ্য ভাগ কৰি তাত একোজনকৈ ৰজাই ৰাজত্ব কৰিছিল। সেই সময়তে লিংয়াহো নামৰ এজনে সেই ৰাজ্যবোৰক ধ্বংস কৰি বৰ্ত্তমানৰ চীন ৰাজ্য প্ৰতিষ্ঠা কৰিলে। সম্ভৱ সেই সময়তে চীন দেশত বাস কৰা কিছুমান গোষ্ঠীয়ে পলাই আহি হিমালয় পৰ্ব্বতত থকা মানস সৰোবৰ হ্ৰদৰ আশে পাশে বসতি কৰিবলৈ ধৰিলে। বোধহয় এইবোৰে বৰ্তমান মিছিং জাতিৰ লোক।

ভৈয়ামৰ মিচিংসকল বৃহৎ মঙ্গলীয় জাতিৰ তিব্বতীধৰ্মী শাখাৰ এটি প্ৰশাখা - এই কথাত কাৰো দ্বিমত নাই। বিষয়টো স্পষ্টকৈ বুজিবলৈ সমূহ মানৱ জাতিৰ অন্যান্য ভাগবোৰৰো জ্ঞান থকা প্ৰয়োজন। মানৱ জাতিক প্ৰধানকৈ চাৰিটা ভাগত ভগাব পাৰি। (১) অষ্ট্ৰ অষ্টলইড (২) মঙ্গলইড (৩) নিগ্ৰইড (৪) ক'কেছিয়ান। মঙ্গলইড জাতিৰ আদিম বাসস্থান আছিল মহাচীনৰ দক্ষিণাঞ্চলত হুৱাংহু আৰু য়াংছে - কিয়াং নামৰ বৃহৎ নদী দুখনৰ উৎপত্তিস্থলৰ ওম পাহাৰত। পণ্ডিত সকলে ঠাৱৰ কৰিছে যে সেই ওখ পাহাৰৰ পৰা আহি অতি প্ৰাচীন কালতে চীনা জাতিৰ মূল সুঁতিটো ওলাই আহি মহাচীনৰ বিভিন্ন অঞ্চলত বিয়পি পৰিল। তাৰ পিছৰ কালছোৱাত অন্যান্য জনগোষ্ঠী যথা শ্বান্, ল'ল, তিব্বতীবৰ্মা আদি জনগোষ্ঠী সমূহেও বিভিন্ন সময়ত দক্ষিণলৈ প্ৰব্ৰজন কৰিব ধৰিলে। একেবাৰে শেহতীয়াকৈ প্ৰব্ৰজন কৰি অহা লোক সকলৰ ভিতৰত মিচিং সমূহো অন্যতম বুলি পণ্ডিত সকলে দাবী কৰে। এইদৰে এক মঙ্গলইড জাতি গোষ্ঠীৰ লোক কালক্ৰমত ৰাচিয়াৰ চাইবেৰিয়াৰ পৰা চীন, মঙ্গোলীয়, তিব্বত, ভাৰতৰ উত্তৰ পূৱ সীমান্ত নেপাল, ভূটান, ম্যানমাৰ, থাইলেণ্ড, কম্বোডিয়া, ভিয়েটনাম, মালয়েচীয়া আদি দেশবোৰত থিতাপি ল'লেগৈ।

একে মানৱ গোষ্ঠীৰ পৰা একে ঠাইতে উদ্ভৱ হোৱা হেতুকে উক্ত জনগোষ্ঠী সমূহৰ শাৰীৰিক গঠন আৰু মুখাবয়ব প্ৰায় একে। তেওঁলোকৰ প্ৰায় নাকবোৰ চুটি, চকু সৰু চুলি ঠৰঙা, আৰু মুখত দাড়ি-গোঁফ কম। মূৰৰ আকৃতি ঘূৰণীয়া আৰু শৰীৰৰ উচ্চতাও কম।

অসমৰ উত্তৰ- পূবত অৱস্থিত হিমালয় পৰ্বতৰ ঠাল ঠেঙুলিৰ গিৰিপথেদি আৰু অসমৰ প্ৰধান নদী ব্ৰহ্মপুত্ৰলৈ বৈ অহা পৰ্বতীয়া নদ-নদীয়েদি নামি আহি গোটেই অসমতেই মঙ্গোলীয় জনগোষ্ঠী লোকসকলে স্থায়ীভাৱে বসতি কৰিবলৈ লয়। আনহাতেদি, ব্ৰহ্মদেশত থকা "পেগু প্ৰদেশ" আৰু "পেগু পৰ্বত" নামকৰণ কৰা শব্দৰ পম খেদি ধাৰণা কৰিব পাৰি যে মিছিং জনগোষ্ঠীৰ এটা শাখা ব্ৰহ্মদেশৰ পৰা অসমলৈ প্ৰৱেশ কৰে। ইয়াৰ পৰা প্ৰমাণ কৰিব পাৰি যে ব্ৰহ্মদেশৰ কাষত মিৰি পথাৰ নামে এতিয়াও ঠাই এডোখৰ আছে।

ড· ডম্বৰু নাথ দেৱৰ মতে, মহাভাৰতৰ সময়ত কুৰুক্ষেত্ৰ যুদ্ধত এই তিব্বতীয় ব্ৰহ্ম কিৰাত মঙ্গোলীয় গোষ্ঠীৰ লোক সকলেও প্ৰাগ্‌জ্যোতিষপুৰৰ ম্লেচ ৰজা ভগদত্তৰ সৈনিক হিচাপে গৈছিল বুলি মহাভাৰত আৰু পুৰাণ আদি হিন্দু শাস্ত্ৰত উল্লেখ আছে। এই কিৰাত গোষ্ঠীৰ লোকসকল সোণবৰণীয়া আছিল। সেয়েহে, মহাভাৰত, পুৰাণ, যোগিনীতন্ত্ৰ আদি হিন্দু শাস্ত্ৰবোৰত উল্লেখ আছে যে কুৰুক্ষেত্ৰৰ যুদ্ধলৈ এই কিৰাত আৰু চীনা সৈন্যবোৰে পদযাত্ৰা কৰোতে তেওঁলোকক এখন ডাঙৰ হালধীয়া বা সোণবৰণীয়া ফুলৰ বাগিছা গতি কৰা যেন দেখিছিল। ইয়াৰ পৰাই সুনিশ্চিত কৰিব পাৰি যে বহু যুগৰ আগৰ পৰাই মিচিংসকলে উজনি অসমত অৰ্থাৎ প্ৰাচীন প্ৰাগজ্যোতিষপুৰৰ আশে-পাশে আছিল। তাৰোপৰি মিছিংসকলে বিদৰ্ভ বা কুণ্ডিল ৰাজ্যৰ ৰজা ভীষ্মকৰ বংশধৰ বুলি আজিও পৰিচয় দিয়ে।

ইমান দিনে মিচিং-আদি সমাজত প্ৰচলিত কিম্বদন্তি, বহু আখ্যান-উপাখ্যানৰ আধাৰত তেওঁলোক উত্তৰৰ ওখ পৰ্বত তিব্বতৰ পৰা প্ৰব্ৰজন কৰি অহা বুলি অনুমান কৰি লোৱা হৈছিল। কিয়নো তেওঁলোকৰ ভাষা-সংস্কৃতিৰ ক্ষেত্ৰত পৰস্পৰৰ যথেষ্ট মিল দেখা গৈছিল। একে সংস্কৃতিৰ মূলধাৰাৰ পৰা উদ্ভৱ হ'লেও অৱশ্যে বহুদিন বিছিন্ন হৈ থকাৰ পৰিপ্ৰেক্ষিতত সেই ভাষিক আৰু সাংস্কৃতিক সামঞ্জস্য সমূহ ক্ৰমে ক্ষীণ হৈ আহিল। যোৱা শতিকাৰ আগভাগত চীনত আৱিস্কৃত কিছুমান সামগ্ৰী চৰ্চ্চা কৰি কেইবাগৰাকী পাশ্চাত্যৰ পণ্ডিতে বহুতো মূল্যবান তথ্য প্ৰকাশ কৰিছে। অতি প্ৰাচীন চীনত শৱদেহৰ দাঁতবোৰত (Oracle bones) সেই দিনৰ অৰ্থাৎ খ্ৰীষ্টপূৰ্ব্ব ১৭শ বছৰ আগৰ বুৰঞ্জী লিপিবদ্ধ কৰি থৈ গৈছিল।

সেই লিপিবদ্ধ তথ্য সমূহৰ কেইটামান এনে ধৰণৰ ঃ

(১) সেই সময়ৰ শ্বাং বংশৰ মূৰব্বী (ৰজা শব্দটো ব্যৱহাৰ কৰা নাই) সকলে অতি আড়ম্বৰপূৰ্ণ অনুষ্ঠান পাতি উপৰিপুৰুষক পূজা দিছিল। (মন কৰিবলগীয়া যে-মিছিং সকলেও বৰ আড়ম্বৰেৰে "ওৰম্‌ত্তই" আৰু "কু:ছাগ" পাতি উপৰিপুৰুষক পিণ্ড দিয়াৰ নীতি আজিও প্ৰচলিত)।

(২) প্ৰাচীন চীনা সকলে আয়তক্ষেত্ৰৰ চাংঘৰ সাজিছিল। সেইবোৰ বেত-বাঁহ আৰু কাঠেৰে নিমাৰ্ণ কৰিছিল আৰু দুচলীয়াকৈ খেৰৰ চাল দিছিল। সম্প্ৰতি বৌদ্ধধৰ্মৰ প্ৰভাৱতহে সেই নীতি এৰি দিছে। (মিছিং সকল তথাপি এতিয়াও শতকৰা ৯৯ জনেই বাঁহ-বেত-কাঠৰ চাংঘৰ সাজি দুচলীয়া খেৰৰ চালি দি বসবাস কৰে)।

(৩) প্ৰাচীন চীনত খেতিৰ আৰম্ভণি দিনটো বৰ উলহ-মালহেৰে পালন কৰিছিল। গাঁৱৰ মুৰব্বীজনে পথাৰত হালেৰে মাটি ফালি প্ৰথম শস্যৰ গুটি সিঁচিছিল। আৰু সেই দিনটো বছৰৰো আৰম্ভণি বুলি ধৰিছিল। সেই দিনটো ইংৰাজী ফেব্ৰুৱাৰী মাহতে পৰিছিল। (মিচিং সকলৰ 'আলি আয়েলৃগাং' উৎসৱৰ লগত ইয়াৰ যথেষ্ট মিল দেখা যায়।)

(৪) জোন বঢ়া-টুটাৰ লগত সামঞ্জস্য ৰাখি প্ৰাচীন চীনা সকলে বাৰমাহৰ হিচাপ ৰাখিছিল অৰ্থাৎ তেওঁলোকে 'চান্দ্ৰমাহ' (Lunar Month) মানি চলিছিল। (মিচিং সকলেও জীৱনৰ বহুক্ষেত্ৰত "চান্দ্ৰমাহ" মানি চলে। আৰু এমাহক "পল"ক কোৱাৰ তাৎপৰ্যও সেয়ে)।

(৫) সামাজিক ৰীতি-নীতিৰ ক্ষেত্ৰতো ভালেমান সাদৃশ্য দেখা যায়। প্ৰাচীন চীনত পিতৃ-গোত্ৰীয় লোকৰ অৰ্থাৎ একে উপাধিধাৰীলোকৰ মাজত ধৰি তেওঁৰ বংশৰ কথা ক'ব পৰা গৈছিল। (মিচিঙৰ মাজতো পিতৃ গোত্ৰীয় তথা একে খেল

(অপৃন্) ৰ মাজত বিয়া বাৰু সম্পূৰ্ণ নিষিদ্ধ। আৰু এজন লোকৰ উপাধিয়েই সেইজন লোকৰ বংশ পৰিচয়।)

(৬) অকল সেয়ে নহয়, প্ৰাচীন চীনা সকলৰ আত্মা সম্পৰ্কীয় ধ্যান ধাৰণাটো মিছিং সকলৰ লগত বস্তুঃত একেই। তেওঁলোকেও দ্বৈত আত্মাৰ অস্তিত্বত বিশ্বাস কৰিছিল। তেওঁলোকৰ মতে 'পো' নামৰ আত্মাই গৰ্ভত থিত লোৱা মূহুৰ্ত্ততে কেচুৱাটোৰ শৰীৰত সোমায়। আকৌ 'হুণ' নামৰ এক আধ্যাত্মিক আত্মা জন্ম মূহুৰ্ত্ততে কেচুৱাটোৰ শৰীৰত প্ৰৱেশ কৰে। আৰু এই দ্বৈত আত্মাই মানুহজনৰ জীৱনত ওতপ্ৰোতভাবে জড়িত হৈ থাকে। মানুহজনৰ মৃত্যুৰ সময়ত 'পো' আত্মা শৱদেহৰ লগত থাকি যায় আৰু 'হুণ' আত্মাই অন্য কোনো উচ্চস্থানলৈ গুচি যায়। (মিছিং সকলেও ইজিঃ আৰু 'য়াল' নামৰ দ্বৈত আত্মাৰ অস্তিত্ব বিশ্বাস কৰিছিল। মানুহজন টান নৰিয়াত পৰিলে বা অতিপাত ভয় খালে 'য়াল' আত্মা সাময়িক ভাৱে শৰীৰৰ পৰা আঁতৰি বিচৰণ কৰিব পাৰে। সেই মূহুৰ্ত্তত 'ইজিঃ' নামৰ আত্মাই মানুহজনৰ শৰীৰত ক্ৰিয়া কৰি থাকে। ইয়াক চিকিৎসা বিজ্ঞানৰ Suspended animation লগত ৰিজাব পাৰি)।

ওপৰত উল্লেখ কৰা লিপিবদ্ধ বুৰঞ্জীৰ তথ্য আৰু মিছিং আজিকোপতি প্ৰচলিত ৰীতি-নীতি আৰু সংস্কৃতিৰ অদ্ভূদ মিল দেখি নিশ্চিত ভাৱে কব পৰা হৈছে যে মিছিং সকলৰ আদিম পূৰ্ব-পুৰুষসকল প্ৰাচীন মহাচীনৰ কোনোবা অঞ্চলতে বাস কৰিছিল আৰু সেই ঠাইৰ পুৰণি সংস্কৃতিকে বুকুত বান্ধি খ্ৰীষ্টপূৰ্ব প্ৰায় দুহেজাৰ বছৰৰ সমসাময়িক ভাবে দক্ষিণ অঞ্চললৈ প্ৰব্ৰজন কৰি আহিছিল।

বিশিষ্ট প্ৰত্নতত্ববিদ ৰাজমোহন নাথৰ ধাৰণামতে বড়োসকল খ্ৰীষ্টপূৰ্ব ডেৰহেজাৰ বছৰৰ আগেয়ে অসমলৈ আহিছিল। পিছে মিছিং - আদি সকল তেওঁলোকৰ পিছত সম্ভৱ খ্ৰীষ্টীয় প্ৰথম শতিকাৰ পৰা ষষ্ঠ শতিকাৰ মাজৰ কালছোৱাত ভাৰতৰ উত্তৰ পূৱ সীমান্ত পাৰহৈ বৰ্তমান অৰুণাচল প্ৰদেশৰ ওখ পাহাৰত থিতাপি লৈছিল। এই সিদ্ধান্তলৈ অহাৰ কেবাটাও যুক্তিপূৰ্ণ কাৰণ আছে। কিন্তু অতি পৰিতাপৰ বিষয় যে তেওঁলোকৰ হাজাৰ বছৰীয়া। প্ৰব্ৰজনৰ নিশ্চিত পথৰ সন্ধান আৰু নিৰ্দ্দিষ্ট দিন-পঞ্জীৰ কোনো লিপিবদ্ধ তথ্য পাবলৈ নাই।

সচাঁকৈয়ে অতি নিৰ্মম কালৰ গতি! নিজাকৈ লিপি নথকাৰ বাবে আমি সেই অতীতৰ ঐতিহ্যপূৰ্ণ দীঘলীয়া বুৰঞ্জী হেৰুৱাই পেলাইছো। তথাপি, আমি অতীত-সন্ধানী মন লৈ আগুৱাই যাবই লাগিব। কিজানি, অতীতৰ একোটা আঃ বাং, এটি ডুখৰীয়া কাহিনী বা কোনো অৰ্থপূৰ্ণ শব্দব্যঞ্জনাৰ মাজত নতুন তথ্যৰ সন্ধান পাওৱেইবা।

ছাঁ লৈ ...।

❖ "তুমি যদি শক্ৰৱে তোমাক কৰা অপকাৰৰ প্ৰতিশোধ ল'ব খোজা, তেন্তে তুমি তোমাৰ শক্ৰৰ একে শাৰীৰ মানুহ বুলি গন্য হ'বা। কিন্তু যদিহে শক্ৰৱে তোমাৰ প্ৰতি কৰা অপকাৰৰ কাৰণে তুমি তেওঁক ক্ষমা কৰি দিব পাৰা তেন্তে প্ৰমাণ হ'ব যে তুমি তোমাৰ শক্ৰতকৈ বহুত ওখ খাপৰ মানুহ।"

- বেঞ্জামিন ফ্ৰেংকলিন।

কবিতা

"ভঙা কলিজাত কোনে বিনায় কবিতা মোৰ দুখৰ শ্বতুৰ এপাহ খৰিকাজাঁই"

~ হীৰেণ ভট্টচাৰ্য্য

"কবিতা আঙুলিৰ আগেদি টুপ টুপকৈ নিষ্কাষিত হোৱা কবি হৃদয়ৰ ৰক্ত প্ৰৱাহ মাথোন"

~টি. এছ. ইলিয়ট

❑ এখন সম্ভাৱনাৰ পথাৰত - ৪৯
✍ স্মৃতিৰেখা সোনোৱাল
❑ বেশ্যা - ৪৯
✍ সমৰ বক্ষ কুকুৰাচোৱা
❑ ৰোমন্থন - ৫০
✍ অৰবিন্দ হাজৰিকা
❑ এয়েতো জীৱন - ৫১
✍ বিকাশ লোহাৰ
❑ সভ্যতা - ৫১
✍ মানস প্ৰতীম বুঢ়াগোহাঁই
❑ কংকাল - ৫২
✍ প্ৰাঞ্জল শইকীয়া
❑ অজাত নিশাচৰ - ৫২
✍ কৃষ্ণ বাহাদুৰ চেত্ৰী
❑ আমি নাৰী - ৫৩
✍ বৰ্ণালী গগৈ
❑ পৰিচয় - ৫৩
✍ বিকাশ গগৈ
❑ কণমানি ফুল - ৫৪
✍ পঞ্চম শইকীয়া
❑ শৰত - ৫৪
✍ দেবেন কুমী
❑ প্ৰতিশ্ৰুতি - ৫৪
✍ কৃষ্ণকান্ত দাস
❑ আৱৰণ - ৫৫
✍ হেমন্ত গগৈ
❑ মিত ভাষ - ৫৬
✍ হীৰক জ্যোতি সোনোৱাল
❑ তুমি বন্ধু - ৫৬
✍ আৰতী গগৈ
❑ তোমাক বিচাৰি - ৫৭
✍ সোণালী ফুকন
❑ জীৱনৰ মূল্য 'সময়' - ৫৭
✍ হিতেশ বাউলাৰী
❑ নাৰী, অপৰাধ, জীৱন - ৫৮
✍ উমানন্দ চুতীয়া

এখন সম্ভাৱনাৰ পথাৰত

❖ স্মৃতিৰেখা সোনোৱাল
স্নাতক দ্বিতীয় বৰ্ষ
অৰ্থনীতি বিভাগ

এখন বিপুল সম্ভাৱনাৰ পথাৰত
ভৰি দিয়াৰ পাছত
এদিন মোৰ সমগ্ৰ সত্তা কঁপি উঠিল !
সম্ভাৱনাৰ পথাৰখন জিকাৰ খাই উঠিল !
চিৰকালৰ বাবে এটা আশা লৈ ॥
উচ্চাকাংক্ষা আৰু সাধনাৰ আবেগত,
এটা সত্তাই থিতাপি ল'লেহিয়েই,
কিন্তু হৃদয়ৰ গভীৰতম কোণত
আজিও বাকী ৰ'ল পূৰ্ণতাৰ আশাত
এটা গোপন সত্তা !!
সি (মোৰ সত্তাই) পোৱাৰ বেদনাত ছটফটাইছে
মইনো কি কৰিব পাৰোঁ।
কাৰণ এদিন আবিস্কাৰ কৰিলোঁ নিজকে
'মই হেনো এগৰাকী ছোৱালী ॥'
যদি সেই গভীৰ শান্ত হৃদয়খনতো থাকে
'Lady's First' ??
সেয়ে আজি মোৰ অপেক্ষা
'Gents First'
এয়া এখন বিপুল সম্ভাৱনাৰ পথাৰত
ভৰি দিয়াৰ পাছত ॥
তেওঁ ক'ৰ পৰা আহিছিল মই নাজানো,
কিন্তু তেওঁ আহিল !
আৰু সম্পূৰ্ন এবছৰৰ পাছত
মই তেঁওক আবিস্কাৰ কৰিলোঁ
Chemistry (Major) ৰুমত !!!
কঁপি উঠিছিল মোৰ সমগ্ৰ সত্তা,
আজিও কঁপি উঠে কাৰণ
তেওঁৰ নে মোৰ সময়ৰ ম্যাদ উকলি আহিল ???

বেশ্যা

❖ সমৰ বক্ষ কুকুৰাচোৱা
স্নাতক দ্বিতীয় বাৰ্ষিক (বিজ্ঞান)

এজনী বেশ্যাৰ লগত যদি মই কথা-পাতি
এটা উজাগৰী ৰাতি কটাব পালোহেঁতেন,

মই খুলি চাব বিচাৰো
সিহঁতৰ হৃদয়, সিহঁতৰ আৱেগবোৰ।

কিহৰ তাড়নাত বাৰু সিহঁতে নিজৰ দেহ-বেচে
কেৱল পেটৰ ভোক নে আন কিহবাৰ তাড়নাত ?

নাৰী যদি সৃষ্টিৰ প্ৰথম আধাৰ,
সিহঁতবোৰ কিয় সমাজত বঞ্চিত, লাঞ্চিত (?)
সিহঁতবোৰোচোন একো-একোজনী নাৰী।

সিহঁতবোৰে বাৰু টকাৰ বিনিময়ত কি কিনে
বেশ্যাৰ শৰীৰ নে বেশ্যাৰ হৃদয়
যিবোৰে অন্ধকাৰ গলিত বেশ্যাৰ সন্ধানত ঘূৰে

সকলোৱে যদি বুজি পালেহেঁতেন
বেশ্যাৰো এখন হৃদয় আছে,
য'ত মৰম, প্ৰেম নামৰ কিছুমান অনুভূতি থাকে।

‘ৰোমন্থন’

(প্ৰয়াত ড০ ভবেন্দ্ৰনাথ শইকীয়াৰ শ্ৰদ্ধাঞ্জলিত)

❖ *অৰবিন্দ হাজৰিকা*
স্নাতক তৃতীয় বৰ্ষ (কলা)

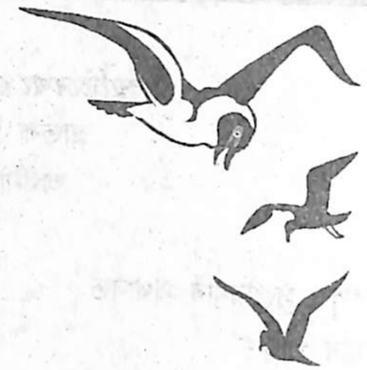

তুমি কোনোবা শুভক্ষণতে
এই ধৰালৈ আহিছিলা
মানুহৰ চেতনাত একাঁজলি
প্ৰেমৰ নৈৱদ্য দিবলৈ
আখৰা কৰিগ'লা
কালজয়ী ‘সন্ধ্যাৰাগ’
তোমাৰ সেউজ হৃদয়ত
কল্পনাৰ সেন্দুৰ সানি
শুকুলা মেঘৰ ছাঁয়াত বহি
সৃষ্টি কৰিলা ‘অনিৰ্বান’
তুমি আঘোনৰ ফিৰফিৰিয়া জোনাকৰ দৰে
ভাৰতবৰ্ষৰ বাহিৰতো তোমাৰ
হৃদয়ৰ মন্ত্ৰ উজাৰিবলৈ,
সৃষ্টিৰ সাকোঁ সাজিবলৈ
স্নান কৰিলা ‘অগ্নিস্নান’
মনুষ্যত্বৰ কামিজৰ জেপত
আশাৰ ৰেঙনি সিঁচিবলৈ
সৃষ্টি কৰিলা হেপাহৰ ‘কোলাহল’
তুমি জানো, জানা ?
তোমাৰ কল্পনাৰ বহুৰঙী অম্বৰে
‘সাৰথি’ কৰিলে মানুহৰ জয়যাত্ৰাক।
তুমি আঘোনৰ ভৰপক শস্যৰ মাজেৰে
মানুহৰ হালধীয়া মনবোৰক
দিলা হেমন্তৰ ‘আৰৰ্তন’
কুঁৰলিৰ আবুৰ তৰি
বেপৰুৱা সময়বোৰক জনাই দিলা
‘ইতিহাস’ৰ উমাল আবেলি।
কোনোবা কবিৰসতে চুপতিমাৰি
কাৰোবাৰ হৃদয়ত আবেগৰ
শংখধ্বনি তুলি আঁকি দিলা
‘কালসন্ধ্যা'ৰ ফেহুঁজালি।
শিশুৰ কল্পনাবোৰে
নানাৰঙী ৰামধেনু সাজিবলৈ
সিহঁতক কৈ গলা ‘তোমালোকৰ ভাল হওঁক’
এতিয়াচোন তুমি, কিয় গুচি গলা ?
আমাৰ ‘সফুঁৰা'ৰ দেহ দেউলত
বিষাদৰ উৰুলি তুলি।
কুঁহিলাৰ পাতৰ আঁৰত বীনাখনি বাই গ'লা
‘প্ৰান্তিক’ ৰ প্ৰান্তৰে প্ৰান্তৰে।

এয়েতো জীৱন

❖ *বিকাশ লোহাৰ*
উচ্চতৰ মাধ্যমিক (দ্বিতীয় বাৰ্ষিক)

কোমল নিশা
ৰিব্ ৰিব্ বতাহৰ জাকে,
চুই গ'ল মোৰ হিয়া।
হঠাৎ টোপনিয়ে আনি দিলে মধুৰ নিদ্ৰা
সপোনক সাৰথি কৰি,
দেখিছিলোঁ মই তোমাৰ ছবি।
তুমি উচুপি উচুপি কান্দিছিলা,
মোৰ বিচনাৰ কাষতে বহি
অশেষ দুখ-বেদনাৰে ভৰা
তোমাৰ হিয়া,
উদঙাই দিলা সকলো মোৰ আগতে
সপোনৰ ছয়াঁমাঁয়া মিলনতে।
ক্ষন্তেক হলো মই অবাক
নাপালো চিনি তোমাক
নাই সমিধান, নাই সমাধান
জানোঁ কি ? তোমাৰ ভাগ্যৰ লেখন
মাথো কলো ; তোমাক মই
‘এয়েতো জীৱন’।

সভ্যতা

❖ *মানস প্ৰতীম বুঢ়াগোহাই*
স্নাতক ১ম বাৰ্ষিক (বিজ্ঞান শাখা)

সভ্যতা, সভ্যতা, সভ্যতা।
নাই মানুহৰ সভ্যতাৰ সঁচা জয়গান
মাথো মনে প্ৰৱনে ভাঁহিব লাগিছে
নিষ্ঠুৰ মানুহৰ বৰ্বৰতা।
এই বিষাক্ত বতাহজাকিয়ে চুই যায়
অজস্ৰ ন-তৰুণ ডেকাৰ মন।

সভ্যতাৰ মথাউৰি কি ইমানেই দুৰ্বল,
যি আদিম মানুহৰ হিংস্ৰতাক বাধা দিব পৰা নাই।
বিজ্ঞানৰ এই চৰম উন্নতিৰ দিনতো আজি
পৃথিৱীৰ কতো অলপো শান্তি নাই।
আছে মাথো হত্যা, ধৰ্ষণ আৰু গুলী বাৰুদৰ বিভীষিকা।
এই অশান্তিৰ বতাহজাকে চাৰিওফালৰপৰা আগুৰি
আজি শান্তিকামী মানুহক শ্বাসৰূদ্ধ কৰি পেলাইছে।
যি সভ্যতাক লৈ মানুহে গৰ্ব কৰে
সেই সভ্যতাইচোন তেজেৰে ৰাঙলী হৈ মানুহক আজি
বিদ্ৰুপ কৰি সোধে -
‘সভ্যতাৰ অৰ্থ মানৱতানে গুলী বাৰুদৰ ধোঁৱা ?’
কিন্তু তাৰ উত্তৰ দিবলৈয়ে আজি কাৰো আহৰি নাই।

কংকাল

❖ প্ৰাঞ্জল শইকীয়া
স্নাতক ১ম বৰ্ষ (কলা)

সমাজ নাই
আছে এখন জীৱন্ত সমাজৰ কংকাল,
জ্ঞানৰ ধসৰে সমাকীৰ্ণ সমাজ।
কৃষ্ণচূড়া আৰু দুবৰিবোৰ
নিস্তেজিত হ'ল
নি:চিহ্ন হ'ল কুৰলীৰ আচ্ছাদন শক্তি
দিন-ৰাতিৰ ভেদ নাই
বতাহ-বৰষুণত
প্ৰাণীৰ বুভুক্ষা আৰ্তনাদ
হিংসাৰ তুমুল কিৰিলি
প্ৰকৃতিৰ এতিয়া ধ্বংসযজ্ঞ
এজাত শোষনকাৰী দালালৰেই নিমজিত এইয়া

প্ৰিয়তম প্ৰিয়তমাৰ তুষানল
বৰ মৰ্মান্তিক
প্ৰেম, আন্তৰিকতা আৰু শ্ৰদ্ধা
ভস্মীভূত হোৱা এই সমাজ
নিষ্ঠুৰ পিতৃ-মাতৃৰ বাবে
অবৈধ কেঁচুৱাবোৰ
আৰু দুৰ্বৃত্ত পশুমানৰৰ বাবে
অৱলা গাভৰুবোৰ
আইচক্ৰীমৰ একোটা বাকলি
আৰু
ফুটপাথ, ষ্টেচন, দুৰ্গম হাবিৰ কাষবোৰ
সিঁহতৰ ডাষ্টবিন
ৰাতি সিঁহতৰ প্ৰেমিকা

জীৱন সংগ্ৰামত মানুহ এতিয়া পৰাভূত
সকলোতে শগুণৰ তাণ্ডৱ
প্ৰতিভাত কেৱল
তেজৰ চেঁকুৰা বন্ধা সমাজৰ মুমূৰ্ষ কংকাল।

অজাত নিশাচৰ

❖ কৃষ্ণ বাহাদুৰ চেত্ৰী
উ: মা: প্ৰথম বাৰ্ষিক

আন্ধাৰত অদৃশ্যমান নিশাচৰ হৈ
ভালপাওঁ এই গভীৰ নিশা
মায়াবিহীন অমাৱস্যাত আক্ৰান্ত হৈ
আন্ধাৰত
নিঃ সন্দেহে আগুৱাই যাওঁ
নহওঁ মই আজি
নিষ্ঠুৰ মানুহৰ সজাত বন্দী বিহংগিনী
বিচাৰো মই স্বচ্ছন্দ অমূল্য জীৱন
মুক্ত কণ্ঠে অমিয়া সুৰৰ প্লাৱনেৰে
ভ্ৰমিব বিচাৰো চৌদিশে লয়েৰে।
ভালপাওঁ মই সেই সন্ধানবিহীন নিঃসংগ যাত্ৰা
নিবিচাৰো মই সেই
সূৰ্য্যৰ পোহৰ য'ত থাকে মাথোঁ আন্ধাৰ।
সংগী হ'ব বিচাৰো মই সেই মংগলময়
মধুৰ কালৰাত্ৰিৰ
য'ত থাকে অসীম নিৰ্জনতা
ভাল পাওঁ সেই হত্যা, লুণ্ঠন, কপট ...... ৰহিত
যাউতি-যুগীয়া কল্যাণময় নিশা।
বুকুত আঁকোৱালি ল'ব বিচাৰো সেই কালজয়ী নিশা
অসীম বাটৰ নিশাচৰী বিহঙ্গীনী হৈ।

আমি নাৰী

❖ বৰ্ণালী গগৈ
স্নাতক দ্বিতীয় বাৰ্ষিক (বিজ্ঞান শাখা)

আমি আজিৰ যুগৰ নাৰী
আমি কুৰি শতিকাৰ বিপ্লৱী নাৰী
আমি বিচাৰো পৰিবৰ্তন, যুগান্তকাৰী পৰিবৰ্তন
যি পৰিবৰ্তনে আনি দিব পাৰে
এখন শান্ত সমৃদ্ধ পৃথিৱী।
ভয়, আতংক আৰু বাৰুদেৰে ভৰা পৃথিৱীখনক
আমি সলনি কৰি দিব বিচাৰো
সিঁচি দিব বিচাৰো
শেৱালীৰ সুৱাস সুগন্ধি।
বৰ্তমানৰ এই পৃথিৱীত, আমি কেৱল শুনিবলৈ পাওঁ
কলা ধোঁৱাৰে ভৰা বোমা বিস্ফোৰণত
আতংকিত হোৱা মানৱৰ চিঞৰ।
আৰু দেখিবলৈ পাওঁ, পৃথিৱীৰ চুকে-কোনে
নাৰী নিৰ্যাতন, নাৰীৰ প্ৰতি কৰা
অমানৱীয় নিষ্ঠুৰ ব্যৱহাৰ।
এইয়া জানো সম্ভৱ ? এই কুৰি শতিকাত,
আমি আজিৰ যুগৰ নাৰী
আমি মুক্ত কৰিব খোজো
এখন নাৰী নিৰ্যাতনমুক্ত সমাজ।
আমি পৰিবৰ্তন কৰিব খোজো
এখন স্বাৰ্থজড়িত পৃথিৱীক নিস্বাৰ্থ পৃথিৱীলৈ,
য'ত কেৱল থাকিব শান্ত মনৰ একোখন হৃদয়
য'ত নাথাকে উন্মত্ত মানৱৰ ৰক্ত নদী।
আমি কুৰি শতিকাৰ তেজস্বী ৰমনী
আমি সহিব নোখোজো
নাৰীৰ প্ৰতি কৰা অন্যায়
বিপ্লৱৰ জোৱাৰে আমি আনি দিব খোজো
এক আমূল পৰিবৰ্তন
এইয়া সম্ভৱ
কিয়নো
আমি আজিৰ যুগৰ নাৰী।

পৰিচয়

❖ বিকাশ গগৈ
স্নাতক কলা শাখা (প্ৰথম বৰ্ষ)

নিজনতাৰ এক অনাবিল পৰত।
মোৰ মনে উৰা মাৰিছিল ;
ঘাট প্ৰতিঘাতৰ মাজেদি।
বহু বাধা অতিক্ৰম কৰি,
মাথোঁ প্ৰিয়াৰ পৰিচয় বিচাৰি।
সকলোতে চলাথ কৰিছিলো।
প্ৰিয়াৰ পৰিচয় বিচাৰি;
ক'ৰবাত থুনুক থানাককৈ শুনিছিলো,
সি হেনো হেৰাই গৈছিল।
প্ৰকৃতিৰ শীতল বুকুত।
অচিনাক্ত কাৰোবাৰ হাতত ;
আৰু ক'ৰবাত শুনিছিলো
সি হেনো মুক্ত হ'ব খুজিছিল।
অন্যায় অত্যাচাৰ ব্যভিচাৰ
হত্যা, ধৰ্ষণ লুণ্ঠন বিভীষিকাৰ পৰা
তেতিয়াই তালৈ মোৰ ঘৃণা উপজিছিল
কি দৰকাৰ আছিল ?
এই বোৰ অকলে কৰিবলৈ
পৃথিৱীত জানো আৰু কোনো নাছিল।
ইয়াৰ পৰিচয় লবলৈ।

কনমানি ফুল

❖ পঞ্চম শইকীয়া
স্নাতক তৃতীয় বৰ্ষ (বিজ্ঞান)

শিক্ষিত সমাজখন এনেকুৱাই নেকি ?
এইয়াই যদি শিক্ষিতৰ চিনাকী
তেন্তে শিক্ষা আমাৰ কিহৰ প্ৰয়োজন,
আজি এই সমাজতে বহু বৰ্নালীৰ দৰে কনমানি ধৰ্ষিতা হৈছে,
মনি, ছাইনাৰ দৰে বহু বনকৰা ছোৱালী যৌন লালসাৰ বলি হৈছে
হে ভৱিষ্যত গঢ়োতা তোমালোকে জানো এই
কনমানি সকলৰ অন্তৰৰ কান্দোন শুনা নাই ?
ভদ্ৰতাৰ আৱৰনে ঢাকি ৰখা আজিৰ সমাজখনত
বিচাৰিলে এনে বহুটো মৰহা কনমানি ফুল পাবা
যাৰ কোনো সীমা নাই ....।

শৰত

❖ দেবেন কুৰ্মী
স্নাতক তৃতীয় বৰ্ষ (বিজ্ঞান শাখা)

আকৌ আহিল শৰত,
তোমাৰ পদূলিত কুই থোৱা শেৰালিৰ পুলি এটা
হৃদয়ৰ কেঁচা ধমনীৰ বেৰেদি
গুপুতে গুপুতে বাঢ়ি আহিল
সেউজীয়া পাহাৰৰ দেশ এখন।
তাই এতিয়া ভাল পাব বিচাৰে ৰাতিৰ নিৰ্জনতাবোৰক
ৰাতিৰ সপোনবোৰৰ উন্মুক্ত শইচবোৰ
সেইজীয়া দেশৰ মানুহৰ সুখ দুখৰ জুপুৰীবোৰ।
শাৰদীয় বতাহত উৰুৱাই দিব খোজে
তাইৰ মিনা কৰা উৰণীয়া আঁচলৰ এটা চুক।
এতিয়া চাগে শৰতে আকৌ স্পৰ্শ কৰিব তাইক
গুপুতে গুপুতে বাঢ়ি আহিব যেন
সেউজীয়া পাহাৰৰ দেশ এখন।

প্ৰতিশ্ৰুতি

❖ কৃষ্ণকান্ত দাস
স্নাতক প্ৰথম বৰ্ষ (বিজ্ঞান শাখা)

আছিল মোৰ বহু সোনৰ সপোন
ল'ৰালি কালৰ অপূৰ্ব সময়ৰ অলংকাৰে সজোৱা
দেখিছিলো নিজকে নৈৰ ঢৌত আৰু
হাত বাউল দি মাতি থকা সপোনবোৰক
মই মৰমেৰে আওঁৱাইছিলো
একোটি ফৰ্মূতিমাৰি।

তাৰ পাছতো আহি দেখা দিছিল
নতুন সপোনবোৰে ন-ন ৰূপেৰে
হাঁহি হাঁহি দিছিলো সিহঁতক বিদায়
বাস্তৱত লগপোৱাৰ প্ৰতিশ্ৰুতিৰে।

আজি মই অকলশৰীয়া স্বপ্নকাতৰ পখীৰ দৰে
বিচাৰি যাওঁ সেই প্ৰতিশ্ৰুতিক
বহু আশাৰে চাই ৰও ঢৌবোৰক
জানোচা দেখা পাঁও সাতোৰঙী স্বপ্ন মোৰ।

কিন্তু আজি নাপাওঁ একো তাত
মাথোঁ দেখো নিৰাশাৰ নিৰ্দয়তাই
হেঁচামাৰি ৰাখিছে মোৰ প্ৰতিশ্ৰুতিক
এক অন্ধকাৰময় গহ্বৰত
আৰু শুনো সেই গহ্বৰৰ পৰা ওলাই অহা
প্ৰতিশ্ৰুতিৰ কাতৰ আহ্বান
মোক বচোৱা মোক বচোৱা........।

আৱৰণ

❖ হেমন্ত গগৈ
উচ্চতৰ মাধ্যমিক দ্বিতীয় বৰ্ষ
কলা শাখা

তোমাৰ জানো লাজ নালাগে ?
মোৰ গা ঢাকি, নিজে উলংগ হৈ ফুৰিবলৈ।
মই জানো, তুমি মোৰ আৱৰণ।
কিন্তু, তোমাৰ আৱৰণ কি ?
নে, তুমি তোমাৰ নিজেই আৱৰণ ?
তোমাৰ বাৰু সূৰ্য্যৰ তাপ সহ্য হয়নে ?
মোৰ কিন্তু নহয়।
যাৰ তাপত গাৰ ছাল আপচু হয়।
ক'তা ! তুমিতো আপচু নোহোৱা।
তুমি নিস্তব্ধতাক আৱেগেৰে সাৰটি লৈ,
সকলো নিৰৱে সহ্য কৰা ।
কাৰ বাবে ?
কেৱল মোৰ বাবেইনে ?
প্ৰকৃতি বদলি হ'ব, আমি সলনি হম।
কিন্তু, তোমাৰ গতিপথ একেই থাকিব।
পাৰিবানে তুমি একেই ৰাখিবলৈ ?
আজিৰ বৰ্বৰতাৰে ভৰা সমাজত,
তোমাক দেখোন কোনেও মান্য নকৰে।
তোমাক লৈ ব্যৱসায় কৰে।
তোমাকতো কোনেও সুধি নাচায়।
তোমাক বৰ্বৰ সমাজে, প্ৰাচীন যাঠিৰে খুচি
তোমাৰ মুখ বন্ধ কৰিলে।
যাৰ ফলত তুমি বোবা হ'লা।
তুমি যে ফাটি গ'লা।
তোমাক মোৰ গাৰ পৰা পেলাবৰ হ'ল।
নতুন আৱৰণ বিচাৰিবৰ বাবে।
তুমিতো আৰু পায়সৰ ওপৰত দিয়া,
কলপাতৰ মূল্যবান আৱৰণ নোহোৱা !
নহ'লে কলিৰ যুধিষ্ঠিৰে তোমাৰ লগতে
মোকো বেয়াকৈ ক'ব।
যিটো মোৰ সহ্য নহয়।
তুমিহে সহ্য কৰিব পাৰা।
গতিকে, তুমিয়ে আঁতৰি যোৱা।
হে লগৰী নিলাজ আৱৰণ, বিদায়।
বিদায় পৰত তুমি চাগে ভাবিছা।
ই কেনে নিষ্ঠুৰ নিৰ্ণয়।
যাক এদিন মই, মোৰ মাজত ৰাখিছিলো,
তেৱেঁই মোক দলিয়াই পেলাইছে।
কিন্তু, মোৰোতো উপায় নাই।
আধুনিক সমাজৰ মইওটো এজন।
গতিকে, তুমি বেয়া পাব লগা একো নাই।
মইতো আকৌ নতুন আৱৰণ ধাৰণ কৰিম।
যাক, লৈ মই গৌৰৱ কৰিম।
সুন্দৰ দেখাম।
তুমিও জানো নিবিছাৰিছিলা, মই সুন্দৰ দেখাতো।
মই আকৌ বিচৰণ কৰিম,
তোমাক অমান্য কৰা সমাজতে।
এযোৰ নতুন আৱৰণেৰে।
এজন আপচুৰে সুন্দৰ পুৰুষ ৰূপে।

মিত ভাষ

❖ *হীৰক জ্যোতি সোণোৱাল*
একাদশ শ্ৰেণী (কলা শাখা)

শাওন আহিল আৰু গ'ল।
চিপ্ চিপ্ বৰষুণৰ স'তে
নাঙলৰ সীৰলুত সপোন ৰচা এজাক সৈনিক
উবুৰি খাই পৰিল ঋতুমতী পথাৰত,
জাকিমাৰি ওলোৰা সেন্দুৰীয়া পুঠিৰ কিৰিলিত
লীন গ'ল আকাশী মৃদংগৰ শব্দ নিঃশব্দত
কাৰ বুকুৰে অনুৰণন।
মোৰ পৰা তোমালৈ কিমান দূৰ বাৰু ?
উৰ্বৰ পথাৰত ভুঁই ৰোৱাৰ পৰা,
ৰঙিলী-পমিলীয়ে লেচেৰি বুটলালৈ যিমান দূৰ
অথবা, গাভৰু নৈৰ পৰা মাছৰ উখল-মাখললৈ, যিমান দূৰ।
চেঁচোৰ হৈ থাকিবাচোন মোৰ পথাৰত
পম খান্দি বিচাৰিম মধুৰ জোনাকত।

যাওঁ বুলিলেইতো যাব নোৱাৰি
অনন্ত কাললৈ আঁতৰি, কাৰোবাৰ জীৱনৰ পৰা
যেতিয়া বুকুত তেজেৰে লিখা ৰয়,
প্ৰিয়তমাৰ হৃদয়ৰ বতৰা।

তুমি বন্ধু

❖ *আৰতী গঁগৈ*
স্নাতক দ্বিতীয় বৰ্ষ (কলা)

তুমি বন্ধু !!
আন্ধাৰ ৰাতিৰ জোনাকী
বাটৰ লগৰী !!
তুমিয়েইতো
অৱনীলোকে চুম্বন যচা অব্জ।
অমল অভ্ৰ
তুমিয়েই ;
অখিল অৱনীৰ থকা লক্ষ্য
গোমোৰা আকাশৰ জ্বলন্ত তৰা
তুমিয়েই।
ক্লান্তময় হৃদয়ৰ বাগিছাত
প্ৰাণ দিয়া আনি !! (মোৰ)
তুমিয়েই মোৰ
ভাষাৰ ওলমি থকা কৰবী
মোৰ অতীত স্মৃতিবোধ।
এতিয়া মই
তোমাৰ বন্ধুত্বৰ প্ৰেমত
মই উন্মত্ত
কেৱল তোমাৰ প্ৰেমত ....
তোমাৰ প্ৰেমত ....

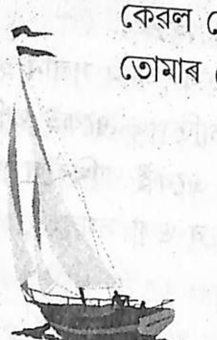

তোমাক বিচাৰি ....

❖ *সোনালী ফুকন*
স্নাতক প্ৰথম বৰ্ষ (বিজ্ঞান শাখা)

A hillymaiden cannot bear or suffer the sun-burn, hot-touched sand in a burning desert ; that is why, I say you to feel her the "suffering a lot", while she is walking in your foot prints in search of you in search of her heart !!

পাৰিবানে তুমি
মোৰ সীমাহীন মৰমক
বালি কণাৰ দৰে উৰুৱাই দিব ?
পাৰিবানে তুমি কোৰা
মৰুভূমিৰ উত্তপ্ত বালিত.
আলসুৱা পাহাৰী-কন্যাক এৰি আহিব ?
আৰু সেই পাহাৰী-কন্যা, যি
তোমাক বিচাৰি আজি মৰো-জীউ অৱস্থা !!

মৰুভূমিত তোমাৰ খোজতে খোজ দিছিল,
পাহৰিছিল পৃথিৱীৰ মায়া কঠোৰতা !
মৰীচিকাৰ কবলত পৰি
হিয়া-ঢাকুৰি কান্দিছিল,
আকাশত উৰিব ধৰা নীহাৰিকাক, সুধিছিল
তোমাৰ কথা !!

জনবিহীন, নিঠৰ পৰিবেশত
তোমাৰ স্বৰ্ণাভ আনন দেখিছিল,
আৱাজবিহীন, নিস্তব্ধ তাইৰ চাৰিও দিশ
তোমাৰ কন্ঠত উচ্চাৰিত 'সোন' শুনিছিল !
পাহাৰী কন্যাই, তেতিয়া জানানে ....
তোমাৰ উপস্থিতি ক'ত কামনা কৰিছিল ..... !!

এতিয়া তৃষ্ণাতুৰ-অৱশ পাহাৰী-কন্যা,
জিৰাবলে, স্নিগ্ধ তোমাৰ আকোঁৱাল বিচাৰি
সুৱাগী হ'ব বিচৰা পাহাৰী-কন্যা,
(তোমাৰ) দুহাতৰ কোমল পৰশত ফুলিব বিচৰা,
আজিও তোমাৰ সন্ধানত
তোমাৰ আজীৱন পাহাৰী-কন্যা .... !!

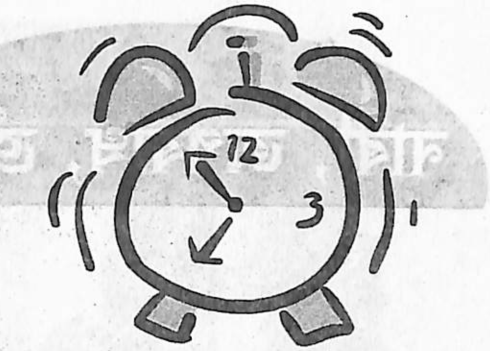

জীৱনৰ মূল্য 'সময়'

❖ *হিতেশ বাউলাৰী*
উঃ মাঃ ১ম বৰ্ষ (কলা শাখা)

জীৱনৰ মূল্য সময়;
ইয়াক নকৰিবা অপব্যয়।
প্ৰতিটো ক্ষণতে আছে সময়ৰ মূল্য;
সেয়েহে জানিবা সময় অমূল্য।

দিনবোৰ যায় বাগৰি;
আকৌ যে নাহে ঘূৰি।
সময়ক কৰি চলিবা সমীহ;
তেতিয়াহে পাৰিবা হ'ব মহান মুনিহ।

সময় থাকোতেই কৰিবা কৰ্ম;
সেয়াই জানিবা তোমাৰ ধৰ্ম।
সময় থাকোতে যদি কৰা কাম;
পাৰিবা আৰ্জিব মহান নাম।

নামেই হ'ব তোমাৰ ধন্য ;
তেতিয়া হ'বা আমাৰ মান্য।
ধন্য মান্য ব্যক্তি হৈ,
পদ্মকোঁৱৰ উপাধি লৈ ;
কৰিবা জগতৰ উপকাৰ॥

নাৰী, অপৰাধ, জীৱন

❖ উমানন্দ চুতীয়া
একাদশ শ্রেনী (কলা শাখা)

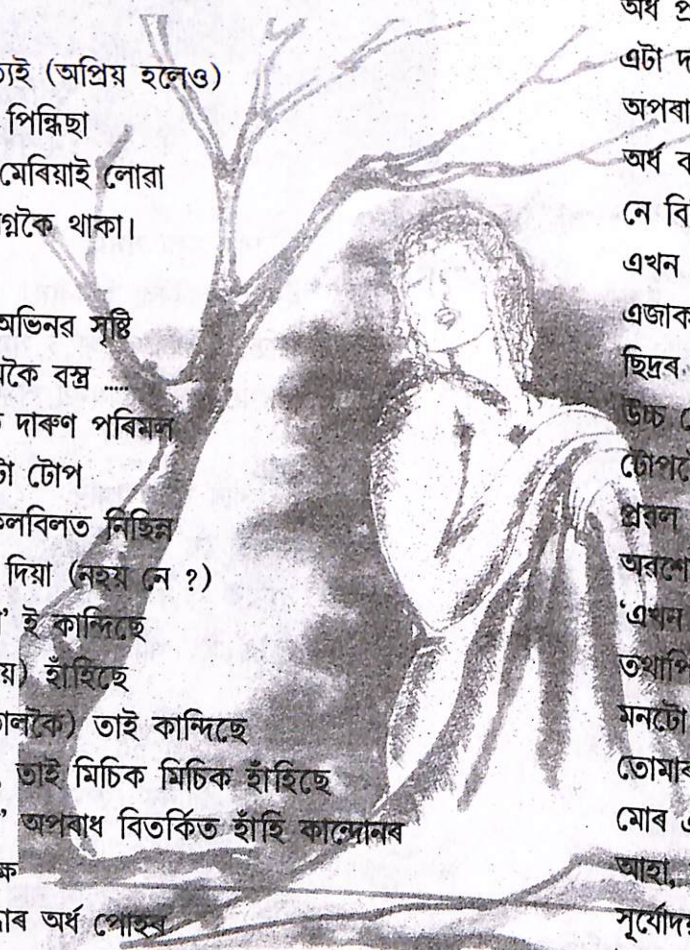

সত্য সত্যই (অপ্রিয় হলেও)
তুমি যে পিন্ধিছা
ভালকৈ মেৰিয়াই লোৱা
অথবা নগ্নকৈ থাকা।

সৃজনৰ অভিনৱ সৃষ্টি
তুমি কমকৈ বস্ত্ৰ .....
আহ, কি দাৰুণ পৰিমল
হঠাৎ এটা টোপ
মাছৰ কিলবিলত নিছিন্ন
তুমিয়েই দিয়া (নহয় নে ?)
'মনালিছা' ই কান্দিছে
নাই (নহয়) হাঁহিছে
চোৱা (ভালকৈ) তাই কান্দিছে
নহয় অ', তাই মিচিক মিচিক হাঁহিছে
'মনালিছা' অপৰাধ বিতর্কিত হাঁহি কান্দোনৰ
সুগঢ়ী বক্ষ
অৰ্ধ আন্ধাৰ অৰ্ধ পোহৰ
দেখনিয়াৰ অথচ বিতর্কিত অপৰাধ
তুমি,
সূৰ্যোদয় অথবা সূৰ্যাস্ত সোনালী কিৰণৰ
সময় কণ প্ৰতিটো পলতে বিচৰা (নহয়নে ?)

তোমাৰ শৰীৰত
লিপিত খাই থকা সৰু বস্ত্ৰ
অৰ্ধ প্ৰকট অংগ প্ৰত্যংগ
এটা দাৰুণ অপৰাধ
অপৰাধী তুমি, তোমাৰ
অৰ্ধ বস্ত্ৰ আবৃত্ত শৰীৰ
নে বিচিত্ৰ মন ? (আমাৰ)
এখন বেৰৰ সিপাৰে (ধৰা হল)
এজাক মানুহৰ কল্লোল
ছিদ্ৰৰ মাজেৰে মানুহ-গৰুৰ মিশ্ৰিত ঠেং (ভৰি)
উচ্চ গোৰত বেৰ চিৰাচিৰ, বিচিত্ৰ মন।
টোপটো তোমাৰ, মন মোৰ
প্ৰবল অপৰাধ তোমাৰ
অৱশেষে
'এখন তাল নিৰৱে ধ্বনিত নহয়।'
তথাপিও আমাৰ (তোমাৰ মোৰ)
মনটো চিৰকাল কাল
তোমাৰ মনে কম বস্ত্ৰক আদৰে
মোৰ একা অপৰাধৰ নেজ দেখে।
আহা, তুমি মনালিছাৰ হাঁহি কান্দোন,
সূৰ্যোদয়-সূৰ্যাস্তৰ দৰে বক্ষ যুগল নতুবা
উৰুপ্ৰদেশ প্ৰকট কৰণ
যাতে দাৰুণ অপৰাধী হওঁ
নহলে জীৱন নহব,
জীৱনৰ পৰিমল ক্ষীৰ্ণকায়।

EDITORIAL BOARD
SESSION : 2002-2003

Sitting (L to R) : M. K. Jain (Com), H. K. Wallia (Eng), J. Borgohain (Principal, i/c), A. Baruah (Sans), P. K. Chetia Phukan (Math).
Standing : Shanti. Chatri. (Editor)

A SECTION OF NON-TEACHING STAFF OF DIBRU COLLEGE :

Sitting: (L to R) : B. Saikia, N. Phukan (Libn), M. C. Bora, M. R. Saikia, P. Dihingia, N. B. Chetri,
Standing : P. Konwar, U. S. Sonowal, N. Sharmah, R. N. Bedia, D. Das, M. R. Chetia, R. Dowarah, T. Pal, B. Sahu, B. Gogoi.

A SECTION OF TEACHING STAFF OF DIBRU COLLEGE

Sitting (L to R) : A. C. Goswami (Ch.), B. P. Baruah (Bot), S. Ojha (Ch), H. Devi (V. P. i/c), J. Borgohain (Principal i/c), A. K. Dutta (Zoo), B. Bora (Math), A. Bhattacharjee (Math), B. K. Baruah (Ph).

Standing (L to R) [1st Row] : H. K. Wallia (Eng), B. Baruah (As), N. A. Shah (Com. Sc.), N. Konwar (Socio), A. Saikia Baruah (Bot), E. Baruah (Ph), P. Hussain (Zoo), R. J. Borah (Bot), R. Sarmah (Ph), R. J. Hazarika (Ch), K. Saikia (Eco), A. N. Sahay (Hin), M. Borthakur (Sans), C. G. Borah (Zoo), A. Baruah (Sans).

Standing (L to R) [2nd Row] : A. Das (ph), S. L. Yadav (Com), P. K. Chetia (Zoo), P. J. Gogoi (Geo), P. K. Chetia Phukan (Math), M. K. Jain (Com)

অনুভৱৰ টোকা ঃ

জীৱন এটা গল্প নহয়

✍ সুদীপ্ত শঙ্কৰ বৰা
স্নাতক প্ৰথম বাৰ্ষিক (বিজ্ঞান শাখা)

"আকালৰ চোতাল। শস্যৰ পথাৰ উদং
কিশোৰৰ হেৰাল স্বপ্ন স্বাধীনতা।
গৰ্ভৱতী নাৰী নিদ্ৰাত নিহত।"

("সন্তান", - নৱকান্ত বৰুৱা)

ঃ প্ৰস্তাৱনা জীৱনৰ.... ঃ

গাখীৰতী শস্য বৰণীয়া একোটা সপোন। নিশ্চয় আপুনিও দেখে। স্বপ্নৰ অঞ্জন। নিশ্চয় আপুনিও দুচকুত সানে। স্বপ্ন-ভংগ। নিশ্চয় আপোনাৰো হয়।

আপোনাৰ পিঠিত ওলোমাই দিয়া হৈছিল, এমোন চাউলৰ ভাৰ। থৰক্-বৰক খোজ আৰু ওঁঠত ফুটো নে নুফুটোকৈ এটি দুটি থুনুক-থানাক্ মাত। এয়াই আপোনাৰ শৈশৱ। ধীৰে ধীৰে আপুনি আগুৱাই গৈছিল। সমুখত স্বপ্নৰ পঢ়াশালি।

আপুনি যিমানেই অস্বীকাৰ কৰক লাগে। নিশ্চিত যে আপোনাৰ প্ৰতিটো স্বপ্নই নতুন নতুন আলি-দোমোজাত বাৰে বাৰে থিয় হয়। আপুনি ব্যস্ত হয় সপোনবোৰ ভঙা-পতাত। কিয় অষ্টম শ্ৰেণীৰ ছমহীয়া পৰীক্ষাত 'মোৰ জীৱনৰ লক্ষ্য' বিষয়ত লিখা নাছিল জানো, 'আমাৰ দেশৰ ৮০ শতাংশ লোকেই এতিয়াও নিৰ্ভৰ কৰে খেতি-বাতিৰ ওপৰত, গতিকে ময়ো হ'ব খোজো এজন আদৰ্শ খেতিয়ক।" বছৰেকীয়া পৰীক্ষাত বৰ বৰ হৰফেৰে আপুনিয়েই লিখিছিল, "It is said, "Service to human is service to God, so, I want to be a doctor to serve our society." মানিছো, মানিছো, আপুনি কুমলীয়া আছিল অৱচেতন মন এটা আছিল। কিন্তু তাত ৰোপিত হৈছিল ভৱিষ্যতৰ দুৰ্ভাৱনাৰ বীজ। বাৰু আপুনি কিমান ডিগ্ৰী কোণত সন্দিহান হৈ উঠিছিল ?

ঃ প্ৰেম, শাওণৰ বৰষুণ ঃ

"মোৰ ঘৰৰ হেলনীয়া ছায়াৰ তলত ৰৈ আছিল মায়া। গোন্ধ পাই তাইৰ মই কাষলৈ গৈছিলো খামুচি ধৰিছিলো মমৰ দৰে তাইৰ মসৃণ দুহাত।"

('মায়া', নীলিম কুমাৰ)

নিশ্চয়, নিশ্চয় আপুনিও প্ৰেম কৰিছিল। প্ৰেম নকৰাজন হেনো অতিশয় ৰুক্ষ। এৰা আপুনিও প্ৰেম কৰিছিল। কোনোবা গুপুতে, অতি সংগোপনে আপোনাৰ চাঙঘৰত ওলমি ৰোৱা জোনটোত বাহ সাজিছিল। আপোনাৰ দুচকুত

তেতিয়া তিৰ্ বিৰ্ তুলসী তলৰ চাঁকি।

সিদিনা লগৰ সিদ্ধাৰ্থক লগ পালো। তাৰ বিষন্ন মুখ। গালত এমুখ দাড়ি। বহুদিন ছেভেন অ' ক্লকৰ পৰশ পৰা নাই কিজানি। ওপৰত ঘৰ্ ঘৰ্ ফেন। দুটকীয়া চাহৰ গিলাছত ফুৰাই ফুৰাই তাক সুধিলো, "আবে দোস্ত, তোৰ সেই প্ৰেম-লীলা কি হ'ল ?" মুখৰ পৰা এটা হুমুনিয়াহ কাঢ়ি ক'লে, " নক'বি ভাই। উৰি গ'ল পখী। বাইক দেখিলে, গাড়ী দেখিলে,।" মনে মনে ভাবিলো, 'বোপাই, তুমি প্ৰেম কৰা নাই, এটা সন্ধিহে কৰিছিলা।" তাৰ পাছত সি কিবা এটা গান গুণ গুণাইছিল। মই নুশুনাৰ ভাও জুৰিলো।

আপুনিও হয়তো এতিয়া দেউতাক কুটুৰিব যে এখন বাইক লাগে। আৰে ভাই, অন্ততঃ এটা ভৰিতটো থিয় হওক নুবুজিল, নুবুজিল। হাঃ হাঃ আপোনাৰ দুচকুত স্বপ্নৰ ফেচকুৰি, হালধীয়া স্বপ্ন ক'ৰবাত হেৰাল।

ঃ জীৱন ওৰেফ প্ৰতিযোগিতা ঃ

কম্পিউটাৰৰ মূল্য কমিল। পেট্ৰলৰ মূল্য বাঢ়িল। এৰোপ্লেনৰ টিকটৰ মূল্য কমিল। নকমিল চাউল, দাইলৰ মূল্য। দুখীয়াৰ পকেটত দশমীৰ শূণ্যতা, শিক্ষকৰ পযেক জোৰা কাতিৰ কঙালী আৰু পেটত গামোছা। এমা-ডিমাৰ মুখৰ মাত হেৰায়। উচ্চ-শিক্ষাৰ মাচুল বৃদ্ধি। এটা ছাই-বৰণীয়া স্বপ্ন ক'ৰবাত হেৰায়। এইখিনিতে বহুবছৰৰ আগতে 'অসমীয়া প্ৰতিদিন' কাকতৰ 'চেৰেকীৰ পাক' শিতানত প্ৰকাশিত এটা কাৰ্টুনলৈ মনত পৰিছে। এটা শ্ব' কমৰ বাহিৰত দুটা ভিক্ষাৰী। শ্ব'ৰুমত কম্পিউটাৰ ছেটৰ চিক্‌মিকনি। এটাই আনটো ভিক্ষাৰীক কৈছে, "চা দোস্ত, সেই যে দেখিছ বাকছটো চৰকাৰে হেনো তাৰে দামটো কমাইছে। এৰা আমাৰো যদি চাউলৰ দামটো অলপ কমালেহেঁতেন।"

সিদিনা উচ্চতৰ মাধ্যমিকৰ বিজ্ঞান শাখাৰ ল'ৰা এজনক থাওকতে লগপাই সুধিলো, "কি হে, (নামটো পাহৰাৰ বাবে এটা সম্বোধনহীন সম্বোধন) কি হ'ম বুলি ভাবিছা ? কাষত থকা এটাৰ বক্ৰোক্তি, "ইস (অবাইচ) ! ই আকৌ সুধিছে কি হ'বা। এইবোৰ পঢ়াই মুস্কিল, এইম টো তো গুলি মাৰ !" আকৌ স্বপ্নভংগ।

কেতিয়াবা মন যায়, যাওঁগে নেকি নৈপৰীয়া গাওঁখনলৈকে উভতি। নিঃশব্দতা ভেদি ওলাই আহে এজাক জিলিৰ মাত আৰু এজাক জোনাকী পৰুৱাৰ পোহৰ। ওপৰত তৰা বছা আকাশ আৰু তলত ফৰিংফুটা জোনাক। চোতালত বহি থকা আইতাৰ হাতত খুন্দনা আৰু তামোল-পাণ। কোৰাৰিয়েদি বৈ অহা ৰঙা পিক্‌খিনিৰে সেলেঙী হাঁহিমুখীয়া আইতাই টপক্ কৰে 'জধলা' চুমা এটা খাই ক'ব "শুন! এখন গাঁৱত আৰু এহাল ....." এই জাতৰ স্বপ্ন অতি ঠুনুকা। মধুৰ স্বপ্নভংগ। কেতিয়াবা ভাব হয় মই বাৰু কাপুৰুষ নেকি ? পলাব বিচাৰো নেকি ঘনেপতি ?

আপোনাৰ মনত অযুত চিন্তা। আপুনি হ'ব পাৰিব নে কিবা এটা ? ভৰিষ্যতে পালিব পাৰিবনে অন্ততঃ পাচোঁটামান পেট। নে আপুনি বিদ্ৰোহী হ'ব ? ভূটান যাব ? খেতি-খোলা পাতিব নেকি ? মৎস পালন, গাহৰি পালন......

মিছা নকওঁ। যেতিয়া বাটে-পথে এজন আৰ্থিকভাৱে স্বচ্ছল যেন লগা লোক দেখো, মই ভাবো হ'ব পাৰিমনে বাৰু মই এনে এজনলোক। নে ময়ো যোগ দিম নিবনুৱাৰ ঘৰত এটা বিয়োগ ? ভাব হয়, আমি যেন যন্ত্ৰ হৈ গ'লো। কংক্ৰীটৰ ঘৰত বাস কৰি কৰি মনবোৰ কংক্ৰীট হৈ গৈছে। এটা উচ্ছৃংখল জীৱন, এটা দুৰ্বিৰ্ষহ জীৱন, বৈ আছোঁ, দিনে দিনে আমি কোলাহল প্ৰিয় হৈ গৈছো। সেয়েহে বনভোজলৈ গ'লেও হয়তো আমি লগত লৈ যাওঁ এটা উচ্চ ক্ষমতাৰ 'এম্‌প্লি ফায়াৰ - বক্স'। হিচাপত পায় নেকি ?

আপুনি কি কি পৰীক্ষা দিব ? মেডিকেল আৰু ইঞ্জিনীয়াৰিঙৰ প্ৰৱেশিকা, এ, আই, ত্ৰিপলই; এম, এ, টি,; এন, ই, টি,; ইত্যাদি ইত্যাদি। উত্তীৰ্ণ হ'ব আপুনি। আনৰ ক'ব নোৱাৰো। মোৰ কিন্তু শুভকামনা সদায় আপোনাৰ লগত। কিন্তু আপুনি অনুত্তীৰ্ণ হ'ব জীৱনৰ পৰীক্ষাত। আপুনি যিদিনা প্ৰতিষ্ঠিত হ'ব, দেখিব আপোনাৰ চুলিবোৰ এডাল দুডালকৈ সৰিছে, নাকৰ ওপৰত বহি আছে এযোৰ মোটা চশমা। আপুনি হেৰুৱাব পাৰে (ঈশ্বৰে নকৰক) আপোনাৰ প্ৰেমক, আপোনাৰ জীৱনক ....

ইয়াকে কয় বোলে, 'ৰণত পৰি কলীয়া হ'লো, তেল নঘঁহি ফপৰীয়া হ'লো।'

এটা ঘোঁৰাই যেনেকৈ দূৰৈৰ পাহাৰটোক ঘাঁহৰ দ'ম বুলি ভুল কৰে, তেনেকৈ আমিও ভুল কৰো, জীৱনৰ একা-বেঁকা বাটত। আমিবোৰ অভিমন্যু হ'লো। এটা জঘন্য বেহুত আমি অতি সন্তৰ্পণে সোমাই পৰিছো, যাৰ পৰা আমি ওলোৱাৰ পথ নাজানো। আমাক এজন অৰ্জুন লাগে। আমাক এজন কাণ্ডাৰী লাগে।

০ ০ ০ ০

"আৰু কি লিখিম। বিশেষ একো নাই। মোৰ শপত, তুমি যিদিনা উলটি আহিবা, মোক আগতীয়াকৈ জনাবা দেই। মই ভোগদৈয়েদি ভটিয়াই গৈ বুঢ়া লুইতৰ বুকুৰ পৰা তোমাক ৰিঙিয়াই মাতিম -তুমি যিদিনা উলটি আহিবা, মোক আগতীয়াকৈ জনাবলৈ নাপাহৰিবা দেই। মৰম ল'বা,

ইতি-

তোমাৰ মমতা।"

(**"মমতাৰ চিঠি"**, - হেম বৰুৱা)

বিদ্যা শপত। ময়ো আশা কৰো, অতি আগ্ৰহেৰে, আপোনালৈও আহক এনে এখন চিঠি, য'ত থাকে মিঠা প্ৰতিশ্ৰুতি। আপুনিও এদিন কৰ্মৰত হওক। অধ্যয়নৰত হওঁক এঠাইত, অৱশ্যে আপোনাৰ প্ৰিয়জনৰ পৰা অলপ আঁতৰত। কিয়নো অলপ দুৰত্ব থাকিলেহে প্ৰেমৰ মহত্ব থাকে। আপুনি যাতে দেখিবলৈ নাপায় জলক্-তবক্ চকু আৰু পিতৃৰ শেতাপৰা গাল।

এখন ৰূপালী জাহাজত আপুনি বাট কাটি কাটি আগুৱাই যাওঁক কলম্বাছৰ দৰে, ৰূপালী মাছবোৰে চকু টিপিয়াব, উত্তৰৰ আকাশৰ সৰুফুটীয়া তৰাবোৰে মিচিকিয়াব। ইউকেলিপ্টাছৰ দৰে ওখ হওক আপোনাৰ সপোন। হিউৱেন চাঙৰ দৰে লওক পৃথিৱীৰ নিগূঢ়তম পাঠ সমূহ। মানুহ জীয়াই থকাৰ পাঠ। শুভকামনা আপোনালৈ। নৰকান্ত বৰুৱাদেৰৰ এটি কবিতা 'মাইলৰ খুঁটা আৰু দলং'ৰ এটি স্তৱকেৰে সামৰো আজি মোৰ এই 'গল্প নহয়'।

"তললৈ চাই মূৰ ঘূৰাব পাৰে
আকাশখনলৈ চা
পাৰ হ'লে পাবি নতুন আলি দোমোজা
পাৰ হৈ গুচি যা।"

□□□□□□□□□□□□□□

কৌতুক

১। দত্ত ঃ আপুনি বাৰু কিয় ইমানকৈ চিগাৰেট, তামোল, ধপাত আদি ৰাগিয়াল বস্তু সেৱন কৰে।
শইকীয়া ঃ সঁচাকৈ কওঁনে ?
দত্ত ঃ অ, কওঁকচোন।
শইকীয়া ঃ এইবোৰ খালে কি হয়, তাকে জানিবলৈ খাও।

২। ককা ঃ আজিকালি কি যে দিনকাল হ'ল। সকলোৱে তিনিচাৰিবাৰ কাপোৰ সলায়।
নাতি ঃ সেইটো নো কি ডাঙৰ কথা। মোৰ বন্ধু এজনৰ ভনীয়েকে দিনে পাঁচ-ছয়বাৰ কাপোৰ সলায়।
ককা ঃ কি আচৰিত, তোমাৰ বন্ধুজনৰ ভনীজনী কিমান ডাঙৰ ?
নাতি ঃ মাত্ৰ এবছৰ।

সংগ্ৰাহক ঃ
শ্ৰী ললিত সোণোৱাল
স্নাতক প্ৰথম বাৰ্ষিক (কলা)।

কিছুমান আন্তঃৰাষ্ট্ৰীয়, ৰাষ্ট্ৰীয় আৰু ৰাজ্যিক পৰ্যায়ৰ গুৰুত্বপূৰ্ণ দিন ঃ

সংগ্ৰাহক ঃ
তৰুণ গগৈ (স্নাতক দ্বিতীয় বৰ্ষ)
প্ৰদীপ বৰা (স্নাতক দ্বিতীয় বৰ্ষ)

জানুৱাৰী ঃ

- ❖ ১ জানুৱাৰী - জনতাৰ দিৱস (শৰৎ চন্দ্ৰ সিংহৰ জন্মদিন)
- ❖ ৩ জানুৱাৰী - ৰাষ্ট্ৰসংঘৰ আদিবাসী দিৱস
- ❖ ১০ জানুৱাৰী - বিশ্ব হাস্য দিৱস
- ❖ ১২ জানুৱাৰী - ৰাষ্ট্ৰীয় যুৱ দিৱস
- ❖ ১৫ জানুৱাৰী - সেনা দিৱস
- ❖ ১৭ জানুৱাৰী - শিল্পী দিৱস
- ❖ ২৩ জানুৱাৰী - নেতাজীৰ জন্মদিন
- ❖ ২৬ জানুৱাৰী - গণৰাজ্য দিৱস
  - আন্তঃৰাষ্ট্ৰীয় পাৰস্পৰিক দিৱস
- ❖ ২৮ জানুৱাৰী - গাওঁৰক্ষী বাহিনী দিৱস
- ❖ ৩০ জানুৱাৰী - শ্বহীদ দিৱস (মহাত্মা গান্ধীৰ মৃত্যুদিন)
  বিশ্ব কুষ্ঠৰোগ দিৱস
- ❖ ৩১ জানুৱাৰী - মে-ডাম-মেফি
  - প্ৰায় ১৩ আৰু ১৪ জানুৱাৰীত হয় মাঘ বিহু, মকৰ সংক্ৰান্তি

ফেব্ৰুৱাৰী ঃ

- ❖ ২ ফেব্ৰুৱাৰী - বিশ্ব জলাশয় দিৱস
- ❖ ১১ ফেব্ৰুৱাৰী - সমৰ্পন দিৱস (দীনদয়াল .... জন্মদিন)
- ❖ ১৪ ফেব্ৰুৱাৰী - ভেলেন্টাইন ডে
- ❖ ১৬ ফেব্ৰুৱাৰী - চিলাৰায় দিৱস
- ❖ ২১ ফেব্ৰুৱাৰী - আন্তঃৰাষ্ট্ৰীয় মাতৃভাষা দিৱস (২০০০ চনৰ পৰা)
- ❖ ২২ ফেব্ৰুৱাৰী - ৰাষ্ট্ৰীয় মাতৃ দিৱস (কস্তুৰবা গান্ধীৰ জন্মদিন)
- ❖ ২৪ ফেব্ৰুৱাৰী - কেন্দ্ৰীয় আৰকাৰী দিৱস
- ❖ ২৮ ফেব্ৰুৱাৰী - ৰাষ্ট্ৰীয় বিজ্ঞান দিৱস
  - তদুপৰি এই মাহতে প্ৰায়ে হয় গণেশ পূজা, সৰস্বতী পূজা, ইদ্ উদ্ জোহা, আলি আয়ে লৃগাং।

মাৰ্চ ঃ

- ❖ ৮ মাৰ্চ - আন্তঃৰাষ্ট্ৰীয় মহিলা দিৱস
- ❖ ১৫ মাৰ্চ - বিশ্ব গ্ৰাহক অধিকাৰ দিৱস
- ❖ ২১ মাৰ্চ - বিশ্ব বনানিকৰণ দিৱস
  - বিশ্ব বৰ্ণবৈষম্য নিবাৰণী দিৱস
  - বিশ্ব কাঠ-পুতলা দিৱস
- ❖ ২২ মাৰ্চ - বিশ্ব জল দিৱস
- ❖ ২৩ মাৰ্চ - বিশ্ব বতৰ বিজ্ঞান দিৱস
- ❖ ২৪ মাৰ্চ - বিশ্ব যক্ষ্মা দিৱস
- ❖ ২৭ মাৰ্চ - বিশ্ব থিয়েটাৰ দিৱস
- ❖ ২৯ মাৰ্চ - জয়মতী দিৱস
  - তদুপৰি আছে শিৱৰাত্ৰি, মহৰম, ফাকুৱা আৰু দৌলযাত্ৰা আদি।

এপ্ৰিল ঃ

- ❖ ১ এপ্ৰিল - এপ্ৰিল ফুল
- ❖ ৫ এপ্ৰিল - সমুদ্ৰ দিৱস
  - ৰাষ্ট্ৰীয় সমতা দিৱস
- ❖ ৭ এপ্ৰিল - বিশ্ব স্বাস্থ্য দিৱস

- ❖ ১০ এপ্ৰিল - পেট্ৰলিয়াম দিৱস
- ❖ ১১ এপ্ৰিল - ৰাষ্ট্ৰীয় জননী সুৰক্ষা দিৱস
- ❖ ১৪,১৫ এপ্ৰিল - ৰঙালী বিহু, চৰক পূজা, বৈশাখী
  - আন্তঃৰাষ্ট্ৰীয় বিশেষ গ্ৰন্থাগাৰিক দিৱস
- ❖ ১৭ এপ্ৰিল - বিশ্ব হিমফিলিয়া দিৱস
- ❖ ১৮ এপ্ৰিল - বিশ্ব ঐতিহ্য দিৱস
- ❖ ২২ এপ্ৰিল - বিশ্ব ধৰিত্ৰী দিৱস
  - জলসম্পদ দিৱস

মে' ঃ

- ❖ ১ মে' - বিশ্ব শ্ৰমিক দিৱস
- ❖ ৩ মে' - বিশ্ব সংবাদ স্বাধীনতা দিৱস
  - ছপাখানাৰ মুক্তি দিৱস
- ❖ ৪ মে' - বিশ্ব কয়লাখনিৰ শ্ৰমিক দিৱস
- ❖ ৮ মে' - বিশ্ব ৰেডক্ৰছ দিৱস
- ❖ ৯ মে' - বিশ্ব থেলাছেমিয়া দিৱস
- ❖ ১১ মে' - ৰাষ্ট্ৰীয় প্ৰযুক্তি দিৱস
- ❖ ১২ মে' - আন্তঃৰাষ্ট্ৰীয় নাৰ্চ দিৱস
- ❖ ১৫ মে' - বিশ্ব পৰিয়াল দিৱস
- ❖ ১৭ মে' - বিশ্ব দূৰসংযোগ দিৱস
- ❖ ২১ মে' - ৰাষ্ট্ৰীয় সন্ত্ৰাসবাদ বিৰোধী দিৱস (ৰাজীৱ গান্ধীৰ মৃত্যু দিন)।
- ❖ ২৮ মে' - কমনৱেল্‌থ দিৱস
- ❖ ৩১ মে' - বিশ্ব মাদক দ্ৰব্য নিবাৰণী দিৱস
- ❖ মাহৰ দ্বিতীয় ৰবিবাৰ - আন্তৰ্জাতিক মাতৃ দিৱস।

জুন ঃ

- ❖ ৪ জুন - আন্তঃৰাষ্ট্ৰীয় শিশু নিৰ্যাতন বিৰোধী দিৱস
- ❖ ৫ জুন - বিশ্ব পৰিৱেশ দিৱস
  - ৰাষ্ট্ৰীয় ফাইলেৰিয়া দিৱস
- ❖ ৯ জুন - অসম ৰাজ্যিক ভাষা দিৱস
- ❖ ২০ জুন - পিতৃ দিৱস, ৰাভা দিৱস
- ❖ ২৬ জুন - আন্তঃৰাষ্ট্ৰীয় ঔষধ অপব্যৱহাৰ আৰু নিষিদ্ধ বাণিজ্যিক বিৰোধী দিৱস

জুলাই ঃ

- ❖ ১ জুলাই - ৰাষ্ট্ৰীয় চিকিৎসক দিৱস (ডঃ বিধান চন্দ্ৰ ৰায়ৰ জন্মদিন)
- ❖ ১-৬ জুলাই - বনমহোৎসৱ সপ্তাহ (অসম চৰকাৰ)
- ❖ ৬ জুলাই - বিশ্ব জুন'ছিছ দিৱস
- ❖ ১১ জুলাই - বিশ্ব জনসংখ্যা দিৱস

আগষ্ট ঃ

- ❖ ৩ আগষ্ট - বিশ্ব বন্ধুত্ব দিৱস (প্ৰথম Sunday)
- ❖ ৬ আগষ্ট - হিৰোচিমা দিৱস
- ❖ ৯ আগষ্ট - ভাৰত ত্যাগ দিৱস
  - নাগাছাকি দিৱস
- ❖ ১২ আগষ্ট - ৰাষ্ট্ৰীয় গ্ৰন্থাগাৰ দিৱস (শিৱালী ..... ৰংগনাথনৰ জন্ম দিন)
- ❖ ১৫ আগষ্ট - ভাৰতৰ স্বাধীনতা দিৱস
- ❖ ১৭ আগষ্ট - বিশ্ব খিলঞ্জীয়া দিৱস
- ❖ ২০ আগষ্ট - সদ্ভাৱনা দিৱস (ৰাজীৱ গান্ধীৰ জন্মদিন)
- ❖ ২৯ আগষ্ট - ৰাষ্ট্ৰীয় ক্ৰীড়া দিৱস (ধ্যানচান্দৰ জন্মদিন)
- ❖ ৩১ আগষ্ট - ৰাষ্ট্ৰীয় পতাকা দিৱস
  - তদুপৰি আছে ৰাখী বন্ধন, শংকৰদেৱৰ তিথি

ছেপ্তেম্বৰ ঃ

- ❖ ২ ছেপ্তেম্বৰ - নাৰিকল দিৱস
- ❖ ৩ ছেপ্তেম্বৰ - অভিৰুচি ক্ৰীড়া দিৱস (অৰ্জুন ভোগেশ্বৰ বৰুৱাৰ জন্মদিন)
- ❖ ৫ ছেপ্তেম্বৰ - শিক্ষক দিৱস (ডঃসৰ্বপল্লী ৰাধাকৃষ্ণণৰ জন্ম দিন)
- ❖ ৮ ছেপ্তেম্বৰ - আন্তৰ্জাতিক স্বাক্ষৰতা দিৱস
- ❖ ১৪ ছেপ্তেম্বৰ - ৰাষ্ট্ৰীয় হিন্দী দিৱস
- ❖ ১৬ ছেপ্তেম্বৰ - বিশ্ব অ'জন দিৱস
- ❖ ২১ ছেপ্তেম্বৰ - এলজাইমাৰছ দিৱস
  - বিশ্ব শান্তি দিৱস
  - ৰাষ্ট্ৰীয় অভিযন্তা দিৱস
- ❖ ২২ ছেপ্তেম্বৰ - বিশ্ব গোলাপ দিৱস
- ❖ ২৬ ছেপ্তেম্বৰ - বধিৰ দিৱস

❖ ২৭ ছেপ্তেম্বৰ - বিশ্ব পৰ্য্যটন দিৱস

অক্টোবৰ ঃ

❖ ১ অক্টোবৰ - আন্তৰ্জাতিক বৃদ্ধ দিৱস
- বিশ্ব সংগীত দিৱস
- ৰাষ্ট্ৰীয় স্বেচ্ছামূলক ৰক্তদান দিৱস

❖ ১-৬ অক্টোবৰ - ৰাষ্ট্ৰীয় বন্যপ্ৰাণী সপ্তাহ
❖ ২ অক্টোবৰ - গান্ধী জয়ন্তী
❖ ৪ অক্টোবৰ - বিশ্ব পশু কল্যাণ দিৱস
❖ ৫ অক্টোবৰ - বিশ্ব আৱাস দিৱস (Habitate Day)
❖ ৮ অক্টোবৰ - ভাৰতীয় বিমান বাহিনী দিৱস
❖ ৯ অক্টোবৰ - বিশ্ব ডাকঘৰ দিৱস
- বিশ্ব দৃষ্টি দিৱস

❖ ১০ অক্টোবৰ - ৰাষ্ট্ৰীয় ডাক দিৱস
❖ ১৩ অক্টোবৰ - ৰাষ্ট্ৰসংঘৰ আন্তৰ্জাতিক প্ৰাকৃতিক দুৰ্যোগ হ্ৰাসকৰণ দিৱস
❖ ১৪ অক্টোবৰ - বিশ্ব ন্যাৰ্য্য দিৱস
❖ ১৬ অক্টোবৰ - বিশ্ব খাদ্য দিৱস
❖ ২৪ অক্টোবৰ - ৰাষ্ট্ৰসংঘ দিৱস
❖ ৩০ অক্টোবৰ - ৰাষ্ট্ৰীয় মিতব্যয়িতা দিৱস
❖ ৩১ অক্টোবৰ - বিশ্ব মিতব্যয়িতা দিৱস
- ৰাষ্ট্ৰীয় সংকল্প দিৱস (ইন্দিৰা গান্ধীৰ মৃত্যুদিন)
- তদুপৰি, লক্ষ্মী পূজা, চট পূজা, কাতি বিহু, দুৰ্গা পূজা, কালী পূজা, দীপাৱলী আদি।

নৱেম্বৰ ঃ

❖ ১ নৱেম্বৰ - বিশ্ব পৰিৱেশতন্ত্ৰ দিৱস
❖ ৭ নৱেম্বৰ - কৰ্কট ৰোগ সচেতনতা দিৱস
❖ ৯ নৱেম্বৰ - ৰাষ্ট্ৰীয় ন্যায়সেৱা দিৱস
❖ ১৪ নৱেম্বৰ - শিশু দিৱস
- বহুমূত্ৰ ৰোগ প্ৰতিৰোধ দিৱস
- অসমৰ লোকসংগীত দিৱস

❖ ১৬ নৱেম্বৰ - জাতীয় প্ৰেছ দিৱস
❖ ১৯ নৱেম্বৰ - সাধনা দিৱস
- ভাৰতীয় ঐক্যসংহতি দিৱস (ইন্দিৰা গান্ধীৰ জন্মদিন)

❖ ২১ নৱেম্বৰ - স্বেচ্ছাসেৱী প্ৰাদেশিক সেনা দিৱস
❖ ২৪ নৱেম্বৰ - লাচিত দিৱস
- বিশ্ব জৈৱবৈচিত্ৰতা সংৰক্ষণ দিৱস

❖ ২৫ নৱেম্বৰ - N.C.C. দিৱস
- মহিলাৰ বিৰুদ্ধে আন্তঃৰাষ্ট্ৰীয় হিংসা নিৰ্মূলকৰণ দিৱস

ডিচেম্বৰ ঃ

❖ ১ ডিচেম্বৰ - বিশ্ব এইডচ্ দিৱস
❖ ২ ডিচেম্বৰ - অসম দিৱস বা চুকাফা দিৱস
- কম্পিউটাৰ স্বাক্ষৰ দিৱস

❖ ৩ ডিচেম্বৰ - বিশ্ব প্ৰতিবন্ধী দিৱস
- বিশ্ব সংৰক্ষণ দিৱস

❖ ২য় সপ্তাহ - চিৰিয়াখানা সপ্তাহ
❖ ৪ ডিচেম্বৰ - বিশ্ব নৌসেনা দিৱস
❖ ৫ ডিচেম্বৰ - আন্তঃৰাষ্ট্ৰীয় বেচৰকাৰী স্বেচ্ছাসেৱী সংস্থা দিৱস
❖ ৭ ডিচেম্বৰ - সশস্ত্ৰ সেনাৰ পতাকা দিৱস
❖ ৮ ডিচেম্বৰ - আন্তঃৰাষ্ট্ৰীয় শিশু দিৱস
❖ ১০ ডিচেম্বৰ - বিশ্ব মানৱাধিকাৰ দিৱস
- অসমৰ শ্বহীদ দিৱস (খগেশ্বৰ তালুকদাৰৰ মৃত্যু দিন)

❖ ১৪ ডিচেম্বৰ - ৰাষ্ট্ৰীয় শক্তি সংৰক্ষণ দিৱস
❖ ১৮ ডিচেম্বৰ - ৰাষ্ট্ৰসংঘৰ সংখ্যালঘু অধিকাৰ দিৱস
- জাতীয় চেতনা দিৱস (অম্বিকাগিৰি ৰায়চৌধুৰীৰ জন্মদিন)

❖ ২২ ডিচেম্বৰ - ৰামানুজনচ্ দিৱস
❖ ২৩ ডিচেম্বৰ - ৰাষ্ট্ৰীয় কৃষক দিৱস
❖ ২৪ ডিচেম্বৰ - ৰাষ্ট্ৰীয় উপভোক্তা দিৱস
❖ ২৫ ডিচেম্বৰ - বৰদিন
❖ ২৯ ডিচেম্বৰ - কবিতাৰ দিন (নৱকান্ত বৰুৱাৰ জন্মদিন)

□□□□□□□□□□□□

গল্প

– গল্প হৈছে পৰিদৃশ্যমান জগতখনৰ অভিজ্ঞতা আৰু কল্পনাৰ সফল ৰূপায়ন।

উপন্যাস

– উপন্যাসৰ চৰিত্ৰ বাস্তৱ জীৱনৰ পৰাই লোৱা হয়। বাস্তৱ আৰু কল্পনাৰ সংমিশ্ৰণত উপন্যাসৰ চৰিত্ৰই নিজৰ ৰূপ লৈ পাঠকৰ আগত দেখা দিয়ে। বাস্তৱ প্ৰভাৱ থকাৰ কাৰণে আমাৰ সামাজিক জীৱনৰে এজন যেন লাগি আমি চৰিত্ৰৰ সুখত আনন্দ পাওঁ – দুখত সহানুভূতি জনাওঁ।

গল্প ঃ

□ আশা ভংগ - ৬৫
✍ নয়নজ্যোতি দত্ত

উপন্যাস ঃ

□ জীৱন নদীৰ পাৰে পাৰে - ৭১
✍ নীৰজ সোনোৱাল

□ অস্তমিত সুৰুয - ৭৬
✍ প্ৰনৱ কুমাৰ চাংমাই

আশা ভংগ

✍ নয়ন জ্যোতি দত্ত
স্নাতক তৃতীয় বৰ্ষ (পদাৰ্থ বিজ্ঞান)

(১)

লাহেকৈ শ্বাৱাৰৰ চুইচটো তাই অন্ কৰি দিলে। জিৰ্‌জিৰ্‌কৈ তাইৰ নিৰাভৰণ উষ্ণকোমল দেহৰ ওপৰেদি পানীবোৰ বাগৰি আহিল পৰ্বতৰ বুকুৱেদি বাগৰি অহা নদীখনৰ দৰে। পানীৰ শীতল পৰশে তাইৰ দেহলৈ বোৱাই আনিলে প্ৰশান্তময় তৃপ্তি। চকুমুদি তৃপ্তিখিনি অনুভৱ কৰিলে তাই।

কিন্তু সঘনাই হ'ব ধৰা টুনুনুট্‌ টুনুনুট্‌ শব্দই তাইৰ চকু মেল খোৱাই দিলে। কোন যে আহিছে নহয় ডিষ্টাৰ্ব কৰিবলৈ, একান্ত ব্যক্তিগত তৃপ্তিৰ মূহুৰ্ত্তত চকুৰ কূটা হ'বলৈ।

ল'ৰালৰিকৈ গাটো মচি শাৰীখন গাটোত মেৰিয়াই তাই ওলাই আহিল। ঘৰৰ সকলো মানুহ একেলগেই ওলাই যাব লাগেনে। মুখৰ ভিতৰতে ভোৰ-ভোৰাই তাই দুৱাৰৰ কাষ পালেগৈ।

ৰিম'টৰ চুইচ টিপি দিয়াৰ লগে লগে দুৱাৰখন তাইৰ চকুৰ আগৰ পৰা অদৃশ্য হৈ গ'ল। তাইৰ চকুৰ আগত উদ্ভাসিত হৈ উঠিল তাইৰ সপোন পুৰুষ জ্যোতি দা। জ্যোতিদ্বীপ কাশ্যপ।

(২)

জ্যোতিদ্বীপ কাশ্যপ। ভাৰতীয় মহাকাশ গৱেষনা কেন্দ্ৰ (আই, এচ, আৰ, চি,)ৰ কাৰ্য্যক্ৰমত সঘনে উচ্চাৰিত এটি মূল্যবান নাম। এজন প্ৰচুৰ সম্ভাৱনাপূৰ্ণ তৰুণ বিজ্ঞানী। প্ৰানচঞ্চল সুন্দৰ যুৱক। প্ৰথম দৰ্শনতে বহু যুৱতীৰ মন প্ৰাণ হৰি নিয়া চেহেৰাৰ এই যুৱকজনৰ মনৰ উচ্চাকাংক্ষা বহুত উচ্চ।

১৯৭৫ চনত ডিব্ৰুগড়ৰ পৰা মেট্ৰিক পাচ কৰি তেওঁ পৰৱৰ্তী শিক্ষা গ্ৰহন কৰে ভাৰতৰ নামী মহাবিদ্যালয় "হিন্দু কলেজত।" হিন্দু কলেজৰ ইতিহাসত আঘাত হানি পদাৰ্থ বিজ্ঞানত মেজৰ ৰাখি, জ্যোতিদ্বীপে আহৰণ কৰিলে

অত্যুচ্চ নম্বৰ। লগে লগেই নিমন্ত্ৰণী পত্ৰ আহিল আই, এচ, আৰ, চি, ৰ পৰা। নিৰ্বিধাই জ্যোতিৰ্দ্বীপে প্ৰৱেশ কৰিলেগৈ ভাৰতীয় মহাকাশ গৱেষণা কেন্দ্ৰত। আৰু আজি জ্যোতিৰ্দ্বীপৰ জ্যোতিয়ে পোহৰাই পেলাইছে সমগ্ৰ মহাকাশ কেন্দ্ৰ।

ইতিমধ্যে বিশ্ব ব্ৰহ্মাণ্ডত বিজ্ঞানে বহুতো উদ্ভত কাণ্ডৰ সৃষ্টি কৰিছে। চন্দ্ৰ, মঙ্গল আৰু বৃহস্পতি গ্ৰহত মানুহৰ বাসস্থান সম্ভৱ হৈ উঠিছে। ক্লনিংৰ দ্বাৰা সহজতে কম সময়তে বিনা শাৰীৰিক পৰিশ্ৰমেৰে বহুতো মানুহৰ সৃষ্টি কৰিব পৰা হৈছে। সেই মানুহবিলাক ব্যৱহাৰ কৰি পৃথিৱীৰ বিভিন্ন দেশে আকাশ মণ্ডলৰ বিভিন্ন গ্ৰহত নিজৰ আধিপত্য স্থাপন কৰিছে।

বৰ্ত্তমানলৈকে সৌৰজগতকে নিজৰ গৱেষণাস্থল হিচাবে বাচি লোৱা পৃথিৱীৰ আন আন দেশৰ বিজ্ঞানীসকলক চেৰ পেলাই জ্যোতিৰ্দ্বীপে যাব বিচাৰে বিশ্বব্ৰহ্মাণ্ডৰ অনন্ত পথাৰখনলৈ। আহৰণ কৰিব বিচাৰে নতুন তথ্য। উদ্ভাসিত কৰিব বিচাৰে ৰহস্যৰ আৱৰ্ত্তত সোমাই থকা দেহ শিহৰণকাৰী ঐশ্বৰিক ঐশ্বৰ্য্য।

ভাৰতীয় বিজ্ঞানীৰ চমকপ্ৰদ সৃজনীশক্তিৰ প্ৰমাণ দেখুৱাই বিজ্ঞানীসকলৰ প্ৰত্যাহ্বান স্বৰূপ পোহৰৰ সমবেগী যান ইতিমধ্যেই আই, এচ, আৰ, চি, এ নিৰ্মান কৰিছে। পৰীক্ষামূলক উৰণেও প্ৰমাণ কৰিছে কৃতকাৰ্য্যতাৰ পৰিমাণ। জ্যোতিৰ্দ্বীপৰ কৌতুহলময় চকুত দেখা গ'ল সপোন প্ৰাপ্তিৰ জিক্‌মিকনি।

অহা ডিচেম্বৰ মাহত আৰম্ভ হ'ব বহিৰ্বিশ্ব অভিমুখে সৌৰজগতবাসীৰ প্ৰথমটো অভিযান। "অৰ্জুন" মহাকাশযানক ইতিমধ্যে সকলো দিশৰ পৰাই অলপো খুঁত নথকাকৈ সজাই তোলা হৈছে। এতিয়া আগষ্ট মাহ। গৰম হৈ ঠাণ্ডা অহাৰ মাজ সময়। অনবৰতে এক বিমৰিম্ পোৱণিৰে পাৰ হ'ব ধৰিছে জ্যোতিৰ্দ্বীপৰ প্ৰতিটো ক্ষণ প্ৰতিটো পল। অনাগত অভিযানৰ কল্পনাত বুৰ গৈ তেওঁ পাহৰিয়ে গৈছিল অৰ্চনাৰ সতে কানেক্চন কৰিবলৈ।

অৰ্চনাৰ শান্ত, সৰল, হাঁহিমুখীয়া মুখখনৰ জিক্‌মিকনিটো মনত পৰাৰ লগে লগে জ্যোতিৰ্দ্বীপৰ সমগ্ৰ সত্তা হিল্লোলিত হৈ উঠিল। চাৰিটা বছৰৰ বাবে বহিৰ্বিশ্বৰ যাত্ৰা! কেনেকৈ কটাব এই চাৰিটা বছৰৰ কণ-কণ সময়বোৰ অনন্ত আকাশৰ মাজত। জ্যোতিৰ্দ্বীপৰ দৰে এজন বিজ্ঞানী যি অনন্ত অসীমৰ প্ৰকাণ্ড প্ৰকাণ্ড তৰাৰ সতে কথা পাতি থাকে সেইজন জ্যোতিৰ্দ্বীপেই তৰাবোৰৰ তুলনাত নিচেই ক্ষুদ্ৰ তেজ মঙহৰ এটি শৰীৰৰ সতে ভাৱ বিনিময় কৰাৰ সুযোগ নাপালে পাগলৰ দৰে হৈ পৰে। এই প্ৰেম বোলা বস্তুটো সঁচাকৈয়ে আচৰিত। আপাত দৃষ্টিত একেবাৰে সৰু বস্তুটোও প্ৰেমে মহীয়ান কৰি তোলে।

আৰু এই প্ৰেমৰ দুৰ্বাৰ আহ্বান অস্বীকাৰ কৰিব নোৱাৰিয়েই জ্যোতিৰ্দ্বীপে লৰালৰিকৈ কাটিছিল ফ্লাইটৰ টিকেট আৰু বাংগালোৰৰ আই, এচ, আৰ, চি,ৰ পৰা উৰি আহি উপস্থিত হৈছেহি ডিব্ৰুগড়ৰ চিৰিংচাপৰিৰ, একেবাৰে অৰ্চনাৰ ঘৰৰ বাৰাণ্ডাত।

(৩)

গাভৰুবোৰ এনেয়ে ধুনীয়া! তাতে আকৌ সদ্যস্নাতা গাভৰুৰ দেহৰ জ্যোতিয়েই বেলেগ।

চকুৰ আগতে অৰ্চনাৰ ৰূপৰ জ্যোতি দেখি জ্যোতিৰ্দ্বীপ ক্ষন্তেক থমকি ৰ'ল। তিতা চুলিৰ পৰা এতিয়াও টপ্ টপ্‌কৈ সৰি আছে পানীৰ টোপাল। গাখীৰত কেঁচা হালধি মিহলোৱা ৰঙৰ গাল দুখনত বাগৰি আহিল দুটোপাল উষ্ণ অশ্ৰুৰ ধাৰ। দ্বীপে আলফুলে চকুলো দুধাৰি মচি অৰ্চনাক বুকুত সোমোৱাই ল'লে। তাই ফেঁকুৰি ফেঁকুৰি সৰু ছোৱালীৰ দৰে কান্দিবলৈ ধৰিলে।

"কান্দিছায়ে!"

"তুমি নগলে নহ'ব নেকি?"

চাৰিটা বছৰহে মাত্ৰ? দ্বীপে যদিও কথাষাৰ সহজতে কোৱাৰ দৰে ক'লে কিন্তু ভিতৰত সি অনুভৱ কৰিলে সেই কাঁইটটোৰ বিষ, যিটো কাঁইটৰ বিষ সি অনুভৱ কৰিছিল মাকৰ চিতালৈ জুইৰ জুমুঠিটো আগবঢ়াই দিয়াৰ অৱস্থাত।

"তুমি যদি কৰবাত হেৰাই যোৱা।" অৰ্চনাই বাৰু কিদৰে ব্যক্ত কৰিব পাৰে সেই ভয়লগা সপোনটোৰ কথা। সিহঁত দুটা ক'ব নোৱাৰাকৈ দুটা ময়দাৰে বনোৱা চিঙৰা হৈ গৈছিল। অনুভৱ কৰিছিল দুটা সময় নামৰ বেলেগ বেলেগ তেল উতলি থকা কেৰাহীত সিহঁত দুটাই জাপ্ মাৰিছিল। তাইৰ কেৰাহীটোৰ জুই নুমাই গৈছিল। কাৰিকৰজনে চিঙৰা দুটা উলিয়াই জ্যোতিৰ্দ্বীপক ৰাখি থৈছিল ভালদৰে সিজিল বুলি আৰু তাইক দলিয়াই দিছিল অসীমলৈ অব্যৱহৃত, বেলায়ক বুলি। কি যে এক অদ্ভুত সপোন!

"ধেৎ আকৰীজনী, আজি আৰু আগৰ যুগ নাই নহয়। তুমিয়েই দেখোন যোৱা জানুৱাৰী মাহত Jupitar tour কৰি আহিলা।"

"সেইয়া সৌৰজগতৰ ভিতৰতহে, তুমি যে বিশ্বব্ৰহ্মাণ্ডলৈ ......।"

"বিশ্বব্ৰহ্মাণ্ডৰ ভিতৰতহে থাকিম বাহিৰলৈতো নাযাওঁ।"

"তথাপিও কিয় জানো মোৰ বৰ ভয় লাগি আছে।"

"সোণজনী, অহেতুক ভয় নকৰিবা। চাৰিটা মাত্ৰ বছৰৰ পাছতে মই উভতি আহিম তোমাৰ কাষলৈ। তোমাৰ মোৰে বিয়া হ'ব। আমি একেলগে থাকিম। আমাৰ চাৰি পাঁচটা ল'ৰা-ছোৱালী ......!"

"বদমাছ ক'ৰবাৰ। ব'লা ভিতৰত বহিবাগৈ। মই নতুনকৈ মিঠাই এটা বনাবলে শিকিলো নহয়। তোমাক প্ৰথমে খুৱাম বুলিয়েই আজিলৈকে বনোৱা নাই।"

অৰ্চনাই হাতত ধৰি টানি লৈ গ'ল জ্যোতিৰ্দ্বীপক অত্যাধুনিক সা-সজুলিৰে পূৰ্ণ পাকঘৰটোলৈ।

(৪)

এটা গভীৰ উদাস ভাৱাক্ৰান্ত মন লৈ জ্যোতিৰ্দ্বীপে বাংগালোৰলৈ ফ্লাইটত উঠিল। ওঁঠত লৈ গ'ল অৰ্চনাৰ তপত ওঁঠৰ স্পৰ্শ। বুকুত গুমগুমাই থাকিল অৰ্চনাৰ বুকুৰ কহুঁৱা ফুলৰ দৰে মৰমৰ জুই।

আকাশেদি উৰি গৈ থাকোঁতে দ্বীপৰ মনটোত কিছুমান কোনোদিনে নহা ভাৱনা আহিবলৈ ধৰিলে। খিৰিকীৰ কাষৰ এই কপাহৰদৰে ফেনিল শুভ্ৰ মেঘবোৰৰ দৰেই পবিত্ৰ প্ৰেমৰ স্পৰ্শৰ গভীৰতাত কি ৰহস্য লুকাই আছে বাৰু। বহুতৰ মাজত এজনী নাৰীৰ বুকুৰ মিঠা মিঠা কোমলতাত এনে কি লুকাই থাকে যাৰ বাবে এজন পুৰুষৰ মন উদ্‌ভ্ৰান্ত হৈ পৰে। এয়া কেৱল মাত্ৰ এক জৈৱিক আকৰ্ষণ নে এক দৈৱিক আশীৰ্বাদ।

নিত্য-নৈমিত্তিক যান্ত্ৰিকতাৰ মাজতো মানুহবোৰ যে আজিও প্ৰেম পূজাৰী হৈ আছে। জ্যোতিৰ্দ্বীপে বিশ্লেষণ কৰিবলৈ চেষ্টা কৰিলে। এই শতিকাৰ প্ৰথম দশকৰ পৰা তৃতীয় দশকলৈ পৃথিৱীত চলিছিল ঘোৰ কলিকাল। অৰ্থাৎ ২০০১ চনৰ পৰা ২০০৩ চনলৈ। এই সময়ছোৱাত প্ৰেম, প্ৰেম, দয়া, মমতা ইত্যাদিবোৰ হেৰাই গৈছিল মানুহৰ মানসিক অভিধানৰ পৰা। মানুহবোৰ হৈ পৰিছিল একো একোটাহঁত প্ৰাণধাৰী যন্ত্ৰ। যন্ত্ৰৰ দৰেই পাহৰি পেলাইছিল সুখ-দুখ আনন্দ অশ্ৰুৰ সংজ্ঞা।

কিন্তু এই জীৱনে মানুহক এনেকুৱাকৈ শিক্ষা দিলে যে মানুহে পুনৰায় ভাবিবলৈ বাধ্য হ'ল প্ৰেমময়, ৰসময় এখন জীৱনৰ কথা। লাহে লাহে মানবীয় অনুভূতিবোৰ যন্ত্ৰৰ জাল পাৰহে মানুহৰ অন্তৰত থিতাপি ল'বলৈ ধৰিলে।

আজি সেয়ে যন্ত্ৰ যুগৰ মন্ত্ৰ গাইও মানুহৰ মনবোৰ প্ৰেমেৰে ভৰপূৰ। মানবীয় অনুভূতিৰ প্ৰচুৰ সমাহাৰ।

চাৰিটা বছৰ কেনেকৈ কটাব তাৰ কথা ভাবি থাকোঁতে দ্বীপৰ চকু দুটা পুৰিবলে ধৰিলে। চলচলীয়া হৈ দুগালেদি বাগৰি আহিল দুধাৰি চকুলো। এয়াৰ হষ্টেচ'ৰ চকুত ধৰা নপৰাকৈ দ্বীপে ৰুমাল উলিয়াই মোহাৰি দিলে বেদনাৰ বাৰ্তাবাহকক। কিন্তু ভিতৰত যে জ্বলি থাকিল বিৰহ যন্ত্ৰণাৰ মেজিজুই।

(৫)

আই, এচ, আৰ, চিত উপস্থিত হোৱাৰ পাচতেই জ্যোতিৰ্দ্বীপৰ অন্তঃস্থলৰ দগ্ধ হিয়াৰ তপ্ত বেদনা কিছু পৰিমাণে কমি আহিল। এটা উত্তেজনাময় গমগমীয়া ব্যস্ততা পূৰ্ণ পৰিৱেশে গৱেষণাকেন্দ্ৰটোক এক নতুন চেহেৰা প্ৰদান কৰিছে।

ব্ৰহ্মাণ্ড যাত্ৰাৰ সহযোগী বাকী দহজন আৰু জ্যোতিৰ্দ্বীপ কাশ্যপ। আজি তেওঁলোকে নিজৰ নিজৰ মনৰ ভাৱবোৰ ব্যক্ত কৰিছে। বিবাহিত চাৰিজন বিজ্ঞানীৰ বাহিৰে বাকীকেইজনৰ মুখমণ্ডল এক আচৰিত জ্যোতিৰে জ্যোতিষ্মান হৈ আছে। তাৰ ভিতৰত লুকাই আছে ৰহস্য উন্মোচনৰ দুৰ্বাৰ আগ্ৰহ।

জ্যোতিৰ্দ্বীপৰ মনটো প্ৰায় ভাল লাগি গ'ল। আকাশত মাজে মাজে দুই এচপৰা ডাৱৰ থাকিলেও সূৰ্য্যই এতিয়াও জ্বলমলাই পোহৰ বিলাই আছে। আৰু এই ডাৱৰবোৰ থকা

বাবেইটো নিৰ্মল আকাশৰ সৌন্দৰ্য্য উপভোগ কৰি তৃপ্তি পোৱা যায়। বিৰহ আছে কাৰণেইতো মিলনৰ আনন্দত পাওঁ স্বৰ্গীয়তাৰ সোৱাদ।

দিনবোৰ এফালৰ পৰা ভক্ষণ কৰি সময়ে ভৰি দিলেহি বহু আকাংক্ষিত সেই দিনটোত। দহ ডিচেম্বৰ। ৰাতিপূৱাৰে পৰা মন্দিৰত বাজিবলৈ ধৰিলে শংখ-ঘন্টাৰ দৈৱধ্বনি। সকলোৰে আন্তৰিক আশা অভিযানটোৱে দেখক সফলতাৰ দিপ্‌লিপ্ মুখা।

পূজা-অৰ্চনাই মনবোৰ মুকলি কৰে। আজিকালি বৈজ্ঞানিকসকলে পূজা-অৰ্চনাৰ বিষয়ে গৱেষণা কৰি পাইছে যে শংখৰ ধ্বনিয়ে মগজুৰ ভিতৰত বহুতো স্নায়ুক সতেজ কৰি তোলে। সেয়ে ভাৰতীয় সকলৰ আগৰেপৰা চলি অহা পূজা অৰ্চনাত আজিকালি আৰু অধিক আগ্ৰহ।

গৱেষনা কেন্দ্ৰৰ সকলোৰে পৰা চেনেহৰ বিদায় লৈ দলটো অগ্ৰসৰ হল বিশেষভাৱে নিৰ্মিত যানখনৰ ফালে। চেকেণ্ডত ২ লাখ ৯৯ হাজাৰ ৯শ কিলোমিটাৰ বেগত গতি কৰিব 'অৰ্জুন' নামৰ এই যানখনে। এনেতে এগৰাকী পৰিচালিকা দৌৰি আহি জ্যোতিদ্বীপলৈ ম'বাইলটো আগবঢ়াই ক'লে 'চাৰ, আপোনাৰ কল"

"হেল্ল...."

......"হেল্ল।"

"ভালদৰে যাবা।" মবাইলত অৰ্চনাৰ বেদনাসিক্ত কণ্ঠস্বৰ। "তুমি ঘৰকৈ চিন্তা কৰি নাথাকিবা দেই। মইতো আহিমেই নহয়।"

" প্ৰতি মূহুৰ্ত্তত সতৰ্ক থাকিবা। সন্মুখৰ ৰাষ্টা চাফা আছেনে নাই তন্ন তন্নকৈ পৰ্য্যবেক্ষন কৰি যাবা। বাই।" মবাইলত শুনা গ'ল এটা চুমাৰ শব্দ। জ্যোতিদ্বীপৰ মনটো মুকলি হৈ গ'ল শৰতৰ পুৱাৰ নিৰ্মল আকাশখনৰ দৰে।

মনিটৰত জিলিকি উঠিল "4.3,2.1.0 " আৰু পলকতে পৃথিৱীৰ বুকুৰ পৰা অদৃশ্য হৈ গ'ল "অৰ্জুন"। চেকেণ্ডত ২ লাখ ৯৯ হাজাৰ ৯শ কিলমিটাৰ বেগত।

(৬)

ইমানদিনে অতি গোপনে ৰখা খবৰটো পলকতে জুইৰ দৰে বিয়পি পৰিল। ভাৰতৰ ১১ জন দুঃসাহসিক বিজ্ঞানীৰ এই অভিযানে চকু থিয় কৰিলে বিভিন্ন উন্নত ৰাষ্ট্ৰৰ। বাতৰি কাকতত বিভিন্ন শুদ্ধ অশুদ্ধ সংবাদ প্ৰকাশ পাবলৈ ধৰিলে।

এই বাতৰি সকলো কাকতৰ প্ৰথম পৃষ্ঠাতে জিলিকি উঠিল। জ্যোতিদ্বীপৰ নেতৃত্বৰ প্ৰশংসা কৰি কাকতে লিখিছে "জ্যোতিদ্বীপৰ জ্যোতিয়ে বিশ্ব পোহৰালে।"

অৰ্চনাৰ মন আনন্দৰ প্লাৱনে ওপচাই পেলালে। মনৰ মানুহজনক লৈ কাকতবোৰৰ এই ব্যস্ততা দেখি তাইৰ কেতিয়াবা হাঁহি উঠি যায়।

(৭)

৯০ ঘন্টা ১৪ মিনিট পাৰ হওঁতেই "অৰ্জুন" যানখনে সৌৰজগত অতিক্ৰম কৰিলে। সৌৰজগতৰ দুবাহুৰ পৰা মুক্ত হৈয়েই "অৰ্জুন" সোমাই পৰিল বিশ্বব্ৰহ্মাণ্ডৰ বুকুত।

সৌৰজগতৰ সীমা পাৰ হোৱাৰ পাছতেই পৰিসৰ বৃদ্ধি পোৱাত অকস্মাতে "অৰ্জুনে" পৃথিৱীৰ মানুহৰ লগত কথা পতাৰ সংযোগ হেৰুৱাই পেলালে। সম্পূৰ্ণৰূপে মহাকাশত নিঃসঙ্গ হৈ পৰিল "অৰ্জুন"। মাথো গৱেষণা কেন্দ্ৰৰ ই-কন্ট্ৰল কক্ষৰ পৰা নিয়ন্ত্ৰিত কৰি ৰখা হ'ল "অৰ্জুন"ক তাৰ নিয়ন্ত্ৰিত কক্ষত।

(৮)

চাৰিটা বছৰ ! বছৰ নহয় যেন চাৰিটা যুগহে। অৰ্চনাৰ মানসিক চট্‌ফটনি ক্ৰমাগতভাৱে বাঢ়ি যাবলৈ ধৰিলে। প্ৰতিটো দিনেই যেন এটা এটা বছৰ। সময়ে গতি কৰিবলৈ পাহৰিলে নেকি ?

ক'তো তাইৰ মন নবহা হ'ল। একো খাবলৈ মন নাযায়। অনবৰতে মনৰ দাপোনত এখনেই মাথো ছবি, দ্বীপ-জ্যোতি দ্বীপ। "এতিয়া বাৰু সি কি কৰিছে। মোৰ কথা ভাবিছেনে বাৰু !"

চাওঁতে চাওঁতে সময় হস্তীয়ে খোজকাঢ়ি খোজকাঢ়ি চাৰিটা বছৰ অতিক্ৰম কৰোঁ কৰোঁ হ'ল। আৰু মাত্ৰ এটা মাহ বাকী। এই এটা মাহ অৰ্চনাৰ প্ৰতিটো উজাগৰী ৰাতি আকাশলৈ চাওঁতে চাওঁতেই পাৰ হৈ গৈছে।

"কোনফালৰ পৰা আহিব বাৰু মোৰ সপোন কোঁৱৰ।"

সেই মাহটো পাৰ হৈ গ'ল। বহু প্ৰতীক্ষিত সপোন কোঁৱৰৰ আগমনৰ কথা ভাবি ভাবি অৰ্চনা পাগলৰ দৰে হৈ গ'ল। কিন্তু এমাহ এমাহকৈ অতিৰিক্ত চাৰিটা মাহ পাৰ হৈ গ'ল। 'অৰ্জুন' ঘূৰি অহাৰ কোনো সংকেতেই পোৱা নগ'ল।

ভয়ত অৰ্চনাৰ অন্ঠ কন্ঠ কঁপি উঠিল। "ক'ৰবাত কোনো গ্ৰহৰ সতে, নতুবা উল্কাপিণ্ডৰ সৈতে ...... নাই নাই তেনেকুৱা একো হ'ব নোৱাৰে। মোৰ জ্যোতিদ্বীপ মৰিব নোৱাৰে। মোৰ দীপ ...... আহিবই ...... এদিন সি আহিবই।"

কিন্তু এনেকৈয়ে অৰ্চনাৰ হৃদয় থানবান কৰি দুটা বছৰ পাৰ হৈ গ'ল। হৃদয়াশ্ৰুৰ সৈতে তাইৰ জীৱনলৈ আহিব ধৰিলে। বহুতো ধুমুহা। ঢেৰ কিবাকিবি বেমাৰে তাইক চেপি খুন্দি শেষ কৰিব ধৰিলে। আগৰ পকাবিলাহী যেন চেহেৰা গুচি এতিয়া শুকাই খীনাই কিবাজনী হ'ল। কিমানযে অশ্ৰু বাগৰি পৰিল তাইৰ দুচকু ভেদি। জীয়াই থকাৰ একো অৰ্থ বিচাৰি নোপোৱা হ'ল তাই।

কিন্তু সেই সময়তে এটা সপোনে পুনৰ তাইক ঘূৰাই আনিলে আগৰ জীৱনলৈ। সপোনত আহি জ্যোতিদ্বীপে দৃঢ় কন্ঠস্বৰে কৈছিল "অৰ্চনা, মই এদিন নহয় এদিন তোমাৰ ওচৰলৈ আহিমেই।"

(৯)

প্ৰচণ্ড ব্যস্ততাৰে জ্যোতিদ্বীপ অনুসন্ধানত ব্যস্ত দিনবোৰ একেবাৰে নেযায় নুপুৱায়। অৰ্চনাৰ ছবিখনে আহি খুউব আমনি কৰে। কৰ্তব্যৰ খাতিৰত এটা এটা পল হজম কৰিছে বিৰহ বেদনাৰ স্ল-পয়জন খাই।

বহুতো জ্বালা-যন্ত্ৰনা, ৰহস্যময় লোমহৰ্ষক অভিজ্ঞতাৰে পুষ্ট চাৰিটা বছৰৰ সামৰণি ঘটাই অৱশেষত অৰ্জুনে পশ্চাৎগতি আৰম্ভ কৰিলে পৃথিৱীৰ দিশে। মনত অযুত-নিযুত সপোন, হাতত মহামূল্যবান অনুসন্ধানৰ তথ্য লৈ জ্যোতিদ্বীপ আৰু তেওঁ দল ভৰি দিলেহি পৃথিৱীৰ বুকুত।

কিন্তু এয়া কি ! এইখনটো সেইখন পৃথিৱী নহয় যিখন পৃথিৱী জ্যোতিদ্বীপহঁতে এৰি গৈছিল মাত্ৰ চাৰি বছৰৰ আগতে। চাৰিটা মাত্ৰ বছৰতে ইমান পৰিবৰ্ত্তন। কি আশ্চৰ্য্যৰ বিষয়। আগতে যি ঠাইত খীন হাবি আছিল তাত এতিয়া ৫০ মহলীয়া অট্টালিকা! য'ত আগতে এটা সৰু বাচষ্টেণ্ড আছিল তাত এতিয়া বাছৰ প্ৰচলন বন্ধ কৰি বহুৱালে প্ৰকাণ্ড বিমান বন্দৰ। চাৰি বছৰতে ইমান তীব্ৰ পৰিবৰ্ত্তন।

আই, এচ, আৰ, চিৰ সকলোবোৰ বিজ্ঞানীয়েই নতুন। আৰু আচৰিত কথা আগৰ সকলো সতীৰ্থ বিজ্ঞানী বোলে এতিয়া ৰিটায়াৰ্ড। আৰু বহুকেইজন মৃত্যুৰ দুৱাৰ দলিও পাৰ হ'ল।

জ্যোতিদ্বীপৰ কথাবোৰ কিবা নুবুজা নুবুজাৰ দৰে লাগিল। অসমলৈ বুলি ফ্লাইটত আহি থাকোঁতে অজান আশংকাত তাৰ বুকুখন কঁপি উঠিল।

ঘৰৰ সমুখত গাড়ীৰ পৰা নামি দেখে বিৰাট জনসমাগম। জ্যোতিদ্বীপক হাৰ্দিক আদৰণি জনাবলৈকে অপেক্ষাৰত। হাতে হাতে বিভিন্ন উপহাৰৰ টোপোলা লৈ সম্বৰ্ধনা জনাব বিছৰা এখন মুখো কিন্তু দ্বীপৰ চিনাকী নহয়। যিটো দুমহলীয়া ঘৰত সি বাস কৰিছিল তাৰ ঠাইত এতিয়া ১৫ মহলীয়া প্ৰকাণ্ড অট্টালিকা। চোতালৰ এচুকত দেখা পালে মাকৰ সমাধিৰ কাষতে অন্য এটি সমাধি। নাম ফলকত লিখা আছে গৌৰাঙ্গ কাশ্যপ। দেউতাকৰ সমাধিৰ কাষ চাপি এটা সেৱা জনালে। টপ্ টপ্‌কৈ সৰি পৰা চকুলোৰে বোৱাই দিব বিছাৰিলে বেদনাৰ ঢল।

এজন আলৰ বুঢ়াই দ্বীপৰ হাতত ধৰি ক'লে "এয়া তোৰ ভতিজা। মোৰ ল'ৰা জ্ঞানদ্বীপ......" ৬৫ বছৰীয়া আদহীয়া এইজন তাৰ ভতিজা!

"..........!!!"

"মই তোৰ ভাইটি নৃপেন।"

মূৰত সন্দেহৰ প্ৰকাণ্ড বোজা লৈ সি অৰ্চনাৰ ঘৰৰ অভিমুখে ওলাই গ'ল। গাড়ীত যাওঁতে তাৰ মূৰত এটা পোকে আহি আক্ৰমণ কৰিলেহি। বেজীৰ দৰে জোঙা তাৰ মুখ। খুলি খুলি সোমাই গ'ল পোকটো তাৰ মগজুৰ ভিতৰলৈ। তাৰ চিন্তা শক্তিত আউল লগাই দিলে।

খঙত তাৰ গাড়ীখনকে ভাঙি দিওঁ যেন লাগিল। নিজৰ ওপৰতে তাৰ খং উঠিবলৈ ধৰিলে। ড্ৰাইভাৰকে খঙতে গালি পাৰিলে।

"ঐ গাড়ী জোৰকৈ চলাইচনে নাই।"

অৰ্চনাৰ প্ৰকাণ্ড অট্টালিকাৰ সন্মুখত গাড়ী ৰ'লহি। চাকৰটোৱে তাক এটা কোঠালৈ লৈ গ'ল। এজনী বৃদ্ধা তাত

শুই আছিল। কোটৰগত চকু, শুকান মুখেৰে সেহাই-সেহাই বৃদ্ধগৰাকীয়ে ক'বলৈ ধৰিলে

"দ্বীপ...... তুমি আহিলা মই জানিছিলো আজীৱন মই কুমাৰী হৈ থাকিলো মাথো তোমাৰ বাবে...... হাতখন দিয়াচোন।"

যন্ত্ৰবৎ ভাৱে জ্যোতিদ্বীপে হাতখন আগবঢ়াই দেলে। বৃদ্ধাগৰাকীয়ে অতি মৰমেৰে চুমা এটা খাই চিৰকাললৈ শুই পৰিল।

জটিল সপোন দেখি থকাৰ দৰে লাগিল দ্বীপজ্যোতিৰ। বৃদ্ধাগৰাকীৰ মেলখাই থকা চকু দুটা জপাই দিবলৈ বুলি সি হাত মেলিলে। ডিঙিত জিক্ মিকাই থকা লকেটটোলৈ তাৰ চকু গ'ল। তাৰ মূৰটো আচন্দ্ৰাই কৰা যেন লাগিল। "অৰ্চনা....!" বুলি কাণফলা চিঞৰ মাৰি সি হুকহুকাই কান্দিব ধৰিলে। কিন্তু দ্বীপজ্যোতিৰ হৃদয় ৰাণী অৰ্চনা যে ইতিমধ্যে মহাকাশৰ ক'ৰবাত বিলীন হৈ গ'ল।

সেই পোকটো! যাৰ নাম আপেক্ষিকতাবাদ। সি সকলো সপোন, সকলো আশা ভাঙি চুৰমাৰ কৰি দিলে। "অৰ্জুনে" মহাকাশলৈ যাত্ৰা কৰিছিল পোহৰৰ প্ৰায় সমান বেগত। যাৰ ফলত মহাকাশত জ্যোতিদ্বীপে কটাইছিল মাত্ৰ চাৰি বছৰ, কিন্তু ইতিমধ্যেই পৃথিৱীত পাৰ হৈ গৈছিল আশীটা তেনেকুৱা বছৰ - আৰু - ভাঙি-চিঙি একেবাৰে চুৰমাৰ কৰি দিছিল এঘাৰজন মহাকাশযাত্ৰীৰ হৃদয়ৰ বহুতো সপোন বহুতো আশা আৰু ......।

বিঃদ্ৰঃ-*গল্পটিৰ জঁকা ডঃ বন্দিতা ফুকন বাইদেউৰ এটা গল্পৰ পৰা লোৱা হৈছে। মাংসখিনিহে এই লিখকৰ। বিজ্ঞানভিত্তিক গল্পৰ ক্ষেত্ৰত প্ৰথম প্ৰচেষ্টা বাবে নিশ্চয় পাঠকসকলে ক্ষমা কৰি দিব।* ❒❒

✪✪✪✪✪✪✪✪✪✪✪✪✪✪✪✪✪✪✪✪✪✪✪✪
✪✪✪✪✪✪✪✪
✪✪✪

মহৎ লোকৰ বাণী ঃ

"ভাগ্যক বিশ্বাস নকৰিবা, বিশ্বাস কৰিবা তোমাৰ শক্তিক"।

- মহাত্মা গান্ধী

"শিক্ষক এডাল ম'মবাতিৰ দৰে যি নিজে গলি আনক পোহৰ দিয়ে"।

- সুভাস চন্দ্ৰ বসু

"প্ৰত্যেকটো দিন জীৱনৰ শেষ দিন বুলি কাম কৰি যোৱা"।

- জিম কৰবেট

"শিক্ষাই জীৱন, জীৱনেই শিক্ষা"।

- লজ

জীৱন নদীৰ খাৰে খাৰে...

✍ *নীৰজ সোণোৱাল*
স্নাতক প্ৰথম বৰ্ষ

"প্ৰতিটো হাঁহিৰ অন্তৰালত
অশ্ৰুৰ .....
এক অবিৰত অলীক কিংকাৰ
জীৱনৰ সংজ্ঞা বিচাৰি যাওঁতে
ক'ৰ পৰালো ভুৰুকিয়াৰ প্ৰলয়
এয়াই জালো জীৱনৰ পুঞ্জি,
সুখ বিচাৰোতে যে ইমান দুঃখ...."।

অব্যক্ত শূন্যতাৰ মাজত বিচৰা ৰহস্যময় সংজ্ঞা...! কেতিয়াবা কেতিয়াবা লিখিবলৈ মন যায়। কিবা এটা তাড়নাত লিখোঁ। লিখি ভাল লাগে। নিজৰ লেখবোৰৰ মাজতে মই মোৰ নামৰ সত্তাক বিচাৰি ফুৰো। তথাপিও ভাব হয়, মোৰ ভাৱনাবোৰ সিমান দৃঢ় নহয়। জ্ঞানবোৰো সেই পল্লৱগ্ৰাহীৰ দৰে, অকনো গভীৰ নহয়। নিজৰ অলক্ষিতে কেনেবাকৈ বুকুত প্ৰোথিত হৈ যায় 'অনুভৱ'। আকৌ এই অনুভৱৰ অন্তৰালতেই উদযাপিত হয় বিষাদৰ ছাঁ, জোনাকৰ বাছকবনীয়া সুষমা হাঁহি, সোপানৰ পাতনি। এৰা ..... ! নতুন নতুন অৰ্থই জীৱনক বাৰে বাৰে অভিজ্ঞতা দিয়ে। দুখৰ পৰা সুখলৈ, হতাশাৰ পৰা পুৰস্কাৰলৈ অশ্ৰুৰ পৰা হাঁহিলৈ। সেয়ে মই সপোন উদ্‌যাপন কৰোঁ। কাৰণ সপোনৰ পৰাইটো জীৱনৰ আৰম্ভণি............। কিছুমান ইলিজি মনক কেন্দ্ৰ কৰিয়েই গঢ়ি উঠে

আৰু নিজস্ব ভূমিকাৰ উপস্থিতিতেই আমি নষ্টালজিয়াত ভুগো। ক্ৰমশঃ সৰৰ তুলিকাডালেৰে আঁকিবলৈ চেষ্টা কৰোঁ স্মৃতিৰ জলছবি। এক নাতিদীৰ্ঘ সময়ৰ পৰিক্ৰমাত মই আজি কেইদিনমানৰ পৰা খুব দুৰ্বল অনুভৱ কৰিছোঁ।

ছেকেণ্ড ইয়েৰৰ ৰিজাল্ট ওলোৱাৰ পৰা মই কলেজৰ চেহেৰাই দেখা নাই। বিতৃষ্ণা জাগি গৈছে নিজৰ ওপৰতে.. নিজৰ অক্ষমতাৰ বাবে। মই সঁচাই বাৰু নিজৰ কৰ্তব্যৰ পৰা পলাই ফুৰিছিলোঁ জানো... ? ওহোঃ মই কেতিয়াও এনে হোৱা নাই। কোনখিনিত বাৰু ভুলহৈ গ'ল ? মই বাৰু ভাগ্যদেৱীৰ পুতলা নেকি ? মনে বিচৰা ধৰণে, মনে ভবা দৰেচোন এদিনো হৈ নুঠেই। সঁচায়ে ভাগ্য বুলি একোৱে নাইনে ..? এপদ এপদকৈ চোন মই সকলোৰে হেৰাইছোঁ। হয়তো... ! এদিন ছাগে মইয়ো হেৰাই যাম অৰ্থহীনৰ দৰে এনেদৰেই....।

.... এটি দীঘলীয়া হুমুনিয়াহ সৰকি আহিল যুগজ্যোতিৰ, সি ঘড়ীলৈ চালে। দহটা বাজিল। সি বাৰু এপাক কলেজলৈ যাব নেকি.. ? সৌ সিদিনাখন হঠাৎ বাটত ৰজিতক লগ পাওঁতে সি কলেজৰ কথা কৈছিল। তাৰ ৰিজাল্ট বোলে বেয়া হ'ল। তথাপি সি আগৰদৰেই 'বিনদাচ্' ঘূৰি ফুৰিছে। সিটো ৰজিতৰ দৰে হ'ব নোৱাৰে, তাৰ ভাৱনা-অনুভৱ সকলো

ব্যতিক্ৰম। এৰা.....। ৰজিতৰ কথা মতে কলেজত পুৰণি ছাত্ৰ-ছাত্ৰীৰ বোলে সমাগমে নাই, গোটেইবোৰ নতুন। এয়াতো সময়ৰে নিয়ম। নতুন নতুন আমেজেৰে সপোন সৰ্থকতাৰে নতুনৰ আগমন। তাতে কলেজবোৰটো চিৰ সেউজীয়া। এইযে আহিছে, গৈছে কোনে কাৰ হিচাপ ৰাখে বাৰু .. নতুন প্ৰ'ফেচাৰ আহিব, নতুন ছোৱালী আহিব, নতুন ল'ৰা আহিব ... চিৰ যৌৱনা কলেজ, এয়াওটো সময়ৰ নিয়ম। তথাপি..! সি বাৰু এবাৰ কলেজলৈ যাব নেকি ? সি ঘড়ীলৈ চালে দহটা-দহ হৈছে। ভাৰা ঘৰৰ কমত বহি সি তাৰ ইচ্ছাবোৰক বাস্তৱ ৰূপ দিব পৰা যায়ে নেকি সি কথাটো চিন্তা কৰিলে.... এৰা... এপাক মাৰি অহাটো ভাল।

"'ভাগ্য'.. ! আপুনি মোক সুখী কৰিব পাৰিবনে ?
চাওকছোঁল, কিদৰে এই মন, এই হৃদয়, এই আকাশ
সকলোবোৰ মোৰ বাবে অচিনাকি হৈ আহিছে
কিয় এই শৰতৰ প্ৰদোষক, যৌৱনৰ ধুমুহাক, এই
সেউজীয়া স্বপ্নবোৰক মই চুই চাব পৰা নাই
সঁচাই .... ! এয়া মোৰ বিষন্নতা নে ? জীৱনৰ
অন্য এক সংজ্ঞা...!!"

দহটা পঞ্চাশত যুগজ্যোতি কলেজৰ চৌহদ পালেগৈ। চৌদিশে যুগজ্যোতিৰ এপলক দৃষ্টি বাগৰি গ'ল। কেইটিমান বছৰৰ, কেইটিমান মাহৰ এবুকু স্মৃতি তাৰ বুকুয়েদি সৰকি গ'ল। তাৰ বুকুত অজান এক শোকে খুন্দা মাৰি ধৰিলে.... কিবাযেন হেৰাই গ'ল। বৰ শূন্য শূন্য লাগিছে। কলেজ গেটৰ সন্মুখত থকা পুলটোত তাৰ অপলক নেত্ৰ স্থিৰহৈ গ'ল, ক'তবাৰ এই পুলটোত সি, নিৰজ, বিভু, মানৱ... বহিছিল। নানান গল্প-গুজৰ হৈছিল এই পুলটোত, সপোনৰ ছন্দ সজাইছিল এই পুলটোতেই সিহঁতে। কাচ্‌ঘৰৰ দৰে সপোনৰ ছন্দ ভাঙি যোৱাত যুগজ্যোতিৰ দৃষ্টিত আজি এই পুলটো কিছু ম্লান পৰি গ'ল। কিন্তু ই বাৰুকৈয়ে যুগজ্যোতিৰ বাবে স্মৃতি সাক্ষী প্ৰোথিত কৰিলে বুকুত। সি এইবাৰ কলেজৰ চৌহদৰ ভিতৰত সোমাই পৰিল। কিবাযেন আশংকাত সি মানুহটো শিহঁৰিত হৈ পৰিল, নানান প্ৰান্তৰ ছাত্ৰ-ছাত্ৰীৰ মাজত তাৰ নিজকে এজন বৰ অক্ষম ছাত্ৰৰ দৰে অনুভৱ জাগিল। বাৰে বাৰে সি ইফালে-সিফালে চোৱা সত্বেও এখনো চিনাকী মুখ বিচাৰি নাপালে। এইদৰে সি বিভিন্ন চিনাকি ষ্ট'পেজে ষ্ট'পেজে স্মৃতি ৰোমন্থন কৰি খট্‌ খট্‌টিৰে কলেজৰ একেবাৰে ওপৰ মহলা পালেগৈ। সি অলপ সাৰধান হ'ল যাতে কোনো চিনাকি প্ৰ'ফেচাৰৰ চকুত সিযেন ধৰা নপৰে। হঠাৎ সি এইবাৰ চিনাকী মুখ এখন বিচাৰি পালে.... একেবাৰে শেষৰ সংস্কৃত কমৰ কাষত দিপাঙ্কৰ দেৱালত আউজি নিষ্পলক দৃষ্টিৰে তলৰ ফালে চাই আছে। যুগজ্যোতি বেগাই তাৰ কাষ চাপি গ'ল। সি আঠ নম্বৰ কমটো পাৰ হৈ যাওঁতে স্বপ্নালী আৰু ছায়াক ক্লাচ কৰি থকা দেখা পাইছিল, মানে সিহঁত দুজনীৰ পৰীক্ষা ভাল হ'ল। হঠাৎ যুগজ্যোতিক দেখা পাই দিপাংকৰ একপ্ৰকাৰে চিঞৰিয়ে দিলে, অ'ঐ যুগ, ক'চোন তোৰ খবৰ ?

ঃ খবৰ .... হোঃ !!

ঃ যেন তোৰ একোৱে হোৱা নাই, তেনেকৈ কৈছ যে ? পাচতো কৰিলিয়েই পাৰ্টি-চাৰ্টি এটা খুৱাবলে তইতো কলেজলৈ আহিব পাৰ। নে এইখন কলেজৰ পৰা মেলানি মাগিলি......

ঃ মস্কৰা কৰিছ মোক।

ঃ কি কোৱা হে। তই ক'চোঁন পাছ কৰিছোঁ বুলি।

ঃ নহয় অ', মোৰ পৰীক্ষা বেয়া হৈছে !!

ঃ মিছা নকবি চ.. ৰে.. গাল ফালি দিম।

ঃ সঁচা কথা ক'লে মিছা কোৱা হয়। তোক বাৰু মই মিছা কথাকৈ কি আত্মসন্তোষ পাম ক'চোন ? যি বাস্তৱ তাকে কৈছোঁ। কথাকেইষাৰ কৈ সি বৰ আৱেগিক হৈ পৰিল।

ঃ জান; যুগ মোৰ একেবাৰে বিশ্বাস নহয় তোৰ এই ৰিজাল্টতোৰ বিষয়ে।

ঃ বিশ্বাসতো....। মোৰো নহয় দিপাংকৰ, কিন্তু....। কি কম এয়াযে একেবাৰে বাস্তৱ। অ'..! ক'ছোন তই 'ৰি'চেক্'ৰ কাৰণে গৈছিলি নহয়, কি হ'ল তাত ?

ঃ নকবি আৰু সেইবোৰ জঞ্জালৰ বিষয়ে। শিক্ষাৰ নামত একোৱে নাই, গোটেইবোৰ দালালি। আমি Student বোৰ যেন মানুহ নহয়, একো একোটা ফুটবল, এবাৰ ই গুৰিয়াই - এবাৰ সি গুৰিয়াই; হয়টো কেতিয়াবা গ'ল পষ্টৰ সন্মুখত, কেতিয়াবা মিডিলত, হয়টো কেতিয়াবা একেবাৰে আউট লাইনৰ বাহিৰত। নিজৰ গভীৰ Confident থকা বাবে গৈছিলোঁ; সিহঁতক বোলে পইচা লাগে, কিয় দিম হে ..... ! কিয় দিম সিহঁতক মোৰ বাপেৰৰ পইচা.... কথা তৰ্কা-তৰ্কি হ'ল গুচি আহিলোঁ। দিপাংকৰে কথা কেইষাৰ কৈ ফোঁপাইছিল, হয়তো সি ভিতৰি ভিতৰি খংত মানুহটো জ্বলি আছিল.....।

ক'ব নোৱাৰাকৈ ক'ৰ পৰানো এজাক মৌনতাই সিহঁতক গ্ৰাস কৰি পেলালে ... এইদৰেই কিছু সময় পাৰহৈ

গ'ল ...

ঃ কি... সোণোৱাল... !, বিচিত্ৰৰ কণ্ঠস্বৰ শুনিয়েই যুগজ্যোতিয়ে গম পাই গ'ল এয়া মনোজ শৰ্মা ছাৰৰ বাহিৰে কোনোৱে নহয়। সঁচাই, মুখত এমুখ হাঁহিলৈ মনোজ শৰ্মা ছাৰে আঠ নম্বৰ কমৰ দৰজাত ধৰি তাৰ ফালেই চাই আছে। উৎকন্ঠিত খোজেৰে যুগজ্যোতি ছাৰৰ কাষ চাপি গ'ল।

ঃ কি হ'ল মানুহটো একেবাৰে দেখা-দেখিয়ে নাই যে ?

ঃ কিনো ক'ম ছাৰ ....।

ঃ অ'.. হেৰি নহয় ...!! কলেজ মেগাজিন উলিওৱাৰ যো-জা চলাইছোঁ কথাটো গম পোৱানে নাই ?

ঃ গম পাইছোঁ ছাৰ, তলত Notice মাৰি থোৱা আছে।

ঃ লেখা দিবা আক'।

ঃ দিম ছাৰ ....।

ঃ জিতু ভৰালীৰ খনত দিলা নহয় ?

ঃ দিছোঁ ছাৰ ....

ঃ শান্তিৰ, খনতো দিবা।

ঃ হয় ছাৰ...।

ঃ অ'... হেৰি নহয়, তোমাৰ ৰিজাল্ট .... ?

ঃ কি কম ছাৰ ... অক্ষম ছাত্ৰ, ইংৰাজীত বেয়া হ'ল ...

(কথা কেইষাৰ ক'বলৈ মোৰ বৰ কষ্ট হৈছিল, তথাপিও..)

- মোৰ ৰিজাল্টৰ বিষয়ে গম পাই ছাৰৰ হাতখন আপোনা আপুনি ওপৰলৈ উঠি আহিছিল। হয়টো ছাৰে ভাবিছিল যুগজ্যোতি এজন অক্ষম ছাত্ৰ।

এৰা .... ! অক্ষম ছাত্ৰ ....

o o o o o o o

'ক্ষয়িষ্ণু মধ্যবিত্তৰ আমি প্ৰতিনিধি
আমাৰ আত্মসন্মান আছে
অলপ মান শিক্ষা আছে
তাতোকৈ ডাঙৰ মাথোঁ চিন্তা কৰি
বহি থকা এটা গুণ আছে...'

মা'.... ! আজি যেন তুমি মোৰ কাষত থকাহেঁতেন ...., তোমাৰ বুকুত মুখ গুজি শুই মোৰ এই অক্ষমতাৰ প্ৰহৰত তোমাৰ বুকুৰ উত্তাপে মোক বহুখিনি যন্ত্ৰণাৰ উপশম কৰিলেহেঁতেন। কিমান দিন হ'ল বাৰু মই তোমাক চিঞঁৰি চিঞঁৰি মতা সত্বেও তোমাৰ সঁহাৰি নোপোৱা। এৰা....। আঠ বছৰ মানেই হ'ল নেকি ... হয় ... হয় আঠ বছৰ হ'ল। সেইদিনাখন মই তোমাৰ চিতাৰ কাষত বহি আছিলোঁ। জুইৰ মাজত তুমি দপ্‌দপাই জ্বলি আছিলা ... তুমি যেন জ্বলা নাছিলা, মইহে জ্বলিছিলোঁ সেই দিনাখন উমি উমি। মই ভালদৰেই দেখা পাইছিলোঁ তোমাৰ শুভ্ৰ দুহাত জ্বলি ছাঁই হৈ যোৱা, দীঘল বৈ পৰা তোমাৰ চুলিখিনিও। এই দুখন হাতেৰে তুমি মোক ভাত খুৱাই দিছিলা, মুখ মচি দিছিলা, মোৰ দুখৰ সময়ত চকুলো মচি দিছিলা ... মা ... অ' ... তোমাৰ এই হাত দুখন কিয় বাৰু ছাঁই হৈ গ'ল ...। মা... তোমাৰ এই চিৰকাল নিদ্ৰাৰ পৰা তুমি এবাৰ হ'লেও সাৰ পোৱা মা !! তোমাৰজানো এবাৰো মন যোৱা নাই তোমাৰ এই লেতেৰা 'ভাইক' গা ধুৱাই দিবলৈ, ডিঙি-পিঠিৰ মলি মচি দিবলৈ, মোৰ অদ্ভুত সুৰৰ গীতবোৰ শুনিবলৈ তোমাৰ জানো মন যোৱা নাই। মা'... ! তুমি ক'ত আছা মোক এবাৰ লৈ হ'লেও মাতাছোন ... মই বৰ অকলশৰীয়া হৈ পৰিছোঁ, সঁচাই এয়া মোৰ বাবে খুব মৰ্মান্তিক ...।

ঃ ঐ ... ! যুগ তই এইদৰে কাগজ-কলমলৈ বহিয়ে থাকিবি নে ? মই যে তোৰ ওচৰত ইমানপৰ বোন্দাপৰ দি থিয় হৈ আছো তোৰ কোনো কাণসাৰে নাই।

ঃ অ'... আকাশ ! Sorry হা, বেয়া নাপাবি, আচলতে কথা এটা চিন্তা কৰি আছিলোঁ। আহ, বহ।

- যুগজ্যোতিৰ চকুৰ কোণ দুটা তিতি আছিল। আকাশৰ দৃষ্টিত ধৰা পৰি যোৱা ভয়ত সি চকু দুটা মোহাৰি মোহাৰি ক'লে, কিয় জানো চকু দুটা ইমান পুৰিছে।

ঃ মিছা কিয় ক'ৰহে !

ঃ মিছা ...!!

ঃ অ'তো..; তই ছাগে পুৰণি কথাবোৰ আকৌ মনত পেলাইছ। মই ভালদৰেই দেখা পাইছোঁ তোৰ চকুত হতাশাৰ ছাপ আৰু চকুপানী। এইবোৰ ওলোৱা বস্তু ওলাব দে, তাকে আনৰ আগত মিছা মাতি বা অভিনয় কৰি লাভ নাই, খুব বেছি নিজক ঠগাৰ বাহিৰে একোৱে লাভ নাই। বাদ দেছোন, জীৱনত বাৰু কেতিয়াবা বিফলতা আহেই, কিন্তু ....! মন কৰিবি কিছুমান বিফলতাৰ আঁৰত থাকে এক বিৰাট সফলতা।

ঃ এৰা ...!

ঃ অ' ক'ছোন কি লিখিবৰ কাৰণে কাগজ-কলম লৈ বহি আছিলি ?

ঃ কিনো লিখিম, তইতো জানই এয়া কিবা নতুনকৈ কোৱা কথা নেকি। কালি কলেজলৈ গৈছিলোঁ। শৰ্মা ছাৰক লগ পালো। কলেজ মেগাজিনৰ বাবে কিবা এটা লিখিব লাগে বোলে। তাৰে চেষ্টা এটা কৰি আছিলোঁ। কিয় জানো অন্য এদিনাখনৰ দৰে কোনো এটা শব্দই ভুমুকি নামাৰিলে মন ভাৱনাত, অনুভৱ বোৰকো কলমেৰে ধৰি ৰাখিব নোৱাৰিলোঁ। ন-পুৰণি কিছুমান কথা মনলৈ অহাত মনতো কেনেবা কেনেবা লাগি গ'ল।

ঃ তই ইমান ভাগি নপৰিবি 'ইয়াৰ'.. ব'ল অলপ ফুৰি আহোঁ!!

ঃ কোন ফালে ?

ঃ ব্ৰহ্মপুত্ৰ পাৰৰ ফালে... (অলপ সেউজীয়া বিচাৰি)

ঃ বল... বহু দিন তাৰ সুবাস বিচাৰি যোৱা নাই ....

০ ০ ০ ০ ০ ০ ০

কেতিয়াবা কেতিয়াবা মাজনিশা হঠাত সাৰ পাই উঠোঁ। কাঁহ পৰি জীণ যোৱা মোৰ ভাৰা ঘৰৰ কোঠাটোৰ শূন্যতাই খুলি খুলি খায়। ঘৰখনৰ কথা ভাবিছোঁ, মাৰ কথা, বাইদেউৰ কথা, বাবাৰ কথা.. মোৰ শেতেলিৰ তলত থকা ডায়েৰিখনে মোক আমন্ত্ৰণ কৰিছে শব্দৰ বন্যাত। তাৰ শৰীৰত মোৰ নিশ্বাস বহু দিন পৰা নাই। মোৰ ওঁঠৰ প্ৰতিটো শব্দ তাৰো ওঁঠৰ শব্দ। বহুদিন হ'ল তাৰ সতে আলাপ নকৰা, শব্দৰ আলাপ ...। সুখ-দুখৰ লেখ-জোখ। এইযে জীৱনৰ বাটত, এন্ধাৰ-জোনাক, এন্ধাৰ ... এই কালচক্ৰত ডায়েৰি আৰু শব্দৰ সমাগম বৰ আকৰ্ষণীয় যাক মোৰ ওঁঠৰ হেঁপাহক.. ওঁঠৰ গুণ্‌গুণনিক উছৰ্গা কৰিব পাৰো। নিদ্ৰাৰ উপকথা ......

ঃ ভাই, তই কোন কলেজত 'এড্‌মিচন' লোৱাৰ কথা ভাবিছ?

ঃ কিনো ভাবিম ওচৰতে কৰবাত ল'ম।

ঃ নালাগে ওচৰত, ডিব্ৰুগড়লৈ যা। তাতে বাইয়ো পঢ়ে। জীৱনত বহুত অভিজ্ঞতা পাবি, ঘৰৰ পৰা অলপ আঁতৰত থকিলে পঢ়িলে ... তই মুঠতে যা ... ।

ঃ নালাগে দিয়ক, ওচৰতে কৰবাত পঢ়িম ... সূৰ্য্যৰ পোহৰ ইয়াতো পৰিব।

ঃ অঁকৰা কৰবাৰ, আনেতো দূৰলৈ যোৱাৰ সুযোগ লয়, তই আক'.... চা ভাই মই তোক দূৰলৈ যাবলৈ কোনো হাক দিয়া নাই। যা'... মনবোৰ ভাল লাগিব। মই এটা কথা ভাবি পাৰ পোৱা নাই যে তোৰ আপত্তি কিহৰ...?

ঃ তোৰ কষ্ট হয় বুলিহে।

ঃ কিহৰ কষ্টহে !

ঃ বাইয়ো তাতে আছে। তাইৰ নামতে যথেষ্ট খৰচ হোৱা দেখিছোঁ... আকৌ ভূতৰ ওপৰত দানৱ। কথাটো ভাল নেদেখি। তাতে তইয়ো অকলশৰীয়া হৈ পৰিবি।

ঃ নহওঁদে ! ইতিমধ্যে মই জীৱনতো বহু উপভোগ কৰিলোঁ। তোৰহে বাকী আছে আৰু এইযে খৰছ-তৰছ এইবোৰ কথা কেতিয়াও মুখলৈ নানিবি। মই মোৰ ল'ৰা-ছোৱালীক দিব পৰা সামৰ্থ্য আছে... আৰু তহঁত দুটাক লৈ মই সৰু সৰু সপোন কিছুমান দেখিছোঁ ... এয়াই মোৰ উচ্চাকাংক্ষা...

ঃ All right as you like ...!

আৰু এইদৰেই যুগজ্যোতিৰ আগমন ডিব্ৰুগড়লৈ আৰু সময়ৰ আমন্ত্ৰণত সি ডিব্ৰুমহাবিদ্যালয়ৰ এজন হৈ পৰে...।

০০০০০০০০

ভোগ আৰু পণ্যৰ পাছে পাছে দৌৰি মানুহে মাথোঁন লাভ কৰে ব্যৰ্থতা। ভোগ-পণ্যইতো মানুহক পাছে পাছে দৌৰাবলৈ ইচ্ছা নকৰে। মই জনাত মানুহে নিজেই জীৱনত ব্যৰ্থতাৰ যন্ত্ৰণাক হাত বাউলি দি মাতে। চাঁকিৰ ৰূপৰ জুইত চগাই আত্ম বলিদান দিয়াৰ ধ্ৰুৱ সত্যটোৰ দৰে... প্ৰেমেও ঠিক তেনেকৈয়ে প্ৰেমিকাৰ আত্মদান বিচাৰে। ইয়াত কাৰ কি লাভ, কাৰ কি লোকচান এয়া আলোচ্য বিষয় বস্তু নহয়।

হেঁপাহৰ জখলাৰে কুণ্ডুলী পকাই নামি আহে এজাক শব্দ, শব্দই কয়, তোমাক দেখিলে মোৰ হৃদয় জুৰায়, মন ভাৱনাত ৰঙে নাচে-সোণাৰুফুলে-শেৰালি সৰে। কিয় জানো তোমাক নিতৌ কল্পনাৰ আল্পনাৰে সজাওঁ। নিতৌ নতুনকৈ তোমাৰ প্ৰেমত পৰো। জানিব নিবিচাৰো কিয় তোমাক ইমান ভাল পাই পেলাইছোঁ... কাৰণ ! ইয়াৰ উত্তৰ নাই। মোৰ এই অনুভৱ যদি পুলকিত হৃদয়ৰে গ্ৰহণ কৰিব পাৰা তেন্তে ...। মোৰেই সৌভাগ্য। যদি কেনেবাকৈ মোৰ এয়া দুৰ্ভাগ্য তেন্তে....। সিও মোৰ পক্ষে তোমাক ভাল নোপোৱাতকৈ শ্ৰেয়।

আজি গোটেই আকাশখন কিবা কজলা বৰণে চানি ধৰিছে। সোঁ সোঁ কৰি চেঁচা বতাহ ববলৈ ধৰিছে। মোৰ খিৰিকীৰ সন্মুখত দুদৰা সেউজীয়া পথাৰ। মোৰ নয়নযুগল সেউজীয়া পথাৰ দুদৰাইদি বাগৰি গ'ল, কিবাযেন ভাল লাগি গ'ল মনটো। এইযে সেউজীয়াৰ কোনো সীমা নাই, নাই তাৰ সৌন্দৰ্য্যৰো। সকলো সুন্দৰ ... চ'ব ঠিকে ঠাকেই আছে। মাথোঁ মইহে এই জগতত অকলশৰীয়া যেন লাগিছে। নিজেই

নিজৰ বন্ধনত পাকখাই আছোঁ। মই মাথোঁ জানিছোঁ, দেখিছোঁ, বুজিছোঁ... কিন্তু ... ! ভবাধৰণে হ'ব পৰা নাই। কিবাযেন নাই নাই ....!!

ঃ ঐ যুগ, তোৰ ফোন।

ঃ অ' ..... গৈছোঁ। (যুগৰ ভাৱনাত যৱনিকা পৰিল)

কাৰ ফোন হ'ব পাৰে এই সময়ত।

ঃ যুগ ...। কোনোবা ধুনীয়া ছোৱালীৰ মাত। চেনীতো ভালদৰে খাই ল'বি। - মালিকৰ পুতেকে চকুৰ টিপতে কথাকেইষাৰ ক'লে।

ঃ হেৰি নহয় ধন, মা-দেউতাহঁত নাই নেকি ?

নাই .. নাই .. All home free, কথা পাত।

ঃ Hello .. ! যুগ।

ঃ বান্দৰ - দন্দুৰা, ঠগ... কি ল'ৰাহে তুমি। আজি আহিম কালি আহিম বুলি ঢেৰ আহিম পাৰহৈ গ'ল। তোমাৰ ছাঁটোকে দেখিবলৈ নাই। অলপ চিৰিয়াছ হোৱা না। Please আহা না আমাৰ ঘৰলৈ এবাৰ। ফো'নো কৰা নাই। বেয়া পাইছোঁ যোৱা। সিটো মূৰৰ পৰা মনালিচাৰ কাতৰ কন্ঠস্বৰ ভাঁহি আহিল...

ঃ Sorry... বেয়া নাপাবা তুমি।

ঃ কিয় ... তোমাৰ মাতষাৰ ইমান মৰা। কিবা হৈছে নেকি ? মোৰ শপত কিবা হৈছে যদি কোৱা....।

ঃ নাই ... একো হোৱা নাই।

ঃ বৰ অকলশৰীয়া অনুভৱ কৰিছা নহয় তুমি।

ঃ এৰা ....! কেনেকৈ গম পোৱা তুমি মোৰ মনৰ কথাবোৰ...

ঃ কিয় নাপাম ....! এই পৃথিৱীত চিন্তা কৰিব লগা মোৰ অকল এজনে মানুহ আছে, সেয়া তুমি....।

ঃ বাহঃ মোৰ প্ৰতি ইমান মৰম।

ঃ হৃদয় ফালি দেখুৱাম নেকি ?

ঃ হ'ব নালাগে, মৰি থাকিবা তুমি।

ঃ এ ..... কিয় ধেমালি কৰা তুমি! .... ইমান দিন কিয় ফোন কৰা নাই ?

ঃ ফোন কৰা নাই ! মানে .... কালিহে কৰা নাছিলোঁ।

ঃ এদিন মোৰ বাবে এটা যুগ ! (তাই অলপ ডাঙৰকৈ চিঞৰি দিয়ে)

ঃ মোৰ প্ৰতি ইমান অভিমান।

ঃ তোমাক অভিমান নকৰি কাক কৰিম কোৱা ?

ঃ অ' মনা ....। এনে কথা নকবা মই মৰি থাকিম।

ঃ কি কৰি আছিলা এতিয়া ?

ঃ ৰুমতে আছিলোঁ তোমাৰ কথা ভাবি। তোমালৈ খুব মনত পৰিছে জানা।

ঃ মোৰো .... আহানা এবাৰ আমাৰ ঘৰলৈ....

ঃ মনবোৰেই ভালে নাথাকে চোন। বৰ অক্ষম হৈ পৰিছোঁ দিনক দিনে। তোমাৰ বেয়া নালাগে মোৰ যে কিছুমান ক্ষেত্ৰত শূন্য হৈ গৈছোঁ বুলি...।

ঃ মিছাতে তুমি অবান্তৰ কিছুমান কথা চিন্তা নকৰিবাচোঁন, জীৱনলৈ দুই-এটা সংঘাত আহেই দিয়াচোন। শুনা ....! কাইলৈৰ কাল্পনিক দুখেৰে আজিৰ দিনটোৰ আনন্দখিনিকো ম্লান কৰি নিদিবা ... বিশেষকৈ মই তোমাক উপদেশ দিবলৈ নাযাওঁ। সেয়া মোৰ মূৰ্খামি হ'ব। কাৰণ, তুমি নিজেই যথেষ্টখিনি জানা আৰু বুজা ... কি ক'ম ... ভাত-পানী ভালদৰে খাইছা নে নাই ...?

ঃ খাইছোঁ আৰু ....

ঃ খাইছোঁ আৰু বুলি ক'লে নহ'ব নহয়। নিজৰ শৰীৰটোৰ প্ৰতি অলপ যত্ন ল'বা। মই জানো নহয় তুমি ভালদৰে খোৱা-বোৱা নকৰা বুলি। এইদৰেই তুমি মৰিবা নাখাই-নবৈ...

ঃ নমৰোঁ দিয়া ইমান সোনকালে। তোমাৰ হাতৰ ভাত সাজ খাইহে মৰিম....

ঃ বাহঃ ....! আৰু কিবা ক'ব লগা আছে নেকি ? নে নাই ! থাকিলেও ক'ত ক'বা এয়া তোমাৰ স্বভাৱ .... তেন্তে থওঁ .... ৰৈ থাকিম আহিবা .....

ঃ ওঁ ..... সিটো মূৰত ফোনৰ কাট্‌খোৱা শব্দ ....।

-পাগলীজনী ..... বৰ মৰম লাগি যায় তাইক। যুগজ্যোতিৰ মনতো কিবা ভাল লাগি গ'ল। উৰণীয়া হৈ পৰিল পলকত ... বহু দিনৰ মূৰত তাৰ ওঁঠত আজি গুণগুণনি উঠিল। যে হওঁক এই পৃথিৱীত তাৰ বিষয়ে ভবা কোনোবা এজনী আছে। যাৰ কান্ধত কান্ধ থৈ বগাই যাব পাৰি যন্ত্ৰণাৰ অলেখ ঘাত-প্ৰতিঘাত। যুগজ্যোতিয়ে তাৰ সুৰৰ ছন্দে ছন্দে, তাৰ ছয় নম্বৰ ৰুমটোলৈ বুলি খোজ ল'লে। তাৰ প্ৰেয়সীৰ নামত যুগৰ পুনৰ কবিতা লিখিবৰ মন গ'ল বহু দিনৰ মূৰত। শব্দই তাক আমন্ত্ৰণ কৰিছে...। খুব মন গৈছে কবিতা লিখিবলৈ .... খুবেই মন গৈছে ......। ❒❒

অস্তমিত সূৰ্য

✍ প্ৰণৱ কুমাৰ চাংমাই
স্নাতক তৃতীয় বৰ্ষ (বিজ্ঞান)

(১)

দিনে দিনে ৰবিনৰ দায়িত্ব বাঢ়ি আহিবলৈ ধৰিছে। কি কৰিব সি। কাৰণ মাক-দেউতাক ঢুকোৱাৰ আজি বহু বছৰে হ'লহি। একমাত্ৰ ভায়েকটোক মানুহ হিচাপে গঢ়ি তোলাৰ দায়িত্বযে তাৰ ওপৰত আহি পৰিছে। সেই ভয়ংকৰ ট্ৰেইন এক্সিডেণ্টটোৰ দৃশ্য তাৰ চকুৰ আগত আজিও ভাঁহি থাকে। কেনেকৈযে সি আৰু ভায়েক বিৰাজ ৰক্ষা পৰিল একমাত্ৰ ভগৱানেহে জানে। কিন্তু আটাইতকৈ ডাঙৰ-কথা সি তাৰ মৰমৰ মাক-দেউতাকক হেৰুৱালে। মৃত্যুৰ আগমূৰ্হুত্ত মাকে বিৰাজৰ সকলো দায়িত্ব তাৰ ওপৰতে জাপি থৈ গৈছিল আৰু সেইবাবেই আজিলৈকে কোনোদিনেই বিৰাজক সি একোৰে অভাৱ অনুভৱ কৰিবলৈ দিয়া নাই। দেউতাকে এৰি থৈ যোৱা সমস্ত সম্পত্তি সি অকলেই চম্ভালি ল'ব লগাত পৰিছে। কিমানযে সি কষ্ট কৰিব লগা হৈছে। তথাপিও ভায়েকৰ উজ্বল মুখখন দেখিলে তাৰ সকলো দুখ-কষ্ট নিমিষতে যেন আঁতৰি যায়। ৰবিনৰ যে কিমান আশা তাৰ ভায়েকক লৈ। আৰু এবছৰৰ পিছতে ভায়েকে ডাক্তৰ হৈ আহিব। এই পিছপৰা অঞ্চলটোৰ মানুহখিনিৰ বেমাৰ আজাৰ দূৰ হ'ব। সদায় তাৰ ঘৰ মানুহেৰে ভৰি থাকিব। ডাক্তৰৰ ককায়েক বুলি তাক সকলোৱে সন্মান কৰিব ....। আৰু যে কিমান আশা ....। সি ভাবিয়েই নাপায়।

এইবাৰ বহুদিনৰ মূৰত বিৰাজ ঘৰলৈ আহিছে। কিন্তু এইবাৰ তাৰ কি হ'ল। তাৰ মুখত আগৰ সেই মুকলিমুৰীয়া হাঁহিটোযে নাই। আগতে ঘৰলৈ আহিলে সি হাঁহি ধেমালি কৰি ফুৰে। এইবাৰ ৰবিনে তাক বহু ব্যতিক্ৰম দেখিলে। কিহৰ বাবে তাৰ এই পৰিৱৰ্তন হৈছে, ৰবিনে একো বুজি নাপালে। হোষ্টেলতে কিবা হ'লনেকি ? নে আন কিবা ? দুপৰীয়া ভাত খাই থাকোতে ৰবিনে লাহেকৈ বিৰাজক সুধিলে - 'কি হল অ' তোৰ ......। আজি যে মুখেৰে মাত এষাৰো ওলোৱা নাই । ময়ে কিবা জগৰ লগলো নেকি ? নে আন কিবা অসুখ হৈছে ? বহুদেৰি দুয়োটাই মনে মনে ৰ'ল। কিছুসময়ৰ পিছতে বিৰাজে মাত লগালে— 'নহয় দে। মনটো ভাল নহয় —। কিবা —থ .... থ মন ভাল নহয় বুলি ক'বলৈ আহিছে । হেৰৌ কিহৰ বাবে টেনচন লৈছ। মই স্বয়ং ককায়েৰটো থাকোতে এই একোৰে চিন্তা কৰিব নালাগে। কৈ যা । কিবা টকা-পইচাৰ অসুবিধা হৈছে নেকি ? —— —— ৰবিনে ভেকাহি মাৰি কৈ উঠিল। কিছুপৰ আকৌ নিৰৱতা।

: মানে ..... দাদা ..... তই খং নকৰতো.... ? - বিৰাজে সংকোচভাৱে সুধিলে।

: হেৰৌ মূৰ্খ... । কোনোবাদিনা তোক মই খং কৰিছো জানো ? হেৰৌ মোৰ আগলৈ পিছলৈ বুলিবলৈ তোৰ বাহিৰে কোনোবা আছে নে কি ? কি কব বিচাৰিছ নি:সংকোচে কৈ যা ..... । — অলপ দেৰি ৰৈ বিৰাজে কৈ উঠিল।

: মা ...... মানে দা-দা-মই-মই নেহা নামৰ এজনী ছোৱালী ভাল পাইছো। দেউতাক চহৰৰ এজন নামজ্বলা ব্যৱসায়ী .... । হঠাৎ তাৰ কথা শুনি ৰবিনে খাবলৈকে পাহৰি গ'ল। এইবোৰ সি কি কৈছে। তাৰমানে তাৰ কল্পনাবোৰ........

: অ ...... হয় নেকি। মানে তোক পঢ়িবলৈ পঠাওতে তই গৈ প্ৰেম কৰিছ। চা...মইনা তোৰ ওপৰত মোৰ বহুত আশা আছে আৰু তোৰ বাবেইতো দেউতাই সৰুতেই আমাৰ গাৱঁৰে ৰিমলিক বোৱাৰী কৰি আনিম বুলি সিহঁতৰ ঘৰত কথা দি থৈছে। দেখাই-শুনাই, কাম-বন, পঢ়া-শুনা ইত্যাদি সকলোতে চোৰা। এইবাৰ তাইও মেডিকেল কলেজত চিট পাইছে। তেনেস্থলত তই এনেখন কাম নকৰিবি মইনা। তই কেৱল পঢ়াত মন দে ..... ।

: কিন্তু দাদা .... মই নেহাক বহুত ভাল পাওঁ আৰু মই তাইক কেতিয়াও এৰিব নোৱাৰো।

: তেনেহ'লে মোৰ টকা-পইচা, কল্পনা, মুখৰ কথা এইবোৰ কি অথলে যাব ?

: তই মোক টকা-পইচাৰে সহায় কৰিছ সঁচা। কিন্তু তোৰ আশা পুৰাবলৈ মই মোৰ বাস্তৱক ধ্বংস কৰিব নোৱাৰো নহয়। তই তোৰ মতে কাম কৰ আৰু মই মোৰ মতে কাম কৰিম। ক'বলৈ গলে মই মোৰ নিজৰ টকাৰে চলি আছো ...... । বিৰাজৰ কথাবোৰ ক্ৰমান্বয়ে ডাঙৰ হৈ আহিব ধৰিলে।

: নিজৰ টকাৰে মানে ..... তই ..... কি বুজাইছ .... ?

: মানে মোৰ সম্পত্তিতো তয়ে ভোগ কৰি থকা নাই জানো। বিৰাজৰ কথা শুনি ৰবিন বজ্ৰাহত মানুহৰ দৰে হল। বিৰাজে এইবোৰ কি বকিছে। কালিলৈকে বোকোচাত তুলি লৈ ফুৰা ল'ৰাটোৱে আজি সম্পত্তিৰ কথা উচ্চাৰণ কৰিছে। তাক আনে শিকাইছে নে সি নিজ মগজুৰে কৈছে। সি কিমান ভাল পায় তাক। তাক ডাঙৰ মানুহ কৰিবলৈ সি কিমানযে কষ্ট কৰিছে। মেট্ৰিকত প্ৰথম বিভাগত উৰ্ত্তীণ হৈও পঢ়া বাদ দিলে। বাৰীত কাম কৰে, টিউচন কৰে আৰু যে কিমান কৰিছে। তাৰ বাবে যেন সি জীৱনটোও ত্যাগ কৰিব পাৰে। কিন্তু আজি তাৰ বিনিময়ত সি এইবোৰ শুনিব লগাত পৰিছে। উহ ..... । তাৰ মূৰটোত যেন কোনোবাই হাতুৰিহে কোবাইছে। তলৰ পৃথিৱীখন যেন লৰিব ধৰিছে........ । বিৰাজৰ কথাবোৰ যেন সি ক্ৰমে নুশুনা হৈছে ....।

কাৰোবাৰ মাতত ৰবিনে নিজকে এখন বিচনাৰ ওপৰত আৱিস্কাৰ কৰিলে। কিমান দেৰি যে সি তেনেদৰেই পৰি থাকিল ক'ব নোৱাৰে। লেম্পৰ ক্ষীণ পোহৰত কোনোবা এজনী তাৰ ভৰিত ধৰি কান্দি থকা দেখিবলৈ পালে। তাৰ মানে ৰাতি হলহি। কোন হব পাৰে এইজনী। সি ভৰিটো কোঁচালে।

: ৰবিনদা ...... ৰবিনদা ..... মা ৰবিনদাৰ — হুঁচ আহিলে। এজনী ছোৱালীয়ে চিঞৰি চিঞৰি কোঠাটোৰ পৰা ওলাই গল। মাতষাৰ তাৰ চিনাকি চিনাকি যেন লাগিল। সি বিচনাতে বেৰত আউজি বহিল। কাষতে থকা লেম্পটোৰ শলিতাডাল বঢ়াই দিলে। মনটোযেন কিবা অৰস অৰস ভাৱ এটাই হেঁচা দি আছেহি, তেনে লাগিল। হঠাৎ হুৰমুৰকৈ ৰিমলি আৰু তাইৰ মাক সোমাই আহিল।

: আৰে খুৰীদেউ ...... এই ৰাতিখন আপুনি ..... ? সি আচৰিত হৈ সুধিলে।

: সেইবোৰ বাদ দিয়াছোন। আগতে কোৱা ভাল পাইছানে নাই ...... ? ৰিমলিৰ মাকে কাষৰ মূঢ়াটোত বহি সুধিলে।

: মোৰ একো হোৱা নাই নহয় খুৰীদেউ। মাত্ৰ অকণমান মূৰটো ঘূৰাইছিলহে ......

: থোৱা কথা কবলৈ আহিছা। কিমান দেৰি বেহুচ হৈ আছিলা গম পাইছানে নাই। এই ৰিমলিজনীয়ে নোকোৱা হলে তুমি মাটিতেই পৰি থাকিলাহেতেঁন। এতিয়া একো নাইহোৱা বুলি কবলৈ আহিছা। ভাগ্য ভাল ৰিমলিয়ে তোমাক গাখীৰ এগিলাচ দিবলৈ আহিছিল। .... ৰিমলিৰ মাকে অভিমান ভৰা সুৰেৰে কৈ গ'ল।

: কিন্তু ...... এই ৰাতিখন অকলে অকলে ....

: মনে মনে থাকাছোন। ৰবা মই গাখীৰ গিলাচ আনোগৈ। ..... তাৰ মুখত বাধাদি খুৰীয়েকে পাকঘৰলৈ উঠি গ'ল। সি এইবাৰ ৰিমলিৰ ফালে চালে। লেম্পৰ পোহৰতো তাইৰ চকুদুটা ৰঙা হৈ থকা দেখিবলৈ পালে। তাই নিশ্চুপহৈ বিচনাখনৰ এচুকত বহি আছিল। মাজে মাজে হিকতি অহাৰ শব্দ। কিমানযে মৰমলগা এই ৰিমলিজনী। নাৰীৰ প্ৰতিটো গুণেই যেন তাইৰ গাত বিৰাজমান। কিন্তু সি বুজি নাপায় তাইৰ অন্তৰৰ কথাবোৰ। তাইক এইখন ঘৰৰ বোৱাৰী হিচাপে দেখাৰ সৌভাগ্য আৰু তাৰ নঘটিল। তাই যদি কথাবোৰ গম পায় তেনেহলে তাক এইদৰে মৰম নকৰিব নেকি বাৰু ? সেই মৰমলগা অভিমানবোৰ নকৰিব নেকি ? কেইদিনমানৰ পিছত তাইও চহৰলৈ যাবগৈ। তাইও যদি ...... । সি আৰু

ভাবিব নোৱাৰিলে। সেই নিশা ৰিমলিহঁত ৰবিনৰ ঘৰতে থাকিল।

(২)

ৰিমলিহঁতৰ ঘৰৰ অৱস্থাটো বৰ ভাল নহয়। কোনোমতে দুবেলা দুসাজ ভাতেৰে পেট পুৰাইছে। তাইৰ দেউতাক ঢুকুৱাৰ কথা মনত নপৰে। সেই সময়ত তাইবোলে কেঁচুৱা আছিল। অকলশৰীয়া ঘৰখনত তেতিয়াৰে পৰা মোমায়েক এটাই থাকিবলৈ ল'লে। কোনোমতে তাইক মাকে মেট্ৰিকলৈকেহে পঢ়ালে। বাকীচোৱা পঢ়াবৰ সাধ্য নাই। কিন্তু এই ৰবিনদা যে বৰ আচৰিত ধৰণৰ ল'ৰা। সি যদি তাইক নপঢ়োৱাহলে তাইৰ ইমানদিনে কিযে হ'লহেতেন ....। মাকে কোৱাৰদৰে তাৰ অন্তৰখন সঁচাকৈয়ে কোমল। ৰবিনক আৰু তাই ইয়াতকৈ একো বেছি নুবুজে। আজিৰ দিনত জানো এনে ল'ৰা পোৱা সম্ভৱ। তাই কেতিয়াবা ভাবি থাকিলে কথাবোৰ আউল লাগি যায়। দুদিনৰ পিছতেই তাই চহৰলৈ যাবগৈ। পঢ়াৰ সকলো খৰচ-পাতি বোলে সিয়ে কৰিব। এই সোনোৱালী গাঁও, মাক আৰু ৰবিনদাহঁতক এৰি যাব লাগিব। সীমাহীন মৰমবোৰ এৰি যাব। তাই ডাক্তৰ হৈ আহিলে বোলে ৰবিনদায়ে এটা ডাঙৰ পাৰ্টি দিব। মনত পৰিলে তাইৰ হাঁহি উঠি যায়। অকৰাতো কৰবাৰ। আজিলৈকে সি বিয়া কৰোৱা নাই একমাত্ৰ ভায়েকক মানুহ কৰিবলৈকে। কিন্তু শেষত সিও এৰি থৈ গ'ল। সিদিনা সম্পতি ভাগ কৰি দিওতে ফেঁকুৰি ফেঁকুৰি ৰবিনে তাইক কৈছিল - 'তথাপিও বিৰাজ চহৰলৈ গুচি গ'ল এই অকৃত্ৰিম সীমাহীন মৰমবোৰ নেওচি।

চাওঁতে চাওঁতে কেতিয়ানো পাঁচ বছৰ পাৰ হৈ গ'ল ৰবিনে গমেই নাপালে। আজি ৰিমলি ডাক্তৰ হৈ গাঁৱলৈ ঘুৰি আহিছে। এতিয়াহে যেন সি হিচাপ কৰি চাইছে। কিন্তু তাৰ অলক্ষিতে প্ৰকৃতিৰ বহু পৰিৱৰ্তন হৈ গ'ল। গাঁৱৰ সীমাইদি বৈ যোৱা দিহিং নদীখনতে সুঁতি সলালে। গাঁৱত দুই এটা পকা ঘৰ বহিল। ৰাস্তা পকা হ'ল। কাৰেন্ট আহিল। চৰকাৰ ভঙা-পতা হ'ল। আৰু যে কিমান পৰিৱৰ্তন হ'ল.........। ভায়েকৰ বোলে দুটা ল'ৰাও হ'ল। আজি তাৰ সেইবোৰ ভাবিবৰ সময় নাই। অৱশ্যে ভায়েকৰ কথা মনত পৰিলে তাৰ বুকুখন এতিয়াও বিষাই উঠে। ৰিমলিহঁতৰ ঘৰত আজি সি আনন্দতে পাৰ্টি দিছে। কিমান যে মানুহ আহিছে, গৈছে তাৰ হিচাপ নাই। তাইৰ বন্ধু-বান্ধৱবোৰে গাড়ী লৈ আহিছে। উখল-মাখল পৰিবেশ। ৰবিনে আঁতৰৰ পৰা ৰিমলিৰ মুখখন চালে। তাইৰ ছাগে আজি বহুত স্ফৰ্তি। কিন্তু তাৰ সমান জানো সুখী হব পাৰিছে।

ৰিমলি.............. এই মানুহটো তোমালোকৰ কোনোবা হয় নেকি? ৰিমলিৰ সখীয়েক স্বাস্বতীয়ে ববিনৰ ফালে আঙুলিয়াই সুধিলে। সি অলপ আতৰতে খৰি ফালি আছিল।

অ...... সেইটো আমাৰ ঘৰতে থাকে। কাম বন কৰে.....। ৰিমলিয়ে কোৱা শব্দকেইটা সি শুনি পালে। তাৰ হাঁহি উঠি গ'ল। কিযে কথাবোৰ তাই ক'বলৈ ধৰিছে। অৱশ্যে যিহে তাৰ চেহেৰা হৈ পৰিল। নক'ব কেলৈ.. ?

: ৰবিন .... তুমি কিবা অলপ খাই নোলোৱাহি কেলৈ.......? ৰিমলিৰ মাকৰ মাতত সি মুৰ তুলিলে।

: অ ...... গৈছো খুৰীদেউ.......। কুঠাৰখন তাতে এৰি সি ৰিমলিহতৰ ফালে আগবাঢ়ি আহিল। তাই লাহেকৈ স্বাস্বতীৰ কাষৰ পৰা ভিতৰলৈ উঠি গ'ল।

: মাজনী .... এইয়া ৰবিন.......। মোৰ লৰাৰ দৰেই। বৰ্তমান ৰিমলিৰ এই অৱস্থা এওঁৰ বাবেই সম্ভৱ হল। এওঁ নথকাহ'লে তাই হয়তো ডাক্তৰ নহলহেতেঁন। আজিৰ দিনত মগজ থাকিলেই নহ'ব নহয়। টকা পইচাও থাকিব লাগিব.........। এই ক্ষেত্ৰত আমাৰ বাবে ৰবিন সচাকৈয়ে দেৱতাস্বৰূপ..............।

: হব হব খুৰীদেউ মোক ইমান ওপৰত স্থান নিদিব। মইনো কি কৰিছো। আপোনালোকৰ বাদে বৰ্তমান মোৰ কাষত কোন আছে। হয়তো তাই নপঢ়া হলে মোৰ টকাৰো মূল্য নাথাকিলেহেঁতেন। —— কৈয়েই সি ভিতৰলৈ সোমাই গ'ল। তাৰ চকুদুটা চলচলীয়া হৈ আহিছিল। স্বাস্বতীয়ে কথাবোৰ একো বুজি নাপালে। ৰিমলিৰ মাকৰ মুখৰ পৰা সকলোবোৰ কথা শুনাৰ পিছত তাইৰ বুকুখনে কেঁকাই উঠিল। এনে কেঁচামানুহ এই যুগত জানো আছে। তাইৰ ভাল লাগে এনে সৰল মানুহবোৰক। বেচেৰা। কিমান দুখ যে সি হেঁচা দি থৈছে।

ৰিমলিহঁতৰ ঘৰৰপৰা আহি সি বিচনাত পৰি দিলে। আজিকালি তাৰ পেটৰ কোনোবাখিনিত অসম্ভৱ বিষ উঠে। ডাক্তৰৰ ঘৰলৈ যাবলৈও সময় নাই। এতিয়া তাৰ আৰু চিন্তা নাই কাৰণ ৰিমলি ডাক্তৰ হ'ল। কিন্তু তাইৰ তাক আজি

এষাৰো নামাতিলে। হয়তো অভিমান। তাই আগতকৈ বহুত ধুনীয়া হ'ল। সি তাৰ পেটৰ বিষটোৰ কথা তাইক ক'ব নেকি.........? নাই .... তাই শুনিলে মনত দুখ পাব। তাইৰ দুখ সি কেতিয়াও সহ্য কৰিব নোৱাৰে। কথাবোৰ ভাবি ভাবি তাৰ কেতিয়ানো টোপনি আহিল গমেই নাপালে। ৰাতিপুৱা কাউৰীৰ মাতত সি সাৰ পাই গাহৰীক দানা দিবৰ বাবে লৰালৰিকৈ বাৰীৰ পিছফালে থকা ফাৰ্মখনলৈ গল। এইবোৰ আৰু যে কিমান কৰিব অকলে অকলে। ভায়েকটো থকা হ'লে.....। যোৱা বছৰ ৰিমলিৰ হোষ্টেললৈ যাওঁতে তাৰ ঘৰতো সি সোমাই আহিছিল। কিন্তু সিহঁতৰ আচৰণবোৰ তাৰ ভাল নালাগিল। সিহঁতে যেন তাৰ উপস্থিতি ভাল পোৱা নাই। বোৱাৰীয়েকে তাক গাঁৱত বৰজনক সন্মান কৰাৰ দৰে সন্মানো কৰা নাই। সেইবোৰ সি ভাল নাপায়। তাৰমতে মানুহ সদায় নীতি নিয়মৰ মাজত থাকিব লাগে। চৰিত্ৰইহে মানুহৰ মনত সাঁচ বহুৱাই থৈ যায়।

(৩)

ৰিমলিৰ মাকৰ কথাবোৰ তাৰ কাণত হুলে বিন্ধাদি বিন্ধিব ধৰিলে। পৃথিৱীখন সঁচাকৈয়ে বহুত বদলি হৈ গল। ৰিমলিহঁত বোলে চহৰলৈ যাবগৈ। সি মুখেৰে একো ক'ব নোৱাৰিলে। তাইৰ মাকৰ কথাবোৰ এফালৰ পৰা শুনি গ'ল। যিটো নহবলৈ সি ভগৱানক ইমানদিনে মনে মনে প্ৰাৰ্থনা কৰিছিল সেইটোৱেই হ'ল। শেষত ৰিমলিয়েও তাক বাটতে এৰি থৈ যাবলৈ ওলালে। এই গাঁৱৰ পৰা সিহঁত গলেগৈ সি চোন বৰ অকলশৰীয়া হৈ পৰিব। তাৰ মনৰ কথাবোৰ কাৰ লগত পাতিব। নাই .... সি যাবলৈ নিদিয়ে। তাই চহৰত পঢ়ি ডাক্তৰ হৈ দুটামান কথা তাতকৈ বেছি জানিলে বুলিয়েই তাইৰ ইচ্ছামতে নচলিব নহয়। তাৰো দায়িত্ব এটা আছে। সি তাইক বুজাব। বুজালে হয়তো তাই বুজিব। তাইওছোন তাক ভাল পায়। গতিকে তাই হয়তো নাযাবও পাৰে.........। আবেলি সময়ত সি ৰিমলিহঁতৰ ঘৰলৈ গ'ল।

: ৰিমলি..... তুমি বোলে চহৰলৈ যাবাগৈ। —— ৰবিনে লাহেকৈ ক'লে, তাই সেইসময়ত শাক কাটি আছিল।

: ভাবিছো ।—— এক ৰুদ্ধ কন্ঠস্বৰ তাইৰ মুখৰ পৰা নিৰ্গত হ'ল।

: মোক এৰি থৈ ....

: ও..............।

: অভিমান কৰিনে ...... আন........। ——কিছুপৰ - নিৰবতা । তাই একো নামাতিলে। – 'চোৱা মই তোমালোকক বহুত ভাল পাওঁ। তোমালোক গলেগৈ মই অকলশৰীয়া হ'ম নহয়। মোৰ আশাবোৰচোঁন তোমাক কৈছিলোৱেই। কেৱল চহৰত চাকৰি কৰিলেই হয় নেকি? বকুলতলৰ হস্পিতেলখনত কৰিলে নহ'ব জানো। মই সদায় অনা নিয়া কৰি দিম। কেৱল তুমি এই গাঁৱত থাকিলেই হল ....।

: বচ্.......। বহুত কোৱা হল। এতিয়া মোৰ কথা শুনা। মই এই গাঁৱত কোনো মূল্যৰ বিনিময়ত থাকিব নিবিচাৰো। ৰিমলিয়ে উস্মা মিহলি ভাবেৰে কৈ উঠিল।

: কিন্তু মোৰ বাবেইতো অন্তত: ....। তাই ৰবিনৰ ওচৰৰ পৰা উঠি গল। মাকে তামোলৰ বটাতো তাৰ ফালে আগবঢ়াই দিলে। তাৰ বুকুখনে হাঁহাকাৰ কৰি উঠিল। দুচকুৰ পাৰ ভাঙি তপত অশ্ৰু দুগালেদি নিগৰি আহিবলৈ ধৰিলে।

: খুৰীদেউ .... দেউতাৰ আশা যদি মই পুৰণ কৰিব বিচাৰো তাই বাৰু তেতিয়া থাকিবনে মোৰ লগত..........? শেষৰ শব্দকেইটা তাৰ থুকাথুকি হৈ পৰিল। ক্ৰমে পৰিবেশটো গহীন হৈ পৰিল। সি আৰু তাত বৈ থাকিব নোৱাৰিলে। খুৰীয়েকৰ উত্তৰ কি হব সি আগতেই গম পালে। চিধাই ঘৰলৈ আহি লাইট জ্বলাই বিচনাত পৰি দিলে। তাৰ চকুৰ পানীয়ে যেন প্লাৱনৰহে সৃষ্টি কৰিব। তাৰ নিজৰ ওপৰত খং উঠিল। সিনো সিহঁতৰ কি হয় বাধা দিবলৈ। সি ভগৱানৰ ওচৰত কিনোপাপ কৰিছিল যাৰ বাবে সি অকলশৰীয়া হৈ পৰিছে। যা চাল্লা। চব গুচি যা। সি অকলেই থাকিব। তাক আজিৰে পৰা কাৰোৰে প্ৰয়োজন নাই। অকলেই পৃথিবলৈ আহিছিল আৰু অকলেই গুছি যাব। তাৰ তলপেটতো আকৌ বিষাই উঠিল অসম্ভৱভাৱে ....।

সেইদিনা পুৱাই চহৰৰৰ বাচখনত ৰিমলিহত গলগৈ। তাত বোলে ভাড়াঘৰ লৈছে। সি দুনাই সিঁহতক একো বাধা নিদিলে। বাচখনে উৰুৱাই থৈ যোৱা ধূলিবোৰকে সি বহুপৰ চাই থাকিল। আজিৰ পৰা তাৰ কোনো নাই। কাকো আৰু সি গভীৰভাৱে ভাল নাপায়। চব স্বাৰ্থপৰ। চহৰলৈ গলেই চব পৰিবৰ্তন হৈ যায়। সি ভাবিনাপাই সেই চহৰখনত কি যাদুকৰী হতোৰা আছে। যাৰ পৰশত এই মৰম লগা গাওঁখনক

সিহঁতে এৰি যাব পাৰে ।

(৪)

ৰিমলিহঁত যোৱা প্ৰায় তিনিবছৰমানেই হল। তাইবোলে চহৰত বহু সম্পত্তি কৰিলে। বিৰাজৰো কোনো খা-খবৰেই নাই । ঘৈণীয়েকৰ ঘৰত সি জোঁৱাই খাতিলেগৈ। ইফালে দিনক দিনে ৰবিনৰ অৱস্থাতো পৰি আহিল। আগৰদৰে কাম বন কৰিব নোৱাৰা হল। পেটৰ বিষটোৱে ঘনাই ধৰে। ডাক্তৰৰ ওচৰলৈ যাবলৈও হাতত বেছি টকা নাই। আগৰদৰে টকা সাঁচিবলৈও মন নাযায়। দিনে দিনে সি খীনাই আহিব ধৰিলে। ওচৰৰে ভাবিৰাম দাইটিয়ে বৰকৈ কোৱাত সি চহৰৰ মেডিকেলত দেখুৱালেহি। ডাক্তৰে কিবা ডাঙৰ অসুখ বুলি কৈছে। অপাৰেচন কৰিব লাগিব। লগতে বোলে ত্ৰিশ-চল্লিশ হাজাৰমান টকাও লাগিব। কিন্তু ইমানবোৰ টকা সি হঠাতে ক'ত পাব। নাই ৰূপিত মাটি দুবিঘামানকে বেছিব লাগিব ছাগৈ। কিন্তু সি কাৰ বাবে জীয়াই থাকিব। আজিকালি তাৰ চকুপানী নোলায়। সেইবোৰ বৰফহৈ গৈছে। বুকুখন শিল হৈ গৈছে। লাহে লাহে চহৰখনলৈ সন্ধিয়া নামি আহিল। গাৱঁলৈ যোৱা বাচখনো সি ধৰিব নোৱাৰিলে। ক'ত থাকিব আজি। চহৰত তেনেকৈ তাৰ চিনাকিও নাই। ঘপহকৈ তাৰ ৰিমলিলৈ মনত পৰি গল। তাইৰ ঘৰতে চোন আজি সি থাকিব পাৰে আৰু লগতে তাইকো এবাৰ চাই যোৱা হব। তাইক ক'ব যে তাৰ এটা ডাঙৰ বেমাৰ হৈছে। হয়তো সি বেছিদিন জীয়াই নাথাকিব ....।

কলিংবেলৰ মাতত ৰিমলিৰ খংটো দপ্‌দপ্‌কৈ উঠি আহিল। এইডাল অকল টিলিং টিলিং কৈ বাজিয়েই থাকে। গাঁৱতেই তাহানি ভাল আছিল। গাঁৱৰ কথা মনত পৰাৰ লগে লগেই তাইৰ ৰবিনলৈ মনত পৰি গ'ল। সি বাৰু এতিয়া কি কৰিছে। সিহঁতবাৰু সঁচাকৈয়ে স্বাৰ্থপৰ হৈ গ'ল নেকি। এটা সহজ সৰল ল'ৰাৰ সঁচা মৰমক নেওচা দি চহৰৰ কৃত্ৰিম মৰমক আদৰি লৈছিল। কিন্তু তাই ঠগ খালে। আজিকালি মাকেও তাইক ৰবিনৰ বিষয়ে ক'বলৈ এৰিলে। সি বাৰু এই সময়ত অকলে অকলে কি কৰিছে। আগতে এই সময়ত সি আহি সিহঁতৰ ঘৰত সুখ-দুখৰ কথা পাতেহি। তাইৰ ক'বনোৱাৰাকৈ চকুদুটা চলচলীয়া হৈ পৰিল। বুকুখন উকা উকা যেন অনুভৱ হ'ল। নাই তাই বহুত ভুল কৰিলে। তাই আৰু ভুল নকৰে। তাই আকৌ ৰবিনৰ ওচৰলৈ যাব। তাক তাই হিয়া উবুৰিয়াই মৰম কৰিব। তাইৰ হৈ যোৱা ভুলৰ ক্ষমা খুজিব। তাৰ দেউতাকৰ আশা পুৰাব....।

বহুদেৰি কলিংবেলটো বজোৱাৰ পিছতো দুৱাৰ নোখোলাত সি উপায়হীন হৈ ৰাস্তা পালেহি। তাৰ মূৰটো ঘূৰোৱা যেন লাগিবলৈ ধৰিলে। পেটৰ ভোকটোৱেও উক্ দিছে। সি আলিৰ দাঁতিতে থকা সৰু হোটেলখনত ভাত কেইটামান খাই ল'লে। কিন্তু এতিয়া সি ক'ত যাব। তাৰ হাতত এক্সৰে পেপাৰৰ পলিথিনটো। পুনৰ সি সন্মুখলৈ আগবাঢ়িল। হঠাৎ আকাশৰ তৰাবোৰ যেন তাৰ চকুৰ আগত ক্ৰমান্বয়ে ঘূৰিবলৈ ধৰিছে তাৰ তেনে লাগিল। ভৰি দুটা যেন তাৰ নায়েই। ক্ৰমে তললৈ যেন সি সোমাই গৈয়ে আছে.......।

(৫)

ঘপহকৈ ৰবিনে চকুদুটা মেলি দিলে। এটা আহল বহল নাৰ্চিংহোমৰ কোঠা। এজনী ছোৱালী সোমাই আহিল। লগত এটা সৰু ল'ৰা। ৰবিনেযেন ছোৱালীজনী চিনিব পাৰিছে। ক'ত লগ পাইছে বাৰু সি ...। গাঁৱত ..... নে ..... । ..... স্বাস্বতী ..... !

:ৰবিনদা ......।

: তুমি স্বাস্বতী নোহোৱানে ..... ? ৰবিনে সেহাই সেহাই সুধিলে।

: হয় ... হয় ৰবিনদা ...। –তাইৰ দুচকুৰেদি দুটোপাল অশ্ৰু ওলাই আহিল ক'বনোৱাৰাকৈ।

: মই ইয়ালৈ কেনেকৈ .... আ .... আহিলো .... ?

: যোৱা নিশা তোমাক ৰাস্তাৰ কাষত পৰি থকা দেখা পাই মই ইয়ালৈ লৈ আহিলো। তোমাৰ এনেকুৱা অসুখ হৈ আছিলে যদি তুমি বহু আগতেই ডাক্তৰৰ ওচৰলৈ আহিব লাগিছিল। এতিয়া এই সময়ত ...। –তাই আৰু মুখেৰে মাতিব নোৱাৰিলে। তাই হুক হুকাই কান্দি উঠিল।

: স্বাস্বতী .... । কিহৰ বাবে কান্দিছা ....। মানুহে .... কান্দিব ... নাপায় নহয়। আৰু .... আৰু এই ল'ৰাটো .... কোন .... ? তাৰ চকু দুটা বগা কিয় ...? সি বাৰু চকুৰে নেদেখে নেকি ? – স্বাস্বতীয়ে কোনোমতে কান্দোন বন্ধ কৰি চকুপানীখিনি

দুপাতাখনেৰে মচি ল'লে।

: অ'... এই ল'ৰাটোৱে চকুৰে নেদেখে। কৰ্ণিয়াৰ ডিফেক্ট। মোৰ ওচৰত ট্ৰিটমেন্ট (Treatment) কৰি আছে। দেউতাক হাৰ্টৰ স্পেচেলিষ্ট।

: স্বাস্বতী মোৰ এটা অনুৰোধ ..... ৰাখিবা ..... ?

: কি .... ৰবিন দা ?

: মইতো আৰু জীয়াই নাথাকিম যেন পাইছো। গতিকে মৃত্যুৰ পিছত মোৰ চকুদুটা এই ল'ৰাটোক ..... দান কৰিবা ...... আৰু মোৰ মায়ে .... মোৰ মায়ে .... দি থৈ যোৱা ... এই মণিটো .... ৰিমলিক দিবা ....। মোৰ বিশ্বাস তুমি মোৰ অনুৰোধ ৰাখিবা স্বাস্বতী ....। –স্বাস্বতীয়ে একো উত্তৰ দিব নোৱাৰিলে। অন্তৰ হেঁচা মাৰিথোৱা শোকটোৱে তাইৰ ডিঙিত খুণ্ডা মাৰি দিলেহি। ৰবিনে পেন্টৰ জেপৰ পৰা এটা অমূল্য মণি উলিয়াই তাইৰ হাতত দিলে। সি গম পাই উঠিল যে তাৰ দুয়োটা কিড্‌নি বেয়া হৈ গ'ল। তাৰ জীৱন ঘড়ীৰ কাঁটাডালৰ এই ৰওঁ ৰওঁ অৱস্থা। সি পৰালৈকে সেহাই সেহাই তাৰ জীৱনৰ সকলো ঘটনা স্বাস্বতীক কৈ গ'ল এফালৰ পৰা ......।

ক্ৰিং - ক্ৰিং - ক্ৰিং কৈ - টেলিফোনটো বাজি উঠাত ৰিমলিয়ে ৰিচিভাৰটো তুলিলে –। হেল্লো ... কোনে কৈছে ?

: মই স্বাস্বতী ... তই অতি সোনকালে মোৰ নাৰ্চিংহোমলৈ আহি যা। লগতে ডাক্তৰ বিৰাজবল্লভ ডেকাকো ফোনেৰে মাতি দিবি। যিমান সোনকালে পাৰ আহি যা ...। আহিলে সকলো গম পাবি – সিফালে ৰিচিভাৰ থোৱাৰ শব্দ। ৰিমলিয়ে বুজি নাপালে। স্বাস্বতীৰ আজি হঠাতে কি হ'ল। কিবা চিৰিয়াছ কেচ্ আছে হ'বলা। তাই লৰালৰিকৈ যাবলৈ ওলালে। কিন্তু তাই বিৰাজক কিয় মাতিলে ...। তাই যেন কিবা কান্দি কান্দি কৈছে তেনে লাগিল।

দহমিনিটমানৰ ভিতৰতে অগাপিচাকৈ ৰিমলি আৰু বিৰাজ নাৰ্চিংহোম পালেগৈ। এটা কোঠাৰ সন্মুখত বহি স্বাস্বতী ফেঁকুৰি আছে।

: ঐ ... স্বাস্বতী .. তোৰ কি হ'ল আকৌ... ? কাৰ কি হৈছে ... ৰিমলিৰ মাতত স্বাস্বতীয়ে কেৱল কোঠাটোৰ ফালে আঙুলিটোৱাই দেখুৱালে। গ্লাচেৰে আবৃত কোঠাটোৰ ভিতৰত বগা কাপোৰেৰে আবৃত এটা মৃতদেহ। ঘপহকৈ দুৱাৰখনত লাগি থকা নেমপ্লেটত ৰিমলিৰ চকুদুটা থৰ হৈ গ'ল। তাৰমানে ..... ৰবিনদা। তাই উৰি যোৱাদি গৈ ৰবিনৰ নিথৰ দেহাটোৰ ওপৰত উবুৰিখাই পৰিল। স্বাস্বতীয়েও আৰু কান্দোন চেপি ৰাখিব নোৱাৰিলে। তাই চিঞৰি চিঞৰি কান্দি উঠিল। কাষতে ৰৈ থকা ডাক্তৰ বিৰাজেও গম পালে যে বহুদিনতে গাঁৱত এৰি থৈ অহা তাৰ একমাত্ৰ ককায়েকটোৱে আৰু কোনোদিনেই তাক 'মইনা' বুলি নামাতিব। তাৰো বুকুখন অবুজ দুখ এটাই কামোৰ মাৰি দিলেহি।

: ডাক্তৰ বিৰাজবল্লভ ..... যিজন মানুহক আপুনি অৱহেলা কৰিছিল সেইজনে কি দি থৈ গৈছে জানেনে ? আপোনাৰ পুত্ৰক এই পৃথিৱীখন চাবলৈ দি থৈ গৈছে। – স্বাস্বতীয়ে খোকাথুকি মাতেৰে কৈ উঠিল। বিৰাজে আৰু ৰ'ব নোৱাৰিলে। সিও হুক হুকাই কান্দি উঠিল।

গাঁৱৰ মানুহবোৰে ৰবিনৰ শৱ টো গাঁৱতেই সৎকাৰ কৰিলে। ৰবিনে মৃত্যুৰ আগেয়ে দি থৈ যোৱা মণিটো স্বাস্বতীয়ে ৰিমলিৰ হাতত গুজি দিলে। ৰিমলিয়ে এতিয়াহে যেন বুজি পালে যে প্ৰকৃত মৰম, ভালপোৱা মানে কি...।

: মই কোনোদিনেই তেওঁৰ ধাৰ শুধিব নোৱাৰিম স্বাস্বতী। তেওঁ সঁচাকৈয়ে দেৱতা আছিল। ... মই আৰু কাৰোৰে লগত বিয়া হ'ব নোখোজো। .... তেওঁকেই স্বামী হিচাবে ভাবি মই আজীৱন এনেদৰেই থাকি যাম স্বাস্বতী ....। ৰিমলিয়ে স্বাস্বতীক সাৱতি ধৰি উচুপি উচুপি কৈ উঠিল। স্বাস্বতীয়েও একো ক'ব নোৱাৰিলে। কি ক'ব তাই। ক'ব পৰাকৈ তাইৰো আজি ভাষা নাই। দুৰ্বল দৃষ্টিৰে তাই পশ্চিম আকাশলৈ চালে। বেলিটো লাহে লাহে অস্তাচলত লুকাবলৈ ধৰিছে। তাৰ ৰঙলী আভাই পশ্চিমৰ আকাশখন ৰাঙলী কৰি তুলিছে ......।

(ডিব্ৰু মহাবিদ্যালয়ৰ সমূহ চাৰ-বাইদেউ সকল আৰু মোৰ বন্ধু-বান্ধৱী তথা ভন্টি নিতু, সুস্মিতা, ডলি মৌচুমী আৰু বন্ধু অৰবিন্দ, বিমানৰ হাতত)। ❐❐

একাংকিকা নাটক

জিন্দা শ্বহীদ

নাট্যকাৰ ঃ উমাকান্ত সোনেৰোল
স্নাতক প্ৰথম বাৰ্ষিক (কলা শাখা)

চৰিত্ৰসমূহ ঃ

১) যমৰাজ ২) যমদূত
৩) মন্ত্ৰী ৪) চিত্ৰগুপ্ত
৫) দুৱৰী

মঞ্চ খুলিব। মঞ্চত যমৰাজ বহি থাকিব, মন্ত্ৰী বহি থাকিব আৰু যমদূত। সেই দিনা মৃত্যু হোৱা আৰু শ্বহীদ সকলৰ নাম থকা বহীখন পঢ়ি যায় আৰু প্ৰহৰী থাকে।

যমৰাজ ঃ যমদূত ডাঙৰীয়া আপুনি লিষ্ট পঢ়িবলৈ আৰম্ভ কৰক। সময় উকলি গৈ আছে আৰু পলম নকৰিব।

যমদূত ঃ (গৰ্লাটো চাফা কৰি লয়) হয় যমৰাজ।

যমৰাজ ঃ অ সোনকালে কৰক। পলম নকৰিব।

দূত ঃ (আকৌ গাল চাফা কৰি) যমৰাজ মহোদয় আৰু উপস্থিত মন্ত্ৰী ডাঙৰীয়া। আজি মানে ১৫ চেপ্তেম্বৰ ২০০৩ চন, সোমবাৰ, সময় - পুৰা এক বজাৰ পৰা ৰাতি বাৰ বজালৈ।

এক নম্বৰ স্বৰ্গীয় বিৰেশ্বৰ বৰুৱা, বয়স ৬০ বছৰ, বিবাহিত, তিনিজন ল'ৰা আৰু ছোৱালীৰ দেউতাক, মৃত্যুৰ সময় পুৰা- তিনিটা পোন্ধৰ। মৃত্যুৰ কাৰণ- হাঁপানী ৰোগ। তেওঁ আছিল এজন স্কুল শিক্ষক। তেওঁ এজন সৎ আৰু সাহসী লোক আছিল । তেওঁৰ পুণ্য কাম বাৰনটা আৰু পাপ বাৰটা। তেওঁক স্বৰ্গলৈ পঠিয়াই দিয়া হ'ল।

যম ঃ ও..... উত্তম। আজি কালি ইয়াতকৈ বেছি পুণ্যকাম কৰা মানুহ নায়েই আৰু তেওঁ পাপ যথেষ্ট ক'ম কৰিছে।

মন্ত্ৰী ঃ হয়, যমৰাজ। স্বৰ্গলৈ পঠিয়াবলৈ ইয়াতকৈ পুণ্য কৰা মানুহ আজিৰ পৃথিৱীত নাই।

যম ঃ হে, মৃতক। তুমি আজিৰ পৰা স্বৰ্গগামী হ'লা। তাৰ পাছত পঢ়া।

দূত ঃ দুই নম্বৰ, এওঁৰ নাম স্বৰ্গীয় ভদ্ৰ হাজৰীকা। বয়স ৩৮ বছৰ। বিবাহিত, এজনী ৫ বছৰীয়া কণ্যা সন্তানৰ পিতৃ। মৃত্যুৰ কাৰণ ডকাইতিৰ অপৰাধত পুলিচৰ হাতত গুলী খাই মৃত্যু হয়। মৃত্যুৰ সময় দিনৰ এঘাৰটা চাৰিত। তেওঁ এজন অঘাইতং প্ৰকৃতিৰ মানুহ আছিল। তেওঁ যি কৰিম বুলি কৈছিল। সেইটো কৰি পেলাইছিল। তেওঁৰ পাপ ১২০টা আৰু পুণ্য এটা। তেওঁক নৰকলৈ প্ৰেৰণ কৰা হ'ল।

যম ঃ ও........ অতি উত্তম।

মন্ত্ৰী ঃ যমৰাজ, তেওঁৰ এটা পুণ্য চাগে অজানিতে হৈ গ'ল। হাঃ হাঃ হাঃ।

দূত ঃ হাঃ হাঃ হাঃ।

যম ঃ ওঁ, তেনেকুৱাই হ'ব। তাৰ পাছত পঢ়া।

দূত ঃ তিনি নম্বৰ নাম স্বৰ্গীয় প্ৰেমলতা গোঁহাই, বয়স ৫৩ বছৰ। মৃত্যুৰ সময় এটা ত্ৰিছ বজাত। মৃত্যুৰ কাৰণ এখন ট্ৰাকে খুণ্ডিওৱাত মৃত্যু হয়। তেখেত এগৰাকী অসৎ প্ৰকৃতিৰ তিৰোতা আছিল। তেওঁ বিশেষকৈ আনৰ সংসাৰত ব্যাঘাত জন্মাই ভাল পাইছিল। তেখেতৰ পাপ কাম ২৩১ টা আৰু পূণ্য কাম ৫ টা। তেখেতক নৰকলৈ প্ৰেৰণ কৰা হ'ল।

যম ঃ তিৰোতায়ো ইমান পাপ কৰিব পাৰেনে ?

মন্ত্ৰী ঃ পাৰে পাৰে, আজিকালি পুৰুষ আৰু নাৰীৰ সমান অধিকাৰ আছে। গতিকে তিৰোতাই নোৱাৰা কাম নাই। আৰু এটা কথা যমৰাজ।

যম ঃ কি কথা ?

মন্ত্ৰী ঃ মই বহুদিনৰ পৰাই কম বুলি ভাবি আছিলো। যমৰাজ, আমাৰ মৃতক সকলক ৰখাৰ ভাগ দুটা আছে। এটা স্বৰ্গ, আনটো নৰক। ইহঁতৰ ভিতৰতো বহুতো ভাগ আছে কিন্তু মূলতে দুটা আৰু দুটাৰ মাজত আকাশ-পাতালৰ পাৰ্থক্য আছে।

যম ঃ হ'য়। আছে।

মন্ত্ৰী ঃ এটাত সুখ, আৰাম, শান্তি আৰু আনটোত দুখ-কষ্ট, অশান্তি নহয় জানো ?

যম ঃ হয়। পিছে আপুনি কি কব বিচাৰিছে চমুকৈ কওঁক।

মন্ত্ৰী ঃ হয় যমৰাজ, মই চমুকৈয়ে কৈছো। মই কব খুজিছো যে মৃত্যুৰ পাছত সকলোকে স্বৰ্গীয় বুলি কোৱা হয়, সি স্বৰ্গলৈকে যাওক বা নৰকলৈ যাওঁক। ইয়াৰ বাবে এটা কাম কৰিব নোৱাৰিবনে ? কেৱল স্বৰ্গলৈ যোৱা বিলাকক স্বৰ্গীয় আৰু নৰকলৈ যোৱা বিলাকক নৰকীয় শব্দৰে সম্বোধন কৰিব লাগে বুলি সংবিধানত উল্লেখ কৰিব লাগে। নহলে যে স্বৰ্গীয় আৰু নৰকীয় সকলৰ পাৰ্থক্য নাথাকে।

যম ঃ (অলপ ভাবি) ও। এই বিষয়ত মই এবাৰ চিন্তা কৰিছিলো। কিন্তু এইটো সম্ভৱ নহ'ব।

মন্ত্ৰী ঃ কিয় সম্ভৱ নহ'ব ?

যম ঃ সম্ভৱ এই কাৰনেই নহ'ব কাৰণ, আমি যদি এই নিয়ম প্ৰনয়ন কৰো তেতিয়া স্বৰ্গীয় আৰু নৰকীয় সকলৰ পাৰ্থক্য আহিব হয় কিন্তু তাৰ লগতে নৰকলৈ যোৱা পৰিয়াল বোৰ আৰু স্বৰ্গলৈ যোৱা পৰিয়ালবোৰৰ মাজতে বিভেদৰ সৃষ্টি হ'ব। গতিকে সমাজত আৰু এটা প্ৰভেদৰ সৃষ্টি হব। যিটো আমি হ'বলৈ দিব নোৱাৰো।

মন্ত্ৰী ঃ হয় যমৰাজ, এতিয়া বুজিলো।

যম ঃ তেন্তে দূত তাৰ পাছত পঢ়া।

দূত ঃ হয় যমৰাজ। চতুৰ্থতে, মৃতকৰ নাম শ্বহীদ মাধৱ শইকীয়া। তেওঁৰ বয়স ৩১ বছৰ। তেওঁ এজন আদৰ্শবান পুৰুষ। তেওঁৰ পাপ কামৰ ভিতৰত আছে দুটা আৰু বাকীবোৰ পূণ্য কাম।

যম ঃ তেওঁৰ মৃত্যুৰ কাৰণ উল্লেখ নাই কিয় ?

দূত ঃ তেওঁৰ মৃত্যু হোৱা নাই।

যম ঃ মৃত্যু হোৱা নাই ? তথাপি তেওঁ শ্বহীদ ? এইয়া হ'ব নোৱাৰে। তেওঁৰ নাম এই তালিকাত কোনে অন্তৰ্ভূক্ত কৰিলে। তাকো শ্বহীদৰ তালিকাত।

দূত ঃ চিত্ৰগুপ্তই যমৰাজ।

যম ঃ চিত্ৰগুপ্তই এনে কাম কৰিছে ? নহয় সি এনে কাম কৰিব নোৱাৰে। মোৰ তেওঁৰ ওপৰত বিশ্বাস আছে।

দূত ঃ কিন্তু যমৰাজ এই list বনোৱা কাম চিত্ৰগুপ্তই কৰে। গতিকে এই কাম তেওঁৰ বাহিৰে কোনোৱে কৰিব নোৱাৰে।

মন্ত্ৰী ঃ হয়। এইকাম চিত্ৰগুপ্তই কৰে। যমৰাজ তেওঁ আমাৰ সংবিধান উলংঘা কৰিছে। গতিকে তেওঁৰ ওপৰত অতি সোনকালে ব্যৱস্থা লব লাগে।

যম ঃ ৰ'বা, তেওঁৰ নিজ মুখৰ পৰাই শুনা যাওঁক। চিত্ৰগুপ্তক ৰাজসভাত উপস্থিত কৰোৱা হওঁক।

দূত ঃ দুৱৰী। চিত্ৰগুপ্তক ৰাজসভাত উপস্থিত কৰোৱা।

দুৱৰী ঃ যি আদেশ। (দুৱৰী যায়,অলপ সময় সকলো

নিস্তব্ধ হয়)

যম ঃ বুজিছো। মন্ত্ৰী ডাঙৰীয়া ; মই এতিয়াও বিশ্বাস কৰিব পৰা নাই। কিজানি মানুহ জনৰ মৃত্যু হোৱা নাইতো।....... কিন্তু..... তেওঁৰ যে মৃত্যুৰ তাৰিখ, কাৰণ উল্লেখ কৰা নাই। উফ্ এইবোৰ কি খেলিমেলি।

(দুৱৰীৰ প্ৰৱেশ)

দুৱৰী ঃ যমৰাজ, চিত্ৰগুপ্ত আহি পালে আৰু প্ৰৱেশৰ বাবে অনুমতি বিচাৰিছে

যম ঃ আহিবলৈ দিয়া।

দুৱৰী ঃ হয়, যমৰাজ (দুৱৰী যায় আৰু চিত্ৰগুপ্ত আহে, দুৱৰী আকৌ নিজৰ ঠাইত ৰৈ থাকে।)

যম ঃ আহক, চিত্ৰগুপ্ত আহক।

চিত্ৰ ঃ প্ৰণাম, যমৰাজ। এনে সময়ত যমৰাজৰ বা আকৌ মোৰ কি প্ৰয়োজন হ'ল।

যম ঃ কি হ'ল চিত্ৰগুপ্ত। আপোনাৰ চাকৰি কৰি আমুৰাইছে নেকি ?

চিত্ৰ ঃ যমৰাজ !

যম ঃ একেবাৰে অসমৰ অফিচৰ কৰ্মচাৰী সকলৰ দৰে কামবোৰ কৰিছে যে।

চিত্ৰ ঃ যমৰাজ। এইবোৰ আপুনি কি কৈছে ? মই একো ধৰিব পৰা নাই।

যম ঃ আজিকালি ডিউটিলৈ যাওঁতে এটুপি ধৰিও আহে নেকি ?

চিত্ৰ ঃ তৌবা তৌবা, এনে বস্তু আৰু মই খাম ? ই কেতিয়াও হ'ব নোৱাৰে।

যম ঃ চাওঁক চিত্ৰগুপ্ত; মই আপোনাকেই সকলোতকৈ বিশ্বাস কৰো আৰু আপুনিয়েই মোৰ লগত বিশ্বাসঘাটকতা কৰিছে। .... এনেদৰে হয়তো আপোনাক আৰু বেছিদিন চাকৰিত ৰাখিব নোৱাৰিম। অতি সোনকালেই চাকৰৰি পৰা বৰ্খাস্ত কৰিব লাগিব যেন পাওঁ।

চিত্ৰ ঃ যমৰাজ, তেনে অন্যায় নকৰিব। মইনো কি ভুল কৰিলো যাৰ কাৰণে মোক ইমান ডাঙৰ শাস্তি বিহা হৈছে। (পৰিবৰ্তন হৈ) মই বুজিছো এয়া নিশ্চয় কোনোবা কু-চক্ৰান্তকাৰীৰ কাম। মোৰ উন্নতি হয়তো কোনোবাই বিচৰা নাই। মই কিন্তু তাক পালে শুদাই নেৰিম।

মন্ত্ৰী ঃ নিজে ভুল কৰি আনৰ গাত দোষ জাপিবলৈ আহিছে।

দূত ঃ হয়তো, নিজে ভুল কৰি আনক আঙুলিয়াবলৈ আহিছে।

চিত্ৰ ঃ মই সকলো বুজিছো নহয়। (সন্দেহেৰে চকু ফুৰাই) এই কামত কোন জড়িত আছে।

যম ঃ ৰ'ব। আপুনি নিজৰ ভুল আনৰ ওপৰত থাপিবলৈ বিচাৰিছে কিয় ? মই যমৰাজ আৰু মোক ধৰ্মৰাজ বুলিও কয়। সেইবাবে আপোনালোক বৰ্খাস্ত কৰাৰ আগতে আপোনাৰ মুখৰ পৰা ঘটনাৰ সত্যতা শুনিব বিচাৰিছো।

চিত্ৰ ঃ যমৰাজ, কি ঘটনা ? মই এতিয়াওঁ একো বুজা নাই।

দূত ঃ নুবুজাৰ ভাওঁ ধৰি লাভ নাই।

মন্ত্ৰী ঃ দূত, তুমি ঘটনাটো কৈ দিয়া।

যম ঃ কোৱা দূত।

দূত ঃ চিত্ৰগুপ্ত ডাঙৰীয়া, আপুনি মাধৱ শইকীয়া নামৰ জীয়া মানুহক শ্বহীদৰ লিষ্টিত ভৰাই দিছে। এয়া জানো সংবিধান বিৰোধী নহয়। এইয়া মানৱ ধৰ্মৰ বিৰোধী কাম কৰিছে।

যম ঃ এতিয়া কোৱা। এয়া মিছা। কোৱা।

চিত্ৰ ঃ হাঃ হাঃ হাঃ। আপোনালোকে মাধৱ শইকীয়াৰ কথা কৈছে। এতিয়াহে বুজিছো।

যম ঃ (খং কৰি) মনে মনে থাকক। ইমান গুৰুতৰ বিষয় আৰু আপুনি হাঁহিছে। মই আৰু সহ্য কৰিব নোৱাৰো। মই আপোনাক এতিয়াই চাকৰিৰ পৰা বৰ্খাস্ত কৰিম।

চিত্ৰ ঃ তেনে কাম নকৰিব যমৰাজ। প্ৰথমে মোৰ কথা শুনক, মই —

যম ঃ মই কোনো কথাই নুশুনো।

মন্ত্ৰী ঃ ইয়াত আৰু কিবা শুনিবলৈ বাকী আছেনে?

চিত্ৰ ঃ বাকী আছে। হয়তো মোৰ কথা শুনাৰ পাছত কিজানি আপোনালোকেওঁ সেয়ে উচিত বুলি ভাবে।

মন্ত্ৰী ঃ এইয়া কেতিয়াও সম্ভৱ হ'ব নোৱাৰে।

চিত্ৰ ঃ কিন্তু এইয়া সম্ভৱ।

যম ঃ বাৰু আপোনাৰ কথা এটা চৰ্তত শুনিম। যদি এইয়া সম্ভৱ হ'ব নোৱাৰে তেন্তে আপুনি চাকৰি এৰাৰ লগতে এই যমৰাজ্যকো এৰি গুচি যাব লাগিব।

চিত্ৰ ঃ মই ৰাজী।

যম ঃ আকৌ এবাৰ ভাবি চোৱা।

চিত্ৰ ঃ হয়, মই ৰাজী।

যম ঃ তেন্তে আমিও শুনিবলৈ ৰাজী। কোৱা।

চিত্ৰ ঃ যমৰাজ, আপোনালোকে জানে যে দেশ অথবা নিজজাতি অথবা কোনো ভাল কামৰ হ'কে মানুহ এজনৰ শৰীৰৰ লগত আত্মাৰ সম্পৰ্ক শেষ হৈ গলে মানুহটোক শ্বহীদ বুলি কোৱা হয়। নহয় জানো ?

দূত/মন্ত্ৰী ঃ হয়।

যম ঃ নিশ্চয়।

চিত্ৰ ঃ তেওঁৰ ক্ষেত্ৰতো ঠিক তেনেকুৱা হোৱা হেতুকে তেওঁক শ্বহীদৰ লিষ্টত ভৰাই দিলে।

যম ঃ কিন্তু মানুহটো যে জিন্দা হৈ আছে।

চিত্ৰ ঃ যমৰাজ, শৰীৰৰ পৰা আত্মা বাহিৰ হলেই তাক মৃত্যু হোৱা বুলি কয় আৰু মাধৱ শইকীয়াৰ আত্মাটোৰ শৰীৰৰ লগত কোনো ৰিলেচন নাছিল গতিকে ....

যম ঃ আপুনি কি কব খুজিছে ? মাধৱৰ মৃত্যু হৈছে ? তেন্তে কিয় তেওঁ পৃথিৱীত জীয়া মানুহৰ দৰে আছে ?

চিত্ৰ ঃ হয় আছে। কিন্তু সি জীয়াই থাকিও তাৰ মৃত্যু হৈছে। সি জীয়াই থাকিবৰ বাবে দুই পাৰৰ কাম বাচি লৈছে। সি উচ্চ শিক্ষা লৈয়ো কতো যেতিয়া কৰ্মৰ সংস্থান নাপালে তেতিয়া চুইপাৰৰ কামটো বাছি ল'লে।

যম ঃ তাতনো কি হ'ল ? এই কাম মানুহে নকৰে নেকি ?

চিত্ৰ ঃ কৰে... কৰে। এই কাম মানুহেই কৰে। কিন্তু অসমীয়া মানুহে নকৰে। এনে কাম কৰিলে হেনো অসমীয়াৰ জাত যায়। আপোনালোক হয়তো জানে অসমীয়া জাতিটো কি মান ষ্টেণ্ডাৰ্ড জাতি। অসমীয়া মানুহে জাত যোৱাৰ ভয়ত; নাপিতৰ কাম নকৰে; জোতা নিচিলাই, ৰিক্সা নচলায়; ঠেলা নচলায় আৰু যাৰ ফলত বহিৰাগত প্ৰব্ৰজন কাৰীয়ে অসমত এটা ব্যৱসায়ৰ প্ৰতিষ্ঠান লাভ কৰিছে।

মন্ত্ৰী ঃ কথাটো অৱশ্যে নোহোৱা নহয়।

দূত ঃ নোহোৱা নহয় মানে, একেবাৰে সত্য। মইয়ো দেখিছো নহয়। এতিয়া অসমৰ প্ৰায়বোৰ কাম প্ৰব্ৰজন কাৰীয়ে কৰে। আৰু বিদেশী খেদিব লাগে বুলি অসমীয়া বোৰে আন্দোলন কৰিব। কিন্তু কোনেওঁ সিহতৰ কাম বোৰ নিজৰ হাতলৈ আনি কৰিব লাগে বুলি নাজানে।

চিত্ৰ ঃ জানে, সকলোৱে জানে কিন্তু জাত যোৱাৰ ভয়ত নকৰে।

যম ঃ তেন্তে অসমীয়া সকলে কৰে কি ?

চিত্ৰ ঃ কৰে চৰকাৰী চাকৰি, সকলোৱে কেৱল চাকৰিৰ পিছতহে লাগি থাকে। নিজাকৈ কিবা এটা কৰিব লাগে বুলি নাজানে। আৰু মাধৱ শইকীয়াইও চাকৰি নাপাই শেষত চুইপাৰ কাম কৰিবলৈ আগবাঢ়ি যাওঁতে তেওঁৰ ঘৰৰ মাক-বাপেক, ককায়েক-বৌৱেক সকলোৱে এৰি দিলে। কাৰণ সি ঘৰত থাকিলে তাৰ লগতে সিহঁতৰো জাত যাব আৰু সি জানে যিজনী ছোৱালীয়ে এই কাম কৰাৰ আগতে তাৰ লগত মৰিবলৈ ৰাজি আছিল আজি তাই তাক দূৰৈত দেখিলেই থু পেলায়। তাৰ এতিয়া আপোন বুলিবলৈ কোনো নাই। গতিকে সি জীয়াই থাকিও তাৰ আত্মাটো তাৰ লগত নাই অৰ্থাৎ তাৰ মৃত্যু হৈছে। মৃত্যু হৈয়ো কিন্তু সি জীয়াই আছে। সি জাতিটোৰ বাবে এক আদৰ্শ স্বৰূপ। গতিকে সি এটা জিন্দা শ্বহীদ। মোৰ আৰু ক'বলৈ একো নাই। এতিয়া আপোনালোকে কি বিচাৰ কৰে কৰক।

যম ঃ হয় চিত্ৰগুপ্ত, আপুনি ঠিকেই কৈছে। সি এতিয়া এটা জিন্দা শ্বহীদ। (মন্ত্ৰী আৰু দূতক) আপোনালোকে কি কয় ?

মন্ত্ৰী/দূত ঃ হয়। সি এতিয়া এটা জিন্দা শ্বহীদ।

ঃ সমাপ্ত ঃ

উজ্জ্বল ভৱিষ্যৎৰ বাবে কেইখনমান শিক্ষা প্ৰতিষ্ঠান

হোটেল মেনেজমেন্ট ঃ

প্ৰশিক্ষণ কেন্দ্ৰ ঃ

❊ ইনষ্টিটিউট অৱ হোটেল মেনেজমেন্ট, কেটাৰিং টেকন'লজি এণ্ড এপলায়েড নিউট্ৰিচন, পি - ১৬, তাৰাতলা ৰোড কলিকতা - ৮৮

❊ ইনষ্টিটিউট অৱ হোটেল এণ্ড ৰেষ্টুৰেন্ট মেনেজমেন্ট, ৮০/৮, শ্ৰীৰামপুৰ ৰোড, গাড়িয়া, কলিকতা - ৮৪

❊ তাজমহল গ্ৰুপ অৱ হোটেল মেনেজমেন্ট, দ্য তাজমহল হোটেল, ১ মানসিংহ ৰোড, নিউ দিল্লী - ১১০০১১।

❊ দ্যা মোনাৰ্ক ইন্টাৰ নেচনেল কলেজ অৱ হোটেল মেনেজমেন্ট, হ্যাভলক ৰোড, উটি - ১৬৪৩০০১

যোগ্যতা ঃ উচ্চতৰ মাধ্যমিক অথবা স্নাতক ডিগ্ৰী। বিষয় হিচাপে অংক আৰু ইংৰাজী থকা আৱশ্যক।

মাছ কমিউনিকেচন কোৰ্চ ঃ

শিক্ষা প্ৰতিষ্ঠান ঃ

❊ ইণ্ডিয়ান ইন্‌ষ্টিটিউট অৱ মাছ কমিউনিকেচনচ,
অৰুণা আশ্ৰফ আলি মাৰ্গ
জে, এন, ইউ (নিউ কেম্পাছ)
নতুন দিল্লী - ১১০০৬৭

যোগ্যতা ঃ প্ৰাৰ্থী যি কোনো শাখাৰ স্নাতক হ'ব লাগিব। কিন্তু স্নাতকোত্তৰ হ'লে ভাল হয়। মিডিয়াত কাম কৰাৰ অভিজ্ঞতা থাকিলে ভাল।

প্ৰাইভেট ডিটেক্‌টিভ্ ঃ

নতুন দিল্লীৰ 'নেচনেল ইনষ্টিটিউট অৱ প্ৰাইভেট ইন্‌ভেষ্টিগেচন'ৰ অধীনত প্ৰাইভেট ডিটেক্‌টিভ্‌ৰ এবছৰীয়া ডিপ্ল'মা কোৰ্চ পঢ়াৰ সুবিধা আছে। এই কোৰ্চ ডাকযোগে পঢ়িব পাৰি। কোৰ্চৰ সবিশেষ আৰু আৱেদন প্ৰ-পত্ৰৰ বাবে প্ৰাৰ্থীৰ নাম ঠিকনা লিখা আৰু ডাকটিকট লগোৱা এটা খাম পঠিয়াব লাগে।

যোগাযোগৰ ঠিকনা ঃ National Institute of Private Investigation. Post Box No. 4455. New Delhi 110019.

ইনটিৰিয়ৰ ডেক'ৰেচন ঃ

উচ্চতৰ মাধ্যমিক বা স্নাতক পৰীক্ষা সফলতাৰে সম্পূৰ্ণ কৰাৰ পাছত ইনটিৰিয়ৰ ডেক'ৰেচন বা ডিজাইনৰ বিভিন্ন কোৰ্চ পঢ়িব পাৰি। এই প্ৰতিষ্ঠানৰ কোৰ্চৰ উল্লেখযোগ্য বৈশিষ্ট্য হ'ল যে ইয়াৰ ডিপ্ল'মা লাভ কৰা প্ৰাৰ্থীয়ে মাৰ্কিন যুক্তৰাষ্ট্ৰত ইনটিৰিয়ৰ ডেক'ৰেচন স্নাতকোত্তৰ কোৰ্চত পোনপটীয়াকৈ নামভৰ্তিৰ সুবিধা গ্ৰহণ কৰিব পাৰে।

যোগাযোগৰ ঠিকনা ঃ Exteriors (P) Limited, 47/ lc Hazar Road, Calcutta 700019.

বিউটিছিয়ান ঃ

প্ৰশিক্ষণ কেন্দ্ৰ ঃ

❊ চেহনাজ হুচেইন হাৰ্বাল উইম্যান্স ওয়াৰ্ল্ড-এমব্যাচি, ফ্লেট - ১জি, ৪ ছেক্সপীয়েৰ সৰণি, কলিকতা - ৭১
দূৰভাষ ঃ ২৮২ - ৯৪৫৮।

❊ ইনষ্টিটিউট অৱ হেয়াৰ ড্ৰেচিং এণ্ড বিউটি কালচাৰ, ১৯১ / ১, বি বি গাংগুলি ষ্ট্ৰিট, কলিকতা - ১২
যোগাযোগ ঃ তিলোত্তমা মুখোপাধ্যায়।
দূৰভাষ ঃ ২৪১ - ৯৪০৬। ❑❑

ENGLISH SECTION

❑ INDIA OUR MOTHER LAND - 87
✍ Nitu Singh

❑ SUCCESS - 87
✍ Sameer Das

❑ LIFE WITHOUT DREAMS - 88
✍ Manoranjan Pandit

❑ DARKNESS - THE LOVE - 88
✍ Ashish Gogoi

❑ INDIAN TEA INDUSTRY : A JOURNEY OF 150 YEARS - 89
✍ Dr. Mahesh Kr. Jain

❑ MAINTAINING STANDARDS AND THE ROLE OF THE UGC - 92
✍ Prodeep Kr. Chetia Phukan

❑ ROVER IMAGES OF MARS - 96
✍ Abhijeet Das

❑ CAREER : "WHAT TO STUDY AFTER SCHOOLING" - 101
✍ Gautam Pegu

❑ INNOVATIVE INDIAN EDUCATION-SYSTEMS IN TUNE WITH THE CHANGING TIMES - 107
✍ Ranjan Dowerah

❑ KARATE - 110
✍ Lohit Gogoi

❑ CLAY MATHEMATICS INSTITUTE AND MILLENNIUM PRIZE PROBLEMS - 111
✍ A Collection, From Dibru College Mathematical Bulletin.

❑ THE DEBUNKING OF Y2K BUG - 112
✍ Kritesh Tripathi

❑ AIDS MENACE-SOCIAL AND HUMAN RIGHTS ISSUE - 114
✍ Deep Jyoti Changmai

❑ BRIBERY - 116
✍ Saron Basumatary

❑ RELIGIOUS SYSTEM OF MISING COMMUNITY - 118
✍ Lakhaan Ch. Pait

❑ SUCCESS - IT'S YOUR'S ; GO AND GRABE IT - 119
✍ Diponju Sonowal

❑ S-P-A-C-E - A POLLUTED CITY - 122
✍ Sibraj Chetry

India Our Mother Land

- Nitu Singh
B. Sc. Ist year

India is a spiritual land,
Land of water, soil and sand.
The history of India is very old,
Its soil gives out gold.
All kinds of religions are found,
And are all together bound.
The invaders came from different countries,
And ruled India for centuries.
But were soon dragged out,
When the quit India movement started about.
The sacrifice of the freedom fighters did not go in vain.
And freedom, has thus, India gain.
And within its freedom of fifty years,
It had undergone many difficulties and tears.
But now let us come out from the
blindliness dark night,
And walk, for the creation of
better India, with the light..

Success

- Sameer Das
H.S. 1st year (Arts)

Some household words tell
you how to succed in life
"Push"! says the door bell.
" Never be lead", say the Pencil.
"Take panes", says the window
"Always keep cool", says the ice.
"Never lose your head", says the Nail.
"Make light of everything", says the fire.
"Be sharp in your dealings", says the knife.
"Find a good thing and stick to it", says the glue.

Life Without Dreams

- Manoranjan Pandit
H.S. 1st year (Science)

Never let dreams die
As a life without dream
Is a life of a paralysed man
Who has nothing to do but wait to die
Never let dreams die
For if dreams fade
Life is a building
Which has no base
Never let dreams die
For if dreams die
Life is a song
Without any tune
Never let dreams die
For if dream dies
Life is a forest without any greenery.

Through this piece of poem, I want to give a message to the student that we should have a dream, a desire or an aim. And we should try to achieve it. A life without a desire is meaningless. A person with an ambitious soul will get what the desires. You should go on working keeping in mind that " your desire will be fulfilled some day. Your dreams will be fulfilled one day".

DARKNESS - THE LOVE

- Ashish Gogoi
H.S. 1st year (Science)

Late in the night, too dark
even the eyes can't see, where the eyes
Just finding the ray of your heart
Untill the hope, one among the all dies.

However it is true that
Though the darkness float endlessly, the miles
My eyes never fails to find your face
The only one in my heart, when it smiles.

Now my heart ever in this dark
Wanna you to hold close near by my heart
Just by loving you endlessly
Like the darkness, miles in this earth.

INDIAN TEA INDUSTRY : A JOURNEY OF 150 YEARS

(With special reference to the State of Assam)

❖ Dr. Mahesh Kr. Jain
Lecturer, Deptt. of Commerce

The tea industry is one of the oldest industries in India. It has a history of about a century and a half in our country. It is also one of the biggest organized industries judged either by capital invested, value of production or the number of persons employed.

The discovery of the tea plant is ascribed to the Chinese Emperor Shennung (or Shin Nong) about 2737 B. C. and tea leaves were used in China for medical purposes in the third or fourth century B. C. In any case, it had long been grown in China and Japan.

In India, the tea plant was first discovered in Assam sometime in the 1820's. The discovery that the tea plant grows wild in the upper part of the Brahmaputra valley was made by Major Robert Bruce in 1823. During the following decade further discoveries of tea growing wild in Assam were made and in 1834, Lord William Bentinck, the then Governor General, appointed a committee called Tea Committee with N. Wallich as head, charged with the duty of submitting to Government a plan for the accomplishment of the introduction of tea cultivation into India and for the Superintendence of its execution. The Committee's work led to the starting of tea cultivation in Assam. An experimental area was opened at Sadiya by the Government with seed from China. Later, another experimental garden was opened at 'Chabua' planted with Assam's indigenous seed.

The Assam company with a capital of £200,000 was formed in London on February, 12, 1839. During the first decade, the company had virtual monopoly of tea production. However, the company was not in a position to pay dividend for about thirteen years. After the initial period of hardship, the tea industry started earning a good amount of profit and this led to a great extension of tea plantation,. During the next few years, the tea industry made rapid strides. In 1858, an another company 'Jorhat Tea Company' was also formed.

It may be noted that a few local enterprising people of Assam came forward to cultivate tea perceiving the prospect of the industry in the future. For example, Maniram Dewan opened two private gardens, one at Chinamara (in Jorhat District) and another at Singpho near Sonari (in Sibsagar District) in 1853. After 1853 the rate of growth was indeed, spectacular both in respect of the number of tea gardens and cutturn of tea.

Table 1, gives the progress of tea industry in Assam from 1850 to 1871.

TABLE : 1

PROGRESS OF TEA INDUSTRY IN ASSAM (1850-1871)

Year	No. of Tea Garden	Area under Tea Cultivation (inacres)	Cutturn of tea (in lbs.)
1	2	3	4
1850	1	1,876	2,16,000
1853	10	2,425	3,66,700
1859	48	7,599	12,05,889
1869	260	25,176	47,14,769
1871	295	31,303	62,51,143

SOURCE : *Misra, S. R. - Tea Industry in India Ashish Puplishing House, New Delhi (1986), p.2.*

Between 1850 and 1871, the area under tea cultivation increased by 16.69 times. The rate of increase in production during this period was even more spectacular. Between 1850 and 1871, tea production increased by 28, 50 and 1871, tea production increased by 28.94 times.

Once, the tea industry had set its feet firmly in the soil of Assam, it never looked back. The number of tea gardens, area under tea cultivation, the production of tea, productivity per hectare continued to rise in the subsequent periods. The total number of tea gardens in Assam in 1951 increased to 785 covering an area of 1,55,674 hectares producing 2,85,399 thousand kg. of tea. In 1994, the number of tea gardens in Assam increased to 1012. Area under tea raise to 2,27,120 hectares. Production increased to 400,732 thousand kg.

In India, the total number of tea gardens in 1994 was 35116 with an area of 4,25,966 hectares under tea and produced 7,52,895 thousand kg. tea.

In Assam, the labourers were recruited from various provinces which included Bengal, Bihar, Orissa, Madhya Pradesh and Andhra Pradesh having different cultural, linguistic and ethnic heritage. Recruitment of labourers began much earlier than 1860 from places mentioned above but in a very small rate.

From September 1, 1859 to August 31st 1860 as many as 2049 labourers were recruited for Assam and in the year 1860-61, not less than 3081 labourers were recruited. Most of these recruits were unwilling to come to a far-off unknown place like Assam. There was a strong belief among them that people who migrated to

Assam could never come back. Therefore, the labourers were recruited by the application of force.

After 1860, the importation was much accelerated. Some contractors were engaged in Calcutta to supply labourers, who were brought from different parts of the country by their agents. In July 1861, the Govt. of Bengal appointed a three - man commission with a view to find out, the defects of the system of private recruitment of labour through contractors.

During the period of 1873 to 1874, a large number of labourers were imported and employed in the province of Assam.

The tea industry, thus secured almost all its labour force from outside the State. In Assam, in 1901, nearby 85 percent belonged to tea garden labour class. After 1911, there was a great expansion of tea industry which accelerated importation of labour during 1911-20 During 1921-30, about 169000 labourers from other parts of India has considerably slowed down.

Since the large majority of the imported labourers decided to settle down in Assam permanently, their number increased with the passage of time. At present Assam's tea garden employ more than 50 percent of labourers engaged by all the tea gardens of the country taken together.

India is one of the major exporters of tea. Tea contributes nearly Rs. 900 crore to India's gross National Product. Tea Industry earns around Rs. 600 crore in shape of foreign earnings every year. Assam earns about 40 percent of its own tax revenue from tea.

In addition to export earnings, the tea industry makes a significant contribution to the central exchequer in the form of central excise duty, export duty and tea cess.

The above analysis makes it clear that the tea industry occupies a prominent place in the national economy in general and the economy of Assam in particular.

BIBLIOGRAPHY :

a) Goswami, P. C. : *The Economic Development of Assam, Kalyani Publishers, New Delhi (1988).*

b) Harlalka, S. S. : *Tea Garden Labours of Assam (A socio-economic study) People's Publishing House (Assam) (1975).*

c) Kar, R. K. : *The Savars of Mancotta - A Study on the Effects of Tea Industry on the Tribal Life - An unpublished Ph.D.Thesis of D. U. (1975).*

d) Mishra S. R. : *Tea Industry in India, Ashish Publishing House, New Delhi (1986).*

e) Royen, W. V. and Bengtson, N. A. : *Fundamentals of Economic Geography 5 th ed., Prentice Hall; New Delhi (1967).*

f) Sarkar, G. K. : *The World Tea Economy Oxford University Press (1972).*

g) Ukers, W. A. : *All about Tea, Vol. - 1; Newyork (1935).*

MAINTAINING STANDARDS AND THE ROLE OF THE UGC

❖ Prodeep Kr, Chetia Phukan [M. Sc., M. Phil]
Lecturer in Mathematics

INTRODUCTION :

Education has continued to evolve, diversify and extend its reach and coverage since the dawn of human history. Every country develops its system of education to express and promote its unique socio/cultural identity and also to meet the challenges of the times. India in the last 50 years has developed an extensive education system and has created a vast body of highly skilled academic people who are equipped with science and technological capabilities. Education can be said to be transference of knowledge and skill from generation. Such transference is always loaded with values. The purpose of education is mainly three focal -

1. Acquisition of a certain knowledge.
2. The second of requisition of culture.
3. For attaining the capability of getting a suitable profession.

Fifty years since independence. Indian education had undergone a major changes Number of educational institutions from Primary School to Universities has increased manifold, so also has increased the enrolment. The Pyramid of the literacy level had slowly been increasing . Change in the Syllabi through increased scientific contact in the curriculum of secondary education establishment of IITs, Agricultural University and such other specialized Institutes of higher education have contributed to make India the third country in the world in terms of scientific and technically trained manpower.

Higher education plays a very important role in the development of a nation to a great extent. Higher education provides people with an opportunity to reflect on the critical social economic, cultural, moral and spiritual issues facing humanity. The role of the higher education in national development is well established. Higher education in India has expanded very rapidly in the last five decades after independence. Colleges are the principal centres of higher education, but the Universities being the ultimate controller of them, as they manage the rules and regulations of the college.

The University Grant Commission was established in November 1953 by a resolution of the Ministry of Education for the purpose of allocation and disbursement of grants to Universities as well as for the purpose of co-ordination and maintenance of standards of education in India. The present name of UGC is University Higher Education Development Council. The powers and functions of the commission were enlarged in January 1954. The U. G. C. Act was passed by the Parliament on 5th November, 1956. The UGC today is large institution of India about 800 employees and 6 Regional Offices in Ghaziagad (North), Bhopal (Central), Calcutta (East), Guwahati (North-East) Pune (West) and Hyderabad (South). The UGC functions are divided into Bureaus which carry out the mandate. There are around 250 Universities and about 11,100 Colleges in India today.

Functions of the University Grants Commission :

The functions and Power of the UGC of India are as follows :

1. For Promotion and Co-ordination of University education ; and
2. For determination and maintenance of Standards of teaching, examination and research in the University of India.

The UGC has taken several policy decisions. For examples, the UGC Regulation 1985 as on it "Minimum standards of instruction for the grant of the first degree through formal education". These regulations provide for working days, working hours, attendance requirements, number of lectures, tutorials, The UGC services as a link between the Union and State Govt. The centre has set up these bodies to help determine and maintain standards. The UGC has to ascertain the need's of a University before allocating or disbursing grants to it. Grants by the Commission can be released for one, two or all the four specific purpose. These are-

1. Maintenance.
2. Development.
3. Specific purpose and
4. General purpose.

The University Grants Commission sponsored programme :

The University Grants Commission made the various programmes for maintaining standards of higher education. Some of these programmes described below :-

1. **The Student Quality Improvement Programme :**

The programmes undertaken by the University Grant Commission to improve the quality of students were designed to make the facilities available to a wider group of the students body. This was considered very necessary for balanced development for the talented students. Some of these programmes undertaken by the UGC in this regard's are -

1. Hostels (Boys and Girls).
2. Improvement of Hostel Amenities.
3. Text Book Libraries.
4. Study Centres.
5. Health Centres.
6. Information and Library Network (INFLIBNET).
7. Development of Computer Facilities and Computer Education.
8. Scholarships and fellowships.

2. **Improvement in the quality of the teachers :**

(a) **Scheme of Academic Staff College :**

The Academic staff colleges(ASC) is an unique experiment not tried out in any other University of the world. Orientation Programmes have been formulated to enhance motivation through systematic orientation on specific subjects. Such programmes guide teachers into taking initiative for innovation and creative work.

The Refresher Course by the UGC is another important programme. The main idea behind such courses is to update the teaching members of College & Universities being about interaction among them and help in the quality of teaching.

The Summer Institutes by the UGC is another important programme for University and College Teachers. The holding of Summer Institute is science subjects started during the third plan period.

Several other programmes sponsored by the UGC for improvement in the quality of the teachers can be listed as under :-

Teachers's fellowship Programme are :

I. National fellowships.
II. Visiting Professors/Fellows.
III. Teacher Fellowships.
IV. Preparation of University level books by Indian authors.
V. Visiting Associateship.

As per the National Policy of Educational 1986, there are two very important decisions approved by the concerned Vice-Chancellors. The UGC provides assistance for the selected teacher fellows to undertake M. Phil. or complete Ph. D. Degree.

VI. Research Scientists.
VII. Emeritus Fellowships.
VIII. Career Awards.
IX. Fellowships/Research Associateship for scholars from Developing Countries.
X. Major and Minor Research Projects for Teachers in Sciences. Engineering and Technology, Management, Humanities and Social Science.

(b) **Several other Programmes undertaking by UGC to improve the efficiency of College teachers are as follows :**

I. The College Science Improvement Programme (COSIP).

II. The College Humanities and Social Sciences Improvement Programme (COHSIP).

III. Committee for Strengthening of Infrastructure in Science and Technology (COSIST).

IV. University Science Instrumentation Centre (USIC).

3. Improvement in the quality of the Administration of the Institution, system of Examination and other allied areas.

The University Grants Commission has been deeply concerned with regards to examination reforms since its inception. The UGC has also Curriculum Development Centre, UGC panels on subject areas and examination reforms through which the UGC is trying to enhance the quality of education. The commission has been emphasizing implementation of various measures for examination reforms such as continuous internal evaluation, developing of question banks, grading system and semester system.

Another important programme of the Commission is the scheme of Special Assistance Programme (SAP). This scheme enables university Departments to get funds from various agencies.

Country wide-class-room programmes through the media is used for higher education. The modern electronic media revolution is bringing classroom to home and opening education to those who cannot attend University. Besides, all these distance education has been established with IGNOU'S the "Indira Gandhi National Open University". It is hoped that correspondence courses will be administered by IGNOU.

The introduction of the National Eligibility Test (NET) is in keeping with the attempt of higher standard of teaching. With the visible improvement in pay scale this new scheme was implemented with effect from 2002 that only a clearance in this test would entitle a candidate for selection as teacher.

Adult Education/Continuing Education is another sphere where UGC has assisted a large number of University, With the help of the State Government and the centre they are to provide technical support for programmes of literacy. The UGC also agreed that the programme of Adult Education should be included Professional Council Programmes for Rural Community, Cultural Activities, Research in Adult Education.

As mentioned earlier that there is a great need for job orientation courses. We have educated unemployment and on the other hand jobs for which suitable candidates are not available. The UGC has developed Vocational Courses under its National Policy of Education, 1986 at different levels. It has suggested introducing 35 Vocational subjects on selected University.

Globalisation has resulted in the development of computer facilities and computer education. Computers have usered in a revolution information. It has made easy access for information. Colleges are provided with computers to increase awareness among students and teachers.

The following are the Xth Plan Guidelines of U. G. C. :

1. General Development Assistance to Central, Deemed & State Universities.
2. UGC-Network Resource Center (UGC-NRC) in the Colleges.
3. Day Care Centers in Universities.
4. Development Assistance to Colleges.
5. Incentives for Resources Mobilization.
6. "UNASSIGNED GRANT" for Visiting Professors/Fellow in Universities
7. Construction of Women's Hostels
8. Financial Assistance to Visually Handicapped Teachers.
9. Junior Research Fellowship In Engineering & technology.
10. Junior Research Fellowship In Sciences, Humanities And Social Sciences.
11. Junior Research Fellowship (JRF) And Research Associateship (RA) For Foreign Nationals.
12. Part-Time Research Associateship For Women.
13. Scheme of Autonomous Colleges.
14. Infrastructure For Women Students, Teachers And Non-Teaching Staff In Universities.
15. Facilities for Differently-abled Persons.
16. Guidelines For Academic Staff Colleges.
17. Guidelines For Emeritus Fellowship.
18. Guidelines For Research Awards.

19. Introduction Of Career Oriented Programmes At First Degree Level In Universities And Colleges.
20. Faculty Improvement Programme.
21 Development Assistance To Colleges For Construction Of Buildings.
22. Research Workshops/Symposia And Conferences In Colleges.
23. Development Assistance To Strengthen Existing & New Management Departments. In The University During The Tenth Plan Period (2002-2007).
24. Special Assistance Programme (SAP).
25. Colleges With potential For Excellence.
26. Special Development Grant For Universities In Backwards Areas.
27. Research Funding Council for Major and Minor Research projects.
28. Special Development Grant For Young Universities.
29. Universities With Potential For Excellence.
30. Assistance For Strengthening Of Infrastructure For Humanities & Social Sciences Under ASIHSS Programme.
31. Guidelines For Innovative programmes.
32. Assistance for Strengthening of Infrastructure for Science and Technology Under ASIST Programme.
33. Area Study Centres in Universities.
34. E-Content Development.
35. Scheme for "Instrumentation Maintenance Facility (IMF)" In Universities And Colleges.
36. The Scheme For Promotion Of Yoga Education And Practice And Positive Health In Universities.

In the National Policy on Education, 1986, it has been recommended certain college should be given autonomy to achieve higher standard in education. An autonomous college will be fully accountable for the content and quality of education that it imparts. It has the right to undertake innovation, design curriculum, evolve new learning methods and frame own rules for admission.

There are various sections of the UGC which provides for the inspection of Universities and even with holding of funds. Such inspection has been done for the recognition of Universities under 12 B. Need has been felt for the assessment and accreditation of Universities performances. On 16th Sept., 1996 NAAC (National Assessment and Accreditation Council) was formed with its head quarter in Bangalore was established by UGC Act 31956 sec. 12 CCC. The NAAC tries to establish both external and internal as quality assurance. The process is initially voluntary. This Process of assessment will help to raise the standard of education making students, parents aware of the quality of education in various institutions. It is a process of globalisation which affects higher education and facilitates foreign students who consider taking education in India.

It is seen that Universities are facing a major financial crisis UGC is getting less and less funds. The education institutions have over the last few years have increased their own resources. The Government continue to give funds but this method has not worked out fully. A process of grant formula has been initiated by the UGC based on the recommendation of the Punnayya Committee. The main aim is to work out unit cost. University has been encouraged to mobilize their own resources from the community. Both quality and relevances of education need to be improved, suggestion has also been made to gradually increase the fees of various kinds which have stagnated for several years.

CONCLUSION : In the end we can say that the UGC has a major role of providing leadership and impetus for reform and development. In fact, it is the responsibility of the UGC to strive of providing leadership to the entire system of education and assist it to bring about the needed Socio-Economic and cultural transformation. This can be done by encouraging the Universities to play an increasingly active role in improving the quality of education in Colleges and Universities. Besides, these objectives the UGC has a role in the promotion of high quality of research, in the removal of regional in balances in the development of higher education. Finally not only financing of higher education but also its planning, maintaining academic standards and examination systems, research and other matters of importance are dealt with by the UGC.

★★

Rover images of Mars

❖ Abhijeet Das
Physics Department

Mars has always been a source of fascination and puzzle, particularly regarding the presence of life. It is one of our nearest neighbours in the solar system and resembles Earth in many of its geological features which indicates similar geological processes to have taken place in the past including flow of liquid water. This brings in the possibility of finding life on Mars. Martians had been in the science fiction for a long time since the nineteenth century following the observations with ground based telescopes that the terrains of Mars change seasonally which were thought to be vegetation and large canyon like structures, thought to be the engineered by Martians. Later with the advancement of space technology, it became possible to send spacecrafts to orbit Mars and even land on it. This facilitated detailed study of the planet. The studies indicated that there is no active life on Mars and it is quite barren devoid of any water except maybe in its polar regions in small amounts.

But the possibility of a watery past is very much alive and with it the possibility of simple life forms. Meteorites, believed to have come from Mars, are found to contain structures that may be fossilized bacteria like creatures. These indications and many others kept alive the possibility of finding life on Mars. In the recent past many spacecrafts have been sent to Mars, many of which landed on it and in a couple of them rovers were sent which actually trekked on the Martian terrains.

This year two more Mars rovers named Spirit and Opportunity have landed which are more sophisticated than the earlier ones. Each of these rovers is fitted with a number of cameras, an equipment called rock abrasion tool (RAT) which can drill into a rock sample to analyse its composition and a number of sophisticated instruments for analysis of samples they will collect. Currently, Spirit and Opportunity are at the peak of their mission and are sending a large number of photographs along with a huge amount of data everyday.

A few of the photographs sent by the rovers are given below. These photographs, downloaded from the website of NASA, strongly indicate a watery past of Mars among other features. Detailed analysis of the findings is going on. These and other photographs are available at http://marsrovers.jpl.nasa.gov.

Mars rover Spirit

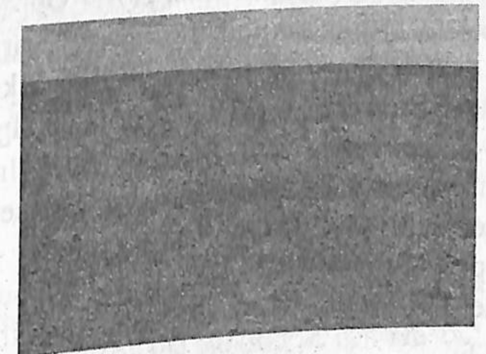

First panoramic picture of Mars sent by rover Spirit.

Adirondack

Humphrey

Rocks drilled and analysed by Spirit using its rock abrasion tool (RAT). The analyses indicate the presence of hematite, which is an ore of iron.

Ripples in Rocks Point to Water ~

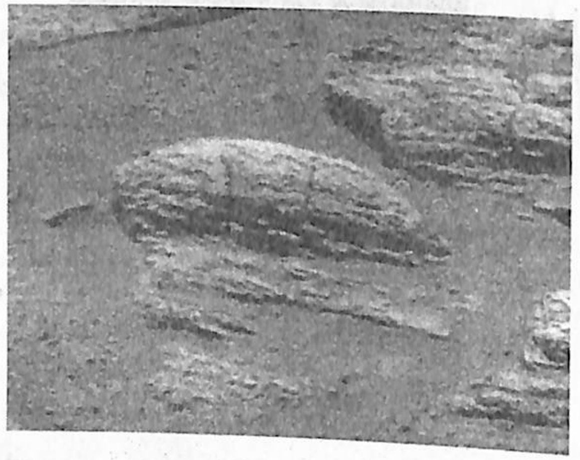

The above image taken by the Mars Exploration Rover Opportunity's panoramic camera shows the rock nicknamed "Last Chance," which lies within the outcrop near the rover's landing site at Meridian Plenum, Mars. The image provides evidence for a geologic feature known as ripple cross-stratification. At the base of the rock, layers can be seen dipping downward to the right. The bedding that contains these dipping layers is only one to two centimeters (.4 to .8 inches) thick. In the upper right corner of the rock, layers also dip to the right, but exhibit a weak "concave-up" geometry. These two features -- the thin, cross-stratified bedding combined with the possible concave geometry -- suggest small ripples with sinuous crest lines. Although wind can produce ripples, they rarely have sinuous crest lines and never form steep, dipping layers at this small scale. The most probable explanation for these ripples is that they were formed in the presence of moving water.

Crossbedding Evidence for Underwater Origin ~

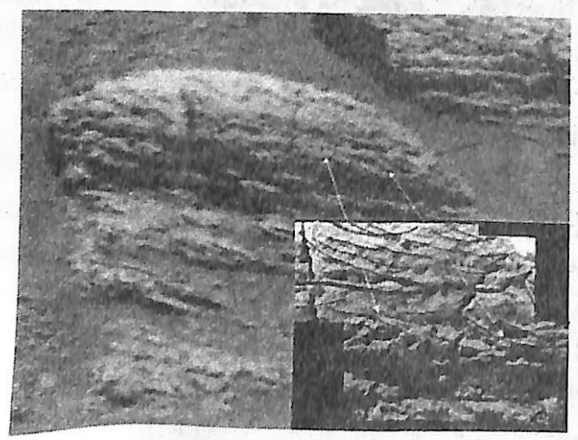

Image 1

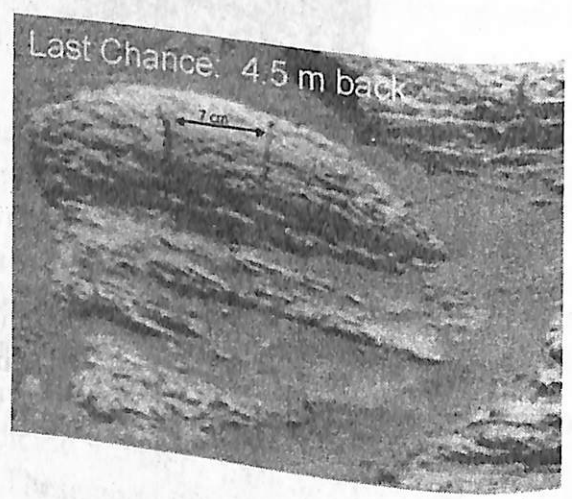

Image 2

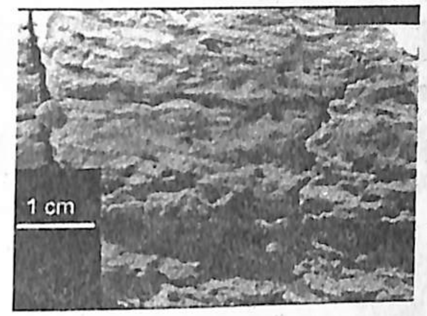

Image 3

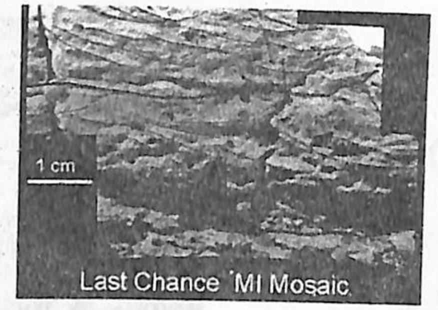

Image 4

Image 5

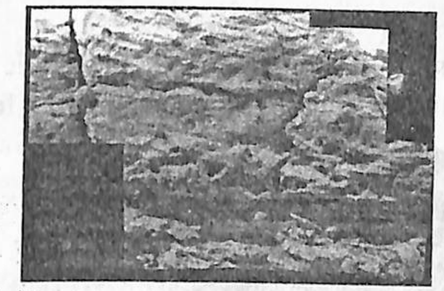

Image 6

Interpretations of cross-lamination patterns presented as clues to this martian rock's origin under flowing water are marked on images taken by the panoramic camera and microscopic imager on NASA's Opportunity. The red arrows point to features suggesting cross-lamination within a rock called "Last Chance" in a panoramic camera image (Image 5) taken at a distance of 4.5 meters (15 feet) during Opportunity's 17th sol (February 10, 2004). The inferred sets of fine layers at angles to each other (cross-laminae) are up to 1.4 centimeters (half an inch) thick. For scale, the distance between two vertical cracks in the rock is about 7 centimeters or 2.8 inches (Image 2). The feature indicated by the middle red arrow suggests a pattern called trough cross-lamination, likely produced when flowing water shaped sinuous ripples in underwater sediment and pushed the ripples to migrate in one direction. The direction of the ancient flow would have been either toward or away from the line of sight from this perspective. The lower and upper red arrows point to cross-lamina sets that are consistent with underwater ripples in the sediment having moved in water that was flowing left to right from this perspective. The yellow arrows indicate places in the panoramic camera view that correlate with places in the microscope's view of the same rock. The microscopic view (Images 3 and 6) is a mosaic of some of the 152 microscopic imager frames of Last Chance that Opportunity took on sols 39 and 40 (March 3 and 4, 2004). This view shows cross-lamination expressed by lines that trend downward from left to right, traced with black lines in the interpretive overlay. These cross-lamination lines (Image 4), are consistent with dipping planes that would have formed surfaces on the down-current side of migrating ripples. Interpretive blue lines indicate boundaries between possible sets of cross-laminae.

The above photograph taken by opportunity also indicates a wet of Mars,

Opportunity also found some exotic structures in the rocks like the spherical outgrowths and pebbles nicknamed 'blueberries' shown in the following images.

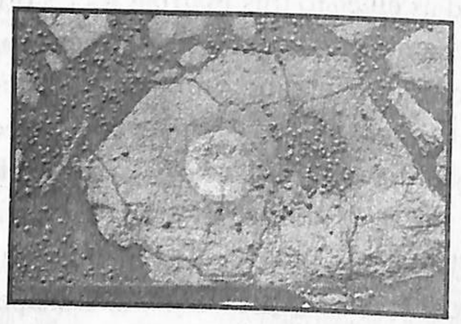

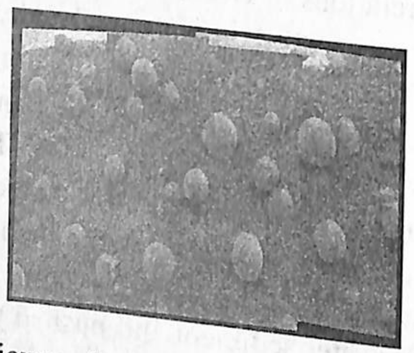

Opportunity, in a lucky incident, was able to view and photograph solar eclipse from the Martian surface by both the small Martian moons Phobos and Deimos.

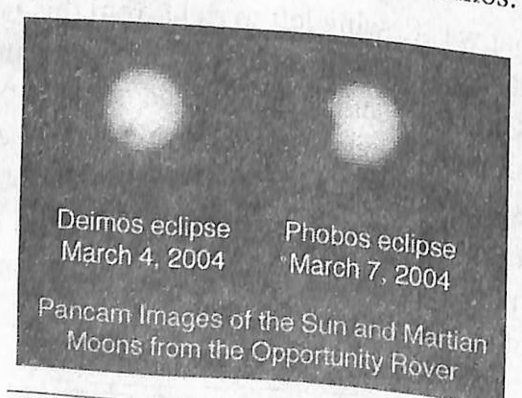

CAREER

"WHAT TO STUDY AFTER SCHOOLING"

❖ *Gautam Pegu*
Botany Deptt.

Once you decide your career, it is the time to choose the right academic course for realising your dream. Unless you study the right course, you will not be allowed to enter certain professions. For example to become a doctor you must complete your MBBS and register with the Indian Medical Council, to practice law, you must complete your LLB and then register with the Bar Council of India.

Under the present education system in India, after completing school education (Matric/ HSLC) one can opt for the science, Arts or Commerce streams at 10+2 or the higher secondary level. One can also study vocational/professional course (Diploma/ Certificate) in Engineering/Pharmacy/ Nursing etc. Course are also available in Fine Arts/Applied Arts/Music/Sports etc. after school education (10th or matric).

HSLC/MATRIC

- SCIENCE (10+2)
- ARTS (10+2)
- COMMERCE (10+2)
- DIPLOMA COURSE
- CERTIFICATE COURSES
- MUSIC /SPORTS/FINE ART

Once a student complete his Higher Secondary or 10+2 in Science/Arts/ Commerce, he is allowed to seek admission in undergraduate course offering a Bachelor's Degree. The Bachelor's Degree is the basic minimum qualification required in India to enter any respectable profession or career.

1. COURSES AVAILABLE FOR SCIENCE STUDENTS AFTER (10+2):

1. B. Sc. (Bachelor of Science).
2. B. Sc. B. Ed. (Bachelor of Science & Education).
3. BE Com. (Bechelor of Electronic Commerce).
4. BBA. (Bachelor of Business Administration).
5. BBS (Bachelor of Business Studies).

6. BBM (Bachelor of Bank Management).
7. BJ (Bachelor of Journalism).
8. BD (Bachelor of Dramatics).
9. BHM. (Bachelor of Hotel Management).
10. BE. (Bachelor of Engineering).
11. BIBF (Bachelor of International Business and Finance).
12. BIT (Bachelor of Information Technology).
13. BRP (Bachelor of Public Relation).
14. BRS (Bachelor of Rural Studies).
15. BTA/S (Bachelor of Tourism Administration / Studies).
16. CA (Charterd Accountancy).
17. CS (Company Secretaryship).
18. B Tech. (Bachelor of Technology).
19. B. Arch (Bachelor of Architecture).
20. BDS (Bachelor of Dental Surgery).
21. BFSC(Bachelor of Fishery Science).
22. BHMS (Bachelor of Homeopathic Medicine & Surgery).
23. BHSC (Bachelor of Home Science).
24. B.Text (Bachelor of Textiles).
25. BVS & AH (Bachelor of Veterinary Science & Animal Husbandry).
26. BYS (Bachelor of Yogic Science).
27. BDes (Bachelor of Design).
28. MBBS (Bachelor of Medicine & Bachelor of Surgery).
29. BPT (Bachelor of Physic Therapy).
30. B. Sc. (Agri) (Bachelor of Science, Agriculture).

CAREER ORIENTED COMPETITIVE EXAMINATION AFTER 10+2 IN SCIENCE:

01. National Defence Academy (NDA).
02. Special Class Railway Apprentices Examination.
03. Examination by Director General of Shipping for Nautical Science and Marine Engineering.

2. COURSES AVAILABLE FOR ARTS STUDENTS AFTER 10+2 IN ARTS:

1. BA : Bachelor of Arts.
2. BFIA : Bachelor of Financial & Investment Analysis.
3. BT & TM : Bachelor of Tourism & Travel Management.
4. BA BEd. : Bachelor of Arts & Education.
5. BBA : Bachelor of Business Administration.
6. BCA : Bachelor of Computer Application.

7. BIBF : Bachelor of Internationl Business and Finance.
8. BMIT : Bachelor of Management and Information Technology.
9. CA : Chartered Accountancy.
10. CS : Company Secretaryship.
11. BFA : Bachelor of Fine Arts.
12. BVA : Bachelor of Visual Arts.
13. BJ & MC : Bachelor of Journalism & Mass Communication.
14. BLM : Bachelor of Labour Management.
15. BMR : Bachelor of Mental Retardation.

COMPETITIVE EXAMINATION FOR 10+2 ARTS STUDENT:

01. Defence Services (Various wings).
02. Banking LIC/GIC.
03. SSB / Air Force.
04. Indian Railways.
05. Clerk's Grade Examination.
06. NDA (Army wing).

COMPETITIVE EXAMINATION FOR ARTS GRADUATES:

01. Civil Services (UPSC) ~
    (a) IAS (b) IPS (c) IFS (d) Central Excise & Income Tax. (e) Indian Audit and Accounts Service (f) Indian Revenue Services (g) Indian Economic Service (h) Indian Statistical Service.
02. Jobs in Banks / LIC / GIC/ UTI/ Financial Institutions.
03. Combined Defence Service (CDS).
04. SSB / Airforce Accounts / Assistant Commandant in Coast Guard.
05. Assistants' Grade Examination by Staff Selection Commission.
06. Indian Railway Services.

3. COURSES AVAILABLE FOR COMMERCE STUDENT AFTER 10+2 IN COMMERCE:

1. B. Com : Bachelor of Commerce.
2. B. Com B Ed. Bachelor of Commerce & Education.
3. BE Com : Bachelor of Electronic Commerce.
4. BBA : Bachelor of Business Administration.
5. BBM : Bachelor of Business Management.
6. BBM : Bachelor of Bank Management.
7. BHM : Bachelor of Hotel Management.
8. BIBF : Bachelor of International Business and Finance.
9. BIT : Bachelor of Information Technology.

10. BSW : Bachelor of Social Works.
11. BEM : Bachelor of Environmental Management.
12. CA : Chartered Accountancy.
13. CS : Company Secretaryship.
14. ICWA : Indian Cost and Works Accountants.

COMPETITIVE EXAMINATION FOR 10+2 COMMERCE STUDENTS:

01. Defence Services. 02. Banking / LIC / GIC etc.
03. SSB / Air Force. 04. Indian Railways. 05. Clerk's Grade Examination.
06. NDA (Army Wings).

COMPETITIVE EXAMINATION FOR COMMERCE GRADUATES:

01. Civil Services (UPSC)
(a) IAS (b) IPS (c) IFS (d) Central Excise & Income Tax (e) Indian Audit and Accounts Service (f) Indian Revenue Services (g) Indian Economic Service (h) Indian Statistical Service.
02. Jobs in banks / LIC/ GIC / UTI/Financial Institutions.
03. Combined Defence Services (CDS)
04. SSB/Airforce Accounts/ Assistant Commandant in Coast Guard.
05. Assistants' Grade Examination by Staff Selection Commission.
06. Indian Railway Services.

4.SPECIALISED COURSE FOR BOTANY/ZOOLOGY STUDENTS AFTER B.SC.:

01. M. Sc. (Wild life) (Offered to Zoology major students).
Duration : 2 years.
Offered by : Aligarh Muslim University, Saurashtra University, Rajkot. Gujarat
02. M. Sc. in capture and culture fisheries.
Duration : 2 years.
Offered by : Andhra University. Visakhapattanam - 530003.
03. M. Sc. in Marine Biology & Oceanography.
Duration : 2 years.
Offered by : Anna University, Chennai, Goa University. Goa - 403206, Karnatak University, Dharwad - 580003.
04. M. Sc. in Marine Biotechnology .
Duration : 2 years.
Offered by : Andhra University, Visakhapattanam - 530003
05. M. Sc. in Applied Botany.
Duration : 2 years.
Offered by : Bangalore University, Bangalore.

06. M. Sc. in Environmental Biology.
Duration : 2 years.
Offered by : University of Delhi, Delhi - 110 007.
07. M. Sc. in Genetics.
Duration : 2 years.
Offered by : University of Delhi, Delhi - 110 007.
08. M. Sc. Forestry.
Duration : 2 years.
Offered by : Forest Research Institute, Dehradun - 248195.
09. M. Sc. Genetics and plant Breeding.
Duration : 2 years.
Offered by : University of Kerala, Thiruvananthapuram - 695034.
10. M. Sc. in marine Zoology.
Duration : 2 years.
Offered by : Utkal University, Bhubaneswar - 751004.
11. M. Sc. in Human Biology.
Duration : 2 years.
Offered by : Punjabi University, Pondicherry - 605014.
13. M. Sc. in Medical Entomology.
Duration : 2 years.
Offered by : University of Madras, Chennai - 600005.
14. M. Sc. in Industrial Microbiology.
Duration : 2 years.
Offered by : University of Madras, Chennai - 600005.
15. M. Sc. in Climatology.
Duration : 2 years.
Offered by : University of Pune, Pune - 411007.

BEST COLLEGES OF INDIA:

ARTS COLLEGE :
01. St. Stephen's College, Delhi University, New Delhi - 11 0001, Ph- 7257271.
02. Presidency College, College Street, Kolkata - 7000 37, Ph- 2412738/2411960.
03. St. Xavier's College, Mahapalika Marg, Mumbai - 4000001 Ph- 2620661/62.
04. St. Xavier's College, 30 Park Street, Kolkata - 700016, Ph- 2475995/2477725.
05. Loyola College, Sterling Road, Nungambakkam. Chennai - 600034, Ph- 8276749.
06. Lady ShriRam College, Lajpat Nagar, New Delhi 110024, Ph- 6434459.
07. Madras Christian College, Tambaram. Chennai - 600059, Ph- 2375675/2375541.
08. Hindu College, Delhi University. New Delhi - 110007, Ph- 7257184.

09. Brabourna College, p 1/2 Surrawardy Avenue, Kolkata - 700017, Ph- 2448120.
10. Presidency College, Kamarajar Salai, Chennai - 600005, Ph- 8550834.

SCIENCE COLLEGE :

01. St. Stephen's College, Delhi University, New Delhi - 110001, Ph- 7257271.
02. Presidency College, College Street, Kolkata - 700037, Ph- 2412738/2411960.
03. St. Xavier's College, Mahapalika Marg, Mumbai - 400001, Ph- 2620661/62.
04. Loyola College, Sterling Road, Nungambakkam, Chennai - 600034 Ph- 8276749.
05. St. Xavier's College, 30 Park Street, Kolkata - 700016 Ph- 2475995/2477725.
06. Hindu College, Delhi University, New Delhi - 11007, Ph- 7257184.
07. Presidency College, Kamarajar Salai, Chennai - 600005, Ph- 8550834.
08. St. Joseph's College, Residency Road, Bangalore - 560001 Ph- 2211429.
09. Madras Christian College, Tambaram, Chennai - 600059 Ph- 2375675/2375541.
10. Ruia College, L N Road, Matunga, Mumbai - 400019, Ph- 4143098.

COMMERCE COLLEGE :

01. Shri Ram College of Commerce, Maurice Nagar, New Delhi - 110007 Ph- 7257905.
02. Presidency College, College Street, Kolkata - 700037 Ph- 2412738/2411960.
03. St. Xavier's College, Mahapalika Marg, Mumbai - 40001, Ph- 2620661/62.
04. Loyola College, Sterling Road, Nungambakkam, Chennai - 600034 Ph- 8276749.
05. Mithibai College, Vile Parle West, Mumbai - 400056, Ph- 6184354.
06. Poddar College, L. N. Road, Matunga, Mumbai - 400019, Ph- 4143178.
07. Goenka College, B. B. Ganguly Street, Kolkata - 700012, Ph- 4732832.
08. Badruka College, Barkatpura, Hyderabad - 500027, Ph- 4732832.
09. St. Joseph's College for Commerce, 163 Brigade Rd. Bangalore - 560025.
10. Lady Shri Ram College, Delhi, Lajpat Nager, New Delhi - 110024, Ph- 6434459.

TOP 20 CHALLENGING JOB

1. Prison service
2. Police
3. Social worker
4. Teaching
5. Ambulance service
6. Nursing
7. Doctors
8. Fire brigade
9. Dentistry
10. Mining
11. Armed forces
12. Construction
13. Management
14. Acting
15. Journalism
16. Linguist
17. Film producer
18. Professional sports
19. Catering hotel
20. Public transport.

☆☆

INNOVATIVE INDIAN EDUCATION-SYS IN TUNE WITH THE CHANGING TIMES

❖ Ranjan Dowerah
Ex-Student

Our constitution has laid down as one of the Directive Principles of state policy that the state shall endeavor to provide within a period of ten years for free and compulsory education for all children until they complete the age of fourteen years and by another article, the state is directed to make effective provision for securing the right to work, to education and to public assistance in certain cases. The Government is striving its very best to bring about universal education. There can be no gainsaying, therefore about the objective and the results to be achieved.

While the need for proper education is stressed in all quarters and there is great unanimity about the existence of grave defects and deterioration in quality, there is, on the other hand, little agreement about the remedy and the practical methods by which result could be achieved. The solution is not easy and many difficulties have to be reckoned with. The basic problem is not merely one of numbers, basic material or funds. There is wide and differing emphasis on the ideals, means and method.

Our great men have never failed to emphasize that education should foster character, help acquisition of good qualities and eradicate vices and that the knowledge we acquire should enable us to understand the truth about things.

Our sagas and saints endeavor to realize truth, that is God. In Him they found their joy. In the system of education as conceived by our ancients, the stress was not as between earning and learning. The great excellence and purpose of the Gurukula system has always been recognized. The teacher was honoured and respected in and at his place, several branches of knowledge were fostered and preserved. The search was for a competent teacher by a deserving pupil to study under his roof, away from the home. The relationship was something individual and paternal and the instruction was according to the stage, need and bent of mind of each student not merely the imbibing of knowledge for its own sake, but the building up of character, good qualities and right ideals. As it was a whole time job, any deficiency or wrong behaviour was immediately noticed and correct. The very surrounding and way of life, precept and example had much to do even with the process of acquisition of knowledge. The Guru was forbidden to receive any remuneration. There was no such thing as the pupil or anyone else "buying time" from the teacher. To hope for a return to such idealistic situations is a far cry. The modern stress on better pupil teacher ratio touches only the fringe of the problem. But that need not deter us from at least considering what according to our

ancients was the value of true education.

For our present purpose, it will be sufficient to consider a lovely and off quoted stanza, which puts in a nutshell what knowledge and real education should lead to. The stress and the methods may vary, but the ultimate goal cannot and need not.

"Knowledge gives humility. From humility we get worthiness and from worthiness, wealth. From wealth, we get dharma and from dharma, we get happiness of sukha"

The first point of education must be humility and self-control. Education which does not produce these qualities is useless. Hence that only can be called true education which produces these qualities. It follows that institution alone can be called an institute of knowledge or education which enable its students to imbibe the true characteristics of humility, good breeding and discipline. There are many kinds of learning which may help us to acquire knowledge, even ready wit which may be useful to tide over particular situations. Modern education may even sharpen our intellects in some direction. But the question ultimately is, does it lead us to the knowledge which the above-quoted stanza speaks of and whose ultimate aim is Sukham or happiness ?

This type of education advocated by the ancient saints and sages must be imparted to the students if they are to blossom into the daring citizens of tomorrow to solve the intricate multifarious problems of our country in particular and those of the world in general.

These human qualities refine our taste, subdue our passions, kill our baser propensities and make us fit for the battle of life, and fortify the mind with patience and perseverance.

In this millennium, the world is prone to many sorts of lethal weapons, of course, in consequence the humanity and other living things are on the risk of total annihilation. Under the condition a single neglected spark suffices to burn a roaring and blazing fire which may engulf the whole world and countless human beings and other living things may perish in the twinkling of an eye. After this holocaust, the entire globe may be dotted with heaps of ruins here and there only.

The man combined goodness with greatness may maneuver the world as a whole to safety only. As such, moral education creates only this benign atmosphere wherein human qualities take deep roots and spread their branches wide. Of course moral education is indispensable to our educational system.

There has been a lot of discussion as to the true aim of education. One view is that the aim of education is to make one fit for the struggle for existence. That surely is not the sole aim of education, and none but a visionary idealist will contest the proposition that is and should be one of the aims of education. True it is that man does not live by bread alone; but it is equally true that bread is the first essential to human existence and that without it cultivation of the intellect or of the spirit would be impossible.

The harmonious combination of ancient and modern education would enable us to fight the battle of life. Our life is not a bed of roses. It is full of trials and tribulation, temptation, difficulties and disappointments. These things hinder the path of our progress. To monovular them aside nothing helps us more than education.

Then again knowledge is power, of course, everyone must equip himself with the knowledge that education imparts in order to secure a better way of life, and to make life fuller, happier and richer.

But what is the position of education in India today ? She is yet stupendously backward in it; less than half of the total population is literate. That does not mean that they are all educated. A good number of them can only read and write. Barring these people and the microscopic minority who have received higher education, the remainder are steeped in ignorance. They are crying for light more light, the light of education and knowledge. Ear must be given to that cry. The present government has been endeavoring to cope with the demand. Today's defective education not only has failed in inculcating us with spiritual welfare but also has failed in providing us with mundane requirements.

As such, it goes without saying that the prevailing system of education instead of ameliorating the growth of economy and morality, it towards the both. The present education system has to satisfy multifarious demands of this materialistic age. The prevailing system of education cut a sorry figure in paving the way for the all round development of the young people.

The potential multipurpose education must be imparted to the today's young people to cope with the prevailing complex problems of this morbid world. It seems that the present inefficient education system has failed to provide the young people with clear-cut means to lead a good and serene life.

The present education system should be given a vocational bias. Facilities now exist for both higher and lower grades of vocational education in India. The former requires as a condition precedent, a good general education and the other only primary or secondary education. Law, medicine, engineering, commerce, teaching, banking, accountancy etc. are professions which come under the first group. Under the second come occupations which call for greater manual skill than exercise of the intellect. Carpentry, tailoring spinning, weaving, dyeing, enamel work, metal work and a whole host of occupations connected with the handling and repairing of machinery in mills and factories fall under this head. The existing facilities for training in these lines are, however, hopelessly inadequate and require further expansion.

Both moral and that of mundane education- vocational education etc, are complementary to each other in our educational system. Change is the rule in everything in this world. Of course, with the advent of the British the old spiritual order in our country yielded place to a new order based on western materialism. Again departure of the British from our country brought mighty changes in her political, economic, educational and social spheres. A new social order is emerging which may perhaps lead to the realization of Mahatma Gandhi's dream of a classes society. And of course education system of India is also changing in tune with the changing time. Thus it has been and thus it will always be.

The philosophy of gorgeous living and morbid thinking has replaced the age-old saying that simple living and high thinking. According to me the former saying is the corrupter and seducer of the young and the old alike. This morbid idea has already contaminated the mind of today's people. Under the circumstances the decline of moral standards must be averted. Of course, keeping it in view today's students must be imparted moral education along with other essential ones which are also necessary to enable them to fight the battle of life; if they are to blossom into able and capable citizens of tomorrow and be instruments in the Himalayan task of nation building and to attain peace in the world as well.

☆☆

KARATE

❖ Lohit Gogoi
H. S. 1st Year. (Arts)
(Ist Dan Black Belt)
SAMURAI, IRKO

KARATE is an unarmed combat system employing kicking, striking and defensive blocking with arms and legs. Karate is a Japanese word which 'Kar' means empty and 'ate' means hand i.e. "empty hand". The balls of the foot, hell, forearms, Knees and elbow, timing tactics and spirit are as much important as physical strength.

KARATE evolved in the orient over a period of centuries becoming systematized in kinawra in 17th century. It originated in an island called "Lacku" about 300km from Japan. Several schools and colleges it practices.

KARATE is Science as well as in Art form. In this art, skill and strategy is more important than physical strength. A person who is adopt in Karate can always a track and overpower anybody who is much stronger than him.

Any lean and thin person who looks to be the likely loser in a contest with a will-built and strong opponent, can defeat him if he is adapt in the skills of Karate. This is true even if the opponent is twice as strong.

Health is the most important need to ourself. Without good health a man is nothing, who is said to be just and ideal. So, for a good health he has to take good and healthy food to built up his power. And also he has to avoid alcoholic substance tobacco, chewing beetlenut etc.

One who has correctly learnt Karate is able to take his inner strength to a very high peak and can very easily break a piece of ice, wood, tiles etc with his bare hand, leg and his fore-head.

But there is a rule or principle of karate. Which is what a karate teacher instills is his pupil that. "You should not molest anyone but if some one tries to attack or molest you, don't ignore it. If any one is in great need of help which was been continuously been heating by any sin, you must always help him on his need".

There are many groups of people usually BLACK BELT holders who were trained in karate. Who knew to hit at certain spots that resulted in the death of the victim in three or ten days.

With gradual development of civilization karate was also civilized and then self defence had become its prime objective. Gradually it became the art of self defence. The arts like KUNG - FU, TAI-KOUN-DU, MANSURIANSU, DOJOIMA etc. are also the important part of martial art in these arts. Along it also teacher moving sticks, non shaku etc. But in karate it does not teaches any of these practice where it only teaches to defend it. So it is called karate or "empty hand".

There is a standard of belt to a person who learns KARATE. After completing his basic "KATAS" of an appropriate belt they first get "WHITE BELT" "YELLOW BELT" "ORANGE BELT" "GREEN BELT" 4th kyu BLUE BELT" 3rd kyu BLUE BELT" "2nd kyu BROWN BELT" "1st kyu BROWN BELT" and than it starts as a senior among all other coloured belt with holding a title of SENSAI "A BLACK BELT" (Ist Dan) which continue to a 12th Dan and a "RED BELT".

Like many other country INDIA is also involved in it. INDIA also has become the important part of this organization called "SAMURAI" a full contact KARATE. Specific Aspect of Martial Art Union and Research Association Internation (SAMURAI) which is recognised by International Ryusinkai kan karate kubudo Organisation and International Unified Martial arts Federation, whose Grand Master was KANCHO Tanshi Sinohara (Red Belt, JAPAN) & a master Renshi A. S. Vishwa (9th Dan Black Belt, Madras, India) who is a part finder of it & a president SAMURAI assistant controller S. E. asia SHIHAN Aninda Sengupta (5th Dan black belt, Kolkata).

There are also many branches of SAMURAI, KARATE in ASSAM which has earn many name & fame for its State in state level, National level and in International level.

The learning or practicing Karate is not to harm others, but to defend himself and to build up his inner strength, skill and sharp up his brain and a power to face any situation of difficulty. ❐❐

DO YOU KNOW ABOUT

CLAY MATHEMATICS INSTITUTE AND MILLENNIUM PRIZE PROBLEMS ☛

The day from which mathematics appeared in the mind of human being it has been helping to build civilization as well as challenging the geniuses of human mind by presenting new problems. But most of the problems in mathematics were solved when mathematician's years of effort resulted into new theories and conceptions. Though some unsolved problems are yet in front of us. The Clay Mathematics Institute of U. S. A. selected some of them which are fundamental and proves of them is extremely complicated and announced $ 7 million i. e. Rs. 32 crore as prize money for solution of 7 selected problems, with equal allocation of fund to each millennium problem. They named this contest as Millennium Prize Problems.

Statement from the Directors and Scientific Advisory Board of C. S. I.

In order to celebrate mathematics in the new millennium, The Clay Mathematics Institute of Cambridge, Massachusetts (CMI) has named seven "Millennium Prize Problems." The Scientific Advisory Board of CMI selected these problems, focusing on important classic questions that have resisted solution over the years. The Board of Directors of CMI have designated a $ 7 million prize fund for the solution to these problems, with $ 1 million allocated to each. During the Millinnium meeting held on May 24, 2000 at the College de France, Timothy Gowers presented a lecture entitled "The Importance of Mathematics, "aimed for the general public, while John Tate and Michael Aiyah spoke on the problems. The CMI invited specialists to formulate each problem.

One hundred years earlier, on August 8, 1900, David Hilbert delivered his famous lecture about open mathematical problems at the second International Congress of Mathematicians in Paris. This influenced our decision to announce the millennium problems as the central theme of a Paris meeting.

The Millennium Problems are :-

1. Birch and Swinnerton - Dyer Conjecture
2. Hodge Conjecture
3. Navier-Stokes Equations
4. P Vs NP
5. Poincare Conjecture
6. Riemann Hypothesis
7. Yang-Mills Theory

Among these Riemann Hypothesis is the oldest unsolved problem since 1859.

[COLLECTED FROM DIBRU COLLEGE MATHEMATICAL BULLETIN. WINTER ISSUE NOV-DEC-JAN, 2003-04, VOL.-1, NO. -01]

THE DEBUNKING OF Y2K BUG

❖ Kritesh Tripathi
B. Sc. Ist year

The big bug Y2k - was the single unifying factor across the world or each time zone stepped into the 21st century. Feared to throw aviation, banking, power and telecom systems around the world out of gear, huge resources were spent to fight it. Besides which millions of workers who would otherwise have been partying the new year eve, spent anxious moments anticipating the doomsday holocaust.

A point that International Data Corporation (IDC) analysts around the world noted- Malaysian authorities stopped transit systems at 11: 30 P.M.. on 31 December and Israel shut its Narita airport, anticipating problems. Japan and India's chocked telephone lines and Beijing's Internet slowdown were also more due to increased usage rather than Y2K glitches.

This led IDC to revise its estimate of the financial impact of Y2K to $ 24 billion in lost revenues in the year 2000. Compared to worldwide economy, usually measured by gross domestic product of over $ 30 trillion spent worldwide on mending Y2K glitches.

An interesting glitches reported was that a calendar clock in U. S. utility plant jumped ahead 35 days at the turnover of green which mean time, but some how it may quickly fixed. London's Scotland Yard, too reported a Y2K problem in a switch board system.

The general impression was that developing countries like India were badly lagging behind on the issue of Y2K compliance. No longer could the country hide behind the fact that we didn't have much of hardware or applications, and that we were by all over within the time frame and everything would go well smoothly. But as the crucial day arrived, people were afraid about the whole episode and were under the impression that the world would come to a collapse. Infact, people had taken many contigency plans to fight the bug effectively. After the type was over and things rolled on as usual, software companies are now pondering whether the whole concept was too much typed to gain some quick buck.

At home the good news was that sectors such as banking and insurance were truly secured from the ill effects of the Y2K bug. The Indian corporate sector too appeared to have well positions itself in fighting off the virus. Infact, an ISCW survey covering key corporate houses, Government departments and PSUs suggested that almost 100 percent organisations were Y2K complaint. The corporate houses in particular with their state of the art systems and ready budgets, had taken the lead in achieving Y2K compliances.

For a developing country like India the magnitude of concern was definitely insignificant as compared to the ones in US or Europe. India has PC base of just 3.2 million and mainframes and super computers are just about 1500-2000. Moreover, India is just not so much of an on-line country. Out of one billion people only a fraction use IT.

In countries like the US and Europe, a debate has started to find out whether their governments really needed to invest so much money for checking the bug. It is felt that the IT industry has typed-up the bug to such an extent that governments and companies panicked and looked out for an expensive life-boat. Kind of monopolistic business, practices would cause a great harm to the industry and there will be a major shake-out in future.

The total amount of money spent world-wide to mend the Y2K bug was 30 trillion US dollar, which is probably the accumulated GDP of all African countries. If the IT experts knew about it, why did they hype up the matter to such a great extent ? Was it to establish their supremacy in a knowledge based industry set-up or to rock in fast money ? Only time will tell us till we confront the next Y3K virus in the 3rd millennium. So be ready to face the next dare devil-The Y3K BUG. ❑❑

WHAT IS LIFE

Life is a :

1. Challenge	Meet it
2. Gift	Accept it
3. Sorrow	Overcome it
4. Duty	Perform it
5. Game	Play it
6. Song	Sing it
7. Promise	Fulfill it
8. Puzzle	Solve it
9. Love	Enjoy it
10. Beauty	Praise it

Biju Dutta
H. S. Ist year (Arts)

AIDS MENACE
SOCIAL AND HUMAN RIGHTS ISSUE

❖ *Deep Jyoti Changmai*
B. Sc. Ist year

In a landmark declaration the special session of the United Nations General Assembly, held in June, 2001 has said that HIV/AIDS is not just a medical problem but an economic, Social and human rights issue. The theme of the session, Global Crisis-Global action, suggest that the key in the battle against the epidemic lies in protecting women from exploitation and preventing them from being forced into unsafe sex. Women account for 52 percent of the 17.5 millions adults who have died of AIDS since the epidemic broke out 20 years ago. " If there is one idea that stands out in this declaration, it is that women are in the forefront of this battle," UN Secretary-General Kofi Annan said. This session unanimously agreed on a global agenda to reverse the epidemic by 2015.

In the last two decades, the acquired Immuno Deficiency Syndrome (AIDS) has continued its relentless spread accross continents. hitting hard in some places than others but sparing no country. In these two decades, it has become a truly global emergency. That the world finally recognized the scale of this crisis is clear in the Millennium Declaration adopted by the Millennium sumits of the United Nations. In the declaration, the world's leaders committed themselves to setting and helping Africa build up its capacity to tackle the spread of the HIV/AIDS and other infectious diseases.

The present report assesses the response to the epidemic through the triple lens of leadership coordination and the need for adequate resources. i. e., Leadership - at the global as well as the country level - is the single most important factor in reversing the epidemic. One of the most important leadership challenges is to ensure that the full power and authority of the state is brought to bear on the epidemic, securing the mobilization of all sectors and levels of Government. A decentralized implementation of intervention, adequate funding from national budgets, and appropriate resource allocations across sectors and down to the district / municipal levels.

A second factor in the success against HIV/AIDS, both nationally and globally is improved coordination across all sectors of social and economic planning between Governments, Among Government and non-governmental partners and among international and national civil society. At a time when resources and the number of factors intervening against AIDS are increasing, the coordination of efforts becomes even more critical in a strong response.

A third critical factor is the need for adequate resources. Worldwide financial resources allocated to HIV/AIDS particularly in the most affected regions, is only fraction given the magnitude of the epidemic.

The challenges are described in conference room paper that would be issued to complement the present report. Considerable success has been achieved in addressing the epidemic in many parts of the world. Declining HIV infections rates in many communities and in some cases, across nations, especially among young people, have proved that prevention strategies work. Declining death rates from AIDS in indrustrialised and some developing countries have also demonstrated recent benefits of HIV treatment and that care is effective.

Global Crisis :

Meeting the challenge of HIV/AIDS requires a combination of approaches strengthening leadership, alleviating the social and economic impacts of the epidemic, reducing vulnerability intensifying prevention, increasing care and support, providing international public goods and increasing resources. HIV/AIDS is the most formidable development challenge of our time. The General Assembly in calling for a special session on HIV/AIDS, has recognized this, and at the special session aimed at securing a global commitment for intensified and coordinated action at the global and national levels.

AIDS has become a major development crisis. It kills millions of adults in their prime. The negative impact of the HIV/AIDS on development, particularly in Southern Africa has been increasing in such areas as the Caribbean, South and South-East Asia and cuts across development sectors and across society. AIDS spread rapidly, undermining labour force, exports and investment and ultimately national economics.

In Dec. 2000 the United Nations Programme on HIV/AIDS (UNAIDS) Secretariat and the WHO (WORLD HEALTH ORGANISATION) reported that 36.1 million men, women and children around the world living with AIDS and 21.8 millions had died from the disease. The spread of AIDS has brought about a global epidemic far more extensive than was predicted even a decade ago with the number of people living with HIV or AIDS world wide, 50% higher than the figure projected way back in 1991. Modes of transmissions continue to be unprotected sex, unscreened blood and blood products, contaminated needles, mother to child transmissions and breast feeding.

Joint United Nations Programme On HIV/AIDS :

In 1996, to mobilies the main United Nations agencies in a coordinated response and individually is their respective areas of work, the United Nations drew together six agencies - UNICEF, UNESCO, WHO and world Bank is a joint and cosponsors programme, the joint United Nations programme on AIDS. A Seventh, United Nations International Drug Control Programme (UNDCP) joined in 1999. UNAIDS co-sponsors have made significant progress in mainstreaming AIDS into their programmes. Collectively UNAIDS co-sponsors and the UNAIDS

secretariate have established a joint budget and work plan and are developing a UN system wide strategic plan on AIDS. Cooperations with non cosponsoring UN organisations and agencies, including GAO, ILO, UNIFEM, WFP (World food programme) and the office of UN High Commissioner for Human Rights is also expending.

PREVENTIONS :

Things will have to change for the better, otherwise we will meet our doom. A focus on the young is needed to reduce impact in the future. Targets for preventions encompass preventive method, such as expansion of health and sex education, increased supply of female and male condoms and other commodities, expanded provisions for preventing mother to child transmissions, measures aimed at prevention among injected drug uses and greater access to voluntary counselling and testing. If we do not fight the menace in the interest of our society, we will soon be inviting great disaster.

[*Data Source: Junior Science Refresher, The Times of India and www.google.com*]

BRIBERY

❖ Saron Basumatary
B. Sc. Ist year

Bribery in simple terms is a case in which one persuades the other to act improperly, in once favours by a gift of money, goods or success etc. Practice of bribery is not new. It has been there since time immemorial. It's a wide spread practice is seen to be prevalent in almost all the countries. And India is no exception in this respect.

Bribery has an extensive dimension. It has infiltrated to all sectors. Do you know ? Even gods and goddesses are bribed ? The devotees offer sacrifices to gods and goddesses in compliance with their requests.

A child is promised with a toy on his good performance. A student bribes the authorities to top the merit list. Similarly, a politician wins the election, a team wins the game and so forth.

The Great Wall of China is the only man made structure that is visible from the moon. The Chinese Govt relaxed after the completion of its construction. They thought it was impregnable. One fine day China was caught unawares as the enemy forces infiltrated its territory. But how was it possible ? Well its simple. They simply bribed the guards.

Bribery is very much predominant in the present society. It has spread its tentacles to all spheres. It is there in economic and academic institutions; in any enterprises or schemes in offices, at home in business and even in religious establishments. However Bribery is rampant in politics.

The illegal practice of Bribery has increased at an alarming rate over the years and has assumed serious proportions now. It has deeply rested itself in the present society. It is one of the biggest problem and a source of major threat facing our society today. We have numerous examples. Bribery related cases in the recent past. The Hawala scandal, the Tehelka scam, Taj coridor scam etc. The notorious mastermind Osama Bin Laden bribed his accomplices to cause the historic destruction of world Trade Centre. The 'match Fixing' scandal is another crystal clear example.

Success of many men are cheap and fake, as they have attained it through Bribery. 'Bribery' is actually a serious crime, because its consequences are deplorable. In the long run it gives rise to corruption inefficient administrators and teachers, ignorant doctors, low standard of education, poverty, violence and malfunctioning of the Government etc. It is only because of Bribery and other forms of corruption that the development in the country is being retarted to a great extent. Apart from violating moral values, it degrades humanity. Now such a time has arrived when every single issue or scheme is decided by 'Bribery'. 'Bribery' has blighted the lives of the people of all section.

So its a matter of grave concern for all of us. Something has to be done about it. Shall we remain as mute spectators, when Bribery is being committed daringly in every sphere at the cost of the innocent ? Or shall we also drown in it ? Or shall we wait for some supernatural power to take control of the situation ? We have no choice, but to make an all out effort to uproot the evil.

There is a common phrase which goes "Oh! After all everyone is doing it" Such attitude of the general have provided free and congenial sphere for the vice to breed. So there is a crying need for the change in peoples outlook too.

So far, nothing very concrete and far reaching has been done to eradicate Bribery, of course there have been bodies like Judicial Commission. Central Vigilance Commission CBI etc. But their presence has made no difference on the situation. It is also a grievance that due to the defect and liberality in the Judicial System even the biggest culprit roam free. 'Bribery' must be dealt with an iron hand. Receiving bribes in the offices must be strickly prohibited by enacting strict rules and if anybody is found indulging in bribery, he/she must be immediately brought to book and given severe penalty irrespective of the status of the convict. The enquiry committee should be empowered and given authority to enquire and investigate any allegation of corruption within the purview of the Act. I think, Moral education will play a vital role in curving such evils. Through strict moral education men must be made to realise that if they are taking bribes then they are actually compromising on the basic ethics of morality which goes against the will of God.

Honest persons of eminence and NGO activist should create strong public opinion against the existing evil, through lecturers, mass-media literature and public demonstration etc. If no measures are taken then every society will be engulfed by "Bribery and corruption".

Only a corruption free society can enjoy all round development. So come on friends! Lets unitedly denounce 'Bribery' and corruption. Lets join our hands and raise our voices. ❑❑

Religious System Of Mising Community

❖ Lakhaan ch. Pait
B. Sc. Ist Year

The Misings are animistic in their religious outlook. Their religious philosophy is mainly based on animism. They believe SEDIMC:LO (Sadimalo) as the earliest widely beings representing male and female principles. They consider DO : NI (Doni) Sun, and PO:LO (Polo) moon as their mother and father respectively. They also believe in the existence of ABOTANI (Abutani) QARSING (Karsing) KARTAG (Kartag) etc. as their forefathers from immemorial past. Apart of from like YAR! (yari) MUGLVNG(Makling)thunder Storm, SCAR(Wind) ASI (aasi) water etc. are considered to be the spiritual beings possessing power much greater than man.

The Mising people are superstitious. The minute affairs of individuals and even the greater and more importants events of world are suppose to be under the influence of divine spirits and agents. They call these sprits as VI (vi). worship. There are different types of VI (vi) such as TALENG (Taleng) above worship, DOBUR (Dobur worship), (UROM (urom worship), PO : SUM(posum)) means before death of people, which is to believed. They look at to us and any thing body is paint for which the worship is celebrate, GUMVN (gumun) For father worship etc.

Saerfice of animals are performed to pacify them.

The MIBU is known as the head priest of the Society. He is believed to be empowered with some super natural powers. He is the chief priest on all important religious occasions.

Now, Hinduism has been influencing in some places as the religious belief of the people. The performance of worship in the NAMGHAR recitation of KIRTON or BHAGAWATA etc. are some of the examples.

Morever, literacy has not founded the core of the society particulary those living in the remote corners.

The Mising people are one of the aborginal tribes of Assam and live mainly in Upper Assam on the banks, South and north of the mighty Brahmuputra and her tributories. ❑❑

SUCCESS - IT'S YOUR'S ; GO AND GRA

❖ Dipo.. Sonowal
B. Sc. part -II

(The article is an exclusive dedication to the youth generation, i. e. my generation, which is tottering in the quagmire of failures and unemployment.)

Defination of Success : What makes a person successful ? How do we recognise success ? To some people, success might mean wealth. To others, it is recognition, good health, good family happiness, satisfaction and peace of mind. It can mean different things to different people. The defination that I feel absolute summerises "success" as -

"Success is the progressive realization of a worthy goal." Lets look at this defination carefully. "Progressive" means that success is a journey, not a destination. We never arrive. After we reach one goal, we go on to the next and the next. "Realization" means it is an experience. Outside forces cannot make you feel successful. You have to feel it within yourself. It is internal, not external. "Worthy" refers to our value system; the way we are heading (positive or negative). Worthiness determines the quality of a journey. That is what gives meaning and fulfillment. Success without fulfillments is empty. "Goals" are important. Because they give us a sense of direction.

In other words success is a manifestation of good luck that results from inspiration, aspiration, desperation and perspiration.

The Greatest gift : Man, of all creatures, is physically the most ill-equipped in this world. He cannot fly like a bird, can be killed by a tiny insect, cannot outrun a Jeopard cannot swim like an alligator, cannot climb the tree like a monkey, doesn't have the eye of on eagle, nor does have the claws and teeth of a wild cat. Physically man is helpless and defenseless.

But nature is responsible and kind. Nature's greatest gift to man is the ability to think. He can create his own environment, whereas animals adapt to their environment.

Sadly very few people have the greatest gift - the ability to think - to its full potential.

Failure are of two kinds- those who did and never thought and those who thought and never did. Going through the life without our ability to think is like shooting without aiming.

Life is like a cafeteria. You take your tray, select your food and pay at the other end. You can get anything you want as long as you are willing to pay. In a cafeteria if you wait for people to serve you, you will wait forever. Life is like that, you make choices and pay the price.

We are the children of Almighty. Within us lies the ocean of immense power and blessedness. We are everything. Nothing is impossible ; we can do anything.

Aim in Life : An aim is the only fortune worth finding a life. A man without an aim in

life is like a loose leaf flying halter and shelter in the gusty winds and ultimately falls down on the ground. Knowledge helps you to reach your destination provided you know what the destination is. All of us must live for some purpose in life and always think of it, dream of it till it enters, into your brain, into your veins and penetrates into every part of our body.

If you ask most people what is their one major objective in life, they would probably give you a vague answer such as "I want to be successful, be happy, make a good living," and that is it. There are just wishes and non of them are clear aims. Aims must be SMART

(1) S - Specific; eg. I will be in X service within X years of completing my graduation.

(2) M - Measurable; measurement is a way of monitoring your progress.

(3) A - Must be achievable; it should be out of reach enough to be challenging, but shouldn't be out of sight.

(4) R - Realistic ;

(5) T - Time bound ; there should be a starting date and a finishing date.

"Aiming low is a serious crime", rightly said by president, Dr. A. P. J Abdul Kalam. Your aim must be high enough to pose a challenge. Aim for the moon. Even if you miss, you will become one of the stars.

Ideas rule the world : It is your mind which moulds your destiny. If you probe in depth you will find that the so-called mind is nothing but a bundle of thoughts. If you think success you create a climate in which success is possible. If you think failure you set the stage for it.

Why does a person feel that he cannot accomplish a task ? It is not due to lack of intelligence or education. It is because he lacks interest and is not motivated enough. Therefore he readily falls prey to ineffcient, self doubt and worry.

Believe that you will succeed and believe it firmly. You will then do whatever is necessary to bring success about. Faith in yourself, confidence that you can and will succeed is the key to your success in any venture. Sooner or later the man who wins is the man who thinks he can. Hence by controlling, channelising and organising your thoughts, you decide your destiny and fashion your fate.

Hard work : Our brain could think and plan about great mission, but it is hard work which would accomplish them. Nothing can be achieved without hard work in any walk of life. Even a child has to work hard to learn the simple act of walking, hard work is the mother of good luck and the tonic bringing cheerfulness to the man. Hard working people are the happiest members of their society, are generally honest and have no time for day-dreaming. Nothing worth having can be had without hard work. Sometimes fruits of labour are denied to a person due to his inadequacy, inefficiency and irregularity. Hard work never kills anybody, it is inefficiency and irregularity that does that. A student burning mid-night oil without digesting his lesson does efficient work, but would meet with failure. Hard work becomes effective only when it is regular, organised and coordinated in terms of your sources. Remember half hearted efforts do not yield half results ; they yield no results. It is rightly said that genius is one percent inspiration and ninety-nine percent persperation. *Give more then you get :-* If you want to get ahead in life, go the extra mile. How many people yor know aree willing to do a little bit more then what they get paid for ? hardly any. Most people don't want to do what they get paid for and there is a second category of people who only want to do what they can get by with. They fulfill their quota just to keep their jobs. There is a small fraction who are willing to do a little bit more then what they get paid for. If you fall in the last category then where is your competition ? These people are always wanted everywhere regardless of age, experience or academic qualifications. They are result - rather then task - oriented.

The key to success can be summed up in four words "and then some more". Winners do what they are supposed to and then some more. Winners do their duty - and then some more. Winners can be trusted or - and then some more. Winners put 100% and then some more.

When we give or do more then what we are supposed to, we eliminate our competition. In fact, we become the competition. This attitude is much more important then intelligence or a degree.

What Hinders success ?

(1) Fear :- To live in fear is like being in an emotional prison. Fear results in insecurity, lack of confidence and procsatination. Fear destroys our potential and ability. We cannot think straight. The normal response to fear is escape. Escape puts us in our comfort zone and reduces the impact temporarily, while keeping the cause.

Fear of failure after can be worse than failure itself. Failure is not the worst thing that could happen to someone. People who don't try have failed before attempting. When infants learn to walk they keep falling ; but to them it is not failing so they get up. If they got disheertened, they would never walk. How many times you have fallen off your cycle before you knew to ride it ? It is better to die on one's feet than to live in fear on one's knees.

(2) Laziness : Laziness and lethargy are the tumbling blocks in our way to our goals. "He had great dreams in life and was going to do it but died with nothing done". He must make a habit of doing it now and never putting it off till tomorrow. Who knows how full of hasseles would be tomorrow. Probably no enemy is more dangerous and lies in ambush near us than lazines. Be aware of it. Many a times various diversions, negative thinking and day dreaming haunt our mind so much that we loose sight of our cherised goals. Keeping us busy is the best antidate against it.

(3) Unwillingness to plan and prepare :- Everyone has a will to win but very few have the will to prepare to win. Most people spend more time planning a party or vacation then planning their lives.

Preparation means tolerating failure but never accepting it. It means having the coverage to face defeet without feeling defeated, without being disappointed and discouraged. Preparation means learning from mistakes.

The difference between success and failure is the difference between doing exactly right and almost right.

Goodbye Kisses : Stick to your aim with single minded concentration. Have faith and begin the work. The best way to succed is to start sooner, work harder and learn more than your computer. Success is knocking at your door. Go, and grab it. ❐ ❐

S-P-A-C-E – A Polluted City

❖ Sibraj Chetry,
B. Sc. 3rd Year.

Dear Readers,

About the pollution of land, water and atmosphere, now it is the turn of the upper atmosphere and space. Thoughtless extensive launching of rockets and artificial satellites as well as space probe programmes have left enough debris in space to cause havoc to the present day space programmes. As a result, thousands of space debris is getting added, thereby making our manned space programmes extremely difficult, costly, risky and dangerous.

All of us are aware of the disastrous end of the NASA's American Space Vehicle " Colombia Shuttle" in which Mrs Kalpana Chawla and six other astronauts lost their lives in February 2003. Who knows, this might have happened because of Colombia's collision with space debris. One billion Indians wept for her. The entire world paid tribute to these researcher, who were trying to do fundamental research on human health, especially on cancer, through the radiation therapy of space.

On the other hand, human activities pollute space and on the other hand, space pollutes the environment of the earth seriously. Asteroids or comet hits, gamma ray (X-ray) bursts, high energy radiations are some of the ways by which space pollutes the earth. However pollution from space is not that common ; but when it happens it can certainly be severe; sometimes it can even cause mass extinction of life.

ROCKET EXHAUST :

Solid propellant fuelled rockets release toxic fumes during their course through the various zones of the atmosphere of the earth. Moreover, it has been proved that rocket launching causes temporary depletion of the Ozone (O_3) of the stratosphere of the earth. Liquid propellant is less polluting than solid propellant. Russia has developed a less polluting liquid propellant. India's Geo-Stationary Satellite Lanunching Vehicle (GSLV) rockets are liquid propellants. All our rockets such as SLV, ASLV and PSLV use the polluting solid propellants. Recent discoveries have revealed that earth atmosphere has contracted by about 5 miles in the last 40 years. The thermosphere extends upto about 300 miles above the surface of the earth. In fact, it expands during day time due to sunlight and contracts at night. It also has some seasonal variations and some long term variations. But even after accounting for these fluctuations. the thermosphere has shrunk by about 5 miles compared to the measurements of the late 1950 s. The reason is believed to be global warming. Cooling of the upper atmosphere was one of the widely predicted consequences of global warming.

Since the first human landed on the moon in 1969, man has been thinking about colonizing the moon, It is going to materialize in the near future. Hilton International is planning to build a dome shaped 5 star, hotel "Lunar Hilton" on the moon. This hotel will have 5000 rooms with all facilities like a part, 300, playground, churches etc. NASA may be involved in ferrying passengers up and down. This may not be the only venture on the moon. At least three Japanese companies are planning to build hotels and colones on the moon.

Pollution of the upper atmosphere of earth and the nearby space may not be as important as the pollution of water, air and land. But because of the cost intensive nature of the present day space programmes and the potential dangers to the proposed manned inter planetary space programmes, space keeping is going to be important and the fight against space pollution will have to be intensified. There are attempts to make the space programmes less costly. Majority of the cost is for putting the satellite into orbit. For instance, the total cost of the Mars Pathfinder mission was about $ 170 million, of which the cost of launching was about $ 50 million. Many low cost techniques that are being developed now are actually less polluting.

To reduce the launch cost and pollution, there are many ideas and proposals under consideration now. One such consideration is to go in for new generation reusable launch vehicles. A space contractor, called "Lockheed Martinis" is going ahead with this idea. Their "Ventura Star" may replace the space shuttle for ferrying cargo into orbit. The target launch cost is about $ 2,200/kg which is only one tenth of the cost of present space launch.

The European Space Agency has proposed that during the major launches, Araine rockets will carry many small satellites and space probes. An equipment bay has been designed for Araine rockets to piggyback up to 8 satellites per space probes. A Mars probe can be designed to fit in the slot of Araine and the probe would sit in the geo-stationary orbit until a window for a Mars flight opens up. A piggyback launch with the current Arian rocket costs only about $ 1 million.

SPACE DEBRIS :

This is the remnant of shattered rocket shells, satellites and spacecrafts, abandoned satellites and proves, etc. along with rocks and other naturally occurring objects. It can cause havoc to space mission.

According to space studies, three decades of space programmes have left about 35 million pieces of orbital debris. The space programmes of both the former USSR and the US are equally responsible for this. Objects of sizes more than 1cm. can cause catastropic damage to space orbits. Moreover, it is established from scientific research that an aluminium sphere of diameter 0.125 cm, travelling through space at a speed of 22,000 miles/hr may hit like a bullet from 0.22 cal. rifles.

Again, it has been observed that about 1.5 lakh objects of sizes more than 1 cm are revolving round the earth, out of which about 1,10,000 pieces are of the sizerange 1-10cm. Since the Sputnik expedition of october 1957, in fact, there has been a leap in the number of space programmes. Thousands of rockets have been sent up for atmospheric probes, launching satellites and spacecrafts

etc. There are 2 main layers of the orbiting objects are of the size 10 to 30 cm and the other at about 42,000 km altitude i. e., objects are 1m or more in size. Of there, about 6% are operational satellites and the rest are parts of rockets, spacecrafts, satellites etc. These orbiting objects may hit the operating spacecraft or satellite with a velocity of 30,000 - 50,000 km/hr. This can cause serious damage depending upon the size and velocity of the hitting objects. On July 1996, a fragment of an Arian rocket launch in 1986 damaged French Satellite Cerise. The Russian satellites Kosmose - 1275 is also believed destroyed by space debris.

NEW LAUNCHERS :

Compressed gas powered propulsion of satellites into the orbit is another less polluting low cost technology under trial now. In Alaska, this new rocket launcher is being constructed to launch new generation communication satellites into polar orbits.

An International Space Station (NSS) is to be built about 500 km above the ground to serve as a launching pad for satellites. It is perhaps, the largest scientific co-operation programme in history, drawing resources and expertise from about 16 nations including Russia, Europe and USA. Two giant rivals of the cold war arms race, the Boeing Co. of US and the Khrunichew Aerospace Centre of Russia are jointly involved in this project. ISS would reduce to the satellite cost of satellite launching and the pollution caused in near-space.

CONCLUSION :

The threat from space debris is on the increase now. Other than rocket shells and naturally occurring debris, many of the operating satellites and probes are going to be abandoned or lost to add to the chaos. For instance, the 1 billion dollar Solar and Meliospheric Observatory (SOHO), launched in December, 1995 to study about the sun and its interaction with earth, lost its contact with the ground control and is perhaps totally lost by now.

In spite of all difficulties, space programmes are going on in full swing. Galileo spacecraft reached Jupiter's orbit 6 years back. It is studying the atmosphere of Jupiter and its satellites - "Europa" i. e., the planet, that is similar to the earth with a surface covered with ice and the geologically and geo-physically most active body called "Io" in the solar system. Mars pathfinder landed on Mars in July 1997 and a six wheeled robor called "Sojourner" analyzed rocks on the surface of Mars. Japan's first Mars probe planet-B launched in July 1998, entered the planet's atmosphere in Oct' 99 and Magellan spacecraft is orbiting Venus now. India has taken one more big leap in space on 8 th May 2003 was the date with a milestone a 1,800 kg satellite was launched from the Satish Dhawan Space Centre in Sriharikota, A. P. which stationed at 36,000 km above the earth. India is already into space commercialization in a small way with the launch of Belgian, German and Korean satellites in the polar orbit with PSLV. The International User Manned Mission to Mars has been planned to take off in the year 2011. Since, our space programmes would certainly increase day by day, we should have some check on the creation of space debris.

(Courtesy : From various science magazines and science journals).

DIBRU COLLEGE STUDENT UNION
[2002-03]

Nayan Jyoti Khanikar
General Secretary

Shanti Chatri
Magazine Secretary

Pallab Saikia
Asst. General & Gen. Sports Secretary

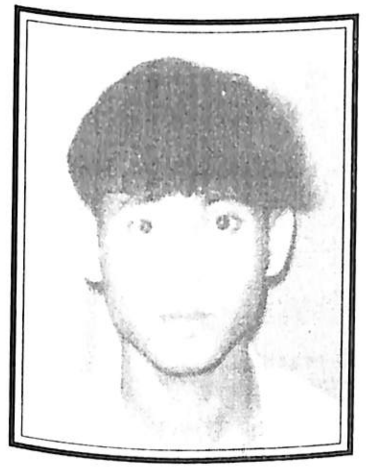

Jitu Bharali
Music Secretary

Chitta Ranjan Dowrah
Cultural Secretary

Ashif Hussain Hazarika
Major Games Secretary

Nikhil Ch. Bharali
Boys' Common Room Secretary

Rupankar Borpatra Gohain
Social Welfare Secretary

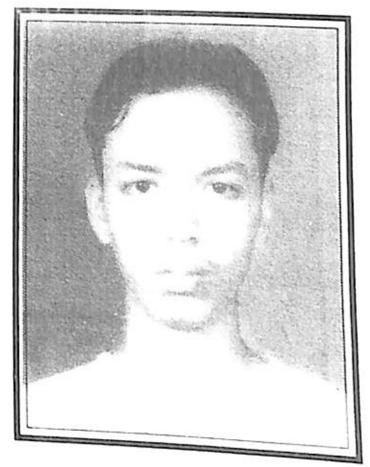

বিদায় সম্বৰ্দ্ধনা

কান্তেশ্বৰ তালুকদাৰ

কৰ্মজীৱন - ❖ গণিত বিভাগৰ মূৰব্বী অধ্যাপক হিচাবে ১১.১২.১৯৬৬ পৰা ৩০.০৩.২০০১ লৈ
আৰু
ভাৰপ্ৰাপ্ত অধ্যক্ষ হিচাবে ৩১.০৩.২০০১ পৰা ০১.০৫.২০০৩ লৈ কাৰ্যনিৰ্বাহ।

কৰ্মজীৱন - ☆ নৃতত্ব বিভাগৰ অধ্যাপক হিচাবে ২২.০৮.১৯৬৫ পৰা ০১.০৯.২০০৩ লৈ কাৰ্যনিৰ্বাহ।

হেমৰঞ্জন চুতীয়া

সুৰ্য্য কুমাৰ দাস

কৰ্মজীৱন - ☆ গণিত বিভাগৰ অধ্যাপক হিচাবে ২২.১১.১৯৬৬ পৰা ৩১.০১.২০০৪ লৈ কাৰ্যনিৰ্বাহ।

আমাৰ গৌৰৱ

শিক্ষাৰতন পুৰস্কাৰ বিজয়ী
প্ৰদীপ কুমাৰ চেতিয়া ফুকন

আমাৰ মহাবিদ্যালয়ৰ গণিত শাস্ত্ৰ বিভাগৰ জ্যেষ্ঠ প্ৰৱক্তা প্ৰদীপ চেতিয়া ফুকনদেৱক সৰ্বভাৰতীয় বেচৰকাৰী সংগঠন Indian International Freindship Society এ শিক্ষাৰ ক্ষেত্ৰত, লিখক হিচাপে আৰু বিভিন্ন অৰাজনৈতিক সংস্হা তথা ৰাষ্ট্ৰীয় সাক্ষৰতা মিছনৰ জৰিয়তে সমাজলৈ বৰঙনি আগবঢ়োৱাৰ বাবে যোৱা ২৬ অক্টোবৰত মুম্বাইত অনুষ্ঠিত "Economic Growth and National Integration" শীৰ্ষক ছেমিনাৰত শিক্ষাৰতন পুৰস্কাৰেৰে পুৰস্কৃত কৰে।

প্ৰদীপ কুমাৰ চেতিয়া ফুকনলৈ শিক্ষাৰতন পুৰস্কাৰ প্ৰদান কৰিছে অসম আৰু তামিলনাডুৰ প্ৰাক্তন ৰাজ্যপাল ড০ ভীষ্ম নাৰায়ন সিংহে

SUO Nayan Jyoti Panging
10 (ASS) B N N.C.C.

N.C.C. group senior under officer Shri Nayan Jyoti Panging, has represented the All India Thal Sainik Camp, 2002 and in the Republic Day Camp, 2003 in New Delhi from our college. He was honoured First Best Cadet in the All India Thal Sainik Camp of N. E. Region Directorate and Second Best Cadet in All India Basis. He also participated in the N.C.C. Parade in New Delhi Rajpath in the eve of Republic Day celebration on 26th January' 2003.

শিল্পী দিৱসত অনুষ্ঠিত কুইজ প্ৰতিযোগিতাৰ দুবছৰৰ শ্ৰেষ্ঠ দল

বাওঁফালৰ পৰা ক্ৰমে -
মন্দিৰা বৰা, শান্তি ছেত্ৰী আৰু তৰুণ গগৈ

আমাৰ গৌৰৱ

শ্ৰীমতী মঞ্জু দেৱী

※ ডিব্ৰুগড় জিলা দবা সন্থাৰ দ্বাৰা আয়োজিত ২০০২ চনৰ প্ৰতিযোগিতাত অনূৰ্দ্ধ ১৬ শাখাত চেম্পিয়ন, ২০০৩ চনত নামৰূপত অনুষ্ঠিত সদৌ অসম মুকলি দবা প্ৰতিযোগিতা, ২০০৩ চনত ডিমৌত অনুষ্ঠিত সদৌ অসম মুকলি দবা প্ৰতিযোগিতো প্ৰশংসনীয় খেল প্ৰদৰ্শন কৰিছিল।

※ ২০০৩ চনত ডিব্ৰু দবা একাডেমীৰ বাচনি প্ৰতিযোগিতাত জুনিয়ৰ গাৰ্লচ বিভাগত চেম্পিয়ন হৈ ডিব্ৰুগড় জিলাক প্ৰতিনিধিত্ব কৰিবলৈ সুযোগ লাভ কৰিছে।

সুস্মিতা সোনোৱাল

- চিমলাত অনুষ্ঠিত সৰ্বভাৰতীয় "Folk Dance" প্ৰতিযোগিতাত প্ৰথম স্থান লাভ কৰি ডিব্ৰু মহাবিদ্যালয়ৰ লগতে অসমলৈ গৌৰৱ কঢ়িয়াই আনে।

- লগতে ডিব্ৰুগড় তথা অসমৰ বিভিন্ন ঠাইত অনুষ্ঠিত বিহুৱতী প্ৰতিযোগিতাত শ্ৰেষ্ঠা বিহুৱতীৰে সন্মানিত হৈছে।

শ্ৰী নীৰজ সোনোৱাল

- নীৰজ সোনোৱালে ডিব্ৰু মহাবিদ্যালয়ৰ হৈ যোগদান কৰি All India Camel Colour Contest 2000, 2002 North East ৰ ভিতৰত প্ৰথম।
- ২০০৩ চনত অনুষ্ঠিত শিল্পী দিৱসত সদৌ অসমৰ ভিতৰত প্ৰথম।
- ২০০২ চতুৰ্থ ডিব্ৰুগড়ৰ গ্ৰন্থ মেলাই আয়োজন কৰা Art Competition ত সদৌ অসমৰ ভিতৰত প্ৰথম আৰু উচ্চ-নিম্ন আটাইকেইটা স্থানত শ্ৰেষ্ঠ প্ৰতিযোগীৰূপে বিবেচিত।
- 2003, All Assam Open Air Painting Contest & Exhibition ত (Dibru College ৰ হৈ) যোগদান কৰে।
- ২০০১ চনত তিনিচুকীয়া জিলা সাহিত্য সভাই আয়োজন কৰা (২০০১ চনত Dibru College ৰ হৈ) সদৌ অসমৰ ভিতৰত প্ৰথম।
- ২০০১ চনত Millenium Group এ ডিব্ৰুগড়ত প্ৰথম বাৰৰ কাৰণে আয়োজন কৰা Art Compitition ত (Dibru College ৰ হৈ) সদৌ অসমৰ ভিতৰত প্ৰথম।
- 2001 2nd All Assm Cultural Compitition ত (Dibru College ৰ হৈ) প্ৰথম।
- All Tinsukia Student Union নে আয়োজন কৰা কেন্দ্ৰীয় বিষ্ণু ৰাভা দিৱসত দুবাৰ প্ৰথম।
- 2003 Novodoi Yuvo Sangha ৰ দ্বাৰা আয়োজন কৰা Art Compitition ত (Dibru College ৰ হৈ) প্ৰথম স্থান লাভ কৰি ডিব্ৰু মহাবিদ্যালয়লৈ গৌৰৱ কঢ়িয়াই আনে। এইখিনিৰ উপৰিও অসমৰ বিভিন্ন বাৰ্তালোচনী, আলোচনী, পত্ৰিকা আৰু জনসংবাদত নীৰজ সোনোৱালৰ লেখাৰ শিল্পী পৰশ বিয়পি আছে।

ডিব্ৰু মহাবিদ্যালয়ৰ N.C.C. কেডেট সকলৰ একাংশ।

राम की बेदना

डॉ० अलख निरंजन सहाय

मैं राम हूँ
दशरथ-पुत्र राम
आप मुझे वाल्मीकि
के राम से लेकर
तुलसी के राम
के रुप में जानते हैं।
कबीर के निर्गुण राम से लेकर
निराला का विवश राम भी मैं ही हूँ।
आप ने मुझे राम से
परात्पर राम बनाया
इहलोक से परलोक
तो आपने सुधारा
पर, मैं वहीं रहा
आपकी अपनी मर्यादा का
लबादा ओढ़े खड़ा, विवश
वहीं खड़ा रहा, हिल न सका।
इक 'नाम' जो आपने दिया
मैं विवश राम
राजा राम से मर्यादा पुरुषोत्तम,
और फिर परात्पर राम बना दिया गया।
किसी ने न पूछा
राम, तू चाहता कया है ?
पर , मेरी इच्छाएँ भी मेरी न रही
मैं 'मैं' नहीं रह पाया
'नाम' की चकाचौंध से घिरा राम
विवश राम।
'नाम'
'नाम' में बड़ी शक्ति होती है
'नाम' व्यक्ति को 'महा' के
व्यामोह में ऐसा उलझाता है
कि व्यक्ति न तो 'वह' रह पाता है
और न 'वह' हो पाता है।
मैं भी कहाँ 'वह' हो पाया।

'धिक जीवन' कहने वाले राम को किसी ने न देखा
सबने तुलसी के राम, मर्यादा पुरषोत्तम एक को देखा।
विवश तम की वेदना आप कया जानो
जो राजमहल के चक्रवानों में
ऐसा घिरा, 'नाम' के व्यामोह में ऐसो उलझा
की राम,
राम भी न रह सका।
सीता का प्रिय राम
वन में दर-दर को भटकते
राम की संगिनी सीता
उस महादेवी सीता का राम
अग्नि परीक्षा के वाद भी
उसका न हो सका।
एकाकी राम की पीड़ा भी
साम की न हो सकी
राम 'राम' बना दिया गया,
राम 'राम' भी न रह सका
राजा, मर्यदा, परात्पार आदि
बड़े नामों की भीड़ में खोया राम
आपनी सिया का राम भी न रह सका।
अपनी पीड़ा, विवशता, वेदना में
खुद घुलता रहा, घुलता रहा।
आज भी स्थितियाँ बदली नहीं
बस राम सीढ़ी बन गयां
सत्ता की सीढ़ी
आपका मर्यदा पुरषोत्तम राम
सत्ता की सीढ़ी भर रहने को विवश
राम की वेदना आप कया जानो
राम बस राम ही तो न हो सका।
बस राम ही तो न हो सका
बस राम ही तो न हो सका
हा राम, हे राम।

অসমৰ শিক্ষা ব্যৱস্থা বনাম ছাত্ৰ-ছাত্ৰী

– প্ৰণৱ কুমাৰ চাংমাই
স্নাতক তৃতীয় বৰ্ষ (ৰাজনীতি বিভাগ)

একবিংশ শতিকাত প্ৰৱেশ কৰাৰ সময়ত ভাৰতৰ লগতে অসমৰ শিক্ষা ব্যৱস্থাতো বহুতো ন ন প্ৰত্যাহ্বানে দেখা দিছে। দেশে স্বাধীনতা লাভ কৰা আজি প্ৰায় ৫৭ বছৰৰ পিছতো অসমত যি শিক্ষা পদ্ধতি চলি আছে এই পদ্ধতিয়ে বিশেষকৈ শিক্ষিত ষ্টাম্প মৰা নিবনুৱাৰ সংখ্যাহে বৃদ্ধি কৰিছে। যি দেশখনক অন্ধকাৰৰ মুখলৈ ঠেলি দিছে। নাইনে ? সাম্প্ৰতিক কালত যিটো প্ৰতিযোগিতাৰ যুগ চলিছে তাৰ লগত খাপ খাই চলিবলৈ হ'লে প্ৰয়োজন হ'ব প্ৰথমেই যোগ্যতা বা সামৰ্থ্যৰ। তাৰ পিছতহে পাৰদৰ্শিতা, কৰ্মসুলভ মানসিকতা ইত্যাদি। এই ক্ষেত্ৰত ছাত্ৰক উপযুক্ত কৰি গঢ়ি তুলিব পাৰিব কেৱল শিক্ষা ব্যৱস্থাইহে। বৰ্তমান অসমত শিক্ষাৰ নামত পৰম্পৰাগত শৈক্ষিক পাঠ্যক্ৰমকে প্ৰয়োগ কৰি আছে। এনেদৰে চলি থাকিলে ছাত্ৰৰ অৱনতি ধ্ৰুপ।

নিজৰ জীৱন জীৱিকাৰ লগত সম্পৰ্ক থকা সময়োপযোগী শিক্ষা লাভৰ বাবে ছাত্ৰ-ছাত্ৰীসকল প্ৰতিবছৰে ৰাজ্যখনৰ বাহিৰৰ দিল্লী, বোম্বাই, চেন্নাই, পুনে, বাংগালোৰ আদি ঠাইলৈ যাব লগীয়া হৈছে। এনে ব্যৱস্থা ব্যয়বহুল হোৱা বাবে সমাজৰ বিত্তহীন লোকৰ সন্তান-সন্ততিয়ে সুযোগ ল'ব পৰা নাই। অসমতে তেনে ধৰণৰ পাঠ্যক্ৰম প্ৰস্তুত কৰা হ'লে সকলো শ্ৰেণীৰ ছাত্ৰ-ছাত্ৰী সমানে উপকৃত হ'লহেঁতেন। এনে নোহোৱাৰ ফলত ছাত্ৰ-ছাত্ৰীৰ মাজত পঢ়াৰ প্ৰতি অনীহা ভাৱ সৃষ্টি হৈছে আৰু ৰাজ্যখনত বিভিন্ন সন্ত্ৰাসে গা কৰি উঠিছে। এইবিলাকৰ উপৰিও আমাৰ ৰাজ্যত বিভিন্ন কাৰণত চৰকাৰী বা বে-চৰকাৰী খণ্ডত চাকৰি-বাকৰিৰ বা নিয়োগৰ সা-সুবিধা ক্ৰমবৰ্দ্ধমান গতিত সংকুচিত হৈয়ে আছে। এইক্ষেত্ৰত চৰকাৰে আগভাগ লোৱাটো অতিকৈ বাঞ্চনীয়। বৰ্তমান আমাক প্ৰয়োজন হৈছে বৃত্তিমূলক শিক্ষাৰ পাঠ্যক্ৰম আৰু প্ৰতিষ্ঠানৰ।

এইবিলাক দিশৰপৰা পৰ্য্যালোচনা কৰিলে দেখা যায় যে অসমৰ শিক্ষাব্যৱস্থা যথেষ্ট উন্নত কৰিব লাগিব। এই ক্ষেত্ৰত অৱশ্যে ছাত্ৰ-ছাত্ৰীৰ ভূমিকাও গুৰুত্বপূৰ্ণ। ছাত্ৰ-ছাত্ৰী সকল এই বিষয়ত সজাগ হোৱাৰ সময় আহি পাইছে। নহ'লে সু-শিক্ষাৰ অভাৱত দেশৰ বৰ্দ্ধিত জনসংখ্যাই এদিন চীনকো অতিক্ৰম কৰি যাব। তেনে পৰ্য্যায়ত ভাৰতৰ দৰে উন্নয়নশীল দেশৰ অৱস্থা কেনে হব বাৰু ? গতিকে ছাত্ৰ-ছাত্ৰীসকলে এক শৈক্ষিক বিপ্লৱৰ সূচনা কৰিব লাগিব য'ত নাথাকিব অস্ত্ৰ-শস্ত্ৰ, হিংসা, হত্যাৰ দৰে মানৱবিৰোধী উপাদানবোৰ। এই বিপ্লৱ হ'ব লাগিব এক শান্তিৰ। ❑❑

মহৎ লোকৰ বাণী

"কাৰ কি জাতি ভগৱানে খবৰ নকৰে, কোনে কি কৰে তাকেহে খবৰ কৰে।"

- গুৰুনানক

"নোৱাৰো" শব্দটি অভিধানৰ পৰা উঠাই দিয়াটোৱেই শ্ৰেয়ঃ।"

- নেপোলিয়ন বোনাপাৰ্ট

সংগ্ৰাহক ঃ
মিলন জ্যোতি বৰগোঁহাই
স্নাতক প্ৰথম বৰ্ষ।

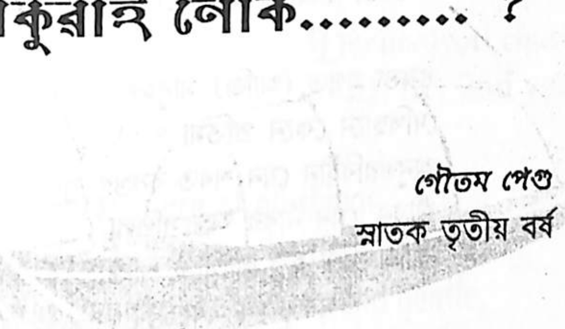

জীৱন বাৰু এনেকুৱাই নেকি........?

গৌতম পেগু
স্নাতক তৃতীয় বৰ্ষ

জীৱন বাৰু এনেকুৱাই নেকি......?
পোৱা-নোপোৱাৰ মৰম আৰু বিষাদেৰে ভৰা
প্ৰাপ্তিৰ আনন্দ আৰু নোপোৱাৰ বেদনা
চিৰ সেউজীয়া বহাগৰ কুঁহিপাতৰ দৰে
সমস্ত হৃদয় উপচি পৰে কৃষ্ণচূড়াৰ ৰঙেৰে !!
প্ৰেম বাৰু এনেকুৱাই নেকি .... ?
মিঠা মিঠা অনুভূতিৰে ভৰা
মুক্ত আকাশৰ দৰে নীলা
সমুদ্ৰৰ গভীৰতাৰ দৰে
শেৱালিৰ স্নিগ্ধ সুবাসেৰে আৱৰা
এক শৰতৰ নিশা . . .
দুচকু দূৰ দিগন্তত হৈ কাৰোবালৈ
অধীৰ অপেক্ষা কৰা
প্ৰিয়জনৰ স্পৰ্শৰ বাবে আকুলতা ......
বেদনা বাৰু এনেকুৱাই নেকি........?
ব্যৰ্থতা হা-হুমুনিয়াহেৰে ভৰা
পছোৱা বতাহে উৰুৱাই নিয়া
শুকান পাতবোৰৰ দৰে ....
জীৱন উজাৰি দিও একোকে নোপোৱাৰ হতাশাত
সয্যৰ শুকান বলুকাত আশাৰ কঠিয়া সিঁচা
স্বপ্নৰ কাৰেঙ নিমিষতে খহি পৰা
চৌদিশে মাথো অন্ধকাৰ, নিস্তব্ধতা
আৰু মাথোন শূন্য .... ।

শ্ৰদ্ধাঞ্জলি

লক্ষিন্দৰ কুৰ্মি
স্নাতক প্ৰথম বৰ্ষ (কলা শাখা)

(আমাৰ মহাবিদ্যালয়ৰ প্ৰাক্তন অধ্যক্ষ মহেন্দ্ৰনাথ গঁগৈ ছাৰলৈ শ্ৰদ্ধাঞ্জলি)

আহিছিলা পিতৃ দূৰণিৰ পৰা
ডিব্ৰু মহাবিদ্যালয়ত
পোহৰ বিলাবলৈ
যি পোহৰত আমি দেখিছিলোঁ
অনেক সপোন, অনেক আশা।
খন্তেকীয়া সময়ত দি গলা
বহু জ্ঞান, সদ ব্যৱহাৰ
আৰ্দশ আৰু বহু নিয়মানুবৰ্তিতা।
হে পুজনীয় ডিব্ৰু মহাবিদ্যালয়ৰ
বিদায়ী অধ্যক্ষ মহেন্দ্ৰ গঁগৈ
তুমি আহিছিলা যেনেকৈ
গলাগৈয়ো তেনেকৈ
ডিব্ৰু মহাবিদ্যালয়ত পোহৰ বিলায়।
কিন্তু, যিখিনি দি গলা
সেই খিনিয়েই হওক
আমাৰ বাবে তোমাৰ
আৰ্শীববাদ
আগবাঢ়ি যাবলৈ
সোনোৱালী ভৱিষ্যত গঢ়িবলৈ।

ৰক্সি

জোনমনী গগৈ
স্নাতক প্ৰথম বৰ্ষ (বিজ্ঞান শাখা)

হে নদীৰ কবি গায়ত্ৰী নেৰাৰ,
নোৰাৰিম যাবলৈ মই তোমাৰ ডিকচম কিনাৰলৈ'
তুলি দিবলৈ শব্দৰ ঝংকাৰ, মানৱতাৰ সেইসকলক
যিবোৰ মজি গৈছে ৰক্সিৰ লগত।
তোমাৰ দৰে আমিও নোৱাৰিম, নদীৰ কবি, কাৰণ
মজদুৰৰ বাবে যেন এয়া অত্যাৱশ্যকীয় বস্তু।
মজদুৰ আৰু ৰক্সিৰ মাজত আছে অতি সুমধুৰ সম্বন্ধ।
ৰক্সিৰ স্পৰ্শত অকল ডিকচমখনহে মজদুৰৰ
কণ্ঠৰ গীতৰ গধূলি হয় বুলি নাভাবিবা নদীৰ কবি-
আজিকালি সকলো গাওঁ-ভুঁই, নগৰ-চহৰেই হৈ পৰে
ৰক্সিৰ স্পৰ্শত মাতাল হোৱা মাতালৰ গীতৰ গধূলি!
তুমি হয়তো ভাবিছা নদীৰ কবি,
কিয় নগ'ল এজনো কবি তোমাৰ ডিকচম কিনাৰলৈ' বুলি ?
তুমি হয়তো অভিমান কৰিছা। কিন্তু
উপদেশতকৈ আহি ভাল কথাষাৰ চাগে পাহৰা নাই।
যিসকল কবিয়ে নিজৰ ঠাইত ৰক্সিৰ লগত
মাতাল হোৱা মতলীয়াক তুলি দিব পৰা নাই শব্দৰ ঝংকাৰ,
তেওঁলোকৰ ডিকচমলৈ যোৱাৰ কি দৰ্কাৰ ?
গতিকে,
তুমি অভিমান নকৰিবা
নদীৰ কবি গায়ত্ৰী নেৰাৰ।

সাম্প্ৰতিক পৰিৱেশ

সোনালী ফুকন

পল-অনুপল নাইকিয়া
বছৰৰ ধীৰ বাগৰ
শুনিছানে অসম জননীৰ
অৰশ মাত-কাতৰ !
কিয় হ'ব লাগিছে পৰিৱেশ
শোকাতুৰ-সাঁথৰ !!

কৃত্ৰিম সাগৰত বুৰিছে ধৰিছে
এই জন-জীৱন,
ৰসাল মাটি খান্দি
সমাধিৰ আলোড়ন !
হাস্নাহানা কেনেকৈ ফুলিব তাত
তাততো বনজুইৰ জ্বলন !!

সুসভ্য যুগত (আজি) মানুহৰ
দেখিছানে কেনে প্ৰতিমা ?
অনুভৱবিহীন যেন শৰত-বসন্তৰ পুৰা
জীৱন, যেন নীৰৱ অন্তঃসলিলা !
আজি কিয় হ'ব লাগিছে শান্তি
মৰুভূমিৰ মৰীচিকা ??

লগ্ন

অৰবিন্দ হাজৰিকা
স্নাতক তৃতীয় বৰ্ষ (কলা)

নগ্ন বতাহজাকে আহি
কোবাইছেহি
সময়ৰ সেউজ ফচলবোৰক।
মোৰ অৱৰুদ্ধ হৃদয়ত ঢৌ তোলে
বাসনাৰ কজলা বানে।
শব্দহীন সময়বোৰ হেৰাই যায়
ধূসৰ দলিচাত।
তোমাৰ বুকুত জাহ গ'ল
মোৰ হালধীয়া প্ৰেৰনা।
ধোৱা হৈ উৰি যোৱা
শিলবোৰক জপনা দিবলৈ
সাজু মোৰ এটা
উকা কবিতা।
আবেগৰ ডেউকাত গৰ্জি উঠে
তাইৰ প্ৰণয় ব্যঞ্জনা।
চেঁচা বৰষুণবোৰ
ধূলিৰ ধুমুহাবোৰ নামি আহে,,,,,,।
নিয়ৰৰ জেকা জেকা গোন্ধ
মন আকাশত উৰে
পাখিহীন কবিতাৰ শাৰী।
যৌৱনৰ নৱানিত কবৰ দিও
শেলুৰে ধৰা লগ্ন॥

LOVE

Dhrubajyoti chutia
B. Sc. 2nd year

Love is the source of all things,
Through which noting becomes everything.
Love is carning, comforting and gentle,
Everything is easy with love to handle.

Love is patient, calm and kind,
And it can influence anyone's mind.
Love makes the weak grow strong,
And the sad to sing a song.

Love spreads warmth, courage and peace,
And it brings troubled heart to ease.
Love sustains and enfalds us,
when everything else withdraws from us.

Make to LOVE your sole aim
Let it burn like a flame.

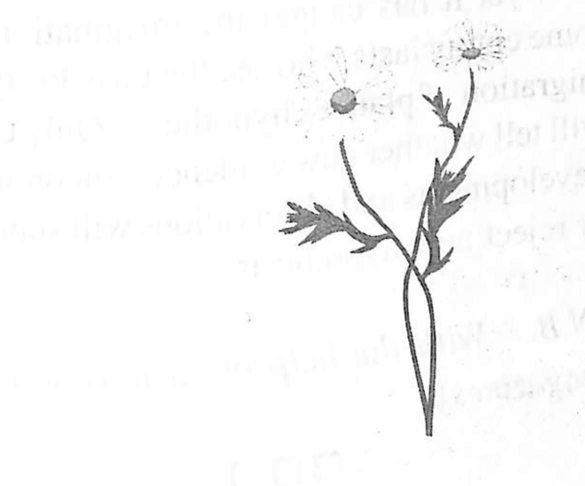

Faith in God

Jitul Das
B.A. First Year

"Life is no straight and easy corridor along
which we travel free and unhampered,
But a maze of passages,
through which we must seek our way,
lost and confused, now and again
checked in a blind alley.

But always, if we have faith,
and will open a door for us,
Not perhaps one that we ourselves
would ever have thought of,
But one will ultimately
prove good for us."

ASTRONOMICAL PHYSICS

[KUIPER BELT OBJECT]

Sibraj Chetry
B. Sc. 3rd year

Dear Readers, the astroid belt consists of thousands of planetesimals lying between Mars and Jupiter. Another similar belt "Kuiper Belt Objects" has been discovered between Neptune and Pluto of our solar systems.

More than 174 Kuiper Belt Objects (KBO's) has been discovered upto mid 1999. Most of them have orbital periods of more than 250 yrs. Their orbital distribution is not uniform, but nearly circular and have low inclination orbits. A no. of these KBO's are travelling in eccentric 3:2 resonant orbits similar to Pluto's.

The orbital distribution of KBOs provides strong evidence for planetary migration. The data also infers that Neptune came in existence about 3.3 billion Km from the Sun and it moved about 1.2 billion Km towards the Pluto. Now it seem that planets have not maintained their orbits around the Sun as their motions and mathematical models demonstrated that their stable orbital configuration existed for almost 4.5 billion years. The orbits of many satellites of planets have changed significantly since their inception. Now Moon, satellite of Earth, is orbiting the planet as a distance of 384.000 km. while initially it was at 30.000 km. from Earth.

KBO's bear ilraces of the orbital history of the gas giant planets and slow spreading of these planets orbit after their formation.

CONCLUSION : It may be quite possible that most of the planets were born in unstable configurations and later on planet's migration might have led them to quite different orbits, as we see today. Though astronomers still do nerfaverurs this idea, yet it has caught the imagination of some enthusiasts who see the possibility in migration of planet's hypothesis. Only time will tell whether new evidences, theoretical developments and observations will support or reject new hypothesis.

[*N.B. - With the help of various science magazines*]

□□□

উপ-সভাপতিৰ প্ৰতিবেদন

প্ৰতিবেদনৰ আগমুহূৰ্ততে জন্মভূমি তথা জাতিৰ সংস্কৃতি অক্ষুণ্ণ ৰক্ষাৰ্থে যিসকল বীৰ শ্বহীদে প্ৰাণ আহুতি দিলে, তেখেতসকলৰ পবিত্ৰ স্মৃতিত একাঁজলি বেদনাসিক্ত পুষ্পাঞ্জলি জ্ঞাপন কৰিলো। তেখেতসকলৰ বিদেহী আত্মাই চিৰশান্তি লাভ কৰক।

মোৰ কাৰ্যকালত ছাত্ৰ একতা সভাখনি পৰিচালনা কৰোতে কেতিয়াবা অবাঞ্ছিতভাৱে বৈ যোৱা ভুল-ক্ৰটীৰ বাবে সকলোৰে ওচৰত ক্ষমা প্ৰাৰ্থনা মাগিছো।

এই সুযোগতে মহাবিদ্যালয়ৰ মুখ্যদায়িত্বত থকা অধ্যক্ষা মহোদয়া, পৰম শ্ৰদ্ধাভাজন শিক্ষা গুৰুসকললৈ আৰু ছাত্ৰ একতা সভাৰ সমূহ বিষয়-ববীয়া তথা মহা-বিদ্যালয়ৰ সমূহ ছাত্ৰ-ছাত্ৰী সকললৈ মোৰ শ্ৰদ্ধা, মৰম ও শুভেচ্ছা জ্ঞাপন কৰিলো।

কাৰ্যকালৰ আৰম্ভণিতে মহাবিদ্যালয়ৰ বাৰ্ষিক ক্ৰীড়া আৰু সাংস্কৃতিক সপ্তাহত ছাত্ৰ একতা সভাৰ প্ৰতিজন বিষয়ববীয়াৰ লগত ওতঃপ্ৰোতভাৱে জড়িত থাকি কাৰ্যসূচী সফল ৰূপায়ণত সঁহাৰি জনাওঁ। মহাবিদ্যালয় ক্ৰীড়া সপ্তাহৰ লগত সঙ্গতি ৰাখি সাংস্কৃতিক সন্ধিয়া আৰু নৱাগত আদৰণী সভাখনি সুন্দৰভাৱে আমাৰ পৰিচালনাতে সম্পন্ন হয়।

ইয়াৰ পাছতে আমাৰ ছাত্ৰ-একতা সভাই মহাবিদ্যালয়ৰ বিভিন্ন উন্নয়ণমূলক সমস্যাৰ লগতে শৈক্ষিক পৰিৱেশ উন্নতিৰ বাবে ছাত্ৰ-ছাত্ৰী আৰু অধ্যাপক-অধ্যাপিকা বৃন্দকলৈ মহাবিদ্যালয়ৰ চৌহদৰ ভিতৰত বৃক্ষ ৰোপণ কাৰ্যসূচী হাতত লোৱা হয়।

মোৰ কাৰ্যকালৰ চমু কালছোৱাত মহাবিদ্যালয়ৰ সমূহ সমস্যাত হাত দিব নোৱাৰিলেও মই মোৰ ফালৰ পৰা যিমানখিনি পাৰো হাত আগবঢ়োৱাত কৃপণালি কৰা নাছিলো।

সদৌ শেষত মহাবিদ্যালয়ৰ উন্নতি কামনা কৰি-

- মিন্টু সন্দিকৈ
উপ-সভাপতি,
ডিব্ৰু মহাবিদ্যালয় ছাত্ৰ একতা সভা।

সাধাৰণ সম্পাদকৰ প্ৰতিবেদন

সম্পাদকীয় প্ৰতিবেদনৰ প্ৰাৰম্ভতে মই ছাত্ৰ-ছাত্ৰী, বন্ধু-বান্ধৱী সকলোলৈকে আন্তৰিক ধন্যবাদ জ্ঞাপন কৰিলো, ২০০২-২০০৩ বৰ্ষত আমাৰ মহাবিদ্যালয়ৰ সাধাৰণ সম্পাদকৰ গুৰুদায়িত্ব বহন কৰিবৰ বাবে নিৰ্বাচিত কৰাৰ বাবে। অৱশ্যে মোৰ দায়িত্ব নিষ্ঠা সহকাৰে পালন কৰিছিলো, যদিও সকলো বিষয়ৰ সমাধান হয়তো কৰিব নোৱাৰিলো। সেয়ে মোৰ কাৰ্য্যত যদি কিবা খুঁত ৰৈ গৈছিল তাৰ বাবে মোৰ অনভিজ্ঞতাৰ দোষ বুলি মাৰ্জ্জনা কৰিব।

২০০২ বৰ্ষৰ ১৭ ডিচেম্বৰ তাৰিখে মই মোৰ দায়িত্বভাৰ গ্ৰহণ কৰিলো। দায়িত্ব গ্ৰহণ কৰিয়েই ২৫ ডিচেম্বৰৰ পৰা ৩১ ডিচেম্বৰলৈ সপ্তাহ জোৰা কাৰ্য্যসূচীৰে 'মহাবিদ্যালয় সপ্তাহ' অনুষ্ঠিত কৰো। ৩১ ডিচেম্বৰৰ দিনা মহাবিদ্যালয়ৰ ভাৰপ্ৰাপ্ত অধ্যক্ষ শ্ৰীযুত কান্তেশ্বৰ তালুকদাৰ দেৱৰ সভাপতিত্বত বঁটা বিতৰণি সভা অনুষ্ঠিত কৰা হয়। উক্ত বঁটা বিতৰণি অনুষ্ঠানত মুখ্য অতিথি হিচাবে ডিব্ৰুগড় বিশ্ববিদ্যালয়ৰ অসমীয়া বিভাগৰ প্ৰাধ্যাপক ড° প্ৰহ্লাদ বৰুৱা ছাৰ উপস্থিত থাকি তেখেতৰ বহুমূলীয়া বক্তব্যৰ লগতে বিভিন্ন দিশত বহু দিহা পৰামৰ্শ আগবঢ়ায়। এই 'সপ্তাহ' ছাত্ৰ-ছাত্ৰী আৰু অধ্যাপক-অধ্যাপিকা সকলৰ সহযোগত সুন্দৰ আৰু সুচাৰু-ৰূপে সম্পন্ন হয়।

উচ্চ শিক্ষা গ্ৰহণৰ বাবে মহাবিদ্যালয়খনলৈ অহা নৱাগত সকলৰ বাবে ২০০৩ বৰ্ষৰ ২৬ আগষ্ট তাৰিখে নৱাগত আদৰণি সভা অনুষ্ঠিত কৰা হয়। উক্ত সভাত মহাবিদ্যালয়ৰ ভাৰপ্ৰাপ্ত অধ্যক্ষা শ্ৰীযুক্তা জ্যোতি বৰগোঁহাই বাইদেউৱে সভাপতিত্ব কৰে। সভাত বিশিষ্ট অতিথি হিচাবে উপস্থিত থাকে ডিব্ৰুগড় জিলা ছাত্ৰ সন্থাৰ সভাপতি শ্ৰীযুত উজ্জ্বল ফুকন দেৱ।

লগতে আমাৰ কাৰ্য্যকালত নিয়মীয়া কাৰ্য্যসূচী সমূহ সুন্দৰ ভাৱে পালন কৰা হয়। এই ক্ষেত্ৰত ছাত্ৰ-ছাত্ৰী, বন্ধু-বান্ধৱী আৰু অধ্যাপক-অধ্যাপিকা সকলৰ সহায় সহযোগ সততে মনত থাকিব। এইখিনিতে তেখেত সকললৈ আন্তৰিক ধন্যবাদ জ্ঞাপন কৰিলোঁ।

মোৰ কাৰ্য্যকালত গুৰুত্বপূৰ্ণ কাম কৰাৰ পৰিকল্পনাৰে আমাৰ মহাবিদ্যালয়ত থকা ছাত্ৰী নিবাসটো মুকলি কৰাৰ বাবে অধ্যক্ষ মহোদয়ৰ ওচৰত আবেদন-নিবেদন কৰা হয়। দুৰ্ভাগ্যৰ কথা, আমাৰ মহাবিদ্যালয়ত দূৰ-দূৰণিৰ পৰা অহা বহু ছাত্ৰ-ছাত্ৰীয়ে চহৰখনত বিভিন্ন স্থানত ঘৰ ভাড়া কৰি পঢ়িব লগা হোৱাত বিভিন্ন সমস্যাৰ সন্মুখীন হৈ আহিছে। কিন্তু এই ক্ষেত্ৰত ছাত্ৰী নিবাস থকা স্বত্বেও মুকলি কৰি ছাত্ৰী সকল থকাৰ সুবিধা কৰি নিদিয়াৰ আঁৰত কি গুঢ়াৰ্থ আছে বুজি নাপাওঁ। সেয়ে পৰৱৰ্ত্তী সময়ত নতুন অধ্যক্ষ বা অধ্যক্ষা যিয়েই আমাৰ মহাবিদ্যালয়ৰ দায়িত্ব বহন কৰিব তেখেতসকললৈ বিনম্ৰ অনুৰোধ তথা দাবী থাকিল যাতে নিৰ্মাণ কৰি যোৱা ছাত্ৰী নিবাসটো প্ৰকৃতাৰ্থত ব্যৱহাৰ কৰা হয়।

মহা বিদ্যালয় এখন নিৰ্মাণৰ আৰম্ভনিতে ছাত্ৰ-ছাত্ৰীৰ প্ৰতিভা বিকাশ আৰু বিভিন্ন সভা-সমিতিৰ বাবে মৌলিক প্ৰয়োজন হ'ল এটি প্ৰেক্ষাগৃহৰ। এই ক্ষেত্ৰত মহাবিদ্যালয়খনৰ কৰ্তৃপক্ষৰ লগত বিভিন্ন সময়ত আলোচনা বিলোচনা কৰাৰ লগতে মহাবিদ্যালয় খনিৰ পৰিচালনা সমিতিৰ সভাপতি ডিব্ৰুগড় জিলাৰ সাংসদ হোৱা স্বত্বেও তেখেতে আধৰুৱা হৈ থকা প্ৰেক্ষাগৃহটো সম্পূৰ্ণ কৰাৰ ক্ষেত্ৰত আমাৰ কাৰ্য্যকালত কোনো কাৰ্য্যসূচী হাতত নোলোৱাতো মোৰে দুৰ্বলতা বুলি ধৰি লৈ ভৱিষ্যতৰ সকললৈ বিষয়টোৰ গুৰুত্ব উপলব্ধি কৰি আমাৰ মহাবিদ্যালয়ৰ পৰৱৰ্ত্তী ছাত্ৰ একতা সভাই এই গুৰুত্বপূৰ্ণ বিষয়টোৰ ক্ষেত্ৰত অগ্ৰাধিকাৰ ভিত্তিত ব্যৱস্থা গ্ৰহণ কৰিব বুলি আশা কৰিলোঁ।

মোৰ কাৰ্য্যকালত মোক বিভিন্ন দিহা পৰামৰ্শ আৰু সহায়-সহযোগ আগবঢ়োৱা মহাবিদ্যালয়ৰ ভাৰপ্ৰাপ্ত অধ্যক্ষ শ্ৰীযুত কান্তেশ্বৰ তালুকদাৰ ছাৰ আৰু ভাৰপ্ৰাপ্ত অধ্যক্ষা শ্ৰীযুক্তাজ্যোতি বৰগোঁহাই বাইদেউৰ লগতে মোৰ সন্মানীয় শিক্ষাগুৰু মহেশ কুমাৰ জৈন ছাৰ, ৰণজিৎ সিংহ ছাৰ, মনোজ শৰ্ম্মা ছাৰ, লক্ষণ বৰা ছাৰ, সূৰ্য্য কুমাৰ দাস ছাৰ, হেম চুতীয়া ছাৰ, চন্দ্ৰগুপ্ত বড়া ছাৰ, ড° ৰুণুমা শৰ্মা বাইদেউ, অদিতি বৰুৱা বাইদেউ লৈ মই কৃতজ্ঞতা জনাইছো।

কাৰ্য্যকালৰ আৰম্ভণিৰ পৰা শেষ মুহূৰ্ত্তলৈ প্ৰতিটো ক্ষেত্ৰত মোক সহায়ৰ হাত আগবঢ়োৱা একতা সভাৰ বিভাগীয় সমূহ বিষয়ববীয়াসকলৰ লগতে মোৰ বন্ধু সুনীল, তপন, চন্দ্ৰ, কাণু, সুৰময়, পাৰ্থ, বিজয়, আছিফ, জিতু, নয়ন, নানা, নিখিল, গৌৰব, দেৱজিৎ আৰু নাম নজনা আন বহুতলৈ মই ধন্যবাদ জ্ঞাপন কৰিছো।

সদৌ শেষত, মহাবিদ্যালয়খনত এটা সুস্থ আৰু সবল শৈক্ষিক পৰিৱেশ গঢ়ি তুলিবৰ বাবে মহাবিদ্যালয়খনৰ সৰ্বাংগীন উন্নতিৰ হকে ছাত্ৰ-ছাত্ৰী, অভিভাৱক আৰু শিক্ষক-শিক্ষয়িত্ৰী সকলোৰে নিজৰ দায়িত্বৰ প্ৰতি আওকান নকৰি মহাবিদ্যালয়খনক এটি নতুন ৰূপত সজাই তুলিবলৈ এই প্ৰতিবেদনৰ জৰিয়তে সকলো পক্ষলৈ অনুৰোধ জনালোঁ। লগতে অনিচ্ছাকৃত ভাৱে ৰৈ যোৱা ভুল-ত্ৰুটিৰ ক্ষমা বিচাৰি -

– নয়ন জ্যোতি খনিকৰ, সাধাৰণ সম্পাদক
ডিব্ৰু মহাবিদ্যালয় ছাত্ৰ একতা সভা (২০০২ - ২০০৩) বৰ্ষ।
"জয় আই অসম"

সহঃ সাধাৰণ সম্পাদকৰ প্ৰতিবেদন

জয়-জয়তে মই ডিব্ৰু মহাবিদ্যালয়ৰ মাননীয় অধ্যক্ষা মহোদয়া, উপাধ্যক্ষা মহোদয়া, অধ্যাপক-অধ্যাপিকা সকললৈ মোৰ আন্তৰিক শ্ৰদ্ধা জ্ঞাপন কৰিলো। ২০০২-২০০৩ বৰ্ষৰ ডিব্ৰু মহাবিদ্যালয়ৰ ছাত্ৰ একতা সভাৰ সহঃ সাধাৰণ সম্পাদক পদৰ বাবে নিৰ্বাচিত কৰা তথা নানা দিশত পৰামৰ্শ আৰু সহায়-সহযোগিতা আগবঢ়োৱা সমূহ ছাত্ৰ-ছাত্ৰী আৰু বন্ধু-বান্ধৱীলৈ মোৰ আন্তৰিক কৃতজ্ঞতা জ্ঞাপন কৰিছো।

ডিব্ৰু মহাবিদ্যালয়ৰ ছাত্ৰ একতা সভাৰ সহঃসাধাৰণ সম্পাদক হিচাপে মই কৰ্তব্য পৰিচালনা কৰিবলৈ যি প্ৰতিজ্ঞা কৰিছিলো, সেই কৰ্তব্য পৰিচালনা কৰাত যথেষ্ট সমস্যাৰ সন্মুখীন হৈছিলো। তথাপিতো পূজনীয় শিক্ষাগুৰু সকলৰ বহুমূলীয়া উপদেশৰ দ্বাৰা মই মোৰ দায়িত্ব পালন কৰিবলৈ চেষ্টা চলাইছিলো। সেয়েহে মই তেওঁলোকৰ ওচৰত চিৰকৃতজ্ঞ হৈ ৰ'লো।

২০০২-২০০৩ বৰ্ষৰ ছাত্ৰ একতা সভাত সাধাৰণ খেল বিভাগৰ কোনো প্ৰতিদ্বন্দী নথকাত মোৰ ওপৰতে উক্ত বিভাগৰ খেলসমূহ পৰিচালনা কৰাৰ দায়িত্ব পৰে। মহাবিদ্যালয়ৰ ছাত্ৰ একতা সভাই কাৰ্য্যভাৰ গ্ৰহণ কৰাৰ কিছুদিনৰ পিছতেই আমাৰ মহাবিদ্যালয়ৰ ৩৮ তম্ মহাবিদ্যালয় বাৰ্ষিক ক্ৰীড়া সপ্তাহ আয়োজন কৰা হয়। বিভাগীয় খেলত অংশ গ্ৰহণ কৰা ছাত্ৰ-ছাত্ৰী সকলৰ প্ৰদৰ্শন উন্নতমানৰ হোৱা দেখি অতি সুখী হৈছিলো। অৱশ্যে, অতি কম সময়ৰ ভিতৰত "মহাবিদ্যালয় সপ্তাহ" উদ্‌যাপন কৰিবলগীয়া হোৱাত বিভিন্ন অসুবিধাৰ সন্মুখীন হ'ব লগা হৈছিল। আশা ৰাখিছো ছাত্ৰ-ছাত্ৰীসকলে অনাগত দিনবিলাকত বিভিন্ন প্ৰতিযোগিতা সমূহত অংশ গ্ৰহণ কৰি আমাৰ মহাবিদ্যালয়লৈ গৌৰৱ কঢ়িয়াই আনিবলৈ সক্ষম হ'ব।

কৃতজ্ঞতা স্বীকাৰ ঃ

মোৰ এবছৰীয়া কাৰ্য্যকালত বিভিন্ন দিশত সহায় সহযোগিতা তথা দিহা পৰামৰ্শ দিয়াৰ বাবে মই শ্ৰীযুক্তা জ্যোতি বৰগোঁহাই বাইদেউ উপদেষ্টা ড° মহেশ কুমাৰ জৈন ছাৰ, শ্ৰীযুত প্ৰদীপ কুমাৰ চেতিয়া ফুকন ছাৰ, শ্ৰীযুত প্ৰশান্ত বৰা ছাৰৰ ওচৰত চিৰকৃতজ্ঞ হৈ ৰ'লো।

ইয়াৰ উপৰিও মোৰ কাৰ্য্যকালৰ আৰম্ভণিৰ পৰা অন্তিম মূহুৰ্তলৈকে মোক সহায় কৰা ছাত্ৰ একতা সভাৰ সমূহ বিষয়ববীয়া আৰু লগতে মোৰ বন্ধু অনুপ, মাধৱ, পূজন, প্ৰসেনজিৎ, বিনয়, পঞ্চম, অমিত, বুবুল, ভূপেন, প্ৰণৱ, হিৰেণ আৰু মোৰ বান্ধৱী চানু, মাম্পী, মনালিচা, ভন্টি ৰিম্পী, কৃষ্ণা, গীতালীৰ লগতে সমূহ ডিব্ৰুয়ানলৈ কৃতজ্ঞতা জনাইছো।

সদৌ শেষত, মোৰ এবছৰীয়া কাৰ্য্যকালত অজানিতে হৈ যোৱা ভুল-ভ্ৰান্তিবোৰৰ বাবে সকলোৰে ওচৰত ক্ষমা বিচাৰিছো আৰু লগতে মোৰ অতিকৈ প্ৰিয় মহাবিদ্যালয়খনিৰ সৰ্বাঙ্গীন উন্নতি কামনা কৰি মোৰ প্ৰতিবেদনৰ সামৰণি মাৰিলো।

"জয়তু ডিব্ৰু মহাবিদ্যালয় ছাত্ৰ একতা সভা"

– পল্লৱ শইকীয়া, সহঃ সাধাৰণ সম্পাদক
ডিব্ৰু মহাবিদ্যালয় ছাত্ৰ একতা সভা (২০০২-২০০৩ বৰ্ষ)

মুখ্য খেল বিভাগৰ সম্পাদকৰ প্ৰতিবেদন

আৰম্ভনিতেই মই ডিব্ৰুমহাবিদ্যালয়ৰ ডিব্ৰুয়ান তথা শ্ৰদ্ধাৰ শিক্ষা গুৰু সকললৈ মোৰ আন্তৰিক শুভেচ্ছা তথা কৃতজ্ঞতা জ্ঞাপন কৰিছোঁ। মহাবিদ্যালয়ৰ ছাত্ৰ একতা সভাৰ ২০০২ - ২০০৩ চনৰ বাবে যি সকল বন্ধু-বান্ধৱী তথা ছাত্ৰ-ছাত্ৰীয়ে মোক মুখ্য খেল বিভাগৰ সম্পাদক ৰূপে নিৰ্বাচিত কৰিছিল তেখেত সকললৈ মোৰ কৃতজ্ঞতা জ্ঞাপন কৰিছোঁ।

মুখ্য খেল বিভাগৰ সম্পাদক হিচাবে নিৰ্বাচিত হোৱাৰ পাছত মোৰ কাৰ্য আৰম্ভ হয় মহাবিদ্যালয় সপ্তাহৰ যোগেদি। মহাবিদ্যালয়ৰ সপ্তাহত মোৰ দায়িত্বত থকা প্ৰতিযোগিতাবোৰ আছিল ভলীবল, ক্ৰিকেট, কাবাডি। আটাইকেইটা প্ৰতিযোগিতাতে কেবাটাও দলে যোগদান কৰিছিল আৰু প্ৰতিযোগিতাৰ প্ৰদৰ্শনো সুন্দৰ হৈছিল।

ইয়াৰ কিছুদিনৰ পিছতে আন্তঃমহাবিদ্যালয় ক্ৰিকেট, ফুটবল আৰম্ভ হয় আৰু মহাবিদ্যালয়ৰ দল কেইটিয়েও যোগদান কৰে। মই কাৰ্যভাৰ গ্ৰহণ কৰাৰ সময়ত অনুভৱ কৰিছিলো যে আমাৰ মহাবিদ্যালয়ত যথেষ্ট সংখ্যক ছিৰিয়াছ প্ৰতিযোগী আছে, যাৰ কিছু আত্মপ্ৰকাশ ঘটিছে আৰু এনে কিছুমান আছে যাৰ এতিয়াও সুপ্ত প্ৰতিভাৰূপে লুকাই আছে। অভাৱ হৈছে এক সুস্থ পৰিবেশ, উৎসাহ-উদ্দীপনাৰ ... মই মোৰ কাৰ্যকালত মোৰ ফালৰ পৰা যিমানখিনি পাৰো কৰিলোঁ। এতিয়া আশা এৰি দিছো মোৰ পিছৰখিনিৰ হাতত। এইচেগতে অধ্যক্ষা মহোদয়ালৈ অনুৰোধ থাকিল যে ভালমানদণ্ডৰ খেলৰ সামগ্ৰী মহাবিদ্যালয়ৰ উন্নতিৰ বাবে ক্ৰয় কৰে যেন।

সদৌ শেষত প্ৰীতি আৰু শ্ৰদ্ধাৰে,

– আছিফ হুচেইন হাজৰিকা
মুখ্য খেল বিভাগৰ সম্পাদক
ডিব্ৰু মহাবিদ্যালয় ছাত্ৰ একতা সভা।

সংগীত বিভাগৰ সম্পাদকৰ প্ৰতিবেদন

প্ৰতিবেদনৰ আৰম্ভণিতে মহাবিদ্যালয়ৰ অধ্যক্ষা মহোদয়া, শিক্ষাগুৰু সকললৈ মোৰ সেৱা তথা শ্ৰদ্ধা জ্ঞাপন কৰিলো আৰু মহাবিদ্যালয়ৰ ছাত্ৰ-ছাত্ৰীসকললৈ মোৰ হিয়াভৰা প্ৰীতি-শুভেচ্ছাৰ লগতে কৃতজ্ঞতা জনাই সংগীত বিভাগৰ সম্পাদকৰ প্ৰতিবেদন দাখিল কৰিবলৈ ওলাইছো।

যোৱা এটা বছৰৰ কালচোৱাত মই আপোনালোকলৈ কেনেধৰণে সেৱা আগবঢ়ালো সেয়া বিচাৰৰ দায়িত্ব সম্পূৰ্ণ আপোনালোকৰ ওপৰত থলো।

২০০২ - ০৩ বৰ্যৰ ছাত্ৰ একতা সভাৰ সংগীত বিভাগৰ সম্পাদক হিচাপে কাৰ্য্যভাৰ গ্ৰহণ কৰাৰ কিছুদিনৰ পিছতে আৰম্ভ হোৱা মহাবিদ্যালয় সপ্তাহত মোৰ ওপৰত সংগীত বিভাগৰ বিভিন্ন প্ৰতিযোগিতা সমূহ পতাৰ দায়িত্ব আহি পৰে। বহু কষ্ট আৰু অসুবিধাৰ মাজেৰে ডিব্ৰু মহাবিদ্যালয়ৰ পৰিয়াল বৰ্গৰ সহায়েৰে প্ৰতিযোগিতা সমূহ সুকলমে অনুষ্ঠিত কৰা হয়।

সদৌ শেষত মোৰ এই এবছৰৰ কাৰ্য্যকালত থাকি যোৱা ভুল-ভ্ৰান্তিৰ বাবে সকলোৰে ওচৰত ক্ষমা বিচাৰি-

– জিতু ভৰালী
সংগীত বিভাগৰ সম্পাদক
ডিব্ৰু মহাবিদ্যালয় ছাত্ৰ একতা সভা।

সাংস্কৃতিক সম্পাদকৰ প্ৰতিবেদন

"জয়তু ডিব্ৰু মহাবিদ্যালয়।"

"জয়তু ডিব্ৰু মহাবিদ্যালয়ৰ ছাত্ৰ একতা সভা।"

"জয়তু অসমী আই।"

প্ৰতিবেদনৰ আৰম্ভণিতে ডিব্ৰু মহাবিদ্যালয়ৰ অধ্যক্ষা মহোদয় আৰু সমূহ মোৰ শ্ৰদ্ধাৰ অধ্যাপক / অধ্যাপিকালৈ সশ্ৰদ্ধ প্ৰণাম জনাইছো আৰু যি সকল ছাত্ৰ-ছাত্ৰীৰ সহায়-সহযোগ, প্ৰেৰণাৰ ফলত মোক এই পদত অলংকিত কৰিলে তেখেত সকললৈ মোৰ অশেষ কৃতজ্ঞতা থাকিল।

মোৰ কাৰ্যকালৰ চমু কালছোৱাত মোৰ অজ্ঞাতে হৈ যোৱা ভুল-ত্ৰুটিৰ বাবে এই সুযোগতে আপোনালোকৰ ওচৰত ক্ষমা প্ৰাৰ্থী হৈ ৰ'লো।

সাংস্কৃতিক সম্পাদক ৰূপে নিৰ্বাচিত হোৱাৰ পাছত মোৰ কাৰ্য্যকাল আৰম্ভ হয় "মহাবিদ্যালয় সপ্তাহ"ৰ যোগেদি। মোৰ বিশ্বাস মই যি কোনো ক্ষেত্ৰতে চেষ্টাৰ ত্ৰুটি কৰা নাছিলো। মহাবিদ্যালয় সপ্তাহত প্ৰথমে মই যথেষ্ট বাধাৰ সন্মুখীন হৈছিলো যদিও কেইগৰাকীমান শিক্ষাগুৰু আৰু বন্ধুৰ উপদেশ, সহায়-সহযোগত কষ্টৰ লাঘৱ হৈছিল।

মোৰ কাৰ্য্যকালত "সৰস্বতী পূজা" যথেষ্ট উলহমালহেৰে উদ্‌যাপিত কৰিছিলো। মহাবিদ্যালয় সপ্তাহত মই মি. ডিব্ৰু আৰু মিচ্ ডিব্ৰু আৰু দৰা-কইনা প্ৰতিযোগিতা অনুষ্ঠিত কৰিছিলো আৰু অনুষ্ঠান কেইটি অতি সফলো হৈছিল। এইখিনিৰ উপৰিও মোৰ কাৰ্য্যকালত থলিতে লিখা গল্প-কবিতা প্ৰতিযোগিতা, কুইজ, আকস্মিক বক্তৃতা, অসমীয়া/ ইংৰাজী / হিন্দী / বেংগলী / সংস্কৃত - আটাইকেইটা মাধ্যমতে আবৃত্তি প্ৰতিযোগিতা পাতিছিলো। কিন্তু পৰিতাপৰ বিষয় একাঙ্কিকা নাটক, তৰ্ক, মৌন অভিনয়ত সীমিত প্ৰতিযোগী থকাৰ বাবে এই প্ৰতিযোগিতা কেইটা বাতিল কৰিব লগাত পৰিল।

সদৌ শেষত, মহাবিদ্যালয়ৰ সমূহ পৰিয়াল বৰ্গলৈ আন্তৰিক শ্ৰদ্ধা যাঁচিলো আৰু আমাৰ মাতৃতুল্য 'ডিব্ৰু মহাবিদ্যালয়' উন্নতিৰ ৰঙীন বাটেৰে আগবাঢ়ি যাওঁক .... এবুকু সংগ্ৰামী শুভেচ্ছাৰে মোৰ প্ৰতিবেদন সামৰিলোঁ।

– চিত্ত ৰঞ্জন দুৱৰা
সাংস্কৃতিক সম্পাদক
ডিব্ৰু মহাবিদ্যালয় ছাত্ৰ একতা সভা।

শৰীৰ চৰ্চা বিভাগৰ সম্পাদকৰ প্ৰতিবেদন

প্ৰতিবেদনৰ পাতনিতে ডিব্ৰু মহাবিদ্যালয়ৰ অধ্যক্ষা মহোদয়া লগতে মোৰ পৰম শ্ৰদ্ধাভাজন শিক্ষাগুৰু সকল, ছাত্ৰ-ছাত্ৰী তথা অগ্ৰজ-অনুজসকললৈ মোৰ আন্তৰিক কৃতজ্ঞতা জ্ঞাপন কৰিছো। মই কৃতজ্ঞতা জ্ঞাপন কৰিছো সেই অজেয় বীৰ-বীৰাঙ্গণাসকলক, যি সকলে যুগে যুগে আই অসমীৰ সংস্কৃতি, ভাষা-কৃষ্টিৰ অস্তিত্ব ৰক্ষাৰ্থে প্ৰাণে-পণে যুঁজি তেওঁলোকৰ জীৱন দৰ্শন উত্তৰ পুৰুষৰ ভৱিষ্যতৰ বাবে উছৰ্গি গ'ল।

মহাবিদ্যালয় ছাত্ৰ একতা সভাৰ এক গধুৰ দায়িত্ব মূৰ পাতি লৈ কিমানদূৰ সফলতা লভিলো সেয়া বিচাৰ্য্য মহাবিদ্যালয়ৰ সমূহ ছাত্ৰ-ছাত্ৰীলৈ থ'লো।

২০০২ - ২০০৩ চনৰ মহাবিদ্যালয়ৰ ছাত্ৰ একতা সভাৰ শৰীৰ চৰ্চ্চা বিভাগৰ সম্পাদক ৰূপে নিৰ্বাচিত হৈ দায়িত্বভাৰ

গ্ৰহণ কৰি ইং ২১ -১২-০২ তাৰিখৰ পৰা আৰম্ভ হোৱা ৩৮ তম্ মহাবিদ্যালয় সপ্তাহত দুদিনীয়া কাৰ্য্যসূচীৰে শৰীৰ চৰ্চা বিভাগৰ খেল সমূহ অনুষ্ঠিত কৰা হয়। বিভাগৰ প্ৰায় সকলো প্ৰতিযোগিতা সু-কলমে অনুষ্ঠিত হৈ যায় আৰু বহু সংখ্যক প্ৰতিযোগীয়ে অংশ গ্ৰহণ কৰি নিজৰ পাৰদৰ্শিতা প্ৰদৰ্শন কৰে।

উল্লেখযোগ্য যে সমস্যাৰে জৰ্জৰিত ডিব্ৰু মহাবিদ্যালয়ৰ সীমিত সুবিধাৰ মাজেৰে নিজস্ব কৰ্ত্তব্য পালন কৰাত কোনো কৃপণালি কৰা নাছিলো।

সদৌ শেষত অনিচ্ছাকৃত ভাৱে থাকি যোৱা ভুল-ক্ৰটিৰ বাবে ক্ষমা বিচাৰি পুনৰ মহাবিদ্যালয়ৰ সমূহ পৰিয়ালবৰ্গলৈ শ্ৰদ্ধা জনাই এই চমু প্ৰতিবেদন সামৰিছোঁ।

"জয়তু ডিব্ৰু মহাবিদ্যালয়।"

– বিজয় শৰ্মা

শৰীৰ চৰ্চা বিভাগৰ সম্পাদক

ডিব্ৰু মহাবিদ্যালয় ছাত্ৰ একতা সভা।

ছাত্ৰ জিৰণি কোঠাৰ সম্পাদকৰ প্ৰতিবেদন

প্ৰতিবেদনৰ আৰম্ভণিতে এই মহাবিদ্যালয়ৰ মাননীয় অধ্যক্ষা মহোদয়া, উপাধ্যক্ষ্য মহোদয়া, মোৰ মাননীয় শিক্ষাগুৰু সকললৈ, মহাবিদ্যালয়ৰ কৰ্মচাৰী বৃন্দ, সমূহ সতীৰ্থবৃন্দ সকল তথা মোৰ মৰমৰ অনুজ-অগ্ৰজ সকলৰ প্ৰতি আন্তৰিকতা পূৰ্ণ অভিনন্দন আৰু ইয়াৰ প্ৰমূখ্যে নিজৰ জীৱনক তুচ্ছ জ্ঞান কৰি আমাৰ যিসকল সন্তানে জাতীয় অস্তিত্ব ৰক্ষাৰ্থে আত্মবলিদানেৰে মৃত্যুক সাৱটি ল'লে, সেই সকল শ্বহীদলৈ মোৰ আন্তৰিক শ্ৰদ্ধা জ্ঞাপন কৰি মোৰ প্ৰতিবেদনৰ পাতনি মেলিছো।

মই মোৰ কাৰ্য্যভাৰ গ্ৰহণ কৰিয়ে মোৰ দায়িত্ব সমূহ আকোৱালি লৈছিলো আৰু সেইবিলাক নিয়াৰিকৈ সম্পাদন কৰিবলৈ চেষ্টা কৰিছিলো। কিন্তু মহাবিদ্যালয়ৰ তৰফৰ পৰা আগবঢ়োৱা সীমিত সুবিধাৰ বাবে মই মোৰ দায়িত্ব সমূহ সুকলমে সম্পাদন কৰাত যথেষ্ট অসুবিধাৰ সন্মুখীন হৈছিলো। তথাপিও মই মোৰ সাধ্যানুযায়ী যিমান পাৰো আন্তৰিকতা আৰু উৎসাহেৰে আগবাঢ়ি গৈছিলো। যদিও অজানিতে কৰবাত হয়তো ভুল হৈ গৈছিল, সেয়েহে মই সকলোৰে ওচৰত ক্ষমাপ্ৰাৰ্থী হৈ ৰ'লো। মহাবিদ্যালয়ৰ ৩৮ তম্ প্ৰতিভা সন্ধানী সপ্তাহত মোৰ দায়িত্বত কেৰম, ডবা, বেডমিন্টন আৰু টেবুলটেনিচ খেল আছিল। উক্ত খেলসমূহৰ প্ৰতিযোগিতা সমূহ যথেষ্ট উপভোগ্য হৈছিল আৰু লগতে উক্ত খেল সমূহত যথেষ্ট সংখ্যক ছাত্ৰই অংশ গ্ৰহণ কৰিছিল। প্ৰযোজনীয় সহায় সহযোগ পালে আৰু লগতে এটি সু-পৰিৱেশ পালে আমাৰ ছাত্ৰ-ছাত্ৰীসকলে অধিক উন্নত খেল প্ৰদৰ্শন কৰিবলৈ সক্ষম হ'ব।

কৃতজ্ঞতা স্বীকাৰ ঃ

মোৰ কাৰ্য্য সমূহ সুচাৰু ৰূপে পৰিচালনা কৰাত মোক সহায় কৰা ছাৰ - বাইদেউ লগতে মোৰ মৰমৰ সমূহ ডিব্ৰুয়ানৰ ওচৰত মই চিৰ কৃতজ্ঞ হৈ ৰ'লো।

সদৌ শেষত মহাবিদ্যালয়খনৰ সৰ্বাংগীন উন্নতি কামনা কৰি মোৰ বিভাগৰ এবছৰীয়া চমু কাৰ্য্যকালৰ সামৰণী মাৰিছো।

"জয়তু ডিব্ৰু মহাবিদ্যালয়"

– নিখিল চন্দ্ৰ ভৰালী

ছাত্ৰ জিৰণি কোঠা বিভাগৰ সম্পাদক

ডিব্ৰু মহাবিদ্যালয় ছাত্ৰ একতা সভা।

ছাত্ৰী জিৰণি কোঠাৰ সম্পাদিকাৰ প্ৰতিবেদন

ছাত্ৰী জিৰণি কোঠাৰ প্ৰতিবেদন লিখিবলৈ লোৱাৰ প্ৰাক্মূহুৰ্তত যি সকল মহান ব্যক্তিৰ ৰূপান্তৰত আজিৰ আমাৰ এই শিক্ষামন্দিৰটি গঢ়ি উঠিল, সেই সকল ব্যক্তিৰ ওচৰত চিৰকৃতজ্ঞ হৈ ৰ'লো। লগতে মোৰ শ্ৰদ্ধাৰ মাননীয় অধ্যক্ষা মহোদয়া প্ৰমূখ্যে অধ্যাপক-অধ্যাপিকাৰ লগতে সমূহ সতীৰ্থ বৃন্দ তথা ডিব্ৰুয়ান সকললৈ মোৰ আন্তৰিক অভিনন্দন জ্ঞাপন কৰিছোঁ।

২০০২-০৩ চনৰ ছাত্ৰ একতা সভাৰ নিৰ্বাচনত মই আলোচনী বিভাগত প্ৰতিদ্বন্দীতা কৰি আলোচনী সম্পাদিকা হিচাপে নিৰ্বাচিত হ'লো। উক্ত ছাত্ৰ একতা সভাত ছাত্ৰী জিৰণী কোঠাৰ পদত কোনো প্ৰতিদ্বন্দী নথকাত মোৰ ওপৰতে এই দায়িত্ব অৰ্পণ কৰা হয়। ফলত মোৰ এবছৰৰ কাৰ্যকালত দুটা পদৰ দায়িত্ব ল'ব লগা হোৱাত কিছু কষ্টৰ সন্মুখীন হৈছিলো, যদিও মই মোৰ কৰিবলগীয়াখিনি নিয়মীয়াকৈ কৰিছিলো।

বিগত এটা বছৰৰ কাৰ্যকালত মই আপোনালোকলৈ কেনেধৰণৰ সেৱা আগবঢ়ালোঁ সেয়া সম্পূৰ্ণ আপোনালোকৰ বিচাৰ্যৰ বিষয়। মোৰ কাৰ্য্যকালৰ সময়ছোৱাত অবাঞ্চিত ভাবে হৈ যোৱা ভুলৰ বাবে ক্ষমা-প্ৰাৰ্থনা মাগিছো।

কাৰ্য্যভাৰ গ্ৰহণ কৰি ছাত্ৰ একতা সভাই অনতি পলমে মহাবিদ্যালয় সপ্তাহ অনুষ্ঠিত কৰাৰ সিদ্ধান্ত গ্ৰহণ কৰে। মোৰ ওপৰতো আন্তঃ বিভাগৰ বিভিন্ন খেলৰ প্ৰতিযোগিতা সমূহ অনুষ্ঠিত কৰাৰ দায়িত্ব আহি পৰে। উক্ত প্ৰতিযোগিতা সমূহ পৰিচালনা কৰোতে অংশগ্ৰহণকাৰী ছাত্ৰীসকলক দেখি অতি সুখী হৈছিলো আৰু অনুভৱ কৰিছিলো যে আমাৰ মহাবিদ্যালয়ৰ ছাত্ৰ-ছাত্ৰীসকল কেৱল শিক্ষাৰ দিশতে সীমাবদ্ধ নাথাকি অন্য দিশতো পাৰদৰ্শিতা দেখুৱাব পাৰিছে।

সদৌ শেষত হৈ যোৱা ভুল-ক্ৰটিৰ বাবে ক্ষমা বিচাৰি পুনৰ মহাবিদ্যালয়ৰ সমূহ পৰিয়াল বৰ্গলৈ শ্ৰদ্ধা জনাই মোৰ প্ৰতিবেদনৰ সামৰণি মাৰিলো।

– শান্তি ছেত্ৰী

ছাত্ৰী জিৰণি কোঠা বিভাগৰ সম্পাদক

ডিব্ৰু মহাবিদ্যালয় ছাত্ৰ একতা সভা।

সমাজ কল্যাণ বিভাগৰ সম্পাদকৰ প্ৰতিবেদন

প্ৰতিবেদনৰ আৰম্ভণিতে মই ডিব্ৰু মহাবিদ্যালয়ৰ মাননীয় অধ্যক্ষা মহোদয়া, উপাধ্যক্ষ মহোদয়, সন্মানীয় শিক্ষাগুৰু সকল আৰু সমূহ কৰ্মকৰ্তালৈ মোৰ আন্তৰিক শ্ৰদ্ধা জ্ঞাপন কৰিছো, লগতে ছাত্ৰ একতা সভাৰ সদস্যবৃন্দ তথা আমাৰ মহাবিদ্যালয়ৰ সমূহ ছাত্ৰ-ছাত্ৰী সকললৈ কৃতজ্ঞতা জ্ঞাপন কৰিছো।

মই ২০০২ চনৰ ডিচেম্বৰ মাহত সমাজ কল্যাণ বিভাগৰ সম্পাদক হিচাপে কাৰ্য্যভাৰ গ্ৰহণ কৰোঁ। কাৰ্য্যভাৰ গ্ৰহণ কৰাৰ অতি কম সময়ৰ ভিতৰত মহাবিদ্যালয়ৰ ৩৮ তম্ বাৰ্ষিক সপ্তাহ আৰম্ভ হয়। মহাবিদ্যালয়ৰ বাৰ্ষিক সপ্তাহত মোৰ দায়িত্ব আছিল আদৰণিৰ গেট বনোৱা, কলেজখন চাফ-চিকুন কৰা, শ্বহিদবেদীৰ ৰং দিয়া আৰু ডাষ্টবিনৰ ব্যৱস্থা কৰি দিলো। মহাবিদ্যালয়ৰ দায়িত্ব পালন কৰিবলৈ যাওঁতে বহুতো অসুবিধাৰ সন্মুখীন হৈছিলো, যদিও আমাৰ মহাবিদ্যালয়ৰ শিক্ষাগুৰু সকল আৰু ছাত্ৰ একতা সভাৰ সদস্য তথা বন্ধু সকলৰ পৰা বহুতো সহায় সহযোগিতা পাইছিলো।

মই সমাজ কল্যাণ বিভাগৰ সম্পাদক হোৱাৰ লগতে আমাৰ মহাবিদ্যালয়ৰ নিয়মানুৱৰ্তিতাৰ ওপৰতো চকু ৰাখিছিলো। কিয়নো মই ভাবো মহাবিদ্যালয়ৰ নিয়মানুৱৰ্তিতা বজাই ৰখা কেৱল সভাৰ সদস্যৰে দায়িত্ব নহয়, গোটেই মহাবিদ্যালয়ৰ ছাত্ৰ-ছাত্ৰী সকলৰ সহযোগিতাৰ প্ৰয়োজন। যদি প্ৰত্যেক ছাত্ৰ-ছাত্ৰীয়ে নিয়মানুৱৰ্তিতা পালন কৰে, তেতিয়াহে মহাবিদ্যালয়খনত সুন্দৰ-সুস্থ পৰিৱেশৰ সৃষ্টি হ'ব।

শেষত মহাবিদ্যালয় সপ্তাহত মোৰ দায়িত্ব সমূহ সুকলমে পালন কৰাত শ্ৰীযুত এছ, এল, যাদৱ ছাৰক কৃতজ্ঞতা জ্ঞাপন কৰিছো। লগতে বিভিন্ন দায়িত্বত থকা কৰ্মকৰ্তা সকলক সহায় আৰু পৰামৰ্শ দিয়াৰ বাবে ধন্যবাদ জ্ঞাপন কৰিছো।

সদৌ শেষত কাৰ্য্যকালত যদি অজানিতে কিবা ভুল-ত্ৰুটি ৰৈ গৈছিল তাৰ বাবে ক্ষমা বিচাৰিছো আৰু মহাবিদ্যালয়খনিৰ সৰ্বাঙ্গীন উন্নতি কামনা কৰি মোৰ এই প্ৰতিবেদন সামৰণি মাৰিলো।

– ৰূপাঙ্কৰ বৰপাত্ৰ গোঁহাই
সমাজ কল্যাণ বিভাগৰ সম্পাদক
ডিব্ৰু মহাবিদ্যালয় ছাত্ৰ একতা সভা।

REPORTS OF COLLEGE WEEK 2002-2003

TABLE TENNIS (SINGLES) :
WINNER : Partha Pratim Gogoi
Ist RUNNERS-UP: Mintu ChangKakoti
2ndRUNNERS-UP: Abhijit Dutta

TABLE TENNIS (DOUBLES) :
WINNER : Partha Pratim Gogoi & Deepjyoti Gogoi
Ist RUNNERS-UP: Mintu ChangKakoti & Bikramjit Dutta
2ndRUNNERS-UP: Abhijit Dutta & Deepjyoti Sonowal

BADMINTON (SINGLES) :
WINNER : Mridul Sonowal
RUNNERS-UP : Partha pr. Gogoi

BADMINTON (DOUBLES) :
WINNER : Indrajit Boruah & Khirud Boruah
Ist RUNNERS-UP: Partha Pratim Gogoi & Deepjyoti Gogoi
2ndRUNNERS-UP: Chandan Konwar & Mridul Sonowal

CHESS :
WINNER : Abhijit Chutia
Ist RUNNERS-UP: Prandip Borah
2ndRUNNERS-UP: Likhan Pegu

CARROM (SINGLES) :
WINNER : Nagen Gogoi
Ist RUNNERS-UP: Debasish Chetia Phukan
2ndRUNNERS-UP: Mintu Sonowal

CARROM (DOUBLES) :
WINNER : Biman Dutta & Nagen Gogoi
Ist RUNNERS-UP: Lordraj Sonowal & Deepjyoti Gogoi
2ndRUNNERS-UP: Ajit Manikial & Dulan Chetia

KABADI CHAMPION TEAM :
1. Sudipta Ghosh Bishwas
2. Rumi Phukan
3. Mausumi Baghwar
4. Shanti Chetri
5. Jefrin Begum

RUNNERS UP TEAM :
1. Pallabi Bora
2. Kabita Dutta
3. Karabi Phukan
4. Mousumi Mili
5. Gauri Phukan

WINNER CRICKET TEAM :
1. Bijoy Sharma
2. Aashif H. Hazarika
3. Girish Sonowal
4. Jitu Bharali
5. Nikhil Ch. Bharali
6. Chitra Ranjan Duarah
7. Nayan Jyoti Khanikar
8. Trilushan Saikia
9. Jayanta Nayan Saikia
10. Sunil Hazarika
11. Sourav Jyoti Dev Goswami

BORGEET COMPETITION :
FIRST : Putul Deori
SECOND : Susmita Sonowal
THIRD : Ghanashyam Sonowal

JYOTI SANGEET :
FIRST : Putul Deori
SECOND : Ghanashyam Sonowal
THIRD : Jyusmita Sonowal

BISHNURABHA SANGEET :
FIRST : Putul Deori
SECOND : Ghanashyam Sonowal
THIRD : Jyusmita Sonowal

PARVATI PRASAD SANGEET :
FIRST : Jyusmita Sonowal
SECOND : Bipul Bhuyan
THIRD : Ghanashyam Sonowal

BHUPENDRA SANGEET :
FIRST : Ghanashyam Sonowal
Putul Deori
SECOND : Jyusmita Sonowal
THIRD : Ujjal Borah
Susmita Sonowal

JAYANTA SANGEET :
FIRST : Ghanashyam Sonowal
SECOND : Chitraranjan Dowarah
THIRD : Jyusmita Sonowal

MODERN SONG :
FIRST : Putul Deori
SECOND : Ghanashyam Sonowal
THIRD : Biplob Sonowal
Pranob Sonowal

LOKAGEET :
FIRST : Ghanashyam Sonowal
SECOND : Putul Deori
THIRD : Bipul Bhuyan

BONGEET :
FIRST : Putul Deori
SECOND : Biplob Sonowal
THIRD : Bipul Sonowal

MISING OINITAM :
FIRST : Nityananda Doley
SECOND : Putul Deori
THIRD : Lekhon Paite
Naba kr. Pegu

BIHU GEET :
FIRST : Ramnath Das
SECOND : Putul Deori
THIRD : Susmita Sonowal

MODERN DANCE :
FIRST : Susmita Sonowal
SECOND : Sangeeta Baruah
THIRD : Mousumi Mili

BIHU DANCE :
FIRST : Susmita Sonowal
SECOND : Sunita Saikia
THIRD : Hemakhi Hazarika

BEST SINGER :
Putul Deori

POEM RECITATION (ASSAMESE) :
FIRST : Nayan Jyoti Dutta
SECOND : Putul Deori
THIRD : Shanti Chatri

POEM RECITATION (SANSKRIT) :
FIRST : Putul Deori
SECOND : Shanti Chatri
THIRD : Mousumi Mili

POEM RECITATION (BANGLA) :
FIRST : Sudipta Ghosh Bishwas
SECOND : Nayan Jyoti Dutta

BRIDE COMPETITION :
FIRST : Susmita Sonowal
SECOND : Sudipta Ghosh Biswas

OUR EX - EDITORS

VOL. NO :	EDITORS	YEAR
I.	Ram Chandra Goswami	1965-66
II .	Haren Handique	1968-69
III..	Kiran Saikia	1969-70
IV.	Dibakar Gogoi	1972-73
V.	Kanakeswar Dowarah	1977-78
VI.	Sachi Handique	1982-83
VII.	Devakanta Konwar	1983-84
VIII.	Rabindrajeet Gogoi	1984-85
IX.	Bitul Neog	1985-86
X.	Sukumar Chetia	1986-87
XI	Miss Gitimallika Gogoi	1987-88
XII.	Profulla Kalita	1988-89
XIII	Sanjeeb Narayan Chaudang Boruah	1989-90
XIV.	Utpol Sonowal	1990-91
XV	Chandan Kumar Sonowal	1991-92
XVI.	Nilim Kumar Das	1993-94
XVII	Amiya Kumar Borah	1994-95
XVIII	Dipan Handique &	1996-97
	Rahul Dev Sonowal	1997-98
XIX	Anupam Saikia	1999-2000
XX	Ananta Khanikar &	2000-2001
	Prasanta Saikia	
	&	2001-2002
XXI	Jitu Bharali	

শিল্পী দিৱস উপলক্ষে আয়োজিত অনুষ্ঠানৰ কেইটিমান মুহূৰ্ত

গান্ধীজীৰ মৃত্যু তিথিত অনুষ্ঠিত সৰ্বধৰ্ম প্ৰাৰ্থনা

শংকৰদেৱ তিথিৰ একাংশ

সংস্কৃত দিৱস'ত - সংস্কৃত বিভাগৰ মুখপত্ৰ উন্মোচন

৩৮ তম মহাবিদ্যালয় সপ্তাহৰ এটি মুহূৰ্ত